TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

9'uncu Toplantı
6 Kasım 2025 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyiğit'in Hazine ve Maliye Bakanlığının 2026 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Anayasa'nın 3'üncü, 123'üncü ve 126'ncı maddelerine ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, konuşmalar esnasında yapılan sözlü müdahalelere ve Antalya Milletvekili Cavit Arı'ya uyarısına ilişkin açıklaması

4.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Samsun Milletvekili Murat Çan'ın Hazine ve Maliye Bakanlığının 2026 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki Konya Milletvekili Mehmet Baykan'la ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması

5.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, önümüzdeki yıl şubat ayında yaş haddinden emekli olacak Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı Ayşe Dilbay'a ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Merkez Bankası Başkanının toplantıda bulunmamasına ve olağandışı bir dönemde olduklarına ilişkin açıklaması

2.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyiğit'in Hazine ve Maliye Bakanlığının 2026 yılı bütçesi üzerindeki konuşmasıyla ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

3.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, önümüzdeki yıl şubat ayında yaş haddinden emekli olacak Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı Ayşe Dilbay'a ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ve 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279) ile Sayıştay tezkereleri

a) Hazine ve Maliye Bakanlığı

b) Gelir İdaresi Başkanlığı

c) Türkiye İstatistik Kurumu

ç) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

d) Sermaye Piyasası Kurulu

e) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

f) Kamu İhale Kurumu

g) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu

ğ) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu

h) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

ı) Yatırımcı Tazmin Merkezi

i) Bankalararası Kart Merkezi Anonim Şirketi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

-----0-----
9'uncu Toplantı
6 Kasım 2025 Perşembe
-----0-----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.05'te açılarak dört oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Mehmet Muş,
Komisyonun bugünkü gündemine,
Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyiğit'in Hazine ve Maliye Bakanlığının 2026 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Anayasa'nın 3'üncü, 123'üncü ve 126'ncı maddelerine,
Konuşmalar esnasında yapılan sözlü müdahalelere ve Antalya Milletvekili Cavit Arı'ya uyarısına,
Samsun Milletvekili Murat Çan'ın Hazine ve Maliye Bakanlığının 2026 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki Konya Milletvekili Mehmet Baykan'la ilgili ifadelerine,
Önümüzdeki yıl şubat ayında yaş haddinden emekli olacak Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı Ayşe Dilbay'a,
İlişkin açıklama yaptı.

Malatya Milletvekili Veli Ağbaba,
Merkez Bankası Başkanının toplantıda bulunmamasına ve olağandışı bir dönemde olduklarına,
Önümüzdeki yıl şubat ayında yaş haddinden emekli olacak Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı Ayşe Dilbay'a;
Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyiğit'in Hazine ve Maliye Bakanlığının 2026 yılı bütçesi üzerindeki konuşmasıyla ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,
İlişkin açıklama yaptı.

2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ve 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279) ile Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,
Hazine ve Maliye Bakanlığının,
Gelir İdaresi Başkanlığının,
Türkiye İstatistik Kurumunun,
Özelleştirme İdaresi Başkanlığının,
Sermaye Piyasası Kurulunun,
Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun,
Kamu İhale Kurumunun,
Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun,
Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun,
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının,
Yatırımcı Tazmin Merkezinin,
Bankalararası Kart Merkezi Anonim Şirketinin,
Görüşmeleri tamamlanarak,

Hazine ve Maliye Bakanlığının,
Gelir İdaresi Başkanlığının,
Türkiye İstatistik Kurumunun,
Özelleştirme İdaresi Başkanlığının,
Sermaye Piyasası Kurulunun,
Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun,
Kamu İhale Kurumunun,
Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun,
Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun,
2026 yılı bütçeleri ve 2024 yılı kesin hesapları kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, 2026 yılı bütçelerini görüşmeye devam etmek için 7 Kasım 2025 Cuma günü saat 10.00'da toplanmak üzere toplantıya 22.51'de son verildi.

6 Kasım 2025 Perşembe
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 10.05
BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)
BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)
SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)
KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)
----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakanım, Bakan Yardımcılarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli bürokratları, yazılı ve görsel basınımızın kıymetli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına sizleri saygıyla selamlıyorum, hayırlı sabahlar diliyorum.

Komisyonumuzun 9'uncu Toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gündemimizde Hazine ve Maliye Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Kamu İhale Kurumu, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Yatırımcı Tazmin Merkezi ve Bankalararası Kart Merkezi Anonim Şirketinin Sayıştay raporları bulunmaktadır.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakana söz vermeden önce Komisyonumuzdaki bürokratların kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

Buyursunlar.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, Sayın Bakana söz veriyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, söz verdim, Sayın Bakana söz verdim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, bir şey söyleyeceğim, önemli.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yani şimdi her şey önemli Sayın Ağbaba. Böyle bir...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, usul üzerine bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Usul tartışması bitti ki, usul açmıyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir dakika bir şey söyleyeceğim Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Usul tartışması açmıyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir şey söyleyeceğim. Ne söyleyeceğimi biliyor musun?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bakana söz vereceğim, söylersiniz ondan sonra.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir dakika bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ya, her isteyene söz versek...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir dakika.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir dakika.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Merkez Bankası Başkanının toplantıda bulunmamasına ve olağandışı bir dönemde olduklarına ilişkin açıklaması

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, teşekkür ederim.

Öncelikle, burada, tabii, Merkez Bankası Başkanının da olması gerekiyordu ama Merkez Bankası Başkanı yok, bu konuyla ilgili söyleyeceğim. Tabii, bugün, Plan ve Bütçede önemli bir bakanlığı görüşüyoruz, Anayasa'ya uygun olan bir bütçeyi görüşüyoruz ama maalesef olağan dışı bir dönemdeyiz.

Bakın, sabah sabah gazeteciler gözaltına alınıyor, şafak baskınıyla alınıyor yani belediye başkanları cezaevinde, insanların aileleriyle oynanıyor. Bakın, belediye başkanının eşinin pasaportu iptal ediliyor, babasının emekli maaşına el konuluyor, oğluna baskı yapılıyor. Yani, bakın arkadaşlar, düşman düşmana yapmaz, ne etik kaldı ne ahlak kaldı, böyle bir dönemi yaşıyoruz. Maalesef, bunun bedelini siz ödemiyorsunuz; bunun bedelini, 19 Mart darbesinin bedelini tüm ülke ödüyor, Mehmet Şimşek ödüyor, Sayın Mehmet Şimşek ödüyor. Geldi "reel ekonomi" dedi, iki yıl uğraştı, geldi en başına geri döndü. Bu hukuksuzluk var olduğu sürece, demokrasi askıya alındığı sürece bu ülkede ekonomi de düzelmez ahlak da düzelmez.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - İşin gerçeği bu, yoksa kuraklık ile don bahane.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ve 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279) ile Sayıştay tezkereleri[1]

a) Hazine ve Maliye Bakanlığı

b) Gelir İdaresi Başkanlığı

c) Türkiye İstatistik Kurumu

ç) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

d) Sermaye Piyasası Kurulu

e) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

f) Kamu İhale Kurumu

g) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu

ğ) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu

h) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

ı) Yatırımcı Tazmin Merkezi

i) Bankalararası Kart Merkezi Anonim Şirketi

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, buyurun.

Otuz dakika süreniz var.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun saygıdeğer üyeleri, değerli basın mensupları; konuşmama başlamadan önce hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Bu arada, renkli karşılama için de teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Bakan, biz yapmadık siz yaptınız, Ali Karaoba'nın elindekini siz yaptınız.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Hazine ve Maliye Bakanlığıyla bağlı, ilgili ve ilişkili idarelerin bütçelerini görüşmek üzere bir aradayız. Bu süreçte yapacağınız değerli katkılar için şimdiden teşekkür ediyorum.

Sizlere dağıttığımız metinde Bakanlığımız faaliyetlerine ilişkin detaylı bilgiler yer alıyor ancak takdir edersiniz ki süre kısıtı nedeniyle hepsini okuyamayacağım. Bugünkü sunumumda makroekonomik görünüm, Bakanlığımız faaliyetleri, 2024 yılı Sayıştay Denetim Raporu ve Bakanlığımıza bağlı, ilgili, ilişkili kuruluşların bütçeleri hakkında özet bilgiler sunacağım.

Sayın Başkan, değerli üyeler; belirsizlikler, artan korumacılık ve jeopolitik gerginliklere rağmen küresel ekonomi dirençli ve ılımlı görünümünü koruyor. Küresel ekonomideki yapısal sorunlarla birlikte tarihsel olarak en yüksek seviyelerde seyreden belirsizlikler yatırım ve ticaret için zorlu bir ortam oluştururken büyümeyi sınırlıyor. Küresel büyümenin 2025 ve 2026 yıllarında uzun dönem ortalamasının altında kalsa da yüzde 3'ün üzerinde gerçekleşmesi öngörülüyor. Nisan ayında açıklanan tarifelerin küresel ticareti beklenenden daha az etkileyeceği tahmin ediliyor. 2025 yılında küresel ticaret hacminin yüzde 3,6; 2026 yılında ise yüzde 2,3 artması bekleniyor. 2024 yılında yüzde 2,1 büyüyen ticaret ortaklarımızın 2025 ve 2026 yıllarında sırasıyla yüzde 2,2 ve yüzde 2,3 büyüyeceği tahmin edilmektedir.

Diğer yandan, küresel dezenflasyon süreci devam ediyor. ABD Merkez Bankası, Avrupa Merkez Bankası başta olmak üzere, geçen yıl başlayan politika faiz indirimleri bu yıl da devam etti. 2026 sonuna kadar FED'in ilave 75 baz puan daha faiz indirimi yapması bekleniyor. İyileşen küresel risk iştahıyla birlikte gelişmekte olan ekonomilere bu yıl artan portföy girişlerinin 2026 yılında da devam etmesi bekleniyor. Diğer olumlu bir faktör de küresel emtia fiyatlarının ılımlı seyretmesidir. Önümüzdeki dönemde enerji fiyatlarında düşüşün devamı, enerji hariç emtia fiyatlarının ise artması bekleniyor. Özetle, küresel konjonktürün ülkemiz için daha olumlu seyretmesini bekliyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; uyguladığımız program sayesinde son iki yılda önemli kazanımlar elde ettik. Programımızın öncelikli hedeflerinden olan makrofinansal istikrarın güçlendirilmesi ve şoklara karşı dayanıklılığımızın artırılmasında önemli mesafe aldık. Uluslararası standartlara göre rezerv yeterliliğini sağladık. 2023 yılı Mayıs ayına göre brüt rezervlerimiz 87 milyar dolar, swap hariç net rezervler 112,6 milyar dolar arttı. Bu dönemde koşullu yükümlülükleri azalttık. Kur korumalı mevduattan çıkışı başarıyla yönetiyoruz. 24 Ekim 2025 itibarıyla 171 milyar liraya gerileyen bakiyenin yıl sonunda 5 milyar liranın altına inmesini bekliyoruz. Türk lirası varlıklara duyulan güvenin artmasıyla TL'nin toplam mevduat içerisindeki payı yüzde 59,8'e ulaştı.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Güvenin artmasından değil o, faizden.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Sayın Başkan, değerli üyeler; programımızla sağladığımız kazanımları kalıcı hâle getirmek için makro dengesizlikleri azaltıyoruz. Kayda değer bir iyileşme sağladığımız cari açığı endişe kaynağı olmaktan çıkardık. 2023 yılı ortasında yüzde 5 olan yıllıklandırılmış cari açığın millî gelire oranı 2024'te yüzde 0,8'e geriledi. 2025 yılı ikinci çeyreği itibarıyla yüzde 1,3 olan bu oranın orta vadeli program döneminde ortalama yüzde 1,2'le sürdürülebilir seviyelerde kalmasını öngörüyoruz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Konkordatolar artıyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Cari dengedeki bu iyileşmeyle birlikte 2023 yılı Haziran ayında millî gelire oran olarak yüzde 23 olan brüt dış finansman ihtiyacının 2025 sonunda yaklaşık yüzde 17'ye gerileyeceğini öngörüyoruz. Reel sektörün ve bankaların daha uygun koşullarla dış finansmana erişimi arttı. Finansal istikrarımızın güçlenmesiyle ülkemize yönelik risk algısı da iyileşiyor. Program öncesi 700 baz puana kadar yükselen risk primimiz 250 baz puanın altına geriledi.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sebebi ne Sayın Bakan, sebebi ne?

---

1. (1/280) ve (1/279) esas numaralı Kanun Teklifleri 23/10/2025 tarihli 4'üncü Toplantı Tutanağı'na eklidir.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Düşen risk primiyle birlikte kamu ve özel sektörün dış borçlanma maliyetleri önemli ölçüde azaldı. Programımız sayesinde ülke kredi notumuzu S&P ve Fitch 2'şer kademe, Moody's ise 3 kademe yükseltmiştir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; dönemsel etkilerle geçici olarak yavaşlasa da dezenflasyon süreci devam ediyor. Yıllık enflasyon ekimde geçen yılın aynı ayına göre 15,7 puan azalarak yüzde 32,9 olarak gerçekleşti. Önümüzdeki dönemde sıkı para politikası, destekleyici maliye politikası bütçe imkânları dâhilinde yönetilen ve yönlendirilen fiyatların hedeflerle uyumlu belirlenmesi ve başta sosyal konut olmak üzere arz yönlü tedbirlerle dezenflasyon sürecinin devam edeceğini öngörüyoruz. Ayrıca, vergi ve harçlardaki güncellemenin yeniden değerleme oranı yerine enflasyon hedeflerini dikkate alarak bütçe imkânları doğrultusunda daha düşük oranda yapılması da gündemimizde. Fiyat istikrarının tesisine yönelik politikalarımızı eşgüdüm içinde ve kararlılıkla uygulamaya devam edeceğiz. Biliyoruz ki fiyat istikrarı sürdürülebilir, yüksek ve kapsayıcı büyümeyle kalıcı refah artışı ve daha adil gelir dağılımının ön koşuludur.

Sayın Başkan, değerli üyeler; ekonomik aktivitedeki ılımlı seyir sürüyor. 2025'te de 2024 yılına benzer ılımlı bir büyüme bekliyoruz. OVP döneminde büyüme patikasının dezenflasyonu desteklemesini öngörüyoruz. İstihdam, program döneminde 1,1 milyon kişi arttı. İş gücüne katılımdaki zayıf seyrin de etkisiyle işsizlik oranı tek haneli seviyesini korudu. Özellikle emek yoğun sektörlerde zayıf seyreden üretimi canlandırmak ve istihdamı korumak amacıyla reel sektöre yönelik desteklerimizi artırarak devam ettireceğiz.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Bursa'da her gün işçiler işten çıkarılıyor, işsizlik artıyor, nasıl oluyor anlamadım.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Fiziken nereye gidiyor bu işçiler?

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Sayın Bakan, Bursa'da son bir yılda kaç kişi işten çıkarıldı biliyor musunuz? Tekstil battı, mobilya battı.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Sayın Başkan, değerli üyeler; mali disiplini tesis ettik ve kararlılıkla sürdüreceğiz. Cari fiyatlarla 3,6 trilyon liraya ulaşan deprem harcamalarına rağmen bütçe disiplinini güçlendiriyoruz. Aldığımız tedbirler sayesinde millî gelire oranla 2023 yılında yüzde 5,1'le sınırladığımız bütçe açığı 2024'te yüzde 4,7'ye geriledi; 2025 yılında bu oranın yüzde 3,6 olarak gerçekleşmesini bekliyoruz.

OVP'de geçen sene yüzde 3,1 olarak öngördüğümüz 2025 yılı bütçe açığına yönelik yukarı yönlü revizyonun temel nedeni bazı vergi gelirlerinin beklentilerimizin altında kalmasıdır. Harcamalarda ise sıkı duruşumuzu koruyoruz ve geçen sene olduğu gibi bu sene de bütçe ödeneklerinin altında bir gerçekleşme bekliyoruz. 2026 yılında bütçe açığını yüzde 3,5 olarak hedefliyoruz. Faiz hariç harcamalarda 2025 yılına göre 0,7 puanlık bir artış söz konusu, onu bekliyoruz. Sadece sosyal konut programı ve doğum yardımı ödemeleri için ilave kaynak ayrılırken deprem harcamaları dışındaki tüm alanlarda disiplini sürdürüyoruz. Bütçe açığının millî gelire oranını OVP dönemi sonunda yüzde 3'ün altına indirme hedefimizi koruyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; kamuda tasarruf ve verimlilik paketiyle harcama disiplinini güçlendirdik. 2024 yılında hayata geçirdiğimiz tasarruf tedbirleri izleme, denetleme, raporlama ve yaptırım modelini kararlı bir şekilde uyguluyoruz. Tasarruf Tedbirleri Bilgi Sistemi'yle 257 kamu idaresini yakından takip ediyoruz. Bugüne kadar 1.958 harcama biriminde denetim gerçekleştirdik, denetim raporlarını Cumhurbaşkanlığı ve ilgili idarelerle paylaştık. Genelge kapsamındaki harcamaların bütçe içindeki payı uzun dönem ortalaması olan yüzde 4,6 seviyesinden yüzde 3,1'e geriledi. Kamu idarelerinin harcamalarını anlık olarak izlemek ve erken uyarı sistemiyle hatalı uygulamaları önlemek için Yapay Zekâ Destekli Muhasebe ve İleri Analitik Projesi'ni hayata geçirdik.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Normal zekâyı kullansak daha iyi olmaz mı Sayın Bakanım?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Normalinden hayır görmedik.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Ayrıca, E-tedarik ve Varlık Yönetimi Projesi'ni uygulamaya aldık.

Sayın Başkan, değerli üyeler; kamu maliyesine ilişkin üç alanda reform taslağımızı hazırladık: Kamu ihale reformu, KİT yönetişim reformu ve mahalli idarelerin mevcut mali kurallarının daha işlevsel olmasını sağlayacak reform önerilerimizin yüce Meclisimize sunulmasını bekliyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; gelir politikalarımızı vergide adalet, vergilemede etkinlik ve kayıt dışılıkla mücadele eksenlerinde oluşturduk.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Vergide adalet yok!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Vergide adalet nerede Sayın Bakan?

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Adalet hiçbir yerde yok ki vergide olsun.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Vergide adalet yok! Vergi dilimleri altında eziliyor işçi.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Memlekette adalet mi kaldı vergide kalsın?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Vergide adaleti güçlendirmek için son yıllarda yaptığımız birçok düzenlemeyle sabit gelirli vatandaşlarımızın vergi yükünü büyük ölçüde azalttık. Program döneminde yüksek gelir gruplarına yönelik vergi yükünü artıran düzenlemeleri hayata geçirdik.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yüksek gelir grubundan vergi almıyorsunuz, maaşlılardan alıyorsunuz, çalışanlardan alıyorsunuz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Bu kapsamda, kurumlar vergisi oranını 5 puan artırarak yüzde 25'e çıkarttık. Yap-işlet-devret ve kamu-özel iş birliği projelerinde elde edilen kazançlar ile banka ve finans kurumları için kurumlar vergisini 10 puan artırdık. Banka ve diğer finansal kuruluşların finansal faaliyet harçlarını yüzde 50 yükselttik.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Kim parayı kazanıyor ki? Parayı kazanan var mı? Esnaf para kazanmıyor!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - İlk defa çok uluslu şirketlere yüzde 15, yurt içindeki şirketlere yüzde 10 asgari kurumlar vergisi getirdik.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Viskinin vergisi yüzde 1 Sayın Bakan, onu artırın siz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Şirketlerin taşınmaz satışlarında uygulanan yüzde 50 kazanç istisnasını kaldırdık. İştirak hissesi satış kazancı istisnasını yüzde 50'ye düşürdük.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - İthal viskiden yüzde 1 vergi alıyorsunuz, onu artırın.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Kâr paylarındaki gelir vergisi stopajını yüzde 15'e yükselttik.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Vuruyorsunuz millî içkinin üzerine, rakıya.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Rakıda yüzde 50.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Kazanç istisnasını daralttığımız yatırım fon ve ortaklıklarının gayrimenkul kazançlarını da yüzde 10 asgari kurumlar vergisine tabi tuttuk.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - İnsanlar 1 duble kendi içiyorsa 3 duble devlete içiriyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Lütfen, değerli arkadaşlar, bu doğru bir şey değil ya lütfen.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, rakı ile biradan yüzde 55, viskiden yüzde 1 alıyorlar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hepsine bakacağız, hepsini konuşacağız.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bunlar İngiliz viskisi, ithal. Sayın Bakana, bunu hatırlatın da ondan vergi alsın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hepsini konuşacağız.

Sayın Bakanım, devam edelim.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Yat, kotra, tekne ve gezinti gemileri için yüzde 8 ÖTV getirdik.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - 28 milyon litre bu ülkede viski içilir olmuş.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Silah bulundurma ve taşıma ruhsatları için uygulanan harçları yüzde 100 artırdık. İşlenmiş vadeli altın ithalatını KKDF'ye tabi tuttuk. 2025 yılı Eylül itibarıyla vadeli mevduatların yüzde 95'ini oluşturan altı aya kadar vadeli mevduat gelirleri ile yatırım fonlarında stopaj oranını yüzde 17,5'e yükselttik.

Sayın Başkan, değerli üyeler; yüce Meclisimizde görüşmeleri devam eden kanun teklifinde vergide adaleti artıran, istisnaları azaltan, dergi dışında kalan bazı alanları kapsama alan ve kayıt dışılıkla mücadeleyi güçlendiren düzenlemeler yer alıyor.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Esnaf bile yüzde 10...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Vergi harcamalarını da azaltmaya devam ediyoruz. 2023 yılında gayrisafi yurt içi hasılaya oranla yüzde 6,5 olan vergi harcamaları tutarı 2024'te yüzde 6,2'ye gerilemiştir.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Yata yüzde 8 ÖTV insaf mı Sayın Bakan! İnsaf ya! Gıdada yüzde 20 KDV, yatta yüzde 8, insaf, insaf!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Vergi istisna ve muafiyetlerinin azaltılması amacıyla yaptığımız düzenlemeler çerçevesinde 2025 yılı için yüzde 5,1 olarak hesapladığımız, vergi harcamalarının...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - İşinize gelmiyor, vatandaş yüzde 20 KDV ödüyor, yata yüzde 8 KDV.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - ...millî gelire oranını 2026'da yüzde 4,7'ye; OVP dönemi sonunda yüzde 4,1'e indirmeyi hedefliyoruz. Vergiye uyumu güçlendirmek için dijital uygulamalarımızı yaygınlaştırıyoruz. 2023 yılında faaliyete başlayan ve fiziki bir vergi dairesi gibi çalışan dijital vergi dairesinde sunduğumuz hizmetlerin sayısı 208'e ulaştı.

Sayın Başkan, değerli üyeler; program döneminde vergide adaleti güçlendirmek için yaptığımız düzenlemeler ve kayıt dışılığa yönelik aldığımız tedbirlerle 2023 yılında yüzde 34,5 olan dolaysız vergilerin toplam vergiler içerisindeki payını 2026'da yüzde 38,3'e çıkarmış olacağız.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - İşe yaramadı.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Olmadı.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Olmadı, olmadı.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Böylece dolaylı vergilerin payı yüzde 61,7'ye gerileyecektir.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Avrupa'da tam tersi, Avrupa'da tam tersi... Avrupa ortalaması yüzde 40 dolaylı, yüzde 60 dolaysız.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - 2023'ten itibaren dolaysız vergilerde sağlanacak 3,8 puanlık iyileşme 520 milyar liraya tekabül edecektir.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya, siz fakir fukaradan aynı vergiyi alıyorsunuz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Yaygın kanaatin aksine, vergi yükümüz uluslararası kıyaslamalara göre yüksek değildir.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Stenograf ile Orhan Yegin'den aynı vergiyi alıyorsunuz yani bunun anlamı bu.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Ülkemiz ile OECD ve Avrupa ülkeleri vergi yüklerinin aynı tanımda kıyaslanabilmesi için sosyal güvenlik primlerinin ve mahalli idare vergi gelirlerinin de hesaplamalara dâhil edilmesi gerekmektedir.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Basın emekçisi kardeşim ile İsmail Güneş aynı vergiyi veriyor; böyle haksızlık olur mu?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Bu şekilde yapılan harcamalara göre, ülkemizde genel vergi yükü yüzde 23,5'tir.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Buradaki...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, lütfen...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Ortalaması yüzde 33,9 olan OECD ülkeleri arasında en düşük vergi yüküne sahip 5'inci ülkeyiz. (CHP sıralarından gülüşmeler)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yapmayın ya!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Türkiye'de dolaylı vergi yükü yüzde 10,7; dolaysız vergi yükü ise yüzde 12,8'dir.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Kargalar bile güldü.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Günün fıkrası sayılabilir, günün fıkrası sayılabilir.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - İstatistikte o kadar iyi noktadasınız(!) Ne doğru ne yanlış...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Dolaysız vergilerin yeterli düzeyde olmaması esas sorundur.

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) - Büyük sermaye gruplarının üzerindeki vergi yükünü azalttınız.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Ortalaması yüzde 23,6 olan OECD ülkeleri arasında dolaysız vergilerde en düşük vergi yüküne sahip 3'üncü ülkeyiz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; vergilemede etkinliği ve denetimi artırıyor, kayıt dışılıkla mücadeleyi kararlılıkla sürdürüyor ve mükelleflerimizin haklarını koruyoruz.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Bütün denetiminiz küçücük esnafa.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Hükûmetlerimiz döneminde kayıt dışı ekonomiyle mücadele önem verdiğimiz konuların başında gelmektedir.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, bakın, burada bir şey söyleyeceğim...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ama böyle bir usul yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Papara diye bir şey çıktı, sanal bahsin yüzde 94'ü Paparadan aklanıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bakın, Sayın Bakan konuşuyor...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya, bütün memleketi Paparaya emanet ettiniz, "Kayıt dışı ekonomi yok." diyorsunuz! Can Holding olayı var ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Paparada, Kıbrıs ve Türkiye dünyadaki tüm sanal paranın yüzde 94'ü Papara üzerinden...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, söz vereceğim size.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Uberin tüm ödemeleri Papara üzerinden...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Gün boyu konuşacaksın, gün boyu!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, böyle bir yöntemimiz yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ama "Kayıt dışı yok." diyor ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ya, siz sözlerinize... Bir saniye arkadaşlar...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kayıtlı bir şey var mı Allah aşkına! Her şey kayıt dışı!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Ağbaba...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ya, değerli arkadaşlar bir saniye... Ben herhâlde cevap verebilirim ya lütfen!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Burada önemli bir noktaya temas ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, sabaha kadar buradayız, istediğiniz noktalara değinin; tamam.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tamam.

Bakın, Türkiye'de yüzde 90...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Lütfen şimdi Bakan Bey'e bir müsaade edin, bir meramını bir izah etsin.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ya, Veli Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Türkiye, bakın, kayıt dışı cenneti olmuş, Türkiye kayıt dışı cenneti olmuş. Ya, helal para var mı bu memlekette?

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Bak şimdi...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye değerli arkadaşlarım...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Her şey, her şey kara, her şey karanlık.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Kayıt dışılık; haksız rekabete, işletmelerin finansmana erişimde zorlanmalarına, ölçek büyütememelerine ve dolayısıyla rekabet güçlerini kaybetmelerine, iş ortamının bozulmasına, çalışanların sağlık ve emeklilik gibi temel haklarından mahrum kalmasına ve toplumsal adaletin zedelenmesine yol açmaktadır. Vergi denetiminden amacımız ceza kesmek değil; mükellefleri bilgilendirmek, gönüllü uyumu artırmaktır.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sağ olsunlar; bakkallarda, şarküterilerde vergi denetmeni duruyor, vergi denetmeni duruyor, vergi memuru oturuyor.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Her yerde var.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Mükellef haklarının korunması amacıyla vergi incelemelerinde uyulacak denetim standartlarına ilişkin çalışmalarımızı tamamladık....

VELİ AĞBABA (Malatya) - Her yerde var, berberde...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - OSB'lerde, esnafın yazar kasasının başında var, esnafın yazar kasasında.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - ...önümüzdeki günlerde yayınlayacağız. Saha denetimlerimiz aralıksız sürüyor ve kayıt dışılıkla mücadelemiz de sonuç veriyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tabii (!)

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Beyanname sayılarında da beyan edilen gelirlerde önemli artışlar sağladık. 2024 yılına ait kira, ücret, menkul sermaye iradı ile diğer kazanç ve iratlara ilişkin beyanname sayısı yüzde 24 artışla 2 milyon 248 bin oldu.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - "Devletimiz güler yüzünü gösteriyor." diyorsunuz(!)

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Hesaplanan vergi 2 katına çıktı. Bu yıl 473 bin mükellef ilk kez beyanname verdi. Ticari, zirai ve serbest meslek kazancı gelir vergisi mükelleflerinin beyanname sayısı 2,7 milyonu aştı ve beyan edilen vergi tutarı yüzde 90 artışla 143,7 milyar liraya ulaştı.

Sonuç olarak, 2022 yılında 3,8 milyon olan ve 2023 yılında 4,4 milyona ulaşan beyanname sayısı geçen sene 5 milyonu aştı. Program döneminde her sene hesaplanan vergi 2 katına çıktı.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Vergi muafı olan 5'li arkadaş, 5'li çete ne yapıyor?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Sayın Başkan, değerli üyeler; deprem nedeniyle artan borçlanma ihtiyacıyla yükselen faiz harcamalarına rağmen kamu borçluluğumuz düşük düzeyde seyrediyor. 2023-2025 döneminde faiz dışı açık ve borçlanma ihtiyacı önemli ölçüde deprem harcamaları nedeniyle artmıştır. Böylece faiz harcamalarının millî gelire oranı 2025 ve 2026 yıllarında sırasıyla yüzde 3,3 ve yüzde 3,5 olarak beklenmektedir. Önümüzdeki dönemde azalan deprem harcamaları ve iyileşen faiz dışı denge sayesinde bu oranın 2027'de yüzde 3,4'e, 2028'de ise yüzde 3,3'e gerileyeceği öngörülmektedir. 2003-2022 döneminde faiz harcamalarının millî gelire oranı ortalama yüzde 4,1 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 2024 yılında yüzde 23,6 olan Avrupa Birliği tanımlı genel yönetim borç stokunun millî gelire oranı 2025 yılın ikinci çeyreğinde yüzde 24,1 olarak gerçekleşti. 2024 yılında yüzde 133,1 olarak gerçekleşen iç borç çevirme oranını bu yıl yüzde 132,5 seviyesinde tamamlamayı öngörüyoruz. Orta vadeli programda öngörülen faiz dışı dengedeki iyileşmeyle birlikte 2026 yılında iç borç çevirme oranının yüzde 106'ya, dönem sonunda da yüzde 100'ün altına düşürmeyi hedefliyoruz. Böylece özel sektöre daha fazla alan açılacak ve reel sektörün büyümesi desteklenecektir.

2025 yılında uluslararası sermaye piyasalarından toplam 13 milyar dolarlık finansman sağladık. Bu ihraçlara yatırımcı ilgisi yüksek olmuş, "spread"lerde önemli ölçüde gerileme kaydedilmiştir. Proje ve program finansmanı kapsamında çok taraflı yatırım bankalarından altyapı, ulaşım, sağlık, doğal afetlerle mücadele, çevre, enerji ve reel sektörün desteklenmesine yönelik 2025 yılı Ekim itibarıyla uzun vadeli ve uygun koşullu yaklaşık 13,6 milyar dolar tutarında finansman sağladık. Bu tutar yıllık bazda ulaşılan en yüksek rakamdır. Ayrıca, üyesi olduğumuz uluslararası finansal kuruluşlar, çok taraflı kalkınma bankaları ile G20 ve OECD gibi uluslararası platformlarda ülkemizi etkin bir şekilde temsil ediyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; AR-GE ve yatırımları güçlü bir şekilde desteklemeye devam edeceğiz. 2025 yılında AR-GE faaliyetleriyle yatırım ve üretimi artırmak için 693,6 milyar lira, 2026 yılında ise 836 milyar lira vergi harcaması öngörüyoruz. İstihdamı korumaya ve artırmaya yönelik tedbirler alıyoruz. İstihdamı Koruma Destek Programı'yla tekstil, giyim, deri ve mobilya gibi belirli imalat sektörlerinde istihdamı koruyan işletmelere çalışan başına aylık 2.500 lira prim desteği sağlıyoruz. İmalat sanayi sektörüne yönelik ilave destek paketleri üzerinde de çalışıyoruz. Reel sektörün finansmana erişim imkânlarını artırıyoruz. Hazine destekli kefalet sisteminde imalat ihracat ve yatırımı önceliklendiriyoruz. 2025 yılında yürürlüğe aldığımız 8 adet yeni destek paketiyle mevcut limitlere ilave 94 milyar lira kredi imkânını firmalarımıza sunduk. Bu imkânın 52,2 milyar lirası ihracatçılarımıza yöneliktir. İhracat desteklerimizi de artırarak sürdürüyoruz. Program döneminde EXIMBANK'ın sermayesini 13,8 milyar liradan 88,4 milyar liraya yükselttik. İhracatçılara kullandırdığımız günlük reeskont kredi limitini 300 milyon liradan 4,5 milyar liraya çıkarttık ve döviz cinsinden reeskont kredilerinin de önünü açtık. Ayrıca, 2023 yılında kurumlar vergisinde yaptığımız oran artışlarını ihracat kazançlarına uygulamadık, bu kazançların kurumlar vergisi oranı yüzde 20'de kaldı. Türk Büyüme ve İnovasyon Fonu, Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Üst Fonu ve Tech-InvesTR Girişim Sermayesi Destekleme Programı'yla girişimcilik ekosistemini de desteklemeye devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; hane halkına enerji sübvansiyonlarımız sürüyor. 2025 yılının ilk dokuz ayında elektrikte mesken birinci kademe tüketici grubunu yaklaşık yüzde 57, doğal gazda mesken tüketicilerini yüzde 65 oranında sübvanse ettik. Çiftçi ve esnaf desteklerimiz artarak devam ediyor.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sübvansiyonları düşürdünüz Sayın Bakan.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - 2026 yılı tarımsal destek programları, tarım sektörü yatırım ödenekleriyle....

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Bakan, millî gelir hesabına göre 722 milyar lira, çiftçiye verdiğiniz destek 168 milyar lira.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - 1 trilyon 120 milyar lira borcunuz var çiftçiye kanundan gelen, onu ödeyin.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - ...tarımsal kredi destekleri, tarımsal KİT ve ihracat destekleri için 626 milyar lira kaynak ayırıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Aygun, Sayın Gürer, lütfen...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, kanundan gelen borçları var, onu ödesinler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Söz vereceğim, söz vereceğim size.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Ayrıca, tarım sektörüne yönelik 2026 yılında vazgeçeceğimiz vergi tutarı 262,3 milyar liradır.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - 1 trilyon 107 milyar oldu borç.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - 1,1 milyon çiftçimize 746 milyar lira kredi bakiyesiyle 2025 yılı ilk dokuz ayında 144 milyar lira hazine faiz kâr payı desteği sağladık.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Çiftçilerin 1 trilyon 100 milyar lira kredi borcu var, ödeyemiyorlar, icralık oldular; hayvanlarına icra geliyor, traktörüne icra geliyor, tarlaya icra geliyor.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - 1 trilyon 123 milyar lira kanundan alacağı var çiftçinin.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - 780 bin esnaf ve sanatkârımıza 282 milyar lira kredi bakiyesiyle 2025 yılı ilk dokuz ayında 49 milyar lira hazine faiz desteği sağladık.

Sayın Başkan, değerli üyeler; konuşmamın bu bölümünde Sayıştay Başkanlığının Hazine ve Maliye Bakanlığı 2024 Yılı Denetim Raporu'na ilişkin değerlendirmelerimizi sizlerle paylaşmak istiyorum: Kamu mali yönetiminde saydamlık ve hesap

verilebilirliğin artırılmasına katkı sağlayan Sayıştay denetim raporlarına önem veriyor, denetim bulgularının çözümüne yönelik çalışmaları titizlikle yürütüyoruz. 2024 Yılı Denetim Raporu'nda Bakanlığımıza yönelik 7 bulgu yer almıştır. Söz konusu bulgulara yönelik 5 bulgunun gereği Bakanlığımız birimlerince yerine getirilmiştir. Yazılım, iyileştirme ve entegrasyon çalışmaları devam eden 1 bulgunun gereğinin en kısa zamanda yerine getirilmesini sağlayacağız. 1 bulgunun çözümüne yönelik mevzuat değişikliği çalışmalarımız devam ediyor. Bu vesileyle, Bakanlığımızı denetleyen tüm Sayıştay denetim ekibine özenli ve özverili çalışmaları için huzurlarınızda teşekkür etmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; şimdi de Bakanlığımız Gelir İdaresi Başkanlığının, Özelleştirme İdaresi Başkanlığının ve Türkiye İstatistik Kurumunun 2024 yılı kesin hesabına ilişkin özet bilgiler vermek istiyorum. 2024 yılı için 4,67 trilyon lira olan Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin 4,55 trilyon lirası kullanılmıştır. Bunun yaklaşık yüzde 1'ine tekabül eden 40 milyar liralık kısmı Bakanlık hizmetlerinde kullanılmıştır. Gelir İdaresi Başkanlığının 2024 yılı itibarıyla 37,3 milyar lira olan bütçesinin 36,9 milyar lirası kullanılmıştır. 405 milyon lira olan Özelleştirme İdaresi Başkanlığı bütçesinin 280,8 milyon lirası kullanılmıştır. 3,5 milyar lira olan Türkiye İstatistik Kurumu bütçesinin 3,2 milyar lirası kullanılmıştır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Bakanlığımızın 2026 bütçe teklifi toplam 8,84 trilyon lira, faiz hariç 6,1 trilyon liradır. Bu teklifin yaklaşık yüzde 1,3'üne tekabül eden 77,8 milyar lirası Bakanlığımız hizmetleri için kullanılacaktır. 2026 yılı bütçesinde teklif ettiğimiz ödenek tutarı Gelir İdaresi Başkanlığı için 70,6 milyar lira, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı için 474,7 milyon lira, Türkiye İstatistik Kurumu için 6,7 milyar liradır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; konuşmamın başında da ifade ettiğim gibi, sürdürülebilir yüksek büyüme ve daha adil gelir dağılımını sağlayacak fiyat istikrarı için programımızı sabır ve kararlılıkla uygulamayı sürdürüyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliği ve güçlü desteği programımızın başarıyla uygulanmasında belirleyici olmuştur. Türkiye Yüzyılı vizyonu doğrultusunda programımızla elde ettiğimiz kazanımları daha ileriye taşımak ve kalıcı hâle getirmek için dijital, yeşil ve sanayide dönüşümü sağlayacak adımları atmaya devam edeceğiz. Kalkınmanın temeli olan barış ve huzur ortamını ülkemizde ve bölgemizde güçlendirmek için yoğun bir şekilde çalışıyoruz. Terörsüz Türkiye süreciyle ülkemiz enerjisini ve kaynaklarını artık daha verimli alanlarda kullanarak kalkınma sürecini hızlandıracak ve büyüme potansiyelini artıracaktır. Böylece, güven ve istikrar pekişecek, yatırım iklimi daha da iyileşecektir. 2026 yılı bütçesi Cumhurbaşkanı Yardımcımızın giriş sunumunda ifade ettiği gibi öğrencilerimizden gençlerimize, çiftçilerimizden esnafımıza, çalışanlarımızdan emeklilerimize, engellilerimizden 65 yaş üstü büyüklerimize kadar toplumun bütün kesimlerini kapsamaktadır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Hepsini batırdınız!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Bu vesileyle, Plan ve Bütçe Komisyonunun kıymetli üyelerine ve bütçenin hazırlanmasına katkıda bulunan herkese içten teşekkürlerimi sunuyorum. 2026 yılı bütçesinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını temenni ediyor, hepinizi tekrar sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Bakan, yalnız bu yıl 8 milyon icra dosyası var ve 24 milyon derdest icra dosyası var, bunları da anlatın!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, sunumunu süresinden önce bitiren tek bir Bakan var: Sayın Mehmet Şimşek.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yok, ek süre verdim.

Değerli arkadaşlar...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Başkanım, TÜİK'e ayrılan 6,7 milyar TL paranın vatandaşa faydası ne?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, Sayın Bakanlarımızdan süre konusunda hassasiyetle davranmalarını ben rica ediyorum, ben zorluyorum yoksa üç saat versem üç saat de konuşur; iki saat verelim Sayın Bakana, iki saat konuşur.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Bakan abartı yapamadığı için herhâlde...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yok, iki saat verseniz iki saat de konuşur.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Memleketin 50 milyonu yoksulluk sınırı altında yaşıyor!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - TÜİK'e 6,7 milyar lira bir para ayırmışsınız bütçede, anlaşılamadı. Bu konuda bir açıklama istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal...

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Sayın Bakan, size kaç para lazım söyleyin, toplayıp verelim, düşün bu halkın yakasından!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bu 6,7 milyar liranın vatandaşa faydası ne!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal, gündeme getirin lütfen. Şöyle yapalım...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Efendim, 6,7 milyar TÜİK'e bir bütçe ayrılmış, vatandaşa faydası ne, bunu anlayamadık.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, şimdi Sayın Öztrak konuşacak.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Anlaşılmayan bir konu var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Birazdan hepsini anlatacağız. Değerli arkadaşlar, anlatılmayan hiçbir şey kalmayacak, kafanızda hiçbir soru işareti kalmayacak, hepsini çözeceğiz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bakın, anlaşılmayan bir konu var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Öztrak'a biraz ayıp oluyor ama bakın, bekliyor, sözlerine başlayacak.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, müdahale ediyorsunuz, arkadaşlarımızın lafları anlaşılmıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal, benim odama geçin...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yılda 1 kere Hazine ve Maliye Bakanı burada bulunuyor, vatandaşın durumunu anlatıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye değerli arkadaşlar. Sayın Gürer...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, arkadaşlarımıza müdahale ediyorsunuz, attıkları laf anlaşılmıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye Sayın Ağbaba.

Değerli arkadaşlar, böyle bir usul yok. Sayın Öztrak burada bekliyor. Lütfen... Lütfen...

Şimdi, değerli milletvekilleri, konuşacak olan sayın milletvekillerinin isimlerini okuyorum: Cumhuriyet Halk Partisi adına Sayın Faik Öztrak. Sayın Öztrak, konuşmanız yirmi dakikada bitmezse iki dakika ekleyeceğim. Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi adına iki konuşmacı var: Sayın Gülcan Kaçmaz Sayyiğit ve Sayın Heval Bozdağ; onar dakika. İYİ Parti Grubu adına Sayın Erhan Usta. YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Sadullah Kısacık. Milliyetçi Hareket Partisi adına Sayın İsmail Faruk Aksu. Adalet ve Kalkınma Partisi adına Sayın Orhan Erdem.

Dolayısıyla, yirmi dakika konuşanlara iki dakika, on dakika konuşanlara bir dakika, sözcülere ekstra ikişer dakika ilave süre veriyorum.

Şimdi, ilk olarak Sayın Öztrak, buyurun.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli üyeler, kıymetli milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar ve basın mensupları; sözlerime başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Hazine ve Maliye Bakanlığının bütçesini, bir anlamda ekonomiyi görüşüyoruz. Ekonominin hâlini sorduğunuzda, biraz önce gördük, Hükûmet tek kelimeyle "İyi." diyor ama vatandaşa sorarsanız iki kelimeyle "İyi değil." diyor. Memlekette işçi, çiftçi, memur, esnaf perişan; sanayici, tüccar, emekli, öğrenci, genç, yaşlı, kime dokunsanız bin ah işitiyorsunuz. Tek kişilik saray rejimi kurumları çürütüyor, her yerden irin fışkırıyor.

Sayın Bakan, bundan dokuz yıl önce en parlak ekonomistlerden biri dediğiniz ve 128 milyar dolarlık rezervin Merkez Bankasının arka kapısından buharlaştırılmasında da önemli bir rolü olan o dönemin Merkez Bankası Başkan Yardımcısı ihale skandalı nedeniyle tutuklu. Bu bir itibar müessesesi Merkez Bankası, bu olacak iş değil. Kara para aklama, piyasa manipülasyonu gibi suçlardan yargılanan AK PARTİ damadı eski rektör sahte belgelerle yurt dışına kaçıyor. Sahte resmî evrak düzenleyen, sahte diploma ve ehliyet ticareti yapan e-imza çeteleri ortalıkta cirit atıyor. Türkiye günlerdir bahis oynayan hakemleri, futbolcuları konuşuyor. Ucu saraya kadar uzanan vakıfların FETÖ benzeri karanlık yöntemlerle devlete sızdığı iddiaları ayyuka çıktı. Ana muhalefet partisine yargı sopası sallanıyor. Milletimizin seçtiği belediye başkanlarımız uluslararası kabul görmüş normlara aykırı şekilde şafak sökmeden gözaltına alınıyor, tutuklanıyor, itibarsızlaştırılmak isteniyor, hizmet etmeleri engelleniyor. Artık rekabetçi bir seçimle işbaşına gelemeyeceğini anlayan tek adamın elinde ülke, adaletin yok sayıldığı bir cehennem çukuruna dönüşüyor. Yönetene güven dibe vuruyor. Dünyanın en yüksek dolar cinsinden faiziyle toplanan döviz rezervleri bir gecede eriyebiliyor. Hisse değerleri çöküyor, bu istikrarsızlıkta birileri çok yüksek kazançlar elde ederken fatura millete çıkıyor. Adaletin olmadığı yerde bereket olmuyor, bereketin olmadığı yerde huzur bulunmuyor. Bu durumun baş müsebbibi 2018'de hayata geçen Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi denen ucube rejim. Dünyada benzerlerine yeni otoriter rejim denen bu sistem, başta yargı ve medya olmak üzere tüm kurumları iktidarını sürdürmenin bir aracı hâline getiriyor, denge ve denetim mekanizmalarını yok ediyor, demokrasiyi rekabetçi olmayan sandık seviyesine indiriyor, milleti bölerek, kutuplaştırarak oy devşirmeye çalışıyor. Tüm bunlar siyasi, idari ve iktisadi alanda kurumsal çöküş riskini her gün biraz daha arttırıyor. Bu tek kişilik otoriter rejimin başının kararıyla altı yılda 6 Merkez Bankası Başkanı, 4 de Hazine ve Maliye Bakanı adaya veda etti. 2018'den bu yana ekonomide kriz üstüne kriz yaşıyoruz. Yüz iki yıllık cumhuriyetimizin en ağır, en yapışkan bölüşüm krizini sarayın kerameti kendinden menkul nas ekonomisinin sonucunda gördük. Kur korumalı mevduat gibi uygulamalarla çok büyük servet transferleri yaşandı. Pahalılık ayyuka çıktı, mutfaklar yangın yerine döndü. Bu enkazı kaldırsın diye getirilenler de "dengeleme" "dezenflasyon" diyerek yükü milletin sırtına yıktı, faizler hızla arttırıldı ama enflasyon bir türlü dizginlenemedi. Sayın Bakan bunun sebebini dona, kuraklığa, jeostratejik gelişmelere, bir de -mahcup bir ifadeyle- içerdeki birtakım gelişmelere bağlıyor. Sayın Bakan "Ben yapmadım, miki yaptı." diyerek ekonomi yönetilmez; her olumsuzluğa bir bahane üreterek dertlerin üstesinden gelinemez. İşbaşına geldiniz, çifter çifter vergiler aldınız, hayat pahalılığının altında ezilen asgari ücretliye "Sana yılda tek bir zam yeter." dediniz, emekliye sırt çevirdiniz, hep vatandaştan sabır istediniz. Bugün açlık sınırına 100 lira desek, asgari ücret 78 lira. Ülkede ücretli çalışanların neredeyse yarısı, bazı sektörlerde çalışanların da yüzde 70'i asgari ücret ve altında kazanıyor. Ülkede asgari ücret norm ücret hâline geldi. Çalışanlar, emekçiler asgari ücret tuzağına hapsedildi. Milleti dün çalışan yoksulluğuyla tanıştıranlar, bugün çalışan açlığıyla tanıştırıyor. Emekliler de aç. Sendikaların verilerine göre 8,5 milyon emeklimiz de açlık sınırının altında yaşıyor. Ülkenin çalışanı aç, emeklisi aç, çalışmayanı ise ölmüş, ağlayanı yok.

Eylül ayı itibarıyla iş bulma ümidini kaybettiği için iş aramaktan vazgeçenler, daha çok çalışmak istediği hâlde çalışamayanları da dâhil ettiğimizde ülkede 11,5 milyon işsiz var. Bu, dünya üzerinde 111 ülkenin nüfusundan daha fazla. En acısı da ülkenin en önemli stratejik üstünlüğü olan gençlerimiz işsiz. Her 100 gençten 27'si ne çalışıyor ne okuyor; 6,5 milyon evladımız ev genci olmuş, anasının, babasının eline bakıyor. Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Teşkilatı üyeleri arasında en yüksek ev genci oranına sahibiz. Hakkı hak edene vermemek zulümdür. Yönetiminiz ne çalışana ne emekliye ne de gençlerimize hakkını veriyor.

Değerli Komisyon üyeleri, açlıkla, pahalılıkla, işsizlikle sınanan insanların hâlini ünlü sosyolog Galton "faili görünmeyen kurumlar ve toplumsal yapılar aracılığıyla işleyen yapısal şiddet mekanizmasının kurbanları" olarak tarif ediyor. Ülkemizdeki yapısal şiddete karşı devlet yönetiminde radikal bir değişime, yapısal reformlarla desteklenen bir programa ihtiyaç var. Ancak, bugün yaşadıklarımızın sorumlusu olanlar yönetimde kaldıkça sizler ağzınızla kuş tutsanız da bu ekonomi düzelmez çünkü sorunların sebebi olanlar çözümün adresi olamaz. Bu nedenle enflasyon düşmüyor, bu nedenle işsizlik zirve yapıyor, bu nedenle 2025'in ilk on ayında konkordato ilan eden şirket sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 72 artıyor; ödeme sistemini, ticareti durma noktasına getirme riski taşıyor. Bu nedenle vatandaşlarımız bankalara borcunu ödeyemiyor; ilk dokuz ayda bankaların takipteki alacakları geçen yıla göre yüzde 91 oranında artıyor.

Sadece gençler değil, firmalar da ülkeden kaçıyor. Özellikle tekstilde, otomotiv yan sanayisinde -bugün ayakkabıcılık sektöründe de gördük- alarm zilleri çalıyor; lojistikçiler ülkedeki fabrikaları Mısır'a, Fas'a taşıyor. Bıçak kemiği deldi geçti, kaybedecek tek bir saniye bile kalmadı ama ortada ne tek kişilik yönetim anlayışının değişeceğine dair bir emare ne de mevcut ekonomi

yönetiminin yarın sabah görevde kalıp bu bütçe dönemini tamamlayacaklarına dair garanti var. Güven arttıracak çapalar da birer birer yok ediliyor.

Değerli Komisyon üyeleri, Hazine ve Maliye Bakanlığı tek kişilik rejimin resmen hayata geçtiği 2018 yılında kuruldu. Daha önce borçlanmadan sorumlu Hazine Müsteşarlığı ile maliye politikasından sorumlu Maliye Bakanlığı ayrıydı. Borçlanan kurum ile parayı harcayan kurumun aynı çatı altında birleştirilmesi, borçlanma ve harcama disiplini açısından ciddi bir kırılganlığa neden oldu; kamu finansmanında önemli bir çapa yok edildi. Yine, 2025 bütçesinde yılın tamamı için öngörülen borçlanma sınırı Sayın Bakanın ve Cumhurbaşkanının artırma yetkileri dâhil 2,1 trilyon liraydı ama siz ilk dokuz ayda 2 trilyon 267 milyar Türk liralık net borçlanma yaptınız. Torba yasayla limiti artırma teklifini getirdiniz ama daha henüz yasalaşmadan siz Meclisimizin verdiği limiti aşmış oldunuz. Soruyorum: Hazinenin nakit açığı 1,6 trilyon lirayken neden yüksek faizle 2,3 trilyon lira borçlanarak kasada 650 milyar Türk Lirasını tutmak istiyorsunuz. Yoksa enflasyon ve faizi gelecek yılda düşüremeyeceğinizi mi düşünüyorsunuz veya borçlanmada önümüzdeki dönemde bizim bilmediğimiz bir sıkıntı yaratacak gelişme mi bekliyorsunuz? Bu arada "Yastıkaltı altınları sisteme sokacağız." diyerek o günkü değeri 15 milyar dolar olan 180 tondan fazla altın cinsinden borçlanma yaptınız. Altın fiyatlarındaki artışlar nedeniyle bu borcun dolar karşılığı yüzde 61 arttı, 24 milyar dolara çıktı. Bu nasıl bir basiretsizlik, bunun hesabını kim verecek? Hazine ile Maliyenin birleştiği 2018 öncesinde borçlanma limiti sadece 2 kere aşılmıştı, 2018'den bu yanaysa limit tam 5 kez aşılmış.

Mali kuralın olmadığı ekonomilerde borçlanma limiti, mali egemenliğin en önemli güvenlik hattını yani en önemli çapalardan birini oluşturur. Borçlanma limitini hoyratça ezip geçebilen bir yönetim ya ne yaptığının farkında değildir ya da ağır baskı altında, sağlıklı karar alma kabiliyetini kaybetmiştir. Söz konusu torbayla Kentsel Dönüşüm Başkanlığına borçlanma yetkisi veriyorsunuz. Bunu daha önce Varlık Fonunda yaptınız, Hazineden başka kurumlara borçlanma yetkisini bir kere verdiğinizde Sayın Bakan, bu işin nerede durabileceğini bilemezsiniz, kamuda borçlanma disiplinini bitirirsiniz. Türkiye, borç yönetimindeki çapalarının koparılmasının faturasını geçmişte ağır bir şekilde ödemiştir. Soruyorum: Aynı derede kaç kez yıkanacaksınız, aynı hataları da kaç kere yapacaksınız? Güven yok, mali disipline dair çapalar koparılıyor, ortada kâğıt üzerinde de olsa derli toplu bir program da yok; enflasyonla mücadelede anlaşılan, faiz lobileriyle birlikte sıcak para partileri verip milletin alın terini masaya sürmek. Atalar boşa söylememiş: "Benim oğlum bina okur, döner döner yine okur." Bu ülkede siyasetçilerin çok sevdiği yüksek faiz ve kontrollü kura vitese takmışsınız, araba bağırıyor, yolcular bağırıyor ama üst vitese bir türlü geçemiyorsunuz; araba boğulup kaldı, şanzıman dağıldı. Bu terazi bu sıkleti ancak bir yere kadar taşır. Verimlilik şahlansa bile rekabet gücündeki bu kayıplar telafi edilemez; edilseydi, üreticiden, sanayiciden, ihracatçıdan bu kadar feryat yükselmezdi.

Değerli Komisyon üyeleri, baskılanan kur, ihracatçıyı ve üreteni cezalandırıyor, ithalatı cazip hâle getiriyor, yerli üretimi tasfiye ediyor. Buna bir de güven bunalımı eklenince alın size her an patlamaya hazır bir molotofkokteyli. Getirdiğiniz bütçenin arkasında bu tehlikeli karışımın patlamasını engelleyecek tek bir önlem yok. Enflasyonun yüzde 16'ya, gayrisafi yurt içi hasıla deflatörünün yüzde 19,7'ye düşeceğinin var sayıldığı 2026 yılında "Bütçe gelirleri yüzde 30, faiz dışı harcamalar da yüzde 28 artacak." diyorsunuz. Enflasyonun üzerinde gelir ve harcama artışlarıyla maliye politikası dezenflasyon sürecini nasıl destekleyecek? Görünen o ki enflasyonla mücadele bir kere daha para politikasının eline bırakılacak. Yüksek faiz-değerli kur cenderesi milletimizin boğazını sıkmaya devam edecek.

Faiz yükü hızla artıyor, 2003-2022 döneminde hükûmetleriniz her ay 2,2 milyar dolar, her yıl 26,6 milyar dolar faiz ödemiş. Sizin döneminizde yani 2023-2025 döneminde her ay ödenen faiz 3,4 milyar dolara, her yıl ödenen faiz 44,2 milyar dolara sıçramış. OVP'de 2024'te 17 lirası faiz harcamalarına giden her 100 liralık verginin, 2025'te 19 lirasının, 2026'da da yaklaşık 20 lirasının faize gideceğini yazmışsınız. Önümüzdeki yıl faiz lobilerine 2,7 trilyon lira ödenecek.

Önümüzdeki üç yılda da "Bir kuruş harcamadan yaptık." dediğiniz geçilmeyen yolların ve köprülerin, yatılmayan hastanelerin garantilerine toplam 821 milyar lira ödenecek. Her zaman söylüyoruz: Bütçe bir tercih meselesidir. Bu yıl ve önümüzdeki yıl vergi yükünde çok önemli artışlar öngörüyorsunuz ama aldığınız paranın önemli bir kısmını faiz lobilerine, yandaş müteahhitlere aktarıyorsunuz. Bu durumda, millete vermeniz gereken hizmeti ve desteği veremiyorsunuz.

Vatandaşın en çok ihtiyaç duyduğu hizmetlere ayrılan paylar azalıyor. TÜİK verilerine göre, sağlık hizmetlerinden memnuniyet son dört yılda 9 puan azalıyor, eğitim hizmetlerinden memnuniyet ise son iki yılda 6 puan gerilemiş ama vergi gelirlerine oran olarak baktığımızda, her 100 liralık vergi gelirine karşılık yapılan sağlık harcaması 2024'te 25 lirayken 2026'da 24 liraya, her 100 liralık vergi gelirine karşılık yapılan sosyal koruma harcaması 2024'te 48 lirayken 2026'da 46 liraya, her 100 liralık vergi gelirine karşılık yapılan eğitim harcaması 2024'te 21 lirayken 2026'da 19 liraya düşecek. Bu sektörlere 2026'da yapılacak yatırımların durumu ise daha da vahim; eğitimin yatırımlar içindeki payını yüzde 13,5'tan yüzde 10,4'e, sağlığın payını da yüzde 8,1'den yüzde 6,9'a düşürmeyi öngörüyorsunuz. Oysa, okullarda çocuklar açlıktan bayılıyor, lise çağındaki her 5 öğrenciden 1'i haftada en az bir gün "Param olmadığı için yemek yiyemiyorum." diyor, yeterince beslenemeyen çocukların boyu kısa kalıyor, öğrenme kapasiteleri düşüyor. En önemli stratejik varlığımız olan beşerî sermayemiz telafisi mümkün olmayan bir şekilde eriyor, bir nesli kaybediyoruz. En stratejik varlığımız olan genç nüfusumuzun dünyayla rekabet gücünü artıracak olmazsa olmaz harcamaları yeterince artıramıyorsunuz. İnsana yatırım yapmayan bir bütçenin hiçbir rakamı kalkınmayı ifade etmez.

Bütçede ihmal edilen bir diğer kesim de çiftçilerimiz. İklim değişikliğinin neden olduğu kuraklık, yetersiz üretim ve artan gıda enflasyonuyla boğuşan bir ülkede yaşıyoruz, buna rağmen kanunun emrettiği desteği çiftçiye vermiyorsunuz. Programa göre ödenecek tarımsal destek 2025'te kanunun emrettiğinin yalnızca dörtte 1'i, 2026'da ise beşte 1'i olacak. İktidarınız 2007'den bu yana çiftçiye 118 milyar dolarlık tarımsal desteği ödemedi; ülke, kendi çiftçisine borç takan bir hükûmetle yönetiliyor. Son bir yılda her bir çiftçi ailesine 52.281 dolar borç taktınız. Kanunun emrettiği destekleri alamayan çiftçi borca battı. Son bir yılda çiftçilerin ödenemediği için takibe düşen tarım kredisi borçları 3'e katlanarak 10 milyar liraya dayandı, geçti. Buna rağmen, çiftçiye verdiğiniz faiz desteklerini düşüren bir kararı Cumhurbaşkanına imzalattınız, sonra da tepki gelince yeniden artırdınız. Ya siz yaptığınız düzenlemenin farkında değilsiniz ya da Cumhurbaşkanı neye imza attığının farkında değil. Çok açık söylüyorum: Çiftçinin alın teri kurumadan hakkını vermek devletin görevidir; üretene sırtını dönen bir iktidar, ülkesine sırtını döner. Bu yaklaşımınızla çiftçi tarlasına dönmez, gıda enflasyonu da düşmez.

Değerli üyeler, yıllık programın 59'uncu sayfasında "2025 yılı sonunda genel bütçe vergi gelirinin bütçe tahminin altında gerçekleşmesi beklenmektedir." diyor; Sayın Bakan da zaten bunu burada ifade etti. Sayın Cevdet Yılmaz da Cumhurbaşkanı Yardımcısı "Etki değerlendirmesini istedik ama gelmedi. Sonuçta, oturup biz hesaplayacak değiliz, uzman arkadaşlardan istiyoruz. Uzmanlarımız keşke daha iyi öngörselerdi." diyerek yirmi üç yıllık iktidarın vergi hesaplamadaki beceriksizliğini bürokrasiye ihale ediyor. Bu bürokratları oraya kim atadı? Siz. Dolayısıyla sorumlusu da sizsiniz. Buna "uzman hatası" deyip geçmek devlet ciddiyetiyle bağdaşmaz. Vergiler adil ve ölçülü değilse, toplanan verginin doğru yerde kullanıldığına dair saydamlık ve hesap verebilirlik yoksa mükellef vergi ödemekte gönülsüz olur.

Üyesi olduğumuz Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı içinde gelir dağılımının en adaletsiz olduğu 3 ülkeden biri olduk. Son dört yılda yaptığınız servet transferleriyle size oy vermediğini düşündüğünüz orta direği çökerttiniz, toplumu zenginler ve yoksullar olarak ikiye böldünüz. Tek kişilik rejimden önce ülkede sosyal yardım alan hane sayısı 3,2 milyon idi, 2024 itibarıyla yüzde 43 artışla 4,6 milyona çıktı. Orta direğin çökmesi yalnızca ekonomik değil siyasal ve toplumsal istikrar açısından da çok ciddi bir risktir. Bu adaletsizliği gelir ve servet üzerinden alınan vergilerin payını artırarak bir nebze törpüleyebilirdiniz ama yapmadınız. Adaletsiz bir vergileme olan mal ve hizmetler üzerinden alınan vergilerin payı ülkemizde yüzde 65 seviyesinde, oysa Avrupa Birliğinde yüzde 33 düzeyinde. 2026 bütçesinde vergi yükünün 2026'da yarım puan artırılması öngörülmüş. 2025'teki yüzde 1'e yakın artıştan sonra bu performans çok zor, millet bunu ödeyemez.

Değerli üyeler, Türkiye'nin, hukuk devletini yeniden tahkim eden, üretimi ve verimliliği destekleyen, dijitalleşme, yapay zekâ ve yeşil ekonominin sunduğu fırsatları yakalayan, yoksulluğu bu topraklardan silen, kimseyi geride bırakmayan, çevre ve mali açıdan sürdürülebilirliği dikkate alan, maliyet ve sonuçları belli aralıklarla test edilebilen bir programa ihtiyacı olduğu açıktır. Evet, Türkiye'nin yıllar süren yıpranmaya rağmen dört başı mamur bir programı hazırlayıp uygulayacak kalitede teknik kadroları da vardır. Temel sorunumuz bu programı yönetecek, güven veren bir siyasi kadronun işbaşında olmamasıdır, gömleğin doğru iliklenmesi gereken ilk düğmesi de budur. Daha fazla vakit kaybetmeden, demokratik yollarla ülkeyi düze çıkaracak kadroları göreve getirmek birinci öncelik olmalıdır. Aksi takdirde ne ekonomide ne de diğer alanlarda dikiş tutturmak mümkün olmayacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Nasıl ya, bizim hakkımız değil mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Böyle bir şey olur mu ya, nasıl bir hak, böyle bir şey var mı, ben vermişim süreyi kullanmamış.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az. Sayın Faik Öztrak çok güzel anlattı, herhâlde anlamışlardır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, değerli milletvekilleri, şimdi DEM PARTİ Grubundan Sayın Gülcan Kaçmaz Sayyiğit.

Sayın Sayyiğit, buyurun lütfen.

Süreniz on dakika.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar, burada çalışan tüm emekçi arkadaşlar; hepinizi DEM PARTİ adına saygıyla, sevgiyle selamlıyorum ve kolaylıklar diliyorum.

Sayın Bakan, konuşmanızın başında ve sonunda "Sürdürülebilir yüksek büyüme ve daha adil gelir dağılımını sağlayacak fiyat istikrarı programımızı sabır ve kararlılıkla uygulamayı sürdürüyoruz." dediniz. Elbette bizlerin, gerçekten sizlerin sabrı noktasında hiçbir şüphemiz yok lakin halkımız, kadınlar, emekçiler, emekliler, gençler artık ne sabredebiliyor ne de inancı ve gücü kaldı, bunu ifade ederek başlamak istiyorum. Niye söylüyorum bunları? Bugün Türkiye'de ekonomi düşük ve orta gelirli yurttaşlar açısından âdeta bir ölüm ve kalım savaşı ve sahası hâline dönüştürülmüş durumda çünkü yurttaşlar uzunca bir süredir kendilerini ciddi bir ekonomik savaşın içerisinde maalesef hissediyorlar. Hangi ekonomik göstergeye baksak halkın gündelik yaşamına bir ok gibi saplanmış rakamlarla karşı karşıya kalıyoruz. Böylesi bir ekonomik kriz ve sömürü çarkında yurttaştan sizler devlet yetkilileri olarak, iktidarın temsilcileri olarak tam olarak bir "survivor" performansı bekliyorsunuz. Bunun en önemli etabı ise güvenceli bir iş bulup emeğinin karşılığını alarak insan onuruna yaraşır bir hayat sürmek, ilk etabımız bu. Tabii, özelleştirmelerin yaygınlaştırıldığı, istihdamı artıran bir ekonomik programın olmadığı ve bölgesel eşitsizliklerin daha çözülmediği bir düzende en zor etap bu olarak halkımızın karşısına çıkıyor. TÜİK'in Temmuz 2025 verilerine göre işsizlik şu an yüzde 8 düzeyinde. Yine, Strateji ve Bütçe Başkanlığının yayımladığı Ağustos 2025 verilerinde işsizlik ise yüzde 8,5 olarak karşımıza çıkıyor. Maalesef, bunlar gerçeği bir bütün olarak ve yalın bir şekilde yansıtmıyor çünkü bu oranlar yalnızca iş arayan kişileri kapsayan dar tanımlı işsizlik ölçümlerinden ibaret. Buna karşın DİSK-AR'ın Temmuz 2025 verilerine göre geniş tanımlı işsiz sayısı 12 milyon 30 bin kişi iken, geniş tanımlı işsizlik oranı ise yüzde 29,6 düzeyinde karşımıza çıkıyor. Şimdi, bu tablo iş bulma etabını geçme ümidi dahi olmayan milyonlarca yurttaşın tablosu. İşsiz bir yurttaşın "survivor" mücadelesi bir tarafa, ikinci etapta herhangi bir iş bulanlar için de hayatta kalmak hiç de kolay değil çünkü verilen emeğin karşılığı alınmadığı gibi günlük giderlerin dahi karşılanmadığı bir gerçeklikle, bir sistemle karşı karşıyayız maalesef. Türkiye'de demokrasi, insan hakları, ifade özgürlüğü ve hukukun üstünlüğü çizgisinden uzaklaşıldıkça ekonominin de psikolojisi hâliyle bozulur bir vaziyette karşımıza çıkmakta. Döviz kurları fırladı, enflasyon uçtu, hayat pahalılığıyla orta direk diye bir şey de kalmadı. Geriye sadece 2 seçenek bırakıldı demeyeceğim, geriye sadece 2 seçenek bıraktınız; ya yoksulsun ya da zenginsin; arası yok bu ülkede.

Bugün TÜİK'in 2025 yılı Ekim ayı verilerine göre enflasyon yüzde 33 seviyesinde, ENAG'a göre ise gerçek enflasyon yüzde 60'ları bulmuş durumda. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Cevdet Yılmaz'ın açıkladığı Orta Vadeli Program'a bakıldığında da

yurttaşın yüzünün uzun bir süre daha maalesef gülmeyeceği de aşikâr bir durum çünkü yıl bazlı enflasyon oranları tutturulamadı, yine yüksek oranlarda revize edilmek zorunda kalındı.

Sayın Bakan, değerli hazirun; siyasi iktidarın ekonomi politiğe bakışını artık değiştirmesi gereken bir dönemin içerisindeyiz. Eğer ekonomi politik, holdinglerin ve bankaların kârlarını katlayıp yoksulluğu tabana yayıyorsa burada ciddi bir yanlış var demektir. Bakın Sayın Bakan, bir ülkeyi oluşturan ana omurga kesinlikle sermaye sınıfı değildir, bilakis üreten halklardır, halkların bizzat ürettiği emeğidir. Yapılan her düzenlemede işverenlerin önerilerini ve beklentilerini dikkate alıp yurttaşın karşı karşıya kaldığı ekonomik zorlukları görmemeniz gerçekten kabul edilir bir durum da değil. Yoksullaştırılmış yığınları, sosyal yardımlara muhtaç edip sonra da sosyal yardım oranları üzerinden yurttaşı rencide etmek ise en naif tanımıyla bizler açısından örgütlü bir kötülüktür. Bugün Türkiye'de Bankalar Birliği ve BDDK'ye göre bankacılık sektörünün 2024 yılı toplam net kârı 600 milyar TL. Yine, 2025 yılının ilk yarısında en büyük 10 bankanın toplam net kârı 305 milyar TL olarak karşımıza çıkıyor. Buna karşın yurttaşın hâlipürmelal-i de maalesef hiç iyi değil çünkü kredi kartı borçluluğu 2 trilyon 480 milyar düzeyinde bugün. Bunun önceki yıla göre artış oranına baktığımızda yüzde 90'ı bulmuş durumda. Takibe düşen borç miktarı 515 milyar TL dolayısıyla önceki yıla göre artış miktarı da tam olarak 13 kat olarak karşımıza çıkmakta. Ziraat Odası Başkanının son açıklamasına göre çiftçi borçları toplamı 1 trilyon 81 milyar TL'ye yükselmiş durumda. Toplam icra ve iflas dosyası 25 milyon, 1 milyon 100 bin kişi artık kredi kartı borcunu ödeyemez hâle geldi. Gördüğünüz üzere Sayın Bakan, açığa çıkarmış olduğunuz tablo net bir şekilde ortada ama maalesef çözüm var mı desek, ortada bir çözüm de bulamıyoruz çünkü açlık sınırı 37.287 TL ama asgari ücret sadece ama sadece 22.104 TL olarak karşımıza çıkıyor. Bugün milyonlarca emekli en az 5 kat oranında yoksulluk sınırının altında bir maaşa sizler tarafından, sizin politikalarınız tarafından mahkûm edilmiş durumda. Bunu tersine çevirecek bir ekonomik programınız var mı? Görebildiğimiz kadarıyla maalesef o da yok, sadece sabır telkin ediyorsunuz, başka bir şey yok.

Ülkemizde yüzleşmeyi ve iyileştirmeyi bekleyen bir geri bıraktırılma veya bölgesel eşitsizlik gerçeği var. Tarihsel ve sosyolojik açıdan bakıldığında da bir yüzyılı sorun yaratarak ve bu sorunların çözümlerini ıskalayarak geçirdik. Özellikle Kürt meselesi bağlamında ülkenin bir parçasında devlet destekli bir ekonomik program maalesef buralara uğramadı. Bu sebeple, büyümenin coğrafi ve sınıfsal dağılımında ortaya çıkan eşitsizlikler kalıcı bir hâl almaya başladı. Sadece ekseriyeti Kürt olan kentlerde değil ama farklı bölgelerde yer alan kentlerde de bölgesel eşitsizliklerin izleri var, bunu ifade etmek gerekiyor. Ama bilinçli bir şekilde geri bırakmadan bahsettiğimizde politik bir program kapsamında Kürt coğrafyasına yönelik özel bir muamelenin yapıldığı yadsınamaz. Biz, bunları her defasında ifade ettiğimizde şu cevapla karşılaşıyoruz: "Ezberlenmiş cümleler kullanılıyor." Geçen yıl bu salonda, bu görüşmelerde tekrar aynı cümle kullanılmıştı. Eğer biz yüzyıldır ezber bir şeyler söylüyorsak demek ki bu ülkenin, bu devlet aklının yüz yıldır politikalarında da ezberlenmiş şeyler var. Bu ezberler üzerinden bu politikalar yürütülüyor. Niye diyorum bunu? Şark Islahat Planı'ndan tutun umumi müfettişliklere, Fevzi Çakmak ve Dersim raporlarına bakın, ne demek istediğimizi daha net bir şekilde anlarsınız.

Bugün, Kürt sorunu haritası ile gelir azlığının, işsizlik ve yoksulluğun haritasının aynı olması bizler açısından tesadüf değil. Bugün, sosyoekonomik gelişim endekslerinde sondan ilk 10 sıraya baktığımızda -haritada var- işsizlik ve istihdam verilerine baktığımızda bu gerçek her gün ama her gün bizim yüzümüze çarpıyor ve biz o bölgede yaşayan insanlar olarak bunu, işsizliği, yoksulluğu, yoksunluğu her gün en ufak hücremize kadar, iliklerimize kadar hissediyoruz. TÜİK diyor ki: "En düşük yıllık ortalama eş değer hane halkı kullanılabilir fert geliri TRB2 bölgesinde..." Yani Van, Muş, Bitlis, Hakkâri'nin olduğu bölgelerde. Bu tablonun ortaya çıkmasında şüphesiz kayyumlar, köy boşaltmaları, OHAL, sınır politikaları, mera ve yayla yasakları, bir bütün olarak söylemek gerekirse, savaş ve çatışma, Kürt sorununda çözümsüzlük büyük bir rol oynadı ama bunu değiştirmek mümkün. İşte tam da bugün barış ve demokratik toplum sürecinin yüzleşmeyle, onarmayla, üretmeyle yeniden ilerlemeyi de getireceğini belirtmek istiyorum.

İçinde bulunduğumuz çağda savaşların yegâne aracı silahlar değil, farklı biçimlerde yürütülen ekonomi savaşları olarak bunlar karşımıza çıkıyor. Bugün ABD başta olmak üzere ülkelerin birbirine karşı kullandığı tarife savaşları da bunun bir parçası, ambargolar da etkili bir ekonomik kuşatma argümanı olarak karşımıza çıkmakta. Silahlanma rekabetiyle artan askerî yatırımlarla insanlığın demokrasi odağı dağılırken dünya her gün daha az güvenli bir yer olmaya doğru maalesef gidiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Buna karşı barış politikalarının en güvenli sığınak, hatta barışın en etkili ekonomi olduğunu görmek zorundayız. Etyen Mahçupyan'ın bir yazısından esinlenerek "Demokrasi en büyük ekonomik girdi." ifadesini kullanmak, bölgemizde barışın en büyük teşvik olacağını söylemek yerinde olacaktır. Tam da burada Sayın Şimşek'in de ekonominin dümenine geçerken kullandığı "rasyonel zemin" ifadesini sürecin ruhuna uygun bir şekilde revize etmesi gerekiyor. Bu sebeple bizlerin DEM PARTİ olarak 2026 yılı bütçesi için kullandığımız ekmek ve barış mottosu göz önünde bulundurulmalı. Bunun yolu da barış ekonomisine yönelmek, rasyonel zemini barış zeminiyle güçlendirmekten geçer çünkü bugün de ekonomi politikanız kadınlar, gençler, çocuklar, emekçiler üzerinde bir savaş kadar ağır bir yıkım yaratıyor Sayın Şimşek. Dolayısıyla, DEM PARTİ olarak Kürt sorununda onurlu ve kalıcı barışın mücadelesini verdiğimiz gibi yoksulluğa karşı da ekonomik bir barışın mücadelesini veriyoruz ve bunun mücadelesini vermeye devam edeceğiz.

Her birinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, konuşmalara devam edeceğiz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyiğit'in Hazine ve Maliye Bakanlığının 2026 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Anayasa'nın 3'üncü, 123'üncü ve 126'ncı maddelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Sayyiğit, konuşmanızın içerisinde ekonomik eleştirilerinize bir diyeceğimiz yok. Kürt coğrafyası, ekonomiyle alakalı meseleler söylediniz. Bizim 7 coğrafi bölgemiz var. Anayasa madde 123 ve madde 126; "Türkiye,

merkezî idare kuruluşu bakımından, coğrafya durumuna, ekonomik şartlara ve kamu hizmetlerinin gerekliliklerine göre, illere; iller de diğer kademeli bölümlere ayrılır." Bunların da tanımı yasalarda mevcut. Dolayısıyla kullandığınız ifadeyle alakalı bir tanımlama bulunmamaktadır. Ayrıca, size Anayasa'nın 3'üncü maddesini, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olduğunu da belirtmek isterim.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Oluç, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyiğit'in Hazine ve Maliye Bakanlığının 2026 yılı bütçesi üzerindeki konuşmasıyla ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Geleneksel olarak bu tutanaklara kayıt girme meselesine başladık yine belli ki. Evet, önce şunu belirteyim: Anayasa'nın 3'üncü maddesiyle ilgili herhangi bir tartışmamız yok parti olarak, böyle bir tartışma sürdürmüyoruz. İdari yapıyla ilgili de bir tartışmamız yok ama böyle bir tartışmayı yapmak yani idari yapıyla ilgili bir tartışmayı yapmak gayet meşru ve demokratik bir haktır. Dolayısıyla günü geldiğinde bunu yaparız.

Şimdi, bakın, burada tartışıyoruz bir sürü konuyu. Hatırlarsanız, bölge kalkınma ajansları ilan edildiği zaman bu memleketin bölünmekte olduğunu iddia eden çok güçlü bir damar vardı ve ne oldu bu damar? Boşa çıktı yani 26-27 tane mi bölge kalkınma ajansı var ve memleket bölünmedi ve çalışmalara herkes devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Toparlıyorum.

Şimdi, dolayısıyla, bizim idari yapıyla ilgili -dediğim gibi- bugün bir tartışmamız yok ama yeni bir anayasa yapılırken böyle bir tartışmamız olabilir, son derece demokratik ve meşrudur.

İkincisi de evet, bizim konuşmacımız "Kürt coğrafyası" dedi, kibarca söyledi; ben daha açık bir şekilde söyleyeyim: "kürdistan coğrafyası" tanımını kullanmayı tarihsel olarak da sosyolojik olarak da kültürel olarak da doğru buluyorum. Bu, ülkenin bölünmesi anlamına gelmiyor, dediğim gibi, tarihsel bir gerçekliğin, orada yaşayan halkın ekseriyetini oluşturan kesiminin yurdunu tarif etmek açısından bir anlam taşıyor. Bunun bir bölmeyle, bölünmeyle, parçalanmayla bir alakası yoktur; tam tersine, bütünleştirici bir ögedir; bunu da belirtmiş olayım.

Teşekkür ediyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ve 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) Hazine ve Maliye Bakanlığı (Devam)

b) Gelir İdaresi Başkanlığı (Devam)

c) Türkiye İstatistik Kurumu (Devam)

ç) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (Devam)

d) Sermaye Piyasası Kurulu (Devam)

e) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (Devam)

f) Kamu İhale Kurumu (Devam)

g) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (Devam)

ğ) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu (Devam)

h) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (Devam)

ı) Yatırımcı Tazmin Merkezi (Devam)

i) Bankalararası Kart Merkezi Anonim Şirketi (Devam)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bozdağ, buyurun.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Değerli Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar, değerli misafirler; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında Sayın Bakanın sunumundan sonra, teknik analizler tabii, rakamlara vurulduğu zaman, değerlendirmeler rakamların aldatmacası içerisinde belki görünürlüğü, ekonominin gidişatı açısından iyiye yoruyor olabilir ama gerçek yaşam verileri maalesef ki hiç de öyle değil ve emeğin hakları maalesef ki halkın yaşam koşulları sürekli olarak geriliyor. Biz bunu hepimiz hep birlikte yaşıyoruz, toplum olarak yaşıyoruz, halklar olarak geçiyoruz; emekçiler, işçiler olarak her gün bunu yaşıyoruz; çarşıda pazarda olanlar olarak her gün bunu derinden yaşıyoruz.

2025 bütçesini gördük, o zaman da konuşmanızda gayet iyi bir performans sergilediniz. 2026 bütçesine dair de öngörüleriniz iyiye yorulacak şekilde anlattınız ama ülkedeki eşitsizlik tablosu da gün geçtikçe derinleşmeye maalesef ki devam ediyor. Çalışanın, emekçinin, esnafın, üreticinin aslında korunmadığını görüyoruz; aksine yoksullaşmaya devam ediyoruz. Şimdi, bunu böyle söyleyince gerçekten öyle mi, değil mi? TÜİK söylüyor. TÜİK'e baktığımız zaman, TÜİK diyor ki sonuç itibarıyla: "Aslında ekonomiyi düze çıkarmaya çalışan ekonomi idarecileri, yoksulun sırtından bunu yapmaya çalışıyorlar." Niye? Vergi mesela. Vergi

adaletinin olmadığını hepimiz açıkçası görüyoruz. 3,5 milyon hanenin üzerinde sosyal yardım alınıyor bugün, 3,5 milyon. 2026 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'nda ise sosyal yardıma muhtaç hane sayısının 4,5 milyon olduğu söyleniyor. TÜİK'in hane halkı rakamları 3,3 ila 4 arasında gidip geliyor. Bu da yaklaşık olarak -4,5 milyon üzerinden değerlendirsek- 16-18 milyon insanın direkt olarak sosyal yardıma muhtaç olarak yaşamak zorunda kaldığının verisi. Yakacak yardımları, barınma yardımları, aşevi yardımları başvurularında bakınız, 2013'te yıllara oranla yüzde 100 ila yüzde 300 oranlarında artış var. Alo 144 Sosyal Yardım Hattı'na 2013'te 2 milyon başvuru var iken 2024'te bu rakam 5 milyona ulaşmış durumda. Büyük bir yoksulluk var, sefalet var ve açlık sınırının 30 bin liralara geldiği bir ülkeden bahsediyoruz. 22.104 lira asgari ücreti bu halka, emekçiye, işçiye reva gördünüz. Yıl ortasında muhalefetin, bizlerin onca söylemesine rağmen bir düzeltme yapma gereğini bile duymadınız. Yoksulluk sınırı 90 bin liralara dayanmış durumda ve sürekli gün geçtikçe de ücretlerimiz eriyor ve yoksullaşıyoruz. Tabii, yoksul aldığı ücreti nereye ödüyor diye baktığımızda da daha çok gıdaya ödüyor. Yüzde 20'lik gelir gruplarındaki en alt grup var ya, hani millî gelirin yaklaşık olarak yüzde 6'sına ancak sahip olabilen... Hemen parantez açalım, yüzde 20'lik üst gelir grubu da millî gelirin yüzde 50'sine şu anda çökmüş durumda; bu da çok net, açık olarak ortada. Bu alt gelir grubundaki halkımız, fakirler, yoksullar, bu sefalet ücretlerine maruz kıldıklarınız aldıkları ücretin de yüzde 30, 35'ini gıdaya harcamak zorunda kalıyorlar maalesef ki diğer ihtiyaçlarını nasıl karşılasınlar. Öbür gelir grubuna baktığınız zaman -bu yüzde 20'lik üst gelir grubu- onlar da yüzde 1'ine tekabül edecek şekilde gıdaya harcama yapıyorlar ve siz KDV oranlarını bu iki gelir grubu arasında eşit tutuyorsunuz, bu harcamalarından doğru. Burada nasıl bir adalet var açıkçası size sormak isterim.

Enflasyon oranı ekim ayında yüzde 32,8 olarak açıklandı. Direkt size soralım aslında, bizim bunu anlatmamıza gerek yok. Hedefleriniz şaşıyor, siz de zaten bunu sürekli olarak itiraf ediyorsunuz. Önümüzdeki dönem 2026 için de yüzde 16 hedef koydunuz ama pek o hedefi de yakalayacak gibi değilsiniz. Daha önceki rakamlarınızı lütfen bize hatırlatır mısınız? "Biz şunları hedefliyorduk ama bugün geldiğimiz noktada aslında şu durumdayız da..." diye söyler misiniz? Yine geleceğe projeksiyon tutuyorsunuz ama geçen bu iki yılın muhasebesi ne olacak? Bunun da bir muhasebesini görmek lazım. Tekli rakamlar gibi rakamlardan bahsettiğinizi ben çok iyi hatırlıyorum ve buradaki bütün hazırun da bunu çok iyi biliyor ve o rakamlara maalesef ki ulaşamadık. Tabii ki aynı zamanda, bu enflasyon gerçek enflasyon mu? Halkın cebine yansıyanın yüzde 50, yüzde 60'larda olduğunu da hepimiz biliyoruz ve bağımsız araştırma grupları, ENAG gibi mesela, bu oranın, enflasyonun ekim ayı içinde yine yüzde 60'larda olduğunu belirtiyor.

Halk fakirleşiyor Sayın Bakanım, alım gücü azalmış durumda. Tabii, sadece bu mu? Birikimlerimiz de eriyor, birikimlerin eridiği bir dönem bu dönem, birikimlerin erimesi demek, halkın geleceğe dair umutlarının da kaybolması demek, geleceğe dair halkın umutları kaybolmuş durumda. Siz tabii, buna "disiplin" diyorsunuz maliye politikalarında, bu disiplin de her ne hikmetse hep yoksuldan, emekçiden alan bir disiplin, vergi politikalarında bu açıkçası görülüyor. Dolaylı vergilerin oranı hâlâ yüzde 62'lerde. Geçen bütçe görüşmelerinde de söylemiştim, hatta sizin tersini iddia ettiğinizi de hatırlıyor gibiyim ama bugünkü itirafınız direkt yüzde 62'lerde bir dolaylı vergi olduğunu gösteriyor ve bu direkt olarak işte bu alt gelir grubundan topladığınız vergiler aslında. Peki, bu vergileri alıyoruz da ne yapıyoruz aslında? "Bu toplanılan vergiler nereye harcanıyor?" meselesinde de "vergi harcamaları" diyelim direkt biz buna, işte "sermayeden almadığınız vergiler" diye tanımlayabiliriz o zaman, direkt oraya tekabül ediyor sanki, vergi harcamalarınızı, "vergi harcamaları" adı altında topladığınız vergileri sermayeden "istisna", "muafiyet" adı altında sermayeye kıyaklarla harcıyorsunuz. Burada toplumun sırtındaki yük artmaya devam ediyor ama belli bir grup da refah seviyesini artırarak sürecini yürütüyor.

Faiz ödemeleri, faiz ödemelerinin çok arttığını görüyoruz. Bu yılın bütçesinde 2,74 trilyon lira olarak faiz harcamaları öngörülmüş, en yüksek bütçe harcama kalemlerinden biri. Bu faiz harcamaları da maalesef yine tabii ki işçinin, emekçinin, ücretlinin vergileriyle ödeniyor; halkın ödediği KDV'ler bu faiz harcamalarının karşılığı. Buna da "piyasa disiplini" diyorsunuz tabii siz, aslında bir borç servisi ekonomisi açıkçası yaşanıyor. Birileri "carry trade"lerle yükünü alıp giderken halkımız bu borçları ödemek zorunda kalıyor. Çalışanın vergisiyle biz ekonomiyi düzelteceğiz diye, ekonomiyi finanse etmeye çalıştığımız metotlardan doğru düştüğümüz zorlukları karşılamaya çalışıyoruz. Emekçinin vergisi finansörlerin kazancına akıyor.

Sık sık "tasarruf" sözcüğünü de kullanıyorsunuz ama tasarrufa baktığımız zaman da aslında bu ülkenin sağlığa ihtiyacı var, eğitime ihtiyacı var fakat bütçe kalemlerinden buraya ayrılan payın çok da yeterli olmadığını görüyoruz. OECD ülkeleri arasında neredeyse son sıralarda millî gelire oranla eğitimden sağlığa bütçe yatırımlarının düşük kaldığı görülmekte yani aslında bu bir çeşit yoksullaştırıp ekonomiyi düze çıkarma politikası gibi görünüyor. "Halk yoksullaşırken siz aynı zamanda ekonomiyi düzelteceksiniz." gibi bir politika var karşımızda. Sonuç itibarıyla da belli rakamlar üzerinden de değerlendirmelerinizle "Evet, artık bugün şu durumdayız, olumluya geçtik, dezenflasyon süreci iyi gidiyor." şeklinde tanımlamalar yapacaksınız.

Sayın Bakan, enflasyon hâlâ çift hanede, burada bir değişiklik yok. Vergi sistemi hâlâ dolaylı vergiler üzerinden toplumun geneline yansıyor, burada herhangi bir değişiklik yok. Sermayeden alınan vergiler maalesef ki toplanamıyor. Yarın öbür gün "vergi yüzsüzleri" şeklinde manşetlere çıkmaya başlarlar ve aynı zamanda "istisna ve muafiyetler" adı altında zaten vergi harcamalarıyla almadıklarımız var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Teşekkürler.

Faiz harcamaları zaten bütçenin büyük bir yekûnu. Bunların hepsi uzun vadede toplumsal bir çöküş demek. Bu ülkenin çalışanları, emekçileri, üreticileri, gençleri sizden sıcak para değil; adalet bekliyorlar, vergide adalet bekliyorlar, gelirde adalet bekliyorlar, fırsat eşitliği bekliyorlar, "Yoksul olmayalım." diyorlar, yardım istemiyorlar, ücretlerinde adalet bekliyorlar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, devam ediyoruz.

Şimdi de Sayın Usta'ya geçeceğim.

Sayın Usta, buyurun.

Süreniz yirmi dakika.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar; hoş geldiniz.

Şimdi, sunumum var ama ancak sunuma geçmeden önce BDDK Başkanımız Sayın Şahap Kavcıoğlu da burada. Geçen yıl da bir soru sormuştum, o sorunun cevabı bize hâlâ gelmedi. Bu Colendibank var, BDDK tarafından bankacılık izni veriliyor. Bu Colendibank'ın ortağı var, bunun ortağı da aslında -izin verilirken- İngiltere Merkez Bankası Finansal Yürütme Otoritesi tarafından kara paradan dolayı yasaklı hâle geliyor yani İngiltere'de yasaklı olan birisi Türkiye'de birisinin ortağı olduğu bir bankaya Türkiye'de faaliyet izni veriliyor; bunu bize açıklasın lütfen, bu bir. İkincisi, PayFix hakkında biliyorsunuz, yasa dışı bahse aracılık etme başta olmak üzere birçok soruşturma sürüyor. PayFix'e bu soruşturma sürerken PayFix'in Pozitifbank'ı satın almasına BDDK izin veriyor. Bu nedir? Bunu bize açıklasın. Nasıl böyle bir şey olabilir?

Emrah Şener meselesi; bununla ilgili sadece şu kaygımı dile getirebilirim, bir suçlama yapamam: Emrah Şener'le ilgili iddialar var. Tutuklanmış, eski Merkez Bankası Başkan Yardımcısı, Sayın Kavcıoğlu'nun görev yaptığı iki yıl üç ay içerisinde tamamen yine başkan yardımcısı. Daha önceden gelmiş, Kavcıoğlu getirdi değil ama o dönemde de iki yıl üç ay başkan yardımcılığı yapıyor. Ciddi bir yolsuzluk iddiası var. Yolsuzluk iddiası kurumla ilgili arkadaşlar, böyle bir konudan başkanın nasıl haberi olmaz, başkan nasıl denetlemez? Böyle bir ihmali mi var, neyi var, onu ben bilemiyorum ama bu işte akla şu geliyor: "Bu işler belli bir noktaya kadar getiriliyor, ondan sonra oradan ileriye gidilmiyor mu?" diye bir kaygı var ama yani suçlamak için söylemiyorum bakın bunu ama bu kaygının da herkeste olduğunu söyleyeceğim.

Diğer araç meselesini geçen yine gündeme getirdim. Siz burada "tasarruf" diyorsunuz ama BDDK'de bir araç saltanatı var. Bankalar Birliği ile Katılım Bankaları Birliği üzerinden araçlar alınıyor, Merkez Bankasının binasında BDDK'nin yeri boş dururken BDDK gidiyor, başka bir binada milyonlarca lira kira ödüyor, siz de burada bize geliyorsunuz, diyorsunuz ki: "Biz tasarruf yapıyoruz, şöyle tasarruf, böyle tasarruf..." Bu BDDK bu bütçenin bir kısmında yok mu yani bütçenin bir parçası değil mi? Sayın Bakan, bunu ben çok merak ediyorum.

Teşekkür ederim.

Şimdi, gelelim sunumumuza. Sayın Bakan, bir kısım açıklamalarınız var, bunların üzerinde çok fazla durmayacağım. "Cari açığı düşürüyoruz, program çalışıyor, ondan sonra enflasyon düşüyor ama bu enflasyon düşmesi meselesinde biraz sabırlı olmak lazım, bu işler uzun sürer." diye ifade ediyorsunuz.

Sürem sınırlı olduğu için biraz hızlı geçeceğim.

Şimdi, gerçekten program çalışıyor mu, bir bakalım. Enflasyon tahminleriniz var. Yani sadece şöyle bakmak bile yeterli, tek tek gerek yok: 2025'te yüzde 15'le başlıyor tahminler, şu anda yüzde 30-31 gibi, muhtemelen yüzde 32-32,5 gibi bir enflasyonla bitireceğiz. Yani bir şeyi 15'le başlayıp 32,5'ta, puan olarak 17,5 puan, yüzde dersek yüzde 100'ün üzerinde bir sapmanın olduğu bir ortamda bunlara ne kadar güven olabilir, nasıl olabilir; vatandaşın da kafası karışıyor. 2026 için de benzer bir durum var; ilk 8,5 dediniz, şu anda 16 diyorsunuz, orada da 2 katına yakın bir sapma var. Tabii, bunları görünce, acaba ne oluyor filan diye böyle insan merak etmiyor değil.

Evet, şimdi böyle bir WhatsApp grubu konuşması ele geçiyor ekonomi yönetiminin. Sayın Cevdet Yılmaz diyor ki: "Enflasyon tutmayacak gibi, ne diyorsunuz arkadaşlar?" Ondan sonra Merkez Bankası Başkanı birtakım bilimsel açıklamalar yapıyor, oradan TÜİK Başkanı da "Ben güncellerim hemen Başkanım, ayıpsınız." diyor. Sizin de orada "Beni bitirdiniz." diye bir üzgün ifadeniz var. Tabii, izahı olmayan işin mizahı oluyor, anlatabiliyor muyum? Yani bu iş nasıl oluyor, TÜİK bu enflasyonları nasıl açıklıyor, sizin bu enflasyon hedefleriniz, tahminleriniz nasıl bu şekilde ortaya konuluyor; biz bunu çok fazla anlayabilmiş değiliz.

Şimdi, Sayın Bakan, temel olarak siz de biliyorsunuz, biz de biliyoruz ki Türkiye ciddi bir güven krizi yaşıyor yani otoriteye karşı, ülkeyi yönetenlere karşı ciddi bir güven krizi yaşıyor. Şimdi, güvenin olmadığı yerde... Yani bakın, bunun tamamı sizinle alakalı değil ama tabii en nihayetinde siz yeni gelen bir iktidarın Bakanı değilsiniz, yirmi üç yıldır bu ülkeyi yöneten bir siyasi iktidarın Bakanısınız. Şahsi olarak başarılı veya başarısız olarak ayrıştıracağımız yerler olabilir ama buradaki bir kısım eleştirilerimizin de Hükûmete yönelik olduğunu veya devlette devamlılık esas, daha doğrusu "Hükûmette devamlılık esastır." kabilinden olduğunu da lütfen unutmayın. Şimdi, Sayın Erdoğan'ın yaptıklarından kaynaklı Türkiye'de ciddi bir güvensizlik ortamı var, bu geliyor, sizi de vuruyor. Siz ne yaparsanız yapın, bakın, işte burada: Gelecek yıl için siz 16 diyorsunuz enflasyon hedefine, ha bu da tutmayacak ama piyasa ne diyor? Hemen hemen ona denk düşen piyasa katılımcıları... Piyasayı geçelim, onlar öyle diyor, yarın değiştiriyorlar ama reel sektör diyor ki: Gelecek on iki ayda enflasyon 36 olacak. Hemen hemen, tam tarihler aynı değil, iki ay sapması var ama sizin 16 dediğinize üreticiler 36 diyor, hane halkı 54 diyor. Şimdi, böyle bir ortamda siz bu enflasyonu nasıl düşüreceksiniz? Önce bir defa onarılması gereken şeyin bence bu güven olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, sizin sık sık ifade ettiğiniz şey, hani program çalışıyor diyorsunuz, bu iş sabır gerektirir diyorsunuz. İşte, IMF'in çalışmaları var, başka ülkelerde bu iş uzun sürdü, kısa sürdü falan tabii, farklı farklı şeyler olabilir ama bizim kendi yaşadığımız bir "..."[2] var yani bir şey yaşadık biz daha önceden de. Şurada 2001 yılındaki Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı'nın enflasyon serüveni ile şu anda sizin başlattığınız programdaki enflasyon serüvenini mukayese ediyoruz yani iki tane dezenflasyon programı. Ben bunun orijinal ve güzel bir şey olduğunu düşünüyorum, bu slaytın. Şöyle bir bakın yani hemen hemen benzer hikâyeler yaşanmış, sizde de ilk geldiğinizde bir kur şoku oldu, ondan sonra enflasyon evet, aşağı doğru inmeye başladı ama 2001 yılında. Bunun bir kısmında sizin hükûmetiniz var aynı zamanda. Siz o dönemde Bakan değildiniz, 2007'de geldiniz ama sizin hükûmetiniz var, AK PARTİ hükûmetleri var, 38'inci ayda enflasyon 8,9'a düştü yani tek basamağa düştü ama sizin programda, şu anda devam ediyor, taralı alan, o orta vadeli programdaki yüzde 16'lık, çok fazla inanmadığım enflasyon tahminlerinizle de uyumlu bir patikadır; onunla birlikte baktığımızda en fazla geleceği yer yüzde 21,3 olacak 38'inci ayın sonunda. Yani bu kadar bizim sabrımız yok, milletin de sabrı yok. Bu iş biraz yavaş gidiyor. Yani bu iş biraz yavaş gidiyor, Türkiye bundan çok daha iyi performansı geçmişte gösterdi.

---

2. Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

Şimdi, program çalışıyor mu diye, temel mottomuz bu, program çalışıyor. Program çalışıyor belki ama bizim için değil. İşte bu da gıda enflasyonu, 2002 yılından itibaren var, OECD'yle mukayeseli olarak. Yani, geçen ben Sayın Cevdet Yılmaz'ın ilk günkü sunumunda "Türkiye'de bir çanak ekonomisi oluşturdunuz." demiştim. Biliyorum, görme fırsatınız olmamıştır siz çünkü onu açıkça söylüyorsunuz zaten "Ben sosyal medyayı, başka şeyi takip etmiyorum." diye yani bizi takip etseniz belki daha iyi olur. Ya, hakikaten, bazen verimli ve faydalı işler yapıyoruz orada. Yani, birçok ekonomik göstergede Sayın Bakan, bir çanak oluştu Türkiye'de. Yani, AK PARTİ geldi, bir kısım meseleleri düzeltti fakat şu an, ondan sonra öyle bir kötüleşme başladı ki, tamam mı, böyle her şeyde bir çanak... Bir tanesi az çanak olmuştu, Cevdet Bey'in itirazı oldu, "Daha burası tam çanak olmamış." dedi. Dedim ki merak etmeyin, kısa sürede onu da çanak hâline getirirsiniz, tamamlarsınız diye de öyle bir espri yaptık. Şimdi, burada da öyle bir şey var Sayın Bakan. Yani, bakın, OECD'yle farklılıklarımızı görüyoruz; yatay gittiğimiz, aynı dönemde beraber gittiğimiz zamanlar olmuş. Şu andan sonra farklılıkları yani çok kısa dönemde... O "don" dediğiniz en sondaki çentik yani ondan önce bizim bir gıda enflasyonu problemimiz var. Yine sizin döneminizle alakalı falan diye söylemiyorum, sizin bir enkaz devraldığınızı ben her zaman burada dile getiriyorum. Biz hakkı hakikati neyse onu söyleriz. Sizin de eleştirilecek yanlarınız var, onu eleştiririm ama esas itibarıyla ciddi bir enkaz aldınız, bu enkazın işte bir tane sorumlusu da Şahap Bey, orada. Yani keşke diğer sorumlular da burada olsa da görsek. O zaman Merkez Bankası Başkanıydı çünkü önemli.

Şimdi program çalışıyor ama bizim için değil. Kira, kira endeksi... İşte, orada ülkeler var, bakın yani hiçbir rakam görmeye gerek yok. Bu 2015=100 bazlı endeks yani diğer ülkelerden ne kadar farklılaştığımızı ortaya koyan bir endeks. Yani program çalışsa da vatandaşa bu programın bu anlamda bir faydası olmuyor.

Şimdi, cari işlemler dengesinde de -geçen yıl biliyorsunuz- bu yıl daha bence daha sakin şeyler söylendi; Ticaret Bakanının, tabii, temel konusu bu. Geçen yıl bir birkaç tane böyle cari açıkta hafif düşüş görünce "Ya, problem olmaktan çıktı artık Türkiye de ilelebet cari açık." falan demişti. Şimdi, ondan biraz vazgeçmişe benziyor ama sizden de yine biz bu anlamda olmasa da... "Cari açığın kontrol altında..." "Kontrol altında" denilebilir, ona bir şey demem ama bu ülkede "Cari açık sorun değil." derseniz, o zaman şu soruyu sorarım: Temel problemimiz ithalattır, daha doğrusu dış ticaret dengesidir. Dış ticaret dengesinde ithalat önemlidir. Bir tane, son iki yıl için söylüyorum, ciddi olarak ithal ettiğimiz bir tane malı bugün Türkiye'de üretir hâle geldik mi? Şimdi, burada bir şey varsa burada... Bu bir tane değil, bunun bir tane, iki tane, beş tane, on tane... Girdi olabilir, ara girdi olabilir, nihai mal olabilir yani yoğun olarak kullandığımız, üretimde veya tüketimde kullandığımız bir tane mal söyleyin ki bana "Biz bunu iki yıl öncesinde, üç yıl öncesinde ithal ediyorduk, şu anda artık Türkiye üretiyor." deyin. Bu olmadıktan sonra cari açık veya dış ticaret açığıyla ilgili yapısal -bakın, yapısal- bir düzelmeden bahsetmek mümkün değil.

Burada, işte, rakamları görelim, nasıl dalgalı yani bunun sol tarafı toplam cari denge, sağ taraf altın ve enerji hariç cari denge. Buraya baktığımızda bir artı olmuş, bir eksi olmuş. Bunun bir sürü sebebi var; işte, Türkiye'nin büyümesi var, yurt dışındaki birtakım emtia fiyatlarıyla ilgili problemler var, altın ve enerji ithalatının hiçbir şeyi yok, serisi olmayan bir şey yani enerji fiyatları falan ama "En yakın mukayeseyi nasıl yaparız?" derseniz Sayın Bakan, altın ve enerji hariç -sağ tarafa- 2022 yılı Ocak-Ağustos rakamına bakalım. Cari fazlası ne? 28,9. Hemen hemen aynı şartlar, büyüme hatta o zaman daha yüksek, 5,4'lük bir büyüme var. Şimdi, oraya bakıyorsunuz, 28,9'luk bir fazla vermiş. Bugün "Cari açık düzeliyor, artık ciddi kontrol altında." dediğimiz dönemde cari fazlamız düşüyor, altın ve enerji hariç için diyorum yani başka bir sürü neden var. Yahu, şunu söylemeye çalışıyorum esas itibarıyla: Bunun daha teferruatlı dün analizini yaptık biz, sunumlarımızı da internete koyuyoruz, bir fırsatınız olup da oradan bakarsanız çok da mutlu olurum. Yani böyle hakikaten... Ha, şunu söyleyemeyiz: "Yani Türkiye'de cari açık artık kontrol altına alınıyor." meselesi gerçekten söylenmesi çok zor bir mesele; buna daha detaylı bakmak gerekiyor.

Şimdi, maliye politikası programa yardımcı oluyor mu? Şurası 2026 bütçesinin bir kısım büyüklükleri Sayın Bakan. Bakın, toplam geçen yılki OVP'de 2026 demişsiniz bir de şimdiki OVP'de diyorsunuz yani bir yıl arayla 2026 için hedeflerdeki sapmalarınıza bakalım. Millî gelirde de elbette bir miktar değişiklik var ama bunlar hedef yılın rakamları olduğu için millî gelirden ziyade ben mutlak rakam üzerinden burada gitmeyi daha uygun görürüm. Mesela, toplam harcamalar, bakın, 1,6 trilyon lira, geçen yıldan bu yıla 2026 için öngördüğünüz şeyleri artırmışsınız. Faiz ödemelerinde artış var, mal ve hizmet giderlerinde tasarruf olması gerekirken burada da artış var, gelirlerde de artış var bir kısım.

Gelir vergisi; gelir vergisini söyleyeyim, uzun süredir -tutanaklara baksın arkadaşlar- menkul sermaye iradı bu ülkede daha fazla vergilendirilmelidir diyen birisiyim. Faiz bunun içerisindedir, mevduat faizlerinin vergilendirilmesi lazım. Fakir fukaradan vergi alıyorsunuz, niye bunlardan almıyorsunuz dedim. Sağ olasınız, yüzde 5'ten yüzde 17,5'a kadar çıkardınız; takdire şayan bir şeydir, onu söyleyeyim. Bu anlamda da geçen yıl, hatırlarsanız, yüzde 85-15 demiştim; getirdiğiniz yüklerin yüzde 85'i garibanın üzerinde, yüzde 15'i zengin kesimde. O oranı şimdi yeniden hesap etmedik, bayağı zor bir çalışma ama muhtemelen 85-15 dengesi biraz daha düzeliyor. Tam düzelmiyor da işte, biraz daha düzelecek bu yaptığınızdan dolayı, bundan dolayı ben teşekkür ediyorum.

Şimdi, fakat burada kurumlar vergisi çok önemli. Bakın, kurumlar vergisine geçen 2 trilyon 182 milyar lira demişsiniz, şimdi onu 1 trilyon 613 milyara... Bunun da hikâyesinin detayını birazdan söyleyeceğim. 1 trilyon 613 milyara düşüyorsunuz, 569 milyar lira, bir yılda kurumlar vergisi öngörüsündeki sapmanın mercek altına yatırılması gerekir. Şimdi, burada Sayın Cevdet Yılmaz uzmanları suçladı. Burada uzman suçlanması falan bence doğru bir şey değil yani benim siyasi otoritedir muhatabım, dolayısıyla uzmanlık mesele değil. Biz burada ikaz ediyoruz ama ona birazdan geleceğim. Bir şey daha "Maliye politikasına program yardımcı oluyor mu?" diye bakıyoruz. Sayın Bakanım, siz de biliyorsunuz ki IMF tanımı, denge dediğimiz dengenin pozitif olmadığı yerde bir dezenflasyon programından bahsetmek mümkün değil. Yani program tanımı veya IMF tanımı dediğimiz dengede dahi 2026 için siz millî geliri 0,5'i kadar açık öngörüyorsunuz. Ha, bu, geçmişte çok kötüydü, elbette bir kısmı düzeliyor. Şunu diyebilirsiniz: "Ya, bunlar bir çırpıda düzelmiyor, işte düzelteceğiz." şeklinde bir şey söylenebilir ama güçlü bir... Ben onu söylüyorum yani program güçlü değil, bu programın ayaklarında eksiklik var -temel- yani politika faizi arttırıldı, vergi de artırıldı -adaletli adaletsiz, neyse- o tarafta bir çekidüzen vermeye çalıştınız ama harcama ayağı, özellikle harcama ayağında problem var, bir de yapısal reform ayağında problem var yani bir üç ayaktan bir buçuk ayağı var, bir buçuk ayağı yok bu programın. Bakın, bütün konuşmalarınızı, buradaki konuşmanızı da dışardaki sunumlarınızın da hepsini dikkatli takip ediyorum. Bir şeyler söylüyorsunuz, evet, kamu ihale yöntemiyle ilgili "KİT yönetişim" filan

diyorsunuz "Meclise gönderdim." diyorsunuz. Oradaki sıkıntıyı da artık anlamaya başladık biz de ama burada ne olursa olsun pazarlık gücünüz çok yüksek, bunu Türkiye'nin yapmasını sağlamanız lazım. Geçmişte bunlar yapıldı, yaptırıldı. Geçmişteki yapılan reformların kolay olmadığını hepimiz biliyoruz, beraber yaşadık biz bunları. Dolayısıyla, bunların yaptırılması lazım, bunlar yaptırılmadığı sürece yani hakikaten bir şey yapılamaz, ülkenin kaynaklarını yurt dışına oluk oluk akıtırız.

Evet, 2025'te de benzer bir durum var, çok üzerinde durmayacağım ama orada da yine kurumlar vergisine bakalım. Sayın Bakan yani 448 milyar lira mı, kurumlar vergisi tahminimizde sapma var, aşağı doğru sapma var, 2024'te de sapma olmuş. Bakın, ben bunu, aslında Plan ve Bütçe Komisyonunda -arkadaşlar da sözümü kesmiş, şu tutanaklara belki bakılır, bazı arkadaşların yüzü kızarır biraz, baksınlar aslında- anlatmaya çalışmışım geçen yıl, burada, 15 Kasım 2024'te. Şunu demişim: Bakın, büyük firmalar... Ben bunu -Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi eski bir bürokratım, benim altımda bin tane uzman falan yok- görüyorum da bunu siz nasıl görmüyorsunuz, ben bunu anlamıyorum. Demişim ki burada: "Bakın, büyük firmalar pozisyonunu alıyor, enflasyon muhasebesinden dolayı kurumlar vergisi düşecek, küçüklerin üzerinde yük kalacak, buradan sizi ikaz ediyorum." diye burada söylemişim. Başka tutanaklarda da var bu; açılsın, bakılsın ama ikazımıza keşke o zaman bir miktar dikkat edilseydi bu sapmalar olmazdı veya o pozisyon alanların gayrihukuki pozisyon almaları varsa onların üzerine gidilebilirdi.

Şimdi, depremi her defasında günah keçisi ilan ediyoruz, bu sefer siz söylemediniz ama Cevdet Bey çok söyledi bunu yine. Polemik için falan değil, depremin manzarası bu, deprem bütçesi bu yani şunu söylemeye çalışıyorum: 6 Şubat depremleri için yapılan harcamaların millî gelire oranları orada yazıyor, 3,5'tan başlıyor, 0,8'e kadar düşen bir trendi var, tamam mı? Bakın, deprem vergisi derken burada, hani geçmişte 99 depreminde alınan vergileri kastetmiyorum, siz geldikten sonra, deprem gerekçe gösterilerek bunlarla ilgili kaç tane beyanatınız var Sayın Bakanım? Geçen sefer o beyanatları da koymuştum. Bu deprem gerekçe gösterilerek bir kısım vergileri artırdık, işte ek motorlu taşıtlar vergisi, KDV artışları, ÖTV artışları gibi; bunların bütçeye ciddi bir gelir katkısı oldu. Şimdi, depremin harcamaları bitti fakat bu gelirler bütçemize gelmeye başlıyor, o yüzden depremin -hani "Depremden oldu." demeyelim- yaralarını millet fazlasıyla sardı. Bakın, 2023 ve 2024'te, evet, depremin negatif bir etkisi oldu, bütçe açığını arttırıcı ama bu yıldan itibaren, 2025'ten itibaren pozitif çalışıyor deprem etkisi, bunu görmemiz lazım. O yüzden, bence bunu söylemeden, hani, bütçedeki izahatı yaparsanız çok daha iyi olur gibi geliyor.

"Bu bütçe programı çalışıyor." diyorsunuz ama mesela çiftçi için çalışmıyor Sayın Bakan. Yani, bakın, bütçedeki tarımsal desteklemelere, lütfen bana, efendim, tarıma ayırdığımız toplam kaynağı söylemeyin. Bizim buradaki söylediğimiz doğrudan yani hem Tarım Kanunu'nda geçen hem de öteden beri hep konuştuğumuz, doğrudan tarımsal destekleme programlarına ayrılan kaynaktır. Tarımsal sulama filan, oralara da bakarız tabii, o hesapları şimdi geriye doğru yapmak zor, yapamıyorum, elimde bilgi yok ama oralara bakarsak orası da kötü zaten tarımsal sulamaya bu ülke kaynak ayırmıyor. Bu ülke bir kuraklık krizi yaşıyor, ciddi risk altındayız, oralara para ayırmıyor ama "Oradaki toplam para 700-800 milyar lira." deyip bunları bize söylemeyin.

Bakın, tarımsal desteklemeler, Sayın Bakan; son on yıl diye baktım, herhangi bir kasıt yok alınan yılarda. Tarımsal desteklerin bütçe içindeki payı on yıl önce -siz yapmışsınız bunu- yüzde 2'ymiş, şimdi yüzde 0,9'a düşmüş. Bakın, bu, özellikle Pakdemirli döneminden itibaren radikal bir şekilde aşağı doğru bir düştü, o bazın üzerinden gidiyorsunuz, bu muhtemelen size de söylenmiyor. Bakın yani tarımsal desteklemenin bu kadar... Ya, 0,44 işte, bakın millî gelire oranında; 0,63 olduğu yıllar var; 2016 yılı 0,44; 2006 yılı sizin döneminiz; 0,63 yani desteklerin millî gelire oranı; şimdi 0,22 Sayın Bakan. Yani bu parayı vermedikten... Çiftçinin desteklenmediği bir tane ülke var mı, sübvanse edilmediği? Bana bir tane örnek ülke gösterin, olmazsa o zaman biz ne yapacağız bunu? Bakın, faizle mukayese ediyorum, biraz popülist bir şey bu, tarımsal desteklerin 4,4 katıymış 2016'da faizle verdiğimiz para, ayırdığımız para, şimdi 16 katına çıkmış yani milyonlarca çiftçiye verdiğinizin 16 katını veriyorsunuz, geçmişte mesela, daha makulmüş, 4 katıymış, bunu görmek lazım. E, tabii, devlet destek vermeyince bankaya gidiyor. Bankaları zaten Sayın Cumhurbaşkanını ben anlamıyorum, o metinleri kim yazıyor, ben anlamıyorum ya, ben anlamıyorum. Metin... Ziraat Bankasının çiftçilere verdiği kredilerle övünüyor. Ya, çiftçi perişan demektir bu yani bu övünülecek bir şey falan değil. Bakın, tarımsal kredilerin millî gelire oranı, ilk veri 2004 olduğu için 2004'ü aldık; 9,8; tarım millî gelirine oranı yani ürettiğinin 10'u kadar bir borcu varmış. Şu anda, yüzde 39'a gelmiş, ürettiğinin yüzde 39'u kadar borcu var. Kredilerinin mutlak rakamları orada 205 kat artmış bu dönemde ama tarımsal millî gelir yani çiftçinin geliri sadece 52 kat artmış. Yani çiftçi sıkıntıda, bunu görmek lazım, buraların biraz daha desteklenmesi lazım Türkiye'nin üretmesi için.

Şimdi, program çalışıyor ama asgari ücretli, emekli için değil diyoruz. Yani bildiğimiz bir şey zaten, Türkiye'de gelirin yarısını 1 kişi alıyor, diğer yarısının 4 kişi alıyor yani 5 kişi olarak kabul edersek böyle bir dengesizlik var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani Sayın Bakan, açlık sınırının altında milyonlarca insan var, bunun hesabını yaptım, tutanaklarda var. 24 milyon, asgari ücretli artı emekli olarak söylediğimizde 24 milyon kişinin geliri Türkiye'de benim hesabıma göre açlık sınırının altında. Aileleriyle kaç milyon eder, onu söyleyemem çünkü hani bu ortalamayla büyüklüğünü burada almak uygun olmayabilir ama programdan... Program bunların üzerine basarak biraz çalışıyor, eğer çalışıyorsa bile, bunu görmemiz lazım.

Şimdi, bütçe ciddi bir faiz kıskacı altında, bu da enteresan bir slayt oldu, detayları var. Eylül 2021 yani sizden önce, sizin irrasyonel politikalarınızın başladığı dönem. Bakın, orada, o gün -sol tarafa anlatıyorum önce- Türkiye'nin, özellikle iç faize bakalım veya bütün faiz yükümlülüğü, doğmuş faiz yükümlülüğü 125,9 milyar dolarmış Sayın Bakan. Eylül 2021'den Ağustos 2025'e kadar bugüne kadar ödemelerimiz oldu. Ne kadar ödemişiz? O gün yani dükkânı kapatsak 125,9 milyar dolarla dükkânı kapatacakken, ondan sonra 132,8 milyar dolar ödemişiz. Bugün, bakıyoruz, Eylül 2025 itibarıyla önümüzdeki dönemde ödeyeceğimiz doğmuş faiz yükümüz 230 milyar dolar. Ya, öde öde bitmiyor bu borç, öde öde bitmiyor. Tabii, bu, sadece sizin döneminizdeki... Bu önceki dönemden gelen bir enkaz yani bütçe o yüzden ciddi faiz kıskacı altında diyorum. Sizin dönemden de gelen sıkıntılar var ama. Niye? İşte, Faik Bey de zannediyorum söyledi yani, bu borçlanma stratejisindeki yanlışlıklar, altına dayalı, kura dayalı, enflasyona dayalı borçlanmalar, sonra onları patlatmalar derken bir anda içinden çıkılmaz bir hâle geldi.

Özetle yani son dört yılda doğan ilave faiz yükü -bakın, anapara falan yok- bu ülkede 237 milyar dolardı. Bu yanlışları yapmasaydık, bu ülkeyi daha iyi yönetmiş olsaydık, bu 237 milyar dolar bizim cebimizde kalacaktı. Bu tabloya itirazı olan varsa ben tartışmaya hazırım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, iki dakika daha veriyorum,

ERHAN USTA (Samsun) - Bitirmek üzereyim, sizden süre istemeyeceğim daha fazla.

Program çalışıyor ama kimin için? Milyonerler için çalışıyor, dolar milyonerleri dünyayla mukayeseli olarak burada, kamu-özel iş birliği projelerinde ciddi bir katılık... Hatırlarsınız, 2009 yılıydı herhâlde Türkiye İktisat Kongresi'nde siz Bakan olarak Panel Başkanıydınız, ben de o zaman bürokrat olarak konuşmacıydım, o zaman da Türkiye'nin bütçesinin bir katılık sorunu olduğuna dair bir bürokratken en fazla eleştiriyi ben yapmıştım o gün de. Arkadaşlar, şimdi eleştirmeme şaşırıyorlar, ben bürokratken de eleştiriyordum eleştirilmesi gerekeni. Katı bir bütçe var diyorduk, katılıklardan bir tanesi de bu. Sayın Cumhurbaşkanının "Hiç para ödemeyeceğiz, beş kuruş ödemeyeceğiz." dediği kamu-özel iş birliği projelerinin işte bilançosu burada. 2017'den 2025'e kadar şu anda ödediğiniz, realize olduğumuz 28,1 milyar dolar, hani 5 kuruş ödemeyecektik? Evet, 5 kuruş ödemedik, 28,1 milyar dolar ödedik. 2026-2028 dönemi için -ondan sonra devam edecek de şimdi elimizde bunların rakamları var, bütçelerin eklerinde- 17,3 milyar dolar daha ödeyeceğiz. Bakın, 17-28 dönemi on bir yıllık dönem için 43,4 milyar dolar bu ülke kamu-özel iş birliği projelerine para ödeyecek.

Ben size bu vesileyle bir de teşekkür etmek istiyorum Sayın Bakan. Sizin bir slaytınızı aldım, biz burada bas bas bağırdık "Türkiye'nin swap hariç rezervleri eksi 60 milyar dolarda." diye biri ağzını açıp, Allah rızası için "Ya, doğru söylüyorsunuz, bunu düzeltmemiz gerekir." diyen kimse olmadı. Bakın, şimdi, sizin slaytlarınızda o dönem için eksi 60 milyar dolarları burada görüyoruz. Ben bu dürüstlüğünüzden dolayı size teşekkür ediyorum.

CDS'leri önemsiz görüyorlardı arkadaşlar ama siz CDS'lerin düşürülmesinin ne kadar önemli olduğunu bize izah ediyorsunuz, sizin slaytlarınızdan alınmış bir şeydir.

Son olarak, politika önerilerimize her zaman olduğu gibi yine zaman gelmedi ama eğer bir fırsatınız olur da bunlara bakabilirsiniz. Yani kısaca şunu söyleyebilirim: Türkiye'nin güçlü bir çıpaya ihtiyacı var Sayın Bakan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Bu programın en büyük eksikliği çıpa eksikliğidir. Bu çıpayı oluşturmak için de bence şurada sayılan işlerden bir kısmının, en azından bir kısmının yapılması gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, teşekkür ediyorum sizlere.

Sayın Kısacık, buyurun lütfen.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, Değerli Komisyon üyeleri, Bakanlığımızın değerli bürokratları, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, tabii, bütçenin en önemli işlevi ülke kaynaklarını doğru ve aynı zamanda ihtiyaç duyulan alanlara tahsis etmek, ülkenin kalkınmasını sağlamak, yoksulluğun giderilmesini sağlamak ama yıllardır bizim bütçemize bakıyoruz biz hep faiz bütçesi hazırlıyoruz yani faize hizmet eden, faize harcanan bir bütçe hazırlıyoruz. Şimdi, 2026 toplam bütçemiz 18 trilyon 928 milyar 815 milyon ve 2026 yılında faiz giderimiz 2 trilyon 741 milyar 656 bin yani bütçemizin yüzde 14,5'i faize gidiyor. Peki, bu neyi ifade ediyor aynı zamanda? Cumhurbaşkanlığı bütçemizin 128 katını faize veriyoruz, Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesinin 100 katını faize veriyoruz, Dışişleri Bakanlığı bütçesinin 58 katını, Ticaret Bakanlığı bütçesinin 35 katını, İçişleri Bakanlığı bütçesinin 22 katını, Sağlık Bakanlığı bütçesi gibi önemli bir bütçenin 2 katını, Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinin tam 1,5 katını faize veriyoruz bu çok büyük bir rakam. Düşünün ki bunlar faize gitmese, dağıtılsa nerelere gideceğiz? Dolayısıyla, biz bu faiz yükünü üzerimizden atmazsak hiçbir yere gidemeyeceğiz, ilk önce bizim bu faiz yükünü üzerimizden atmamız lazım ama bu sadece ekonomi yönetiminin de yapacağı bir şey değil Sayın Bakanım, Allah yardımcınız olsun çok zor bir dönemde Bakanlık yapıyorsunuz. Ülkede ilk önce bütçe açığını kapatmak için şu anda çeşitli yöntemler deneyerek, çeşitli vergiler, harçlar çıkararak kapatmaya çalışıyorsunuz ama bu adalet açığını kapatmadan ülkenin bütçe açığının da kapatılmayacağı kesin. Yani ülkede şu anda ciddi bir adalet açığı var ve bu adalet açığı maalesef hem iç piyasada hem de uluslararası camiada bizim güvenilirliğimizi yere çekiyor, bu güvenilirlikle de biz bir yere gelemeyiz, öngörülebilirliğimiz düşük. Ben aynısını Sayın Merkez Bankası Başkanı burada sunum yaptığında da söyledim, dedim ki ya, bu sunum benim için çok bir şey ifade etmiyor çünkü ben bu ülkede yarın sabah ne olacağını bilmiyorum.- Yarın sabah ne olacağını bilmeyen bir ülkede insanlar nereye parasını yatırır, ne yapar? İşte, yastık altındaki altınlardan bahsediyoruz. Zaten altın, yastık altına girer, niye? Güvensizlik var ülkede çünkü. Yani dolayısıyla ilk önce şu adalet açığını da bir halletmemiz lazım ancak bu faiz yükünü, dışa çalışmayı ancak böyle önleriz.

Bakın, Türkiye'de toplam 255 bin işletme var, bu 255 bin işletmeden 2026 bütçesinde hedeflenen kurumlar vergisi miktarı 1 trilyon 740 milyar 811 bin TL. Tüm kurumlar vergisini toplasak yıllık faiz giderimiz yapmıyor, 1 trilyon daha bulmamız lazım faizi kapatmak için. Ya, bu kadar kurumuz düşünün yani, düşünün. Şu andaki yükümüzün, şu milletin sırtına yüklenen yükün boyutunu bir düşünün.

Şimdi, aynı şekilde bakıyoruz, bütçelerdeki faiz ve yatırım miktarlarına 2024 yılında bütçede yatırımlara ayrılan pay 1 trilyon 328 milyar TL iken faize ayrılan pay 1 trilyon 268 milyar TL'ymiş. 2025 yılında yatırımlara ayrılan pay 2 trilyon 152 milyarken faize ayrılan pay 1 trilyon 950 milyarmış. Yani, hep böyle başa baş gitmiş; faiz kadar yatırım, ülkenin yatırımı kadar faize para vermişiz.

Peki, 2026 bütçesinde ne durumdayız? Şu anda öngörülen bütçede, 2026 yılında yatırımlara ayrılan pay 1 trilyon 864 milyar iken faize ayrılan pay 2 trilyon 741 milyar. Yani, yatırıma ayrılan pay ile faize ayrılan pay arasındaki makası açmışız. İnşallah, bu, en büyük makas olur. Bu, ilerleyerek gitmez; bunu umuyorum çünkü burada zaten başa başken bir de bakıyorsunuz, şu anda açılan bir makas var.

Bir de şu anda baktığımız zaman, iç borcun faiz yükünün anaparayı geçtiğini görüyoruz. Bu konuda bir değerlendirmenizi, yorumunuzu rica ediyorum Sayın Bakanım. Bu konuyla ilgili sizden bir değerlendirme rica ediyorum, bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Şimdi, tüm bunlara baktığınız zaman, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız Cevdet Bey de bütçe sunumunda söyledi, dedi ki "Bizim temel sıkıntımız, şu anda istediğimiz, hedeflediğimiz geliri temin edememek." yani kasamız boş. Şimdi, peki, biz, bu gelir açığını nereden sağlamaya çalışıyoruz? En kolay yöntem, vergiyi arttır, harcı arttır, cezayı arttır. Ya, bu kolay yöntem ama artık keşke vergi ödeyecek kapasitesi olan bir halkımız, esnafımız, işverenimiz kalmış olsa. İşte alamıyoruz, vergi gelirlerimizi alamıyoruz. Niye? Ekonomi yavaşlamış. Ülkede dile getirilmiyor ama ciddi bir ekonomik kriz var, ciddi bir durgunluk var; olmuyor, çarklar zorla dönüyor. Çoğu işveren diyor ki: "Yani bugün şu borçlarımı kapatabilsem, işletmeyi kapatacağım." ama borcu olduğu için, işletmeyi kapatamadığı için ayakta yani mecbur adam işini döndürmeye. Yani dense ki "Başa baş, hadi, işletmeni kapat." kapatacak çoğu işletme.

Bakıyorsunuz, konkordatolar tarihî seviyede, aynı şekilde, iflaslar tarihî seviyede. Ama biz ne yapıyoruz bunun için? Yine, cezayı esnafa, halka kesiyoruz. Mesela, Sayın Bakanım son zamanlarda Türkiye Büyük Millet Meclisine hep ya vergi arttıran ya harç arttıran ya ceza arttıran kanun teklifleri gönderiliyor. Şimdi, en son gönderdiğiniz teklifte vatandaş ÖTV ödüyor, KDV ödüyor, bir de şimdi vatandaştan araç alım satımında harç alınacak. Bunu gönderdiniz, Komisyondan geçti.

Aynı şekilde, bireysel emeklilik sistemi insanların uzun vadeli bir yatırım planı, orada, BES'e devlet desteğinin sıfıra indirilmesini de öngören bir kanun teklifi gönderdiniz. Yani, bakın ya harç arttırmışız ya vatandaşa "Tasarruf et." dediğimiz şeyi sıfıra çekme yetkisi vermişiz. Sayın Bakanım, şimdi, gerçekten halk bunalmış durumda, esnaf bunalmış durumda yani iş yok, güç yok, piyasa dönmüyor; bir taraftan denetimler sıkı, öbür taraftan vergisini ödeyemiyor, SGK'sini ödeyemiyor. Şu anda esnafımız, işverenimiz size "En azından şu vergi, SGK borcumu bir yapılandırın, bana bir nefes aldırın da bir döneyim." diyor Sayın Bakanım. Açık söyleyeyim yani şu anda insanlar ödese ödeyecek, ödeyecek gücü olsa ödeyecek ama sırf ödeyemediği için ve yapılandırma hakkı da olmadığı için şu anda hesabı blokeli, dönemeyen, bunun yüzünden de kepenk kapatmaya kadar giden esnaf ve işveren arkadaşlarımızın olduğunu görüyoruz. Yani devletimiz böyle durumlarda esnafımızın, işverenimizin önünü açacağına tam tersi "Ya, bana borcun var..." Hesabına bloke koyup onu, döndüremez pozisyona getiriyor, bununla da ilgili esnaflarımız sizden bir açıklama, bir çözüm bekliyorlar Sayın Bakanım.

Şimdi, biz vergi anlamında halka, zaten zor durumda olan esnafa, işverene yöneleceğimize imar rantlarını vergilendirelim, imardan rant elde eden kişileri vergilendirelim, vergi cennetine aktarılan kaynakları vergilendirelim Sayın Bakanım, büyük holdingleri, kârları rekor seviyelere ulaşan bankaları vergilendirelim. Hiç, Türkiye Büyük Millet Meclisine bunları vergilendirici kanun getirmiyorsunuz, hep anca vatandaş araba alıp satarken "Ondan harç alalım..."

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Geçti o, geçti.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Ne geçti ağabey?

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Kurumlar vergisi yüzde 30 oldu.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Kurumlar vergisi...

Şimdi bir şey söyleyeyim, bir şey söyleyeyim, bir öneri sunayım o zaman: Şimdi, 2025 yılının ilk dokuz ayında Türkiye'nin en büyük dört özel bankası müşterilerinden yaklaşık 400 milyar TL ücret ve komisyon geliri elde etmiş. Bunlar ne? İşte, EFT, havale ücreti, kart aidatı, kredi tahsis bedeli, POS kesintisi, dosya masrafı, hesap işletim ücreti filan; 4 banka. Tamam, alacaksınız bundan alın Sayın Bakanım, işte, böyle adamlardan. Gerçekten esnaf ödese vergisini, SGK'sini ödeyecek, zor duruma düşmüş; işveren aynı şekilde. Yani biz şu anda pastanın büyüğüne gidelim, zaten öbür taraftan alacağımızı almışız. Yani burada, hele şu ekonominin böyle zor döndüğü zamanlarda bu tür şeylere yönelmek daha zor.

Şimdi, bu son vergi düzenlemelerine filan da baktığımız zaman klasik IMF mantığına döndüğümüzü de görüyoruz yani ne yapıyoruz? Kamu harcamalarını kıs, sosyal destekleri azalt, vergi tahsilatını artır. Tabii, IMF, bu tür düzenlemeleri yaparken en azından sosyal destek programlarıyla halka yaşattığı o acıyı biraz dindirmek için pansuman yapardı, bizde o yok. Direkt her şeyi şu anda biz halkımıza yüklemiş durumdayız yani IMF'den daha acımasız hâle geldik neredeyse bu anlamda.

Sayın, Bakanım, tahsilat ekonomisinin ülkeye kazandıracağı bir şey yoktur, devletimize kazandıracağı da bir şey yoktur. Biz kendi gelirlerimizi artırmaya, ülkemize olan güvenini artırmaya, refahı artırmaya odaklanalım, gerisi zaten arkasından gelecektir.

Şimdi, bir de bu fedakârlıkları... "Zor dönemlerden geçiyoruz." diyoruz, fedakârlık istiyoruz ama bu fedakârlıkları da hep halktan istiyoruz, üretenden istiyoruz, çiftçiden istiyoruz, emekliye az maaş vererek istiyoruz veya memura, işte, zam oranını düşük tutarak istiyoruz, asgari ücretliden istiyoruz ama kamunun üzerine düşeni yerine getirmediğine inanıyorum. Bu fedakârlıkları kamuda çok görmüyoruz Sayın Bakanım.

Şimdi, aynı zamanda enflasyonu düşürmek için birtakım yapısal reformların da yapılmadığını görüyoruz. Mesela, örnek hal yasası. "Ya, gıda enflasyonu yüksek." diyoruz değil mi şu anda? Gıda enflasyonunu bizim aşağı çekeceğimiz en önemli yapısal düzenleme hal yasası. Yıllardır konuşuyoruz hal yasasını. Üretici diyor ki "Benim ürünüm para etmiyor." Tüketici diyor ki "Ya, marketlerde ürünler çok pahalı." Bir türlü yıllardır bu sorunu çözemedik. Hal yasası ya da birtakım regüle edilmesi gereken alanlar var, regülasyonları yapmamız lazım, yapmıyoruz. Mesela, kira enflasyonunu düşüren... Kira enflasyonunu biraz önce Usta gösterdi, kira enflasyonu yüksek, bununla ilgili konut hamlesini yeni yaptık ama geç kalıyoruz Sayın Bakanım. Şimdi, geçen -ülkemizde barajların doluluk oranı yüzde 10'a düşmüş- daha biz yeni kuraklıkla ilgili Komisyon oluşturmuşuz. Ya, su bitmiş, daha artık yönetilecek bir şey kalmamış ki. Neyi yöneteceğiz? Su bitmiş. Göllerin yüzde 86'sı son yirmi yılda kurumuş, yirmi yılda. Daha ne biz neyin planını yapıyoruz? Devlet proaktiftir, devlet, olmadan önce işini yapar yani devlet yangının çıkmasını önleyen mekanizmadır. Devlet yangını söndürmeye gidiyorsa iş işten geçmiştir, iş işten geçmiştir. Dolayısıyla biz şu anda bu tür yapısal reformlarda geç kalıyoruz. Mesela kamu ihalelerinde yapılması gerekenler, Sayın Genel Başkanımız Ali Babacan her zaman söylüyor "Şu, Kamu İhale Kurumunu biz Avrupa Birliği müktesebatına entegre edelim, ülkenin birçok şeyde önü açılacak." diyor. Tamam, biz depremde deprem yaralarını sarmak için elimizden geleni yapıyoruz, bütçe de bu anlamda esnetiliyor ama şunu da görüyoruz: Deprem bölgelerinde aynı zamanda

ihaleler hiç şeffaf değil, onu söyleyeyim. Gidin, halkla konuşun, hakla bir geçin, konuşun; oradaki deprem konutlarının nasıl yapıldığını, köy evlerinin nasıl yapıldığını orada konuşun. Yani Kamu İhale Kurumundan öyle böyle şikâyetler alıyoruz ki o kamu ihalelerindeki şeffaflığı bile sağlasak biz, o birçok ruhsattan, halktan binde 2 vesaire gibi böyle şeylerle alacağımız vergilerin katbekat gelirini buralardan alırız. Bence artık gözümüzü halktan ranta çevirmeliyiz yani ranttan vergi alalım, kazanandan vergi alalım, çok olandan vergi alalım; zorla dönenden almayalım, alamıyoruz da zaten, çok çok işlerini zorlaştırıyoruz, alamıyoruz da yani olmayan gelirin vergisini nasıl versin devlete?

Şimdi, diğer bir konu, vergi sistemimizde çok karışık Sayın Bakanım. Yani belki dünyadaki en karışık vergi sistemlerinden bir tanesi, bu sistemi de bir sadeleştirmemiz lazım. Gerçekten yani bazen işin içinden muhasebeciler, mali müşavirler bile çıkamaz duruma düşüyor. Yani sade bir vergi sistemi, daha kolay anlaşılabilir, kolaylaştırıcı bir vergi sistemine dönmemiz lazım. Biz ancak bunları sağlayarak insanların kolayca vergi ödeyeceği, içinden gelerek vergi ödeyeceği bir kültür hâline getirmemiz lazım. Bir de ben şuna önem veriyorum: Vergi olsun, iş sağlığı güvenliği olsun, verimlilik bilinci olsun, bu tür kültürleri biz ilkokullardan da yayarak başlamalıyız. Biz hiç bu kültürü vermiyoruz yani verginin kutsal olduğunu, ilkokuldan başlayarak bence bunları müfredata sokmalıyız, koymalıyız. Yani, bazen insanların, bizim milletimizin vergiye yaklaşımı da yanlış maalesef. Yani vergiyi hep böyle, üzerimizde bir yük olarak gören bir anlayış da var. Onun için bu tür ana unsurları bizim yetişecek nesillerimizin kodlarına da sağlamalıyız. Ha, bizim milletimiz hep der: "Vergi kutsaldır." Devletine ödediği parayı yadsımaz, çok da zoruna gitmez. Ben çok gördüm, trafik cezası ödeyip de "Ya, devletime gidiyor canı sağ olsun." O, kadirşinastır ama insanı acıtan adaletsizlik. Yani adam o hâliyle "Ya, devletime gitsin." derken bakıyor, koca koca firmaların, kurumların, holdinglerin ödediği vergiye bakıyor, diyor ki "Ya, ben miyim, ben miyim?" diyor yani. Dolayısıyla evet, onlara vergide adaleti sağlayalım ama bunu da vicdanlara da yayalım, vicdanlara da yansıtalım.

Diğer bir konu Sayın Bakanım; biz hep kısıntılardan bahsediyoruz, kemer sıkmadan bahsediyoruz ama bunlardan daha önemli şey bence verimlilik, verimliliği hiç konuşmuyoruz. Yani biz verimlilikle, verimli bir çalışmayla verimlilik kültürünü hem özel sektörde hem kamu sektöründe yayarak inanın şu vergilerden kazanacağımız katbekat geliri sağlayabiliriz ama ben özellikle kamu başta olmak üzere çok büyük bir verimsizlik görüyorum, çok büyük. Şimdi, bakıyorum, kamuda gerçekten de acayip bir israf var. Özellikle, tabii, Ankara daha farklı yani baktığınız zaman Ankara'daki genel müdürlüklere, bakanlıklara katbekat israf var. Şimdi, bizim ev Beştepe'de, geçen gün resepsiyonda evin önüne çıktım, bir baktım -işte resepsiyondan dönenler, demek park etmemişler, evin önüne park etmişler, bizim evin önüne- her bir makamın arkasında 4 tane araba var; her bir makamın ya, her bir makamın arkasında ayrı 1 Skoda'sı var, 2 tane ayrı çakarlı aracı var, vesaire. Yani kimse arkasında 1 araçla gelmemiş; bu en basiti, en basiti. Dolayısıyla biz bunu sağlamadan, verimliliği sağlamadan yine bir yere gelemeyiz ama verimlilik de hiç gündemimizde yok, bu beni ürkütüyor. Geçen, Sayın Cevdet Yılmaz'a da söyledim ben, ülkemizde bir verimlilik bakanlığının kurulması lazım. Eskiden millî prodüktivite merkezi vardı, bu anlatılırdı, fabrikalarda örnek işiler yapardı, yayınlar yapardı filan; biz şu anda verimliliği sadece Sanayi ve Teknoloji Bakanlığındaki bir Genel Müdürlük pozisyonuna indirmişiz. Evet, kamu tasarrufu kadar kamu verimliliğini de tartışmalıyız.

Son olarak şunu net belirleyeyim: İş, bakın, dönüp dolaşıp -son yaşanan bu butlan olayında da gördük -siyasi öngörülebilirliğe geliyor. Yani ekonominin aslında yüzde 50'sinden fazlasını siyasi öngörülebilirlikle sağlamak gerekiyor. Onun için siyasetçilerin de hırslarından, o günübirlik hırslarından kurtulması gerekiyor. Yani burası bir ülke, milyonlarca yatırımcı var. Şimdi, siz, görüyoruz, işte, yabancı ülkelere gidip orada yatırımcılarla görüşüp kaynak sağlamaya çalışıyorsunuz ama bir butlan kararı "Ret verildi." diye CDS birden düştü, bakın, demek ki önemli. Yani bakın, demek ki bizim şu anda, siyasi riskimiz ekonomik riskimizin önüne geçiyor. Eskiden ekonomik risk daha yüksekti çünkü o irrasyonel zamanlarda aklı başında kişi göremiyorduk ekonomi yönetiminde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SADULLAH KISACIK (Adana) - En azından o, biraz rasyonelliğe döndü, piyasa ona inandı ama şu anda siyasi risk maalesef ekonomik riskin önüne geçmiş durumda. Dolayısıyla, siyasilerin üzerine bu konuda da önemli görev düşüyor diyorum.

Teşekkür ediyorum dinlediğiniz için.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Kısacık, teşekkür ediyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi adına İsmail Faruk Aksu.

Buyurun.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, sayın milletvekilleri, değerli bürokratlar, basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, bütçenizin hayırlı olmasını diliyor, sunumunuz için teşekkür ediyorum.

Bütçenizde başlangıç ödeneği olarak bir önceki yıl bütçesine göre yüzde 34'lük bir artış öngörülmüştür. Bakanlığınızın bu kaynaklarla Türkiye'nin mali ve ekonomik politikalarının hazırlanmasına yardımcı olmak ve bu politikaları uygulamak görevini layıkıyla yapabilmesini temenni ediyorum.

Yaşadığımız çağda ekonomi, doğrudan ve dolaylı etkileriyle gündelik hayatımızın en üst sıralarında yer alırken politika yapıcıların karar alma ve siyaset üretme süreçlerinde de belirleyici bir unsur olmaktadır. Bu nedenle sürdürülebilir kalkınma ve güçlü ekonomik büyümeyle birlikte istikrarın, adaletli gelir dağılımının ve toplumsal refahın artırılmasına yönelik bütüncül politikaların oluşturulması öncelikli hususlar hâline gelmektedir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak ekonomi politikalarının merkezine insanı koyan, eşitlik, ahlak ve adalet ilkelerini gözeten bir anlayışla toplumsal refahın artırılmasını, küresel rekabet gücüne sahip bir üretim ekonomisinin tesis edilmesini, ekonomi politikasının esası olarak değerlendiriyoruz. Türkiye'nin ekonomik ve siyasi olarak öne çıkmış, sosyal gelişimini ve millî birliğini güçlendirmiş, küresel düzeyde etkili bir ülke olmasını, ekonomide dünya liginde daha üst sıralara yükselmesini amaçlıyoruz. Bu çerçevede istihdam dostu sürdürülebilir bir büyüme ortamını tesis etmeyi, işsizlik ve yoksulluğu azaltmayı, gelir dağılımını daha adaletli hâle getirmeyi, enflasyonu kalıcı şekilde aşağıya çekmeyi, üretim ve ihracatın ithalata bağımlılığını azaltarak rekabet gücü yüksek bir üretim ekonomisi oluşturmayı öngörüyoruz. Reel ekonominin ihtiyaçlarının karşılanmasını, hukuk normlarında, vergilemede ve bürokratik işlemlerde öngörülebilir, yerli ve yabancı yatırımcı için bütünüyle kurumsal hâle gelmiş bir yatırım ortamının tesisini gerekli görüyoruz.

Değerli milletvekilleri, dünyada bazı güçlü ekonomiler arasında yaşanan tarife gerilimleri ve ticarette artan korumacılık eğilimleri, devam eden belirsizlikler, küresel ticaret ve büyüme üzerinde baskı oluşturmaya devam etmektedir. En büyük ticaret ortağımız Avrupa'nın imalat sanayisi pandemiden bu yana henüz toparlanamamıştır. IMF, AB ekonomisinin bu yıl ancak yüzde 1,2 büyüyebileceğini açıklamıştır. 2022 yılında başlayan ve hâlen devam eden Rusya-Ukrayna savaşı, Orta Doğu'da yaşanan gerilimler, İran ve İsrail arasında gerçekleşen savaş gibi jeopolitik gelişmeler küresel tedarik zincirlerinde aksamalara ve navlun fiyatlarında dönemsel artışlara yol açmıştır. Bazı belirsizlikler sonucu küresel ekonominin büyümesinin 2025 yılında yüzde 3,2 olması, 2026 yılında ise daha da gerilemesi tahmin edilmektedir. Aynı şekilde, küresel mal ticaretinin de önümüzdeki dönemde yüzde 3 civarında sınırlı bir artışla ilerlemesi beklenmektedir. Türkiye bu süreçte zamanında aldığı tedbirlerle istikrarlı büyümesini koruyan, istihdam yaratan ve vatandaşlarını enflasyona ezdirmeme yönünde hareket eden bir ülke olarak olumlu şekilde ayrışmıştır. Nitekim dünya ekonomisi 2020-2024 döneminde birikimli olarak yüzde 15,1 oranında büyüme kaydederken Türkiye ekonomisi aynı dönemde yüzde 30,3'lük büyüme oranıyla ülkemizin güçlü kalkınma kapasitesini ve sürdürülebilir büyüme vizyonunu ortaya koymuştur. Bölgemizde tarihî gelişmelerin yaşandığı bir süreçte Türkiye karmaşık bölgesel gelişmelerde kilit rol oynamaya, ekonomik olarak güçlenmeye ve dünyanın en büyük ekonomilerinden biri olma hedefine ulaşmak için gayret göstermeye devam etmektedir. 2025'in ilk yarısında ekonomimiz yüzde 3,6 oranında büyümüştür. Millî gelirimiz yıllıklandırılmış bazda 1,5 trilyon dolara, kişi başına düşen gelirimiz 17 bin dolara yaklaşmıştır. Zirai dona bağlı olarak daralan tarım sektörü hariç tüm sektörler yılın ilk yarısında büyüme kaydetmiştir. İmalat sanayisi yüksek teknoloji üretimindeki artışın desteğiyle 12 çeyreğin en iyi performansını sergilemiştir. Bu görünüm Türkiye ekonomisinde sürdürülebilir büyüme dinamiklerinin güçlendiğine ve üretim kapasitesinin daha yüksek katma değer oluşturma yönünde geliştiğine işaret etmektedir. Ekonominin istikrarlı büyümesiyle beraber iş gücü piyasası güçlü görünümünü sürdürmüş, işsizlik oranı yirmi dokuz aydır tek hanelerde seyretmiştir. 2024 yılında istihdamımız 988 bin kişi artarken eylül ayında toplam istihdam 32 milyon 491 bin kişiye ulaşmıştır. Zayıf dış ticaret görünümüne rağmen ekim ayında yıllıklandırılmış ihracat yüzde 3,1 oranında artışla 270,2 milyar dolarla tarihsel olarak en yüksek ihracat rakamına ulaşmıştır. İthalat yüzde 6,1 artışla 360,9 milyar dolar olmuş, yıllık dış ticaret açığı yüzde 16,4 artışla 90,7 milyar dolara çıkmıştır. Bu durum karşısında önümüzdeki süreçte dış ticaret dengesinin ve ithalattaki gelişmelerin takip edilerek ithalat bağımlılığımızı azaltacak alternatif adımların hayata geçirilmesi gerekli görülmektedir. İthalattaki artışa rağmen mal ve hizmet ihracatındaki olumlu performans sayesinde cari dengenin sürdürülebilir seviyelerde kalmaya devam etmesi sevindiricidir. Üçüncü çeyrekte turizm gelirimiz yıllık yüzde 3,9; ziyaretçi sayımız yüzde 1,9 artmış, böylece yıllıklandırılmış turizm gelirimiz 63,8 milyar dolara, ziyaretçi sayısı da 63,1 milyona ulaşmıştır. İhracat performansımız ve turizmdeki istikrarlı görünüm sürdürülebilir cari denge hedefini desteklemiş ve ağustosta cari açık 18,3 milyar dolara gerilemiştir. 2025 yılı sonunda cari açığın gayrisafi yurt içi hasılaya oranının yüzde 1,4'le sürdürülebilir seviyelerde kalarak ülkemizin dış finansman ihtiyacını azaltması beklenmektedir. Cari işlemler dengesindeki iyileşmeyi kalıcı hâle getirmek için dış ticaret dengesindeki gelişmelerle birlikte hizmet ticaretinden elde edilecek gelirlerin artırılmasına yönelik politikaların daha da etkinleştirilmesi gerekmektedir. On ikinci Kalkınma Planı'nda da belirtildiği gibi verimlilik ve rekabet gücünü esas olan, döviz kazandırıcı hizmet ticaretine yönelik etkili çalışmaların yapılması önem arz etmektedir. Böylece, Türkiye'nin önümüzdeki dönemde sadece mal değil; bilgi, teknoloji ve hizmet ihraç eden bir ülke olarak dünya hizmet ticaretinde de hak ettiği yeri alacağını değerlendiriyoruz.

Yurt içi finansal piyasalar güçlü ve dengeli görünümünü korumaktadır. Bankacılık sektörü göstergelerinden takibe dönüşüm oranı eylül ayı itibarıyla yüzde 2,29'la hâlen düşük seviyelerde seyretmektedir. Sektörün risklere karşı dayanıklılığının göstergesi olan sermaye yeterlilik oranı da yüzde 18,55'le oldukça iyi seviyededir.

Türkiye'de hem hane halkı hem de finansal kesim dışındaki firmaların borçluluk oranları diğer ülke ortalamalarına göre pozitif yönde ayrışmaktadır. Türk lirasına olan güven önemli düzeyde artmış ve TL mevduatının toplam mevduat içerisindeki payı ekim sonu itibarıyla yaklaşık yüzde 60'a yükselmiştir.

Kur korumalı mevduat uygulaması sona ermiştir. Merkez Bankası rezervleri artarak 24 Ekim haftasında 185,5 milyar dolar olmuştur. Dezenflasyon politikalarının finansal istikrara katkısıyla Türkiye'nin beş yıllık CDS primi yıl içerisinde sınırlı dalgalanmalar göstermekle birlikte eylül ayında 234 baz puan seviyesine kadar inmiş, hâlen de 240'lar düzeyindedir. Borçlanmanın yapısında da iyileşmenin sürdüğü gözlenmektedir. 2023 yılında yüzde 35,8 olan TL cinsi borcun toplam borç içindeki payı Ekim 2025 itibarıyla yüzde 47,8 seviyesine yükselmiştir. AB tanımlı genel yönetim borç stokunun millî gelire oranı AB ortalamasının çok altında, düşük eğilimini devam ettirmektedir.

Bu makroekonomik veriler kuşkusuz Türkiye ekonomisine güvenin de göstergesidir. Dezenflasyon süreci 2024 yılı Haziran ayından itibaren sürmektedir. Mayıstaki zirveden sonra tüketici enflasyonunda 42 puandan fazla düşüş sağlanması önemli bir kazanım ve başarıdır. Bununla birlikte, başta kira olmak üzere hizmet enflasyonunda devam eden yüksek seyir, ayrıca gıdadaki arz yönlü kısıtlar bu iyileşmeyi kısmen sınırlamıştır. Dezenflasyon süreci eylül ayında kesintiye uğramış olsa da ekimde devam etmiş, umuyoruz ki enflasyonla mücadele sonuçlarının daha çok hissedileceği, vatandaşımızın refahına da yansıyacağı bir zaman dilimine de girilmiştir. Ekim ayında tüketici enflasyonu aylık yüzde 2,55, yıllık yüzde 32,87 oranında artmıştır. Yurt içi üretici fiyat endeksi de aylık yüzde 1,63, yıllık yüzde 27 olmuştur.

Fiyat istikrarını kalıcı şekilde tesis etmek için mali disiplinle birlikte yapısal adımların kararlılıkla atılmaya devam edilmesi gerekmektedir. Kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması, israf ve usulsüzlüklerin önüne geçilmesi milletimizin güvenini artırırken Türkiye ekonomisini daha dirençli hâle getirecektir. Bunla birlikte, gıda enflasyonunun tüketici enflasyonu içindeki payı dikkate alındığında, tarımda, üretimden tüketime sağlıklı, güvenli ve istikrarlı, erişilebilir gıdayı temin edecek bir mekanizmanın oluşturulması ertelenemez bir gereklilik olarak görülmektedir. Planlı ve sözleşmeli üretimde koruma ve kullanma politikalarıyla süreklilik sağlanırken maliyet dışı unsurlara bağlı fiyat artışları ile kayıp kaçak ve fire önlenerek gıdada istikrarlı ve erişilebilir fiyat dengesi temin edilmelidir. Bu süreçte güç birliği anlayışıyla yeniden yapılandırılacak kooperatifler ve üretici birlikleriyle etkin desteklerle çiftçimizin refahı artarken, tüketicinin yeterli, güvenli ve daha ucuz gıdaya erişimi mümkün olabilecektir.

Diğer taraftan, konut kira ve satışındaki fiyat artışlarının enflasyon üzerindeki olumsuz etkilerinin giderilmesine yönelik konut arzını artırıcı ve konuta erişimi kolaylaştırıcı uygulamaların hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda başlatılan sosyal konut projesinin amaca hizmet edeceğini düşünüyoruz.

Türkiye, ekonomisi büyüyen, istihdam yaratan, ihracatını artıran, sürdürülebilir cari açığa sahip en az borçlu ülkelerden biridir. Bütçe dengeleri deprem etkisiyle bozulsa da öngörülen çerçevede seyretmektedir. Bu olumlu seyrin sürdürülebilmesi, On İkinci Kalkınma Planında da vurgulandığı gibi makroekonomik dengeleri gözeten politikaların yapısal tedbirlerle desteklenmesine bağlı olacaktır. Bunların en önemlilerinden biri de adaletli ve etkin bir vergi sisteminin tesis edilmesidir. Sunumunuzda vurguladığınız kamu ihale, KİT ve mahalli idare reformu da bu kapsamdadır. Gelir dağılımını adaletli hâle getiren bir ekonomik düzenin inşası, devletin kamu giderlerini karşılamada temel gelir kaynağı olan vergileri herkesin mali gücüne göre ödemesini sağlayacak, kamu finansmanıyla ilgili önceliklerin yanı sıra verginin üretim ve istihdam üzerindeki etkileriyle sosyal yönünü birlikte değerlendirecek, vergilendirilmeyen kazanç alanlarını sistem içine alarak kayıp ve kaçağın önüne geçerek kayıt dışılığı önleyecek reformist adımların atılmasına bağlıdır. Bu alanda alınan mesafeyi, özellikle kayıt dışılıkla mücadeleye yönelik kararlılığı önemli ve değerli buluyoruz. Diğer yandan, uygulanan enflasyonla mücadele politikasına bağlı olarak reel sektörün finansmana erişiminin kolaylaştırılması ve üretimi sürdürmede karşılaştığı zorlukların giderilmesi de gerekmektedir. Enflasyonun kalıcı olarak tek haneli rakamlara düşürülmesi, sürdürülebilir büyümeyle birlikte vatandaşımızın hayat kalitesini de artıracaktır. Zira enflasyon, gelir dağılımı adaletinin bozulmasına sebep olmaktadır. O sebeple, uygulanacak ekonomi politikalarında vatandaşlarımızın tahammül gücünün dikkate alınması, kimseyi enflasyona ezdirmeme yönündeki kararlılığın tavizsiz uygulanması gerekmektedir. Bize göre, Türkiye ekonomisindeki sorunların çoğu yüzeysel değil, yapısaldır. Dolayısıyla çözümlerin de köklü yapısal tedbirlere, bütüncül politikalara dayalı olması gerekir. Bu amaçla atılan önemli adımlarla birlikte Türkiye ekonomisinin kırılganlıklarını giderecek, dış şoklara karşı dirençli hâle getirecek yeni atılımların süratle ve kararlılıkla gerçekleştirilmesini de arzu ediyoruz.

Sayın Bakan, değerli Komisyon üyeleri; Türkiye, yükselen ülkelerden biri, bölgesel ve küresel gelişmelerde önemli bir aktördür. Yakın coğrafyamızda Türkiye'nin onayı ve oluru olmadan hiçbir girişimin gerçekleşme şansı bulunmamaktadır. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle yönetim ve siyasi istikrarını temin eden Türkiye daha etkin kararlar alarak caydırıcılığını artırmış, devasa sorunlarla baş etme ve küresel meydan okumalara karşı koyma kabiliyetini güçlendirmiştir. Yürütmenin diğer alanlarla birlikte ekonomide köklü atılımlar ve kararlı adımlar atabilmesi mümkün hâle gelmiştir.

Kuşkusuz, terörsüz Türkiye girişimiyle sağlanan huzur, güçlenen demokrasi ve öngörülebilirlik ekonomik istikrarın da teminatı olmaktadır. Geniş bir toplumsal mutabakatın olduğu terörsüz Türkiye hedefinin gerçekleşmesiyle ülkemiz ve milletimiz kalıcı huzur, barış ve güvenle daha müreffeh hâle gelecektir. Cumhur İttifakı, Türkiye'yi yükseltmeye yönelik gayretlerini azim ve inançla sürdürecek, Türkiye'nin gücüne güç katacaktır.

Bütçe, kuşkusuz ki kaynakların öncelikler ve toplumun temel ihtiyaçlarını karşılamayı esas alan optimal bir denge oluşturulmasını gerektirmektedir. Bu doğrultuda, bütçe teklifi, vatandaşlarımızın ihtiyaçlarına odaklanan, toplumun tüm kesimlerine sahip çıkan programlar, destekler ve ödenekleri içermektedir. Bununla birlikte, halkımızın ertelenen bazı taleplerinin değerlendirilmesi, haklı beklentilerinin karşılanması gerektiğini de değerlendiriyoruz. Bu kapsamda öncelikle dar gelirli vatandaşlarımızın beklentilerinin karşılanması önemli olacaktır. Esnafımızın rekabet gücü korunacak şekilde faaliyetleri desteklenmeli; çiftçimizin üretim maliyetlerini düşürücü, ürününün değerini koruyucu önlemler alınmalıdır. Emeklilerimizin refah seviyesi artırılmalı, 1'inci derece memurlar için taahhüt edilen 3600 ek gösterge beklentisi karşılanmalıdır. Emeklilerimizin aylıkları onların geçim şartlarına uygun olacak ayrı bir endekse göre belirlenmelidir. Kariyer uzman, denetim elemanı, kamu mühendisleri gibi kamu çalışanlarının mali haklarının ve harcırahlarının iyileştirilmesi gerekmektedir. Statü, ünvan ve çalıştığı kuruma bağlı farklı maaş sistemleri ve ücret karmaşası yerine liyakati, hakkaniyeti ve eşit değerde işe eşit ücreti esas alan bir anlayışla kamu çalışanlarının hukuki ve mali statülerini düzenleyen personel rejimi yeniden düzenlenmelidir. Herkesin gelirine göre vergilendirildiği adil bir vergi sistemi doğrultusunda gelir vergisi oran ve dilimleri, az kazanandan az, çok kazanandan çok olacak şekilde tanzim edilmelidir. Sunumunuzda da belirttiğiniz, vergi ve harçlardaki artışın yeniden değerleme oranının altında hedef enflasyona göre belirleneceği vurgusu memnuniyet vericidir. Bazı düzenlemeler yapılmış olsa da kamuda tasarruf etkinleştirilmeli, kaynak israfının önüne geçecek yapısal tedbirler alınmalıdır. Kurumsal yapı, devletin temel fonksiyonlarına ve yeni gelişmelere uygun, kalkınma hedefleriyle uyumlu, verimliliği ve hizmette kaliteyi esas alan şekilde gözden geçirilmeli, kurumsal kapasite artırılmalıdır. Devlet destek ve teşvikleri verimli hâle getirilmelidir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak, vatandaşlarımızın geçim şartlarını zorlayan beslenme, barınma ve giyinme gibi temel ihtiyaçları ailelerimize yük olmaktan çıkaracak bir mekanizmanın inşasını gerekli görüyoruz. Bu çerçevede, Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli Bey'in açıkladığı asgari refah seviyesinin endeks üzerinden hesaplanması ve ailelere gelir desteği verilmesi projesi doğrultusunda belirlenecek asgari refah seviyesinin altında gelir elde eden her aileye doğrudan gelir desteği verilmesini öngörüyoruz. Türkiye'nin kalkınma hedeflerine ve yaşanan teknolojik devrime uygun bir perspektifle eğitim-istihdam ilişkisinin planlanmasını, yarının insan gücü ihtiyacını bugünden temin edecek adımlarda geç kalınmamasını, beşerî sermayemizden yeterince istifade edilmesini öngörüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Şehit yetimlerinin tamamına istihdam hakkı verilmesini, gazilere ilave istihdam sağlanmasını, ayrıca terörle mücadelede yaralandığı hâlde gazi sayılmayanların gazilik hakkının mutlaka verilmesini temin edecek düzenlemelerin hayata geçirilmesini, bu yöndeki çalışmalara Bakanlığınızın da destek vermesini arzu ediyoruz.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak, bu konularda yaptığımız çağrının ve verdiğimiz tekliflerin bu bütçe döneminde karşılık bulmasını hedefliyoruz. Türk ve Türkiye yüzyılında daha demokratik, daha müreffeh ve lider bir Türkiye hepimizin özlemidir. Bazı sorunlarımız bulunsa ve çözümü zamana olacak olsa da, Cumhur İttifakı olarak inançla, sabırla ve kararlılıkla, birlikte yaşama iradesinin güçlendiği, huzur ve refahın arttığı, dik baş, tok karın ve mutlu yarını hedefleyen bir Türkiye'yi inşa edeceğimize inanıyoruz.

Bu düşüncelerle, 2026 yılı bütçesinin kurumlarımıza, ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyor, sizleri saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Erdem, buyurun.

ORHAN ERDEM (Konya) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Değerli komisyon üyesi arkadaşlarım, çok Değerli Bakanım, Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlarımız, basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; öncelikle, hepimizin gördüğü üzere içinden geçtiğimiz dönem, ticaret politikalarındaki belirsizlikler ve jeopolitik gerilimlerle, finansal koşullardaki sıkılıkla şekillenen ve tüm dünya ekonomileri üzerinde aşağı yönlü risk unsurları barındıran bir dönemdir. Dahası, ülkemiz özelinde asrın felaketi olarak nitelendirilen Kahramanmaraş ve Hatay merkezli deprem felaketinin yaraları hâlen sarılmaya devam etmekte. Yine, küresel iklim krizinin etkileri, kuraklık ve 38 ilimizi etkileyen don olayı bu konuda önemli etkenlerdir. Tüm bu küresel, bölgesel, yerel gelişmelere yönelik olarak ülkemizin yatırım, istihdam, üretim ve ihracat seviyesini daha yukarılara taşımak, ülkemizi kalkındırmak, ekonomimizi canlandırmak ve tüm vatandaşlarımıza hizmet vermeye devam etmek amacıyla, çok şükür, yirmi üç yıldır olduğu gibi bu yıl da 2026 yılı merkezî yönetim bütçesini yapma hakkının yine AK PARTİ iktidarı hükûmetlerine, Cumhur İttifakı bileşenlerine verilmiş olması önemli bir şereftir, önemli bir değerdir. Sunulan bütçenin, bu suretle, refahı toplumun tüm kesimleriyle paylaşmaya devam etmeyi hedefleyen bir bütçe olduğunu görüyoruz.

Konuşmamın devamında, öncelikle, 2025 yılı bütçe uygulama sonuçları hakkında bir değerlendirme ve 2026 yılı bütçe teklifi esaslarıyla tekrar bir değerlendirme sunmak istiyorum. Bildiğimiz gibi, son dönemde uygulanan hem ekonomik hem de bütçe politikalarına baktığımızda bileşenlerinden birinin de dezenformasyon sürecini desteklemiş olduğunu görmekteyiz. Bu amaca hizmet etmek üzere 2025 yılı bütçesinde harcamaların öncelendiğini görmekteyiz; yine, harcama kontrollerinin bu bütçede uzun vadeli ancak sürdürülebilir ve yönetilebilir bir disiplin sağlama anlayışının vazgeçilmez bir parçası olduğu görülmekte. Bu amaca hasıl olarak, geçen sene yayınlanmış olan Tasarruf Genelgesi'yle kamu taşıtlarından taşınmazlara, personel harcamalarından operasyonel giderlere geniş bir alanda tedbir öngörülmüştü. Kamuda tasarruf anlayışının bu atılan adımlarla bir üst seviyeye taşındığı görülmekte, genelgenin ve kamuda daha da yaygınlaşan ve yerleşen tasarruf verimlilik anlayışı sayesinde sonuçları alınmaya başlanmıştır. 2025 yılı bütçe harcamalarında ödeneklerin altında bir gerçekleşme beklenilmektedir.

2025 yılı bütçe harcama öngörülerinin detayına bakıldığında, bu yıl sonu beklentisinin personel giderlerinde 3 trilyon 672 milyar lira, sosyal güvenlik kurumlarında devlet primi giderlerinin 449 milyar lira, mal ve hizmet alımı giderlerinin 1 trilyon 5 milyar lira, cari transferlerin 5 trilyon 525 milyar lira, sermaye giderlerinin 1 trilyon 317 milyar lira, sermaye transferlerinin 334 milyar lira, borç verme giderlerinin 319 milyar lira ve faiz giderlerinin 2 trilyon 53 milyar lira olarak gerçekleşeceği tahmin edilmekte. Böylece, bütçe giderlerinin başlangıç ödeneğine göre 57 milyar lira azalışla toplam 14 trilyon 674 milyar lira, bütçe gelirlerinin de 12 trilyon 466 milyar lira, bütçe açığının 2 trilyon 208 milyar lira olarak gerçekleşeceği görülmekte. Millî gelire oranladığımızda, bunun yüzde 3,6 seviyede olduğunu, depremi hariç tuttuğumuzda da 2,8'e gerilediğini görmekteyiz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bildiğiniz üzere, geçtiğimiz eylül ayında orta vadeli program yayınlanmış ve üç yıllık hedefler kamuoyuyla paylaşılmıştı. Kamu maliyesi alanında hedefin net mali disiplini güçlendirerek ülkemizin uzun vadeli makroekonomik istikrarına katkı sunulmasını; bu şiarla hazırlanan 2026 yılı merkezî yönetim bütçesi de mali disiplin alanındaki kazanımları korurken, yatırım, üretim ve istihdam yoluyla ekonomik büyümeyi ve kalkınmayı hedefleyen ve refahın tüm toplum kesimlerine kalıcı olarak yayılmasını amaçlayan bir bütçe olma niteliğini haiz olduğunu görmekteyiz. Bu amaçlara hizmet etmek üzere 2026 yılı bütçe teklifinde giderlerin 18 trilyon 929 milyar lira, gelirlerin 16 trilyon 216 milyar ve bütçe açığının 2 trilyon 713 milyar olması öngörülmekte, millî gelire bu açığı yüzdelediğimizde 3,5 seviyesinde gerçekleşeceği görülmekte. Yine, bu rakamlarda deprem harcamalarını hariç tuttuğumuzda da 2,7 seviyesi görülmekte.

Bütçe giderlerinin detaylarına baktığımızda, personel giderlerinin 4 trilyon 907 milyar, Sosyal Güvenlik Kurumuna devlet priminin 600 milyar lira, mal ve hizmet alım giderlerinin 1 trilyon 250 milyar lira, cari transferlerin 6 trilyon 821 milyar lira, sermaye giderleri için 1 trilyon 310 milyar lira, sermaye transferleri için 523 milyar lira, borç verme için 394 milyar lira, yedek ödenekler için 382 milyar lira ve faiz giderleri için 2 trilyon 742 milyar lira tutarında kaynaklar ayrılmış ve öngörülmüştür.

Sayın Başkan, değerli üyeler; orta vadede hedefin görüldüğü üzere bütçe açığının millî gelire oranının sürdürülebilir seviyede devam etmesidir. Bu kapsamda bütçe açığının millî gelire oranının program dönemi sonunda yüzde 3'ün altına inmesi 2026 yılı bütçesiyle beraber faiz dışı fazla vermesi hedeflenmiştir. Öngörülen bu projeksiyona göre alınan tedbirlerin, tüm adımların Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, Hazine ve Maliye Bakanımız Sayın Mehmet Şimşek'in tecrübe ve dikkatli katkılarıyla kararlı bir şekilde devam edeceğini görmekteyiz. Hükûmetlerimiz döneminde bütçedeki faiz yükünü bu kadar düşürmemiz sayesinde vatandaşlarımıza sunulan hizmet alanlarında kapsam genişletilmiş, kalite yükseltilmiş, vatandaşlarımızın ekonomisinin ihtiyaçlarına yönelik olarak bu miktarlar arttırılmıştır. Görüldüğü üzere, hükûmetlerimiz döneminde uygulanan güçlü politikalarla bütçe açıkları, borç yükü kademeli olarak düşürülmüş, uygulamaya alınan maliye politikaları mali disiplin anlayışı üzerine inşa edilmiştir. Bu sayede bütçe üzerindeki faiz yükü indirilmiş elde edilen mali alan ülkemizin önceliklerine, vatandaşlarımızın refahına ekonomimizin büyüme potansiyeline katkı sağlayacak alanlarda kullanılmıştır. Değerlendirirsek, 2002 yılında faiz giderlerinin bütçe içindeki payı 43,2 iken bu oranın 2025 yılı sonu itibarıyla yüzde 14'e kadar gerilemesi görülmekte, beklenmekte. Bir başka deyişle, kısaca, yüz liralık verginin 86 lirası artık faize gitmiyor, vatandaşlarımıza yönelik hizmetlere sunulmuş oluyor.

2026 bütçemizin temel hizmet alanlarına ilişkin de bir değerlendirme yaparsak hükûmetlerimiz döneminde en büyük önem verdiğimiz eğitim alanına 2026 yılı bütçesinde 2 trilyon 896 milyar lira kaynak ayrıldığını görüyoruz. 2002'de yüzde 9,4 olan eğitimin bütçe içindeki payının 15,3'e yüzde 3,1 olan milli gelire oranının ise 3,7'ye çıktığı görülmekte.

Sağlık hizmetleri kapsamında değerlendirdiğimizde, kalitesini sağlıkta artırmak amacıyla hükûmetlerimiz çok önemli adımlar atmıştı. 2026 yılında da 1 trilyon 594 milyar lira kaynak ayrılmış bu alana. 2002'de yüzde 2,5 olan sağlığın bütçe içindeki payı yüzde 8,4'e, yüzde 0,8 olan millî gelirdeki oranın da 2,1'e yükseldiğini görmekteyiz.

Yine, savunma sanayisinde dışa bağımlılığı asgari seviyeye indirmek, savunma harcamalarını 2 trilyon 155 milyar liraya çıkararak bu alanda da güçlü bir duruş sergilenmiştir.

Dünyanın sayılı sosyal destek sistemlerinden birine sahip olan bir ülkeyiz. Sosyal yardım bütçesi 2026 yılında 917 milyar liraya çıkarılmış, 2002 yılında yüzde 1,3 olan sosyal amaçlı harcamaların toplam bütçe içindeki payı 2026 yılında yüzde 4,8'e -neredeyse 4 katı- 2002 yılında yüzde 0,4 olan millî gelirdeki oranı da yüzde 1,2'ye yükselmiştir.

2026 bütçesinde mahallî idarelerimizi desteklemeye yine devam ediliyor. 2026 yılında mahallî idarelere 1 trilyon 657 milyar lira kaynak ayrıldığını görüyoruz. Bu da 2002 yılında yüzde 4 olan mahallî idarelere verilen toplam desteklerin bütçe içindeki payının yüzde 8,8'e, millî gelirdeki oranının da yüzde 1,3'ten yüzde 2,1'e yükseldiği görülmekte.

Peki tarımda nedir durum? Bu yıl 888 milyara çıkarılmış bütçede bu konudaki destek. Stratejik bir önemi haiz tarım sektöründe reel sektör destekleri için 2026 yılında 713 milyar lira ödenek öngörülüyor. Ülkemizin kalkınmasının, ekonomimizin büyümesinin lokomotifi olan yatırımlar için de 2026 yılı bütçemizin yüzde 10,6'sı, 2 trilyon 7 milyar liranın ayrıldığını görmekteyiz.

Tabii, bu bütçeleri yaparken Bakanlığın yönetiminin attığı adımlar, vatandaşa getirdiği kolaylıklar var. Gelir İdaresi Başkanlığımızın bu noktadaki faaliyetleriyle esnafımızı, çiftçimizi, vatandaşımızı ve ihtiyaç duyulan tüm alanlar desteklenmeye çalışılmakta. 2022 yılında yapılan reform niteliğinde bir düzenlemeyle asgari ücreti vergi dışı bırakmıştık, bu düzenlemeden sadece asgari ücretliler değil tüm çalışanlar yararlanmıştır. Bu düzenlemeyle 2026 yılında toplam 1 trilyon 92 milyar lira vergiden vazgeçilmiştir. Bu tutar tek başına vergi harcamalarının yüzde 30'unu oluşturmaktadır, dikkatinizi çekmek isterim. Yine, vergi adaletini güçlendirmek için en alttaki dilimdeki vergi oranı yüzde 22'den yüzde 15'e indirilmiş ve en üst dilimdeki vergi oranı ise yüzde 35'ten yüzde 40'a çıkarılmıştır.

Yine tarifede ücretliler lehine değişiklikler yapılmış, mevcut vergi oranlarının daha yüksek matrahlara uygulanması sağlanmıştır. Basit usulde vergilendirilen esnafımıza gelir vergisi istisnası getirilmiş, esnaf muafiyetinin kapsamı genişletilip evlerde imal ettikleri malları internet üzerinden satanlara da esnaf muaflığı kapsamı getirilmişti. Yeni iş kuran gençlerin üç yıl boyunca kazançlarının belli bir kısmı gelir vergisi dışında tutulmuş, çiftçilerimize yönelik de çok sayıda düzenleme yapılmıştır. Çiftçilere yapılan destek ödemelerinden gelir vergisi kesintisi kaldırılmış, geçmişte yapılan ödemeler de iade edilmişti. Yem ve gübrede KDV kaldırılmış, traktör, biçerdöver, ilaçlama, süt sağma makinesi gibi tarımsal makinelerin tesliminde, tarımsal sulama sistemleri ve tarımsal abonelere yapılan elektrik teslimlerinde indirimli KDV oranları uygulanmıştır. Temel gıda maddeleri ve sosyal konutların tesliminde KDV oranı yüzde 1'e indirilmiş, sağlıkta, turizmde, tekstilde ve yeme içme hizmetlerinde de indirimli KDV uygulanmıştır.

Yine, en önemli katkılardan biri meskenlerde kullanılan elektriğin tesliminde KDV oranı indirilmiş, önümüzdeki dönemde de elektrik ve doğal gazda bu katkılar devam edecektir.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; yirmi üç yıldır bütçe yapan hükûmetler olarak Allah bu görevi vatandaşımızın takdiriyle bize verdi. Dalgalanmalar, sıkıntılı dönemler yaşadık. 2012-2013'lere kadar belli bir istikrarda yürüyen ekonomi daha sonra 17-25 Aralık, 15 Temmuz, hendekler, dünyada yaşanan ekonomik gelişmeler, son dönemde pandemi, ülkemizdeki depremler...

CAVİT ARI (Antalya) - Her dönemin bir bahanesi var.

ORHAN ERDEM (Konya) - Yani şöyle: Sizin de her şeye bir bahaneniz var.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Don ne oldu, don?

ORHAN ERDEM (Konya) - Şimdi, bunları görmeden yorum yapmak yanlış.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Bahane değil, gerçekler.

ORHAN ERDEM (Konya) - Lütfen konuşmayı bölmeden bir dinleyin. Biz sizi çok sakince dinliyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hatibin insicamını bozmayalım.

CAVİT ARI (Antalya) - Zaten dinliyoruz ama maşallah...

ORHAN ERDEM (Konya) - Şimdi, bütün bunlara rağmen şu verilere bir bakın.

CAVİT ARI (Antalya) - Vatandaş inim inim inliyor, siz pembe dünyalardan bahsediyorsunuz; ne yapalım, dayanamadık yani.

ORHAN ERDEM (Konya) - 2024 yılında SWAP hariç rezervler 74,7 milyarla artış gösteriyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Rakam, veri verdi; gerçekler.

CAVİT ARI (Antalya) - Sokağa çık da bir tane memnun "Yüzüm gülüyor." diyen vatandaş var mı?

ORHAN ERDEM (Konya) - AB tanımlı genel yönetim borç stokunda gayrisafi millî hasılaya oranın 2025 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 24, Maastricht Kriterleri'nin yüzde 60 olduğunu düşünürsek bu verilerin ne kadar önemli olduğunu görürüz. 2024 yılında 3 büyük kredi derecelendirme kuruluşundan not artırımı alan tek ülkeyiz. İstihdamda tek haneli rakamla devam ediyoruz. Yeter mi? Yetmez. Dış kaynak girişi 2024'te 14,7 milyar dolara ulaşmış. Merkez Bankasının rezervlerini söyledik. Cari açık 2023'te 40,5 milyar dolarken 2024 Ağustos ayı itibarıyla 11,3 milyara düşmüş. CDS primi 700'lerden 200'lü rakamlara inmiş. Geçen gün ünlü bir Amerikalı ekonomist Dr. Steve Hanke asıl dinamizmin Türkiye'de olduğunu söylemiş "Türkiye büyümede istisnai bir ülke." diyerek grafiklerle paylaşımlar yapmıştır.

Şimdi, muhalefet tarafından 11 ilimizi etkileyen bir depremi konuştuğumuzda "Her şeyi buna mı bağlıyorsunuz?" diyorlar. 11 milyon nüfusu etkilemiş. Şöyle bir baktım, dünyada 195 ülke var, bunun 119 ülkesi 12 milyonun altında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Erdem, buyurun iki dakika.

ORHAN ERDEM (Konya) - Siz bir Belçika'yı, bir Hollanda'yı yeniden yapacaksınız 500 bin konutla, yoluyla, hastanesiyle, havaalanıyla, altyapısıyla, üst yapısıyla ve bunun etkilerinin ekonomiye veya yaşananlara olmayacağını konuşacağız. Burada elimizi vicdanımıza koymak gerekir diye düşünüyorum. Yine, kuraklık, don etkilerini koymayacağız. Nasıl koymayız? Yani aylık 1'er olsa -ki belki fazladır- herhâlde donun enflasyona etkileri en az 3-3,5 puan olmuştur diye düşünüyorum Sayın Bakanım. Bunlara rağmen enflasyonda şu anda 27-28 oranlarına yıl sonuna gelecek olmamız çok önemlidir. Yüksek gelirli ülkeler grubuna girecek olmamız, bu bütçelerin, bu uygulanan politikaların ne kadar kıymetli ve doğru olduğunu gösteriyor. Bugün, 2025 yılı ilk çeyreğinde 1,5 trilyon

dolara yaklaşan bir rakama ulaşmış durumdayız. İhracatımız 274 milyar. İhracatçının taşındığını, burada Ticaret Bakanı da dün izah etti, bilhassa tekstilcinin gittiğini izah ettiniz. Bakan Bey dedi ki: "Mısır'a giden ihracatçılarımızın, tekstilcilerimizin götürdüğü sermaye 40 trilyon. Bunun yüzde 25'i buraya Suriye'den gelen vatandaşlar, zaten bölgelerine gittiler ve Mısır'ın tekstildeki ihracatı 5,1 milyar; bizim 31 milyar dolar oldu."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Son kez uzatıyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Tamam, orası artıyor, burası eksiliyor; söylemek istediğimiz o.

ORHAN ERDEM (Konya) - Ama Cavit Bey, ne dese siz bunu anlamazsınız.

CAVİT ARI (Antalya) - Sürecin tersine işlediğini söylediler yani.

ORHAN ERDEM (Konya) - Anlamamak istiyorsunuz çünkü kötümser cevaplar alırsanız doğru, iyimser ve doğru cevaplar alırsanız yanlış; böyle bir muhalefet de olmaz.

CAVİT ARI (Antalya) - Her şeye iyimser bakarsanız da kötü bulamazsınız Orhan Bey.

ORHAN ERDEM (Konya) - Altınla kıyaslama yapmak da ücretlerde, gıdada altınla kıyaslama yapmak da vicdanlara sığmaz.

CAVİT ARI (Antalya) - Doğru uyarıları dikkate almazsanız yanlışlar devam eder gider Orhan Bey, biz size doğru şeyleri öneriyoruz, dikkate alın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) - Dikkate almazsanız ülkeyi batırmaya devam edersiniz, ne yapalım?

ORHAN ERDEM (Konya) - 2015'te 1 gram altın 103 TL, 2025'te 5.400 TL.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Neye göre kıyaslayacağımıza siz mi karar veriyorsunuz?

ORHAN ERDEM (Konya) - Yani 2015'te 103 lira olan altını doları bozduğunda 35 dolar, bugün 128 dolar. Dünyanın hangi ülkesindeki maaşı, gıdayı bununla hesap etsen 4 katı kayıp vardır. Türkiye'miz de bunun altında.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yumurtayla hesap et, yumurtayla.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yumurtayla kıyasla, yumurtayla.

ORHAN ERDEM (Konya) - Bu oranlamalar milletimizin moralini bozmaktan başka bir şey değil.

CAVİT ARI (Antalya) - Ekmekle yap Orhan Bey, ekmekle yap; en basit ekmekle yapalım hesabı.

ORHAN ERDEM (Konya) - Altınla gidip de gıdayı, maaşı değerlendirmek yanlıştır; bunları belirtmek istiyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Her şeyi tozpembe göstermeye çalışırsanız çözüm bulamazsınız.

ORHAN ERDEM (Konya) - Sayın Bakanım, size güveniyoruz, ekibinize güveniyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) - Çözüme ulaşmanın yolu eleştirileri dikkate almaktır.

ORHAN ERDEM (Konya) - İnşallah atacağınız adımlar, politikalarla ülkemizi daha iyi noktalara çıkaracağımıza inanıyoruz.

Size, ekibinize kolaylıklar diliyor, 2026 yılı bütçemizin şimdiden hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, konuşmalar son sürat devam ediyor fakat arkadaşlar, yumurta hesabını şimdi siz yapın, on dakika sonra size söz vereceğim.

Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Benden önce...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kim yapacak yumurta hesabını, hanginiz yapıyorsanız.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yapacağız, merak etmeyin Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, birisi konuşuyorken birisi yumurtadan giriyor, birisi başka yerden giriyor...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Laf atmak sünnettir Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hayır, o senin oluşturduğun bir gelenek herhâlde.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Laf atmadan olur mu?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Bunlar hurafe, uydurma.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi Sayın Ağbaba'ya söz vereceğiz.

AHMET KILIÇ (Bursa) - Laf atmak sünnet.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, arka sıralardan bu tarafa çok laf atıyorsunuz, bakalım şimdi Sayın Ağbaba'ya laf atacak mısınız? Bu taraf atmasın.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Atabilir miyiz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Atmayın.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Serbest, serbest.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bakın, değerli arkadaşlar, Sayın Ağbaba'ya laf atmazsanız volümü yükseltemiyor. Bırakın siz adamı, atınca adam volümü yükseltiyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, lütfen tarafsızlığınızı muhafaza edin.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sana bu zevki yaşatmayacağız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ha, siz bir durun.

Sayın Ağbaba, buyurun.

Süreniz on dakika.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, Değerli Bakan, değerli bürokratlar; hepinize hoş geldiniz diyor ve bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

Sözlerimin başında hemen Sayın Bakana bir iki tane soru sormak istiyorum. 2 köprü, 9 otoyolu satacak mısınız? OVP'de var. Sayın Özal'ın ve Demirel'in yaptığı köprüleri satmayı düşünüyor musunuz ya da işletme hakkını devretmeyi düşünüyor

musunuz? Bu sorularla başlayayım. Sanki babanızın malı, birini Özal yapmış, birini Demirel yapmış; müflis tüccar gibi, geldi oraya; başka bir şey kalmadı, orayı satacak mısınız onu merak ediyorum.

Bir de Sayın Bakan -tabii, ekonomi muhabirleri de merak ediyor- istediklerinizi yapamadığınız için, hukuk ve adalet olmadığı için istifa edip gitmek istediğiniz ancak Cumhurbaşkanının bırakmadığıyla ilgili söylentiler var; bu konuda ne düşünüyorsunuz? Önce bu sorularla başlayayım.

Şimdi, Başkanlık sistemi 2018'den beri çok kayba sebep oldu. Hanke Yıllık Sefalet Endeksi'ne göre yoksullukta dünyada 5'inci sıradayız. Bizim ligimizi anlamanız bakımından şu tabloya bakın, Sudan, Arjantin, Suriye ve Yemen var bizim altımızda; Türkiye'nin ligi bu. Adalet endeksinde de tam tersi, 2018'de 80'inci sıradayken şu an 118'inci sıradayız; 38 sıra gerilemiş durumdayız. Gıda enflasyonunda 34,87'yle Avrupa'da, OECD ülkelerinde en yüksek 1'inci ülkeyiz, dünyada 7'nciyiz. Geniş tanımlı işsiz sayımız -maşallah- 11 milyon 705 bin, ne işte ne eğitimde olan gençlerimiz var "ev genci" bunlar, sizin yaratmış olduğunuz bir deyim. Düzenli sosyal yardım alan aile 4,5 milyon-4 milyon 700 bin civarında; yaklaşık 20 milyon kişi sosyal yardım olmadan yaşayamıyor. Asgari ücrette AB'deki 29 ülke arasında 26'ncı sıradayız, emekli maaşında Avrupa'da sondan 1'inciyiz, Avrupa ortalaması 1.500 euro, bizim 16.681 lira. Sayın Bakan ve değerli bürokratlar; bu 16.681 lirayla geçinen emekliye Nobel Ekonomi Ödülü vermek lazım ya da bizim bir ekonomi ödülü yapmamız lazım Sayın Bakan çünkü bu insanlar 16.681 lirayla geçiniyorsa en büyük ekonomist onlar; Mehmet Şimşek'ten de Cevdet Yılmaz'dan da Mehmet Muş'tan da daha büyük ekonomist emekliler. Tanıdığız var mı bilmiyorum, mutlaka vardır.

Yıllık enflasyonda 32,87'yle 1'inciyiz, faizde 39,5'le dünya 1'incisiyiz. Sayın Cumhurbaşkanı, kendi elleriyle soktuğu ekonomik krizden çıkılsın diye daha önce suçladığı -ben şimdi o videoyu gösteremiyorum sizin yüzünüzden Sayın Bakan çünkü Mehmet Muş yasakladı videoyu- Mehmet Şimşek'i getirdi hazinenin başına geçirdi. Peki, geçirdi de... Sayın Bakan, bu manşetlere bir bakın -baktınız mı bilmiyorum- Yeni Şafakla bu ara diyalogunuz, aranız iyi. Buna bakan Mehmet Şimşek sanki CHP'ye geçmiş sanır, vallahi diyorum, vallahi CHP'ye geçmiş sanırlar. Ya bunlar bile inanmıyor Sayın Bakan, bunlar bile inanmıyor, bu nasıl bir şey. Allah aşkına, şuna baksanıza, vallahi gören der ki "Mehmet Şimşek CHP'ye mi geçti acaba?" çünkü sürekli bizimle ilgili manşet yapıyorlar ya.

Bir de ekonomide "nas" deyip nastan niye vazgeçtiniz? "Nas dinimizin gereği." diyordunuz, bu dinimizin gereği nastan niye vazgeçtiniz, onu da sormak istiyorum.

Şimdi, tabii, bu tabloda düşen bir şey var -Allah var şimdi- enflasyon düşmüş, sizin konuşmanızda enflasyon düşmüş. Nasıl düşmüş? "Enflasyon" kelimesi düşmüş; 2 defa "enflasyon" demişsiniz, 4 kez "dezenflasyon" demişsiniz yani enflasyon düşmüş bu tabloya, bu konuşmanıza göre Sayın Bakan, onu da ifade etmek istiyorum.

Bakın, bu kur korumalı mevduat sistemi hakikaten Türkiye'nin başına bela bir kaynak aktarımı oldu, ondan kurtulduk.

Şimdi, bakın, bunun Plan ve Bütçeyle ne ilgisi var diyeceksiniz ama 19 Mart operasyonu direkt bütçeyi ilgilendiriyor. Sizin kemer sıkarak, reel ekonomiye geçerek yapmış olduğunuz birçok birikim bir gecede yok oldu gitti Sayın Bakan, bir gecede yok oldu gitti. Bakın, siz önemli bir danışmandınız -daha önce ara verdiğinizde sanırım yatırım danışmanıydınız- şimdi Allah aşkına elinizi vicdanınıza koyun, hukukun olmadığı, TÜSİAD Başkanının, önemli iş adamlarının sabaha karşı gözaltına alındığı, gazetecilerin cezaevinde olduğu, iş adamlarının cezaevinde olduğu, milletin malına çöküldüğü bir ortamda size danışanlara Türkiye'ye yatırımı tavsiye eder misiniz? Elinizi vicdanınıza koyun cevap verin.

Bakın, değerli arkadaşlar, bizim kültürümüzde, bizim âdetlerimizde aileye sataşılmaz, ne olursa olsun aileye sataşılmaz. Ya, Allah aşkına bakın, "Kira geliri ve emekli maaşıma el konuldu, mağdurum." diyor. Bunu kim diyor? Yetmiş yıldır ticaret yapan, inşaat malzemesi satan, müteahhitlik yapan Hasan İmamoğlu söylüyor. Tüm mal varlığına el konulmuş, kredi kartı kullanamıyor, simit alacak kredi kartı yok bu insanların. Aileye sataşılır mı, ayıptır ya! Bakın, Dilek İmamoğlu'nun -Ekrem İmamoğlu'nun eşi- diplomatik pasaportu iptal edildi. Sayın Bakan, bakın, bu hepinizi ilgilendiriyor, bu hepinizi ilgilendiriyor. Geçmişte bu memleket neler gördü neler; Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ terör örgütü üyesi oldu, terör örgütü lideri oldu, iki ağırlaştırılmış müebbet aldı. Dolayısıyla bakın, bu hukuk herkese lazım. Bunu da sizin vicdanınıza havale ediyorum Sayın Bakan. Bu olmaz, hakikaten olmaz, ayıptır ya, günahtır, böyle vicdansızlık olur mu!

19 Mart hakikaten Türkiye'ye hem yabancı sermayenin gelmemesine neden oldu hem de dolar bir günde 36'dan 40 liraya çıktı, zararın, kaybın 150 milyar olduğu söyleniyor. Hakikaten hukukun askıya alındığı bir dönemle karşı karşıyayız. Bugün gazetecilere yapılan operasyon... Ya çağırsan, telefon açsan, davet etsen gidecek bu gazeteciler, gazeteciler gidecek. Belediye başkanlarımıza sabahın 5'inde operasyon yapılıyor, Vatan Emniyette beş gün bekletiliyor.

Bakın, değerli arkadaşlar, bunların bir faydası var mı memlekete? Bunların bir faydası yok; ekonomiye de faydası yok, fakir fukaralığın giderilmesine de faydası yok. Ben sizin yerinizde olsam CHP'yle uğraşmaya harcayacağınız enerjiyi ekonomiyi düzeltmeye harcarım. Partiyle uğraşıyorsunuz, belediye başkanlarımızla uğraşıyorsunuz, biraz ekonomiyle uğraşın, yoksulluğu bitirmeye uğraşın.

Bakın, Sayın Mehmet Şimşek'in programının sonuçlarına kısa kısa bakalım, tabloya bir bakalım: Yıllık enflasyon siz geldiğinizde 38,2 imiş, şu anda 32,9'a gelmiş.

Şimdi, meşhur Arap turistler var, Arap turistler, sağ olsunlar, geliyorlar ülkemize. Uyanık taksiciler var, gezdiriyorlar Arap turisti, gezdiriyorlar, gezdiriyorlar, gezdiriyorlar, aynı yere geliyorlar. Biraz da sizin yaptığınızı ona benzetiyorum. Geldiniz, üç sene gezdiniz, ekonomiyi yönettiniz, yönettiniz, geldiğimiz nokta gene aynı Sayın Mehmet Şimşek.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Verdiğimiz para ne olacak?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tabii, bunun bedelini kim ödüyor? Bunun bedelini Arap turist ödemiyor, bunun bedelini fakir fukara ödüyor. Geldiğimiz nokta aynı değerli arkadaşlar.

Bakın, sevgili Orhan Bey diyor ki: "Altından vazgeç." Bakın, değerli arkadaşlar, asgari ücret yıl bitmeden -32,87 düşüşle- 7.265 lira eridi, yumurta 6,6 liraydı, asgari ücretli bugün 1.100 tane yumurtayı kaybetmiş durumda. Ekmekten 484 kilo, peynirden 29 kilo, dana kıymadan 12,5 kilo kaybetmiş durumda.

Şimdi, hızlı hızlı geçeyim. Bunları daha sonra Mehmet Muş inşallah söz verir, orada konuşurum ben.

Bakın, arkadaşlar, ne yaptınız bu süreçte? 2023'ten sonra getirilen yeni vergileri ve mevcut vergilere yapılan artışları hatırlayın. Burada konuştuk MTV artışını, KDV oranlarının artırılmasını; yüzde 8 olan yüzde 10'a, yüzde 18 olan yüzde 20'ye yükseltildi. Yurt dışından getirilen telefonlardan alınan vergi 6 bin liradan 20 bin liraya yükseltildi. Yargı, noter gibi tüm maktu harçlara yüzde 50 artış yapıldı. Şans oyunları 2 katına çıkarıldı. Tüketici kredilerinden alınan BSMV yüzde 10'dan yüzde 15'e çıkarıldı. Yurt dışı harcı 150 liraydı, bin lira oldu. Finans faaliyetlerinden alınan harçlar yüzde 50 oranında artırıldı. Silah ruhsatlarından alınan harçlar yüzde 100 artırıldı. Gelir vergisi, kurumlar vergisi, KDV beyannamesi, muhtasar beyannameleri, bunların hepsinde artış oldu. Şimdi, arkadaşlar, bir bakın, bunların neticesinde ne oldu? Enflasyon mu düştü, ne oldu bilmiyorum.

TÜİK Başkanı burada mı?

TÜİK BAŞKANI ERHAN ÇETİNKAYA - Evet.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tamam.

Bu TÜİK Başkanının öz geçmişine baktım -söylemesi ayıp- Malatyalı, 1981 doğumlu, iyi de eğitim almış. Bu enflasyonu en iyi kim bilir biliyor musunuz? Evli misiniz Erhan Bey? Enflasyonu en iyi TÜİK bilmez, Erhan Bey de bilmez, eğitimi iyi falan ama, eşi bilir. En iyi enflasyon hesaplamayı Sayın Mehmet Şimşek, kusura bakmayın, siz bilmezsiniz, eşiniz bilir. Hani 2024'te sizi ikna ederek eşiniz alışverişe götürmüştü ya... Allah aşkına, ben şimdi TÜİK Başkanına sorayım, o kadar istatistik falan harcamanıza gerek yok, emek vermeyin, eşinize sorun, geçen ay domatesi kaça alıyormuş, bu ay kaça alıyormuş, geçen yıl ayakkabıyı kaça alıyormuş, bu ay kaça alıyormuş, vallahi, enflasyon orada çıkar. Yormayın, insanları da yormayın. Ben bürokratlarla uğraşmam ama Erhan Bey'i de yormayın, İstatistik Kurumunu da yormayın. Enflasyon belli, eve gidin, sorun yenge hanımlara, enflasyon kaç, açıklar. Vallahi açıkladığınız bu enflasyonu görse yengeler sizi terlikle kovarlar. Niye? "Ya, hiç görmüyor musunuz, pazara, sokağa çıkmıyor musunuz?" diye sorarlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - İki dakika verdim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Şimdi, değerli arkadaşlar, bu meseleye kimse inanmıyor yani TÜİK'e kimse inanmıyor, Başkanından bağımsız -hemşehrimiz olduğu için söylüyorum- kimse inanmıyor. Maalesef bu toplumun, fakirin fukaranın, sağcının solcunun inandığı kurumları da bir bir yok ettiniz. ÖSYM'ye kimse güvenmiyor, TÜİK'e kimse güvenmiyor, yargıya kimse güvenmiyor. Bunlar ekonomiyi ilgilendiriyor mu, ilgilendirmiyor mu? Vallahi direkt ilgilendiriyor, ekonomiyi direkt ilgilendiriyor.

Değerli arkadaşlar, bakın, memleket âdeta bir çete cumhuriyetine dönüştü. Bakın, memlekette Merkez Bankası Başkan Yardımcısının 100 milyon dolandırıldığı iddia ediliyor arkadaşlar. Bakın, ben dolandırıldı demiyorum, dolandırıldığı iddia ediliyor. Ya, kimse güvenir mi Merkez Bankasına? Bir kart çıkarıyorsunuz, ödeme sistemi çıkarıyorsunuz, orada dolandırıcılık var yani burada, memlekette kimsenin kimseye bir güveni kalmadı, memlekette kimse kimseye inanmaz durumda.

Şimdi, bir Papara gerçeği var. Biliyor musunuz bilmiyorum, Papara'yı bilirsiniz herhâlde siz. Cep telefonuyla falan oynuyor musunuz? Sanal kumar falan oynuyor musunuz? Oynuyorsunuzdur mutlaka, ortalama tutuyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Siz biliyor musunuz?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Vallahi yok, ben hiç bilmem, hiç bilmem. Biz eskiden -bu Millî Piyango Başkanı da gördü- Millî Piyango'da tombala çekerdik yılbaşında, günah sayardınız, şimdi memleketi kumarhaneye çevirdiniz. Bakın, bir tombalayı günah sayardınız, şimdi memleket kumarhane. Doğru mu, yanlış mı, bilmiyorum rakamı; sektörde kapatılan hesapların, Merkez Bankası denetim raporuna atfen yasa dışı faaliyet sebebiyle kuruluşların kapatılan e-para hesap sayısının 21.088 olduğu, sektörde kapatılan hesapların yüzde 94'ünü oluşturduğu söyleniyor, sistemde yaklaşık yüzde 94'ünün Papara'dan geçtiği iddia ediliyor. Nasıl bir denetimsizlik, nasıl bir güvensizlik, anlatılır gibi değil. Bakın, Uber'i de buradan ödüyor, Papara'dan ödüyor, sanal bahis de buradan ödeniyor. Bu sanal bahis konusunda da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bitti mi sürem?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - İki dakika daha var, sonra bitiyor.

Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tamam.

Sanal kumarın da sebebi kim, biliyor musunuz? İnsanların alışkanlıkları değil. Sanal kumarın sebebi bu memleketi kötü yönetenler. Sanal kumarı niye oynuyor insanlar? İnsanlar hesaplarını kiraya veriyor. Bakın, insanlar hesaplarını sahte bahis sitelerine kiraya veriyor. Kiraya veriyor, oraya o parayı atıyor ve birçok mağdur var. Size geliyor mu, bilmiyorum. Millet, aileler kan ağlıyor; anneler, babalar kan ağlıyor, insanlar intihar ediyor. Bu sanal kumar meselesinin sebebi de kötü yönetim, insanların hedefinin olmaması, insanların geleceğe umudunu bağlamaması nedeniyle millet sanal kumara yöneliyor.

Bu ekonomi düzelir mi? Umudumuz var mı diye soracak olursanız vallahi umut yok. Umudumuz yok, bakın, hâlâ şatafat, israf devam ediyor, hâlâ hukuksuzluk devam ediyor. Her gün yeni bir hukuksuzlukla karşı karşıya kalıyoruz. Memlekette can, mal güvenliği kalmadı. Bakın, bir gece yarısı, 18 Martta Ekrem İmamoğlu'nun diplomasını iptal ettiniz, 19 Martta tutukladınız. Milletin tapusuna konuyorsunuz, tapusuna. Yetmiş yıllık, seksen yıllık, yüz yıllık tapusuna konuyorsunuz. Gelip yabancı yatırımcı burada yatırım yapar mı? Bakın, milletin namus güvenliği de kalmadı. Hep söylüyorum, yarın bir gün birinin nikâh cüzdanını iptal eder misiniz? "Etmeyiz." diyemeyiz, ediyorsunuz çünkü. Yapmadığınız hukuksuzluk kalmadı. Dolayısıyla bu bütçeyle, bu rakamlarla ekonominin de düzelmesi mümkün değil, yoksulluğun da yok edilebilmesi mümkün değil.

Tekrar bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum. Alacaklı sözümü daha sonra kullanırım inşallah.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Gökan Bey, uçağınız var, beş dakika...

Buyurun.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; 2026 bütçesine genel olarak baktığımızda şöyle bir başlangıç yapmak uygun olacaktır: Sayın Bakan, 2002 yılı ile 2017 yılı arasında geçen on beş yıl içinde faiz toplam yüzde 10 artmış. On beş yılda yüzde 10, 2017 yılı ile 2026 yılına geldiğimizde -oran veremiyoruz- 50 kat artmış. Yani on beş yılda yüzde 10'luk bir artış, sonraki dokuz yılda tam 50 kat bir artış meydana gelmiş. O nedenle de bütçenin içindeki faiz giderinin büyüklüğü aslında pek çok konu başlığının geriye bırakılmasına yol açıyor. Özellikle de 2022-2025 döneminde yeni ekonomik model sonrası Türk lirasındaki değer kaybıyla, borçlanma faizlerinin artışıyla ve iç borç stokunun büyümesiyle ağırlıklı olarak faizleri hem bütçe giderleri içinde artırmış hem de Türkiye'de 2002'den -bütün kriterlerinizi ona göre oluşturuyorsunuz- 2011, 2012, 2013, 2014 yıllarına kadar gayrisafi millî gelirin içindeki faizin oranını şimdi yeniden, son altı yıl içinde yüzde 60'tan fazla artırmış oldunuz; yüzde 16,5-17'ler seviyesine geldi. Bu, tehlikeli bir gidiştir. Bu, 1980 öncesinde yaşadığımız mali krizlere, 2000 öncesinde yaşadığımız ekonomik krizlere benziyor.

Peki, bununla birlikte, ağırlıklı olarak depremi ve afeti maliyetin bir nedeni olarak ortaya koydu arkadaşlarımız. Şimdi, 2023 yılındaki afetten kaynaklanan giderlerle ilgili, burada 2023 ve 2024'te yapılan giderlerin önemli bir kısmının 2025 ve 2026 yılında konmuş olan vergiler dolayısıyla geri alınacağını görüyoruz. Peki, şimdi, siz yoksullukla mücadele programına 2026 yılı için 100 milyarlık bir sermaye giderini koydunuz; herhâlde 30 bin konut demektir. Peki, 500 bin konut kampanyası başlattınız, 500 bin konutta 1 konut için 2026 yılında ortalama 4 milyon lira bir gider bedeli olsa 2 trilyon liranın üzerinde bir bütçeye ihtiyaç var. İki yılda bunu yapacak olsanız yıllık 1 trilyon liralık bir gidere ihtiyaç var. 16 trilyonluk bütçe içinde 1 trilyon ya da 2 trilyonluk önemli bir gideri bütçeye koymadan bu kampanyayı nasıl yapıyorsunuz? Bu kampanyanın karşılığını nereden bulacaksınız?

Kuraklık Türkiye'nin en önemli sorunlarından bir tanesi. İç Ege, Ege, Marmara ve Trakya artık bir kuraklık tehlikesiyle karşı karşıya. Tarımsal ya da sanayinin ihtiyacı olan sudan bahsetmiyoruz, şehirlerimizin ihtiyacı olan suya ulaşmakta zorluk çekiyoruz. Bütçenizde SUKAP için ayırdığınız para 6 milyar; bin tane belediyeye para verseniz 6 milyon lira düşer, 500 belediyeye altyapının yenilenmesi için para ayırsanız 10 milyon lira eder. Yani, bu bütçeleri gerçekten bir bilgiyle mi koyuyorsunuz yoksa formalite olarak orada bulunsun diye mi? Şehirlerimizin en temel su kayıplarının başında içme suyu şebekesinde ve kanalizasyon şebekelerindeki geçmiş dönemde yapılmış olan uygulamalardan kaynaklanan kayıp kaçak oranları var. Yani artık biz yağmur ve diğer doğal nedenlerle ulaşamadığımız suyu tüketimde kayıp kaçak oranlarını azaltmaktan... Bu da altyapı yatırımları için çok ciddi bir kaynak ayrılmasına ihtiyaç olduğunu ortaya koyuyor ama gördüğümüzde burası için bir harcama kalemi bulunmuyor.

Şimdi, bütçede en önemli daralma kalemlerinden bir tanesi Sosyal Güvenlik Kurumu harcamalarının payı 12,4'ten 9,9'a çekildi. Şimdi, bunun anlamı şu: Sizin 2026 yıl için emeklilerin sosyal güvenlikten yararlanmasıyla ilgili gider kalemlerinde ciddi bir azaltmaya gideceksiniz. Yani enflasyonun daha altında bir maaş vereceksiniz, zam vereceksiniz; enflasyonun, yüksek enflasyonun, TÜİK rakamlarıyla da gizlenmiş olan enflasyonun da altında bir bedel. Ne demek yüzde 2,5'luk bir daralma yani pek çok kalemde daralma anlıyoruz ama Sosyal Güvenlik Kurumunda yüzde 2,5'luk daralma başlı başına...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Zeybek, süreniz doldu.

Teşekkür ediyorum.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) - Bir dakika, bitiriyorum.

Bir de şehircilik ve risk odaklı bütünleşik afet yönetiminde daralmaya gidiyorsunuz. Ya, Gebze'de bina durduk yerde çöktü, Darıca'da binalar boşaltılıyor, mahalleler boşaltılıyor. 80 öncesinde, 90 öncesinde yapılmış binalarımız, 30 yaşına, 40 yaşına, 50 yaşına geldi ama şimdi bakıyoruz yerel yönetimlerin güçlendirilmesinde 2026 yılı için belediyeleri gene cezalandırma var, yerel yönetimlere ayrılan pay yine 9,2'den 8,8'e düşürülüyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) - Enerji güvenliği...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Zeybek...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) - Enerji güvenliği ve verimliliğinde de 1,2'lik bir daralmaya gidiyorsunuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Beş dakikaydı bu.

Sayın Zeybek...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan nezaketiniz için.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Estağfurullah.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) - Ama yanlış yerlerden tasarrufa gidiyorsunuz. Bunlar sizin karşınıza seçimlerde milletimiz tarafından mutlaka hatırlatılacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlıoğlu, buyurun.

Süreniz on dakika.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bütçeler esasına bakıldığı zaman Sayın Bakanım, sizin de bildiğiniz gibi, bir tercihler manzumesidir. Yani, toplumun hangi kesimleri ne kadar vergi verecek, kaynaklar nerelere aktarılacak? Yani, vergiyi kimden ne kadar alacaksınız, nereye, kime harcayacaksınız? Peki, 2026 bütçesine bakıyoruz, vergi kimden alınacak? İşte, klasik, dolaysız vergilerin, gelir ve kazanç üzerinden alınan vergilerin payı yüzde 38; dolaylı vergiler yani harcamalar üzerinden, ÖTV, KDV'yle alınan vergilerin oranı yüzde 62. Olması gerekenin tam tersi bir tablo yıllardan beri devam ediyor. 2027-2028 bütçelerine bakıyoruz, tabloda herhangi bir değişiklik olmayacak, o gözüküyor. Vergi gelirlerine bakıyorsunuz, aslan payı gelir vergisinin, toplam vergi gelirlerinin yüzde 25,5'i ve bunun önemli bir kısmı da ücretlilerden alınmakta. Arkasından ÖTV, KDV, listenin sonlarında da kurumlar vergisi; kurumlar vergisinin oranı yüzde 11,7. 2025 bütçesinde yüzde 14 civarında olması bekleniyordu, tahsilat beklenenden çok çok az oldu. Burada enflasyon muhasebesi uygulamasından kaynaklandığı tahmin edilmekte, Cumhurbaşkanı Yardımcısı zaten bunu söyledi. Yapılan uygulamada öz sermayesi güçlü olan firmalara vergi avantajları sağlanmış oldu. Ancak şunu belirtmek lazım: Cevdet Yılmaz'ın beyanı gerçekten problemli yani

buradaki hatanın, bürokrasiden, uzmanlardan kaynaklandığını söylemesi gerçekten de ciddi problem. Bu beyandan sonra "Eyvah eyvah!" demek geliyor insanın içinden.

Harcamalara bakalım: Personel giderlerinin harcama içindeki payı 2016'da yüzde 29,7'ymiş, 2026'da yüzde 29,1 olması öngörülüyor. Bu süre içerisinde personel sayısı neredeyse yüzde 50 artmış olmasına rağmen azalma görülmekte yani kamu personelinin, memurlarımızın millî gelirden aldığı pay azalacak gibi gözüküyor.

Tarımsal destekleme ödemelerine baktığımız zaman fecaat; 2016 yılında harcamaların yüzde 2'siymiş, 2026 yılında yüzde 1 bile değil, binde 9. 2026 yılında artış sadece yüzde 5 bir önceki yıla göre. Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan transferler çok enteresan; 2016 yılında yüzde 18,3; 2026 yılında yüzde 12,3. Tabii bu kadar azalmasındaki sebep, işte daha henüz kanunlaşmayan bir torba kanun var biliyorsunuz -oradaki yasalaşırsa şayet- oradaki gelir arttırıcı düzenlemelere güveniliyor büyük ihtimalle. Emekli sayısı yüzde 30 artmış olmasına rağmen -EYT'yle beraber- emeklilerin millî gelirden aldığı payın azaldığını görmekteyiz. Başka, yatırımlar azalmakta; başka, sosyal yardımlar yıllar içerisinde azalmakta. Yani sosyal yardım alan hane sayısı 3,5 milyondan, 4 milyon 600 bine ulaşmış ancak millî gelirden aldığı pay artmıyor, azalıyor. Mesela, yoksul kız çocuklarına şartlı eğitim desteği veriliyor. Bu destek geçen sene 100 liraydı, bu sene de 100 lira. Yani bu destekle bir kız çocuğumuzun okul kantininden bir tost, bir ayran alması, bir öğün bile beslenmesi imkânsız. Yani ne oluyor? Pastadan aldıkları pay azalmış oluyor.

Sayın Bakanım, iki yılı geçkin bir süredir dezenflasyon sürecinden bahsediyorsunuz ancak ortada bir başarı ne yazık ki yok, neredeyse başladığımız noktadayız. Ekim ayı yıllık enflasyon yüzde 32,87, Orta Vadeli Plan'da bugünkü sunumunuzda da yıl sonu beklentisi yüzde 28,5. Ancak en son ekim ayı enflasyon rakamlarına baktığımız zaman bunun tutma şansı yok, tutması imkânsız. Piyasa katılımcılarının enflasyon beklentisinde ciddi bir artış söz konusu. Onlara göre yıl sonunda yüzde 32 öngörülmekte. 12 ay sonra yüzde 23,2; 24 ay -iki yıl- sonra da yüzde 17,36; sizin 2026 hedefiniz yüzde 16. Hane halklarına baktığınız zaman beklentiler daha da kötü, daha da bozuk yani esasında programınıza güven yok.

En son Merkez Bankası açıkladı ve açıklamasında çok dikkat çeken ifadeler vardı: Enflasyon sürecinin devam edeceğini gözlemlediklerini belirttiler. Dezenflasyon sürecini üzerindeki risklerin devam ettiğinden bahsetmekteler ve fiyatlama davranışlarındaki bozulmaya dikkat çekiyorlar; bunlar ilerisi için önemli kelimeler. PMI raporuna bakıyoruz, orada da çok ciddi bir manzara var. İstihdamdaki azalmaya dikkat ediyorlar, maliyetlerin artışından ve buna bağlı olarak da fiyatların artmaya başladığından bahsediyor.

Yani özetlersek, yani güven yok, maliyetler artıyor ve biz daha uzun bir süre enflasyonla yaşayacağız, yaşamak zorundayız. Peki, bu enflasyon en çok kimi etkiliyor? Şimdi, herkesin enflasyonu farklı, hatta TÜİK bir ara bundan üç dört sene önce "benim enflasyonum" diye bir uygulama yapacaktı, yapmadı. Yani benim enflasyonumla sizin enflasyonunuz, emeklinin enflasyonu, hissettiği enflasyon farklı. Ben oturdum bir çalışma yaptım, gene TÜİK verileriyle bu derlemeyi yaptım, harcama gruplarının ağırlıklarını TÜİK veriyor, ortalaması var; emeklinin ayrı, işte cari transferlerle, sosyal yardımlarla geçirenlerin ayrı, millî gelirden en az payı alan yüzde 20'lik kesimin de ayrı. Buna göre, emekli enflasyonu yüzde 37,65 yani açıklanan enflasyondan 5 puan daha fazla. Cari transferlerle, sosyal yardımlarla geçinen insanların enflasyonu açıklanandan 6 puan fazla; yüzde 38,5. Millî gelirden en az payı alan yüzde 20'lik kesim, benim hesabıma göre yüzde 36; açıklanandan 3 puan daha fazla. Yani toplumun en kırılgan kesimleri, emeklileri, sosyal yardımla ayakta durmaya çalışan insanlar bu enflasyondan herkesten daha fazla etkilenmekte.

Özetlememiz gerekirse yani "2026 yılında ne olacak?" diye merak eden insanlar var. Emekliler, ücretliler, esnaflar, çiftçiler, öğrenciler; çok uzatmadan onlara bir cevap vermek istiyorum ben. Çok hoşuma gitti, belki sizin de hoşunuza gider, bilmiyorum, gitmez de. Mesela sosyal medyada şöyle bir şey gördük 2026'nın nasıl olacağına ilişkin yani şunu çok rahatlıkla söyleyebiliriz bu bütçe rakamlarına baktığımız zaman: Bir kere vergide adaletsizlik devam edecek, gelir dağılımı daha da bozulacak, emekliler 2025 yılında ne yaşıyorlarsa 2026 yılında daha zor günlerle mücadele etmek zorunda kalacaklar, açlık sınırının altında yaşamak durumunda kalacaklar. Çiftçiler şu anda iflasın eşiğinde ve 2026 yılında birçok çiftçimiz iflas edecek, anneler çocuklarının beslenme çantasına 2026 yılında belki 2025 yılındakinden daha az yemek koyabilecekler. Öğrenciler, yine aynı kalabalık sınıflarda okuyacak, tuvaletleri ve sınıfları temizlemek velilere düşecek, öyle gözükmekte ve iflaslar devam edecek; çok ciddi problemler olduğunu görmekteyiz.

Ben şunu sormak istiyorum: Şimdi, kamu ihale rakamlarına baktığımız zaman, kamunun yapmış olduğu ihalelere baktığımız zaman insanın içinden "Soygun var!" diye bağırması geliyor. Öyle memleket düşünün, yapılan kamu ihalelerinin yüzde 14'ü istisna yani Kamu İhale Kanunu'ndan istisna tutulmuş bu oran yüzde 14; bu hakikaten de olacak bir şey değil. Ve yapılan ihalelerin yüzde 43'ü pazarlık usulüyle yapılmakta ve bunun da yüzde 96'sı 21(b)'yle yapılıyor. Bakın, kamu ihalelerinde böyle bir tablosu olan devlet -açık söyleyeyim, acıdır- soyuluyordur arkadaşlar. Böyle bir tablo olmaz, olmaması gerekir yani açık ihaleler yüzde 50'lerde kalmış, diğer ihale tipleri de yüzde 50'de.

Şimdi, hazır sizi bulmuşken bir şey sormak istiyorum Sayın Bakanım: Şimdi, bir genelge yayınlandı, buna göre büyükşehirlerdeki basit usuldeki mükellefler artık kalkacak, gelir vergisine tabi olacak. Kaç mükellef etkilenecek? Bizim 550 bin mükellefin etkileneceğini tahmin ediyoruz. Ve ayrıca başka bir soru: Gelir vergisinde ne kadarlık bir artış olacağını öngörüyorsunuz? Yani bütçeyi yaptınız, bunu da göz önünde bulundurmuşsunuzdur, bu 550 bin mükellef gelir vergisine tabi olduktan sonra ne kadar gelir hesap ediyorsunuz? Ve iddia ediyorum, birçok küçük esnaf bu uygulamadan sonra kepenk kapatacaktır. Yani özellikle kırsalda yaşayan, şehrin çeperlerinde yaşayan ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bitti, bir dakika veriyorum.

Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Peki, tamam.

Birçok esnafımız kepenk indirmek zorunda kalacak. Maliyetleri hesapladım yani -önümüzdeki sene maliyetler daha da artacak, yeniden değerleme oranı da giriyor çünkü- bugün için aylık 10 bin liraya yakın bir maliyetle karşı karşıya kalacak. İnanın, bakın, büyükşehir denildiği zaman her yer metropol değil, bu büyükşehirlerin kırsal mahalleleri var, çeperleri var, köyleri var,

kasabaları var. Burada kahvecilik yapan, burada büfe işleten yani günde bir yevmiyeyi zor çıkartan insanlar var efendim. Ya, bu insanlar eğer bu uygulamaya girerse kapatmak durumunda kalacak ve bu beraberinde sosyal patlamayı da getirebilir. Yani şu an için köylerde zaten nüfus kalmamış, bir tane kahve, bir tane bakkal, o da zorla ayakta duruyor ve biz "Arkadaşım, sen bunu kapat!" diyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Peki, kırsalda yaşayan insanlar nasıl sosyalleşecek, nasıl ihtiyaçlarını giderecek? Benzer durum şehirlerin çeperlerinde de geçerli. Bunun mutlaka ve mutlaka bir kere daha gözden geçirilmesi ve geri alınması gerekir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkürler.

Değerli milletvekilleri, öğleden sonra Sayın Cevdet Akay, Sayın Ümit Özlale, Sayın Adalet Kaya, Sayın Tahsin Ocaklı, Sayın Mustafa Erdem, Sayın Ayyüce Türkeş Taş, Sayın Mustafa Kalaycı, Sayın Cavit Arı, Sayın Hakkı Saruhan Oluç, Sayın Kamuran Tanhan şeklinde devam edeceğiz.

Görüşmelere saat 14.45'e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.36

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.49

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)
KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)
----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 9'uncu Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Sayın Akay, buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) - Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakanım, çok kıymetli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesi genel bütçenin yüzde 46,70'ine tekabül ediyor yani 8,8 trilyonluk bir bütçeden bahsediyoruz. Faiz giderleri, tabii, bir hayli yüksek; 2,7 trilyon ve Maliye Bakanlığı bütçesinin de yüzde 31'ine teşekkül ediyor, geçen yıl bu oran yüzde 29'muş. Faiz giderleri bizim için tabii ki çok önemli bir problem olacak, onu vaktim kalırsa değerlendireceğim.

Meclis Başkanlığına sormuştum "Bakanlara verdiğimiz soru önergeleri ve kanun teklifiyle ilgili son durum nedir?" diye. Maliye Bakanlığıyla ilgili tüm vekillerimiz toplam 1.219 adet soru önergesi vermiş, süresi içerisinde Bakanlık tarafından 216'sı cevaplanmış; süresi geçtikten sonra cevaplananlar, baktığımız zaman, 883 adet; hiç cevaplanmayan 30 ve süresi devam eden 90 adet soru önergesi var. Bu, 2/10 itibarıyla olan, ben de soruyu 16/10'da sormuşum. Yine, Hazine ve Maliye Bakanlığına en son bir soru önergesi verdim. Bu soru önergesi burada. Bunun tarihi 2 Eylül 2025. Burada şunu sormuşum Sayın Bakanım, Hazine ve Maliye Bakanlığına: Ziraat Bankası ve Ziraat Katılım Bankası ile bankalara ait iştiraklerin son beş yıl içerisinde kredi tahsis süreçleriyle ilgili BDDK tarafından yapılan denetimlerin sayısı ve kapsamı nedir? Bu denetimler neticesinde yapılan tespitler nelerdir? Yine, Ziraat Bankası Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Başkanının özel kaleminde görev yapan kişinin banka çalışanlarından para toplaması olayında mağdur edilen çalışan sayısı kaçtır? Toplam zarar ne kadardır? Bu zararın tazmini için hangi adımlar atılmıştır? Yine, Ziraat Bankası Genel Müdürü Alpaslan Çakar'ın yakınlarının kurduğu şirketlerin kullandığı sübvansiyonlu kredilerin miktarı ve geri ödeme durumu nedir? 16 adet farklı soru var. Vaktinizi almamak için bunu bir kenara bırakıyorum. Bu sorunun henüz cevabı şu ana kadar gelmedi, bu cevabı da bekliyoruz.

Sunumunuzda, yine, 2024 yılında hayata geçirilen tasarruf tedbirlerinin izlenmesiyle ilgili, raporlanmasıyla ilgili, denetlenmesiyle ilgili konulardan bahsettiniz ama maalesef, bazı kamu kurum ve kuruluşlarında bu tasarruf tedbirlerine hâlen uyulmuyor, genelgelerine hâlen uyulmuyor; lükse, şatafata, israfa devam ediliyor; liyakat dışı atamalar, çoklu maaşlar, maalesef, devam ediyor Sayın Bakanım; eş dost, akraba atamaları ve nepotizm devam ediyor; bunların henüz önlemleri alınmamış. Ben geçen yıl burada, bu Komisyonda belirtmiştim; buradaki kamu bankalarıyla ilgili organizasyon ve etkinliklerle alakalı bir soru sormuştum size şehir dışında toplantı ve organizasyonların, tasarruf tedbirleriyle ilgili, yapılmaması konusunda genel kanaat olduğundan. Siz de o toplantıya davet edilmiştiniz ama gitmemiştiniz, toplantıya katılmamıştınız. Bu yıl bu toplantı bir kez daha yapılıyor. Geçen yıl her bir bankanın 150 milyon civarında maliyeti vardı yani yarım milyara yakın bir maliyet vardı, bu yıl da hazırlıklar tamamlanmış. 10-17 Kasım tarihleri arasında başta Ziraat Bankası olmak üzere tüm kamu bankaları toplantı ve organizasyonlarını yapıyorlar. Bu toplantı Antalya'da ultra lüks bir otelde yapılıyor, yine geçen yıl yapılan yerde yapılıyor. Her bir bankanın toplam maliyeti yaklaşık 214 milyon civarında yani topladığınız zaman da 640-650 milyon arası yaklaşık bir maliyet. Yine tasarruf tedbirlerine uyulmamış. Bu konuyla ilgili, o toplantıya katılımla ilgili yine size davet var mı bilmiyorum. Bu ortamda bu tip kamu bankalarının bir kısmının çiftçiyi desteklemekle ilgili öncelikli görevi var, bir kısmının KOBİ ve esnafla ilgili görevlileri var ama israfla alakalı tasarruf tedbirlerine uymadan yapılan çalışmalar var; bunların mutlaka önlenmesi gerekiyor.

Şimdi, burada şunu özellikle ifade etmek isterim: Sadece bu toplantılarla ilgili değil, bir de taşıt alımları ve kiralamalarıyla ilgili de tasarruf tedbirlerinin uygulanması gerekiyor. Baktığımız zaman, bu tasarruf tedbirlerine kamu kurum ve kuruluşlarının bir kısmı uymuyor. Yine, kamu bankalarında da yakın tarihte yine Ziraat Bankası. Bakın, Sayın Bakanım, şurada bir araç var, bu araç, görüyorsunuz, Volvo S90 marka bir araç, 10 adet. Ziraat Bankası Genel Müdür Yardımcıları bu araçtan memnun kalmamışlar, bu aracı yenilemeye karar vermişler ve bunun yerine de... Bu aracın fiyatı 2023 modele göre 4.540'mış, onu da yaklaşık olarak size belirtmiş olayım. Şu gördüğünüz, yine ultra lüks bir aracı -Audi A6 araç- almaya karar vermişler, 10 adet. Genel Müdür Yardımcıları bu araçları kullanmıyorlar ve bu araçları kullanıyorlar. Bunların da maliyeti, bakın, burada fiyatı 10 milyon 916 bin lira, 1 aracın fiyatı. Tabii, burada çok ciddi vergiler var. Sizi memnun eden tarafı, buradan iyi ÖTV, KDV tahsil ediyor Hazine ve Maliye Bakanlığı. Yani 10 milyon 916 binlik aracın yaklaşık 8 milyonu yani yüzde 74'ü vergi fakat buradaki kaynakların tasarruf tedbirlerine aykırı bir şekilde kullanılması çok büyük sıkıntı. Hangi kamu kurum ve kuruluşunda bu tip bir araç var, açıkçası ben bilmiyorum, yani zaruri midir, bunu da bilmiyorum ki zaruri olmaması gerekir. Bu kadar ikaza rağmen, bu kadar keyfî uygulamaların devam etmesi kabul edilebilir değil bizim açımızdan.

Genelgeyi çıkaran ve bunu sıkı bir şekilde takip eden Bakanlık olarak da mutlaka takibini yapacağınızdan en ufak bir şüphem yok çünkü çiftçi sıkıntıdayken ki en son bir kararname çıktı, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi, 23/10'da; bir hafta sonra iptal ettiniz, hatadan süratle dönüldü. Burada, Hazine tarafından, Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından tarımın desteklenmesiyle ilgili kullandırılacak sübvansiyonlu kredilerde oranı arttırmıştınız yani faiz oranı çiftçi aleyhineydi. Bir hafta içerisinde geri döndünüz, tekrar iptal ettiniz. Bir taraftan esnafın, çiftçinin bu şekilde denetlenmesi gerekirken bir taraftan da bu kadar savurganca harcamaların olması ve bunların önlemlerinin alınmaması ve buradaki üst düzey yöneticilerin liyakate uygun hareket etmemesi, basiretli hareket etmemesi bu ülkenin en önemli sorunlarından biri. Yani çiftçiye gelince olmayan paralar otellere, arabalara, banka yöneticilerinin kendilerinin kurduğu şirketlere, hatta kardeşlerine, eş dost, akrabalarına verilirken çiftçiye verilmemesi tarafımızdan kabul edilemez.

Şimdi, ben yine sormuştum daha önce "Banka üst düzey yöneticilerinin bizzat kurduğu şirketlere verilen krediler var mı?" diye, bununla ilgili olarak da tespitlerim vardı. Yine, "Kardeşleriyle ilgili kullandırılan krediler var mı?" diye. Şimdi Ziraat Bankası Genel Müdürü atandıktan sonra, üç yıl içerisinde, daha önce vasat vaziyette gelir durumu olan kardeşlerinin mal varlıklarının muazzam bir şekilde geliştiğini ve arttığını görüyoruz ve sübvansiyonlu kredilerin bizzat bu kardeşler tarafından kurulan şirketlere aktarıldığını

görüyoruz. Mehmet Baki Çakar, Kamuran Çakar, bunlar 2 kardeş, Ziraat Bankası Genel Müdürünün kardeşleri; yüzde 100 sübvansiyonlu kredi kullanmış birisi, diğeri de çok yüksek tutarlarda kullanmış. Çiftlikler kurulmuş, işte, gayrimenkul işine girilmiş ve mal varlıklarında ciddi artışlar olmuş.

Buradan, ben tekrar size ifade edeyim, birazdan burada değinemediğim konularla ilgili de ben size bir zarf teslim edeceğim Sayın Bakanım. Bu hem bir bilgilendirme zarfı hem de denetleme görevini yapan bir milletvekili olarak, yasama görevini yapan bir milletvekili olarak da bir ihbar niteliğinde de değerlendirebilirsiniz. Hepsini sığdırmamız mümkün değil. Bu açıklamaları burada yapacağız.

Bunların mal varlıklarında ciddi artışlar var. Bizzat Ziraatta Genel Müdür Danışmanı olan ve Ziraat Katılımın Yönetim Kurulu Başkan Vekili olan Fikrettin Aksu'nun "NSA Enerji" diye kurduğu şirketle seracılığa girip ve bu seracılık faaliyetleriyle ilgili de çok ciddi gelirler elde etmesi ve bunların banka kaynaklarıyla yapılması Bankalar Kanunu'na da aykırı işlemler ve bu işlemleri yaparken ortak olduğu kişiler de İzmir bölgesindeki iş adamı Murat Günaçtı ve bu Murat Günaçtı'nın bağlantıda olduğu kişi yine Ziraat Bankasında hâlen Genel Müdür Yardımcısı olan Süleyman Yalçın ve Süleyman Yalçın'ın da mal varlıklarına baktığımız zaman babasının, kardeşlerinin üzerine bir sürü sera ve mal varlığı var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun, bir dakika...

CEVDET AKAY (Karabük) - Bakın, Sayın Bakanım, burada şu kişi İzmirli işadamı Murat Günaçtı, şu da Ziraat Bankası Genel Müdür Yardımcısı Süleyman Yalçın. Evet, krediyi kullanan, krediyi veren ve arka tarafta da Yönetim Kurulu Başkan Vekili olan ve Genel Müdür Danışmanı olan Fikrettin Aksu. Krediler buralara gidiyor, zenginleşmeler burada oluyor. Mersin'de bir kutlama yapıyorlar bu serayı aldığı gün. Mersin Marina'daki bir iş yemeği, kutlama yemeği. Buradan bu tür israfların önlenmesi ve müsebbiplerinden sorulması... BDDK Başkanı burada, BDDK Başkanı da görevini mutlaka yapacaktır, gerekli incelemeleri yapması ve bu durumların tespit edilmesi ve yakınlarıyla beraber, kendi mal varlıklarındaki artışların ne boyutta olduğunun hareketleriyle ilgili de MASAK'ın görev yapmasını bekliyorum. Bu raporu müsaade ederseniz ben size takdim edeceğim Sayın Bakanım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Akay, teşekkür ederim.

Sayın Mustafa Erdem...

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, Komisyonun değerli katılımcıları ve değerli basın emekçilerimiz; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada görüşmekte olduğumuz Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesi bize gösteriyor ki bu bütçe emekçinin değil, sermayenin; alın terinin değil, rantın; adaletin değil, ayrıcalığın bütçesi. Bu bütçe rakamlarıyla değil, arkasındaki adaletsizlikle, yolsuzlukla, yurttaşın sırtına yüklenen vergi zulmüyle, sermayeye imtiyazlar ve kıyaklarla anılacak.

18 trilyon 929 milyar lira gider, 16 trilyon 216 milyar lira gelir öngören bu bütçenin açığı 2 trilyon 712 milyar liradır ama asıl açığın adı vicdan açığıdır, adalet açığıdır. 2026 bütçesinde yalnızca faiz ödemesi 2 trilyon 742 milyar lira yani bütçe açığı kadar faiz ödüyoruz. Emeklinin, işçinin lokmasından kesip faiz borçlarına, Londra bankerlerine, 5'li, 10'lu çetelere, müteahhitlere aktarıyoruz. Günlük 37,8 milyar lira vergi toplanmasına karşın yine günlük 7 milyar 500 milyon lira borç faizi ödenecek. Toplanacak her 100 lira verginin 19,5'i faize gidecek.

2026 yılı bütçesi hazırlanırken 2025'te ekonominin yüzde 3,3 civarında büyümesini ve 2026 yılında ise yüzde 3,8 oranında büyüme beklentisini görmekteyiz. Ayrıca, enflasyon hedefinin ise 2026 sonunda yüzde 16 olarak beklendiğini anlıyoruz. 2026-28 Orta Vadeli Program açıklandı, ekonomistler diyor ki: "Tarihte ilk kez dört yıl üst üste potansiyelin altında büyüme öngörülüyor. Program kayıt üzerinde büyüyor ama mutfakta tencere küçülüyor. Hedefler hep başka bahara, yurttaşa hayal satılıyor. Enflasyon hedefi yüzde 16 ama Merkez Bankasının anketinde halkın beklentisi yüzde 54. Halk inanmıyor çünkü kendi marketine, pazarına; bambaşka fiyatlar açıklanıyor."

2026-28 enflasyon hedefi yüzde 18 ama Merkez Bankasının anketinde yüzde 54, söyledik. Ekim ayı itibarıyla hâlihazırda enflasyon oranı yüzde 32,9. Buraya bile bakarak 2026 yılı enflasyon hedefinin gerçekleşme ihtimalinin zor olduğunu belirtmek isterim. Dolayısıyla konulan hedefler gerçekçi olmadığı için hazırlanan bütçe de gerçekten uzak. Enflasyonla mücadele etmenin en temel yolu fiyat artış beklentisini kırmaktır. TÜİK şeffaf değil, kimse hesaplamalarına inanmıyor; millet pazarda, çarşıda gerçek enflasyonu görüyor ve sonuçta halk nezdinde enflasyonun artış beklentisi maalesef kırılamıyor. Bütçe yaparken hedef enflasyonu yüzde 16 belirlemişsiniz, daha yeni açıkladığınız yeniden değerleme oranı yüzde 26 yani bütçeyi düşük enflasyon hedefiyle hazırlayıp memura, işçiye ve emekliye daha az zam vereceksiniz ama nalıncı keseri gibi maktu vergi artışlarını ve yeniden değerleme oranına bağlı artan diğer parasal tutarları neredeyse yüzde 26 katlamalı olarak artıracaksınız. Bu Allah'tan reva mı Sayın Bakanım? Önce devlet olarak siz beklentilere uygun vergi artışı yapın ki vatandaş size inansın ve peşinizden gelsin. Cumhurbaşkanının yeniden değerleme oranını yüzde 50 artırma veya azaltma yetkisi var, bir defa da vatandaş için bu yetkiyi kullansın ve hedef enflasyonuna uygun vergi artışı yapılsın. Ayaklı vergi makinesine döndük.

Bütçenin gelir tarafına bakalım bir de Sayın Bakanım. 2026'da 15 trilyon 630 milyar lira vergi toplayacaksınız. 2026 yılında vergi gelirleri neredeyse büyük ölçüde dolaylı vergilere dayanıyor. Dolaysız vergilerin toplam vergi gelirleri içindeki payı yüzde 38,3; dolaylı vergilerin payı ise 61,8 yani siz yine bütçeyi sefalete mahkûm ettiğiniz vatandaşın sırtına yüklüyorsunuz. 1.000 liralık tüpün 220 lirası, 100 liralık sigaranın 78 lirası vergi yani vatandaş her nefes aldığında vergi ödüyor ama holdingler nefes bile vermeden muaf tutuluyor. Ücretli çalışanlar gelir vergisinde vergisinin yüzde 65'ini tek başına ödüyor ama dev holdingler "vergi harcaması" adı altında istisnalarla vergiden kurtuluyor, kurumlar vergisinde toplanması gereken tutarın neredeyse yarısı muafiyetle yok oluyor.

Değerli arkadaşlar, bakın 2025'te gelir vergisinin ilk dilimi 158 bin lira, yeniden değerlemeyle bu oran 2026'da 190 bin lira olacak. 2000 yılından itibaren bu değerleme oranları uygulansaydı ilk dilim 190 bin değil 520 bin civarında olacaktı. Bu adalet mi? Çalışanı zaten sefalete mahkûm etmişsiniz, kaşıkla verdiğinizi kepçeyle geri alıyorsunuz. Zaten gücünüz çalışana, emekçiye, emekliye yetiyor, zenginlere dokunmayın Sayın Bakanım ama burada, vergi dilimlerinde çok acil ve elzem bir şekilde düzenleme

yapılması gerekiyor. 2026 bütçesinde 3 trilyon 597 milyar lira vergi istisnası var yani bütçe açığından fazla miktarda vergi zenginlerin kasasında kalacak, fakirden almakla zengine kıyak geçilecek. Kısacası, bu bütçe adaletsizliğin bütçesi, asgari ücretli kaybediyor, müteahhit kazanıyor.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; DİSK-AR'ın verilerine göre asgari ücret on ayda 6.322 lira eridi, bu bütçeden emekliye, asgari ücretliye pay ayrılmadığı da ortada. Asgari ücret daha belirlenmedi ama Amerikan bankaları bizdeki ücret artışlarını söylüyor, geçen sene de böyleydi. Buradan uyaralım "Ben yüzde 20 zam yaparım, biraz dişinizi sıkın." demeyin emekçiye Sayın Bakanım. Siz dişinizi sıkın, tasarruf edin, çalışana ve emekliye insan onuruna yakışır bir ücret artışı yapın.

Değerli arkadaşlar, 2026 bütçesinde kamu-özel iş birliği projelerine yani müteahhitlere yalnızca Karayolları Genel Müdürlüğü üzerinden 101 milyar lira garanti ödemesi yapacağız. Bir yanda açlık sınırında yaşayan milyonlar, diğer yanda garanti geçişli köprüler, şehir hastaneleri, dolar garantili müteahhitler. Bu millet artık sizden de harcamalarınızdan da garanti ödemelerinizden de bıktı; "Yeter!" diyor, yurttaşın vergisiyle rant ekonomisi büyüyor. Sayın Şimşek her çıktığınızda "En kötüsü geride kaldı." diyorsunuz, Sayın Bakanım siz yıllardır bu cümleyi söylüyorsunuz ama milletin hâli gerçekten hepten kötüye gidiyor. Yurttaş yurt dışına çıkmak istese 1.000 lira çıkış harcı ödemek zorunda, telefon almak istese 50 bin liralık cihazdan 57 bin lira da vergi alıyorsunuz, otomobil alsa 1 araç kendisine, 2 araç da devlete vergi ödüyor. En son torba getirdiniz, milleti haraca bağladınız, vergi üstüne vergi koydunuz. Bu millet size daha ne kadar vergi verse yetecek? Onu da aslında bilmek istiyorlar. Devlet hazinesini damga vergisine muhtaç ettiniz Sayın Bakanım. Beyannameden alınan damga vergilerini önce artırdınız, sonra yeniden değerleme oranıyla bir daha artıracak ve bu artış yüzde 81'i bulacak. Bununla da yetinmediniz ve daha önce kaldırdığınız dört dönem geçici vergiyi tekrar getirdiniz. Bu uygulamayı kaldıralı daha kaç yıl oldu ama geri getiriyorsunuz, yasamaya olan güveni sarsıyorsunuz. Vergiyi bir ay erken almak, bir fazla damga vergisi almak için mali müşavir meslek mensuplarını iş yüküne mahkûm ediyorsunuz. Gerçi sizin için ne olacak "Beyanname göndermek bir tuşa basmak kadar kolay nasılsa." demiştiniz ama Sayın Bakanım, bu bir tuşa basmakla olmuyor, bugün dolaylı vergilerle ilgili ve arttırmasıyla ilgili övündüğünüz bu vergilerin en çok toplanmasına katkı veren mali müşavirlerin ışıkları -daha önce de söylemiştim- sabaha kadar yanıyor. Hiçbir destek olmuyorsunuz, en azından aydınlatma giderlerine bari destek olun. Hatalı enflasyon muhasebesi uygulaması, vergi dönemleri, KURGAN, damga vergisi artışları, en çok görüştüğünüz vergi paketini de hesaba katsak bile 2025 yılı Bütçe Kanunu'nda hedeflenen vergi gelirinin tutarının tamamını tahsil etme ihtimali düşük. Millet vergi ödemiyor, vergilemede bir optimizasyon var, belli bir noktadan sonra oranları artsa da gelir artmıyor. Bu gerçeği ne zaman anlayacaksınız, inanın merak ediyorum. Vergi oranlarını düşürün, vergiyi tabana yayın, kayıt dışıyla mücadele edin, gönüllü uyumu artırın ve daha fazla vergiyi adil bir şekilde toplayalım. Bu yüzden, kayıt dışı ekonomiyle mücadeleyi önceleyen, adil, öngörülebilir ve sade bir vergi sisteminin iddiasıyla dolaylı verginin toplam vergi gelirleri içerisindeki payını azaltmak mümkün olacaktır Sayın Bakanım.

Son olarak, deprem bölgesinde 3 Kasımda sona erecek olan mücbir sebep hâlinin en az 6 ay olmak üzere uzatılması oradaki esnafın nefes almasını sağlayacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Bu duygularla hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Erdem, teşekkür ederim.

Sayın Adalet Kaya...

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Komisyon üyeleri, Sayın Hazine ve Maliye Bakanı ve değerli bürokratlar, basın emekçileri, Meclis emekçileri; hepinizi selamlıyorum.

Şimdi, bütçe, bir ülkenin kaynaklarını kimden alıp kime verdiğini gösteren bir siyasi belge. Ancak önümüzdeki bu metin, maalesef milyonlarca emekçinin, emeklinin, kadının, işçinin, çocuğun yaşadığı acı gerçeklikten kopuk, sadece hedeflere ve makroekonomik dengelere odaklanarak hazırlanmış, sosyal adaleti gözetmemiş, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini gözetmemiş bir adaletsizlik vesikası âdeta. Şimdi, bu teklifle emekçilerden topladığınız vergileri sermayeye transfer ediyorsunuz. Evrensel gazetesi bununla ilgili olarak "tersine Robin Hood" kavramını kullanmıştı, çok yerinde olduğunu söylemek istiyorum.

Şimdi, Sayın Bakan, yılın ikinci çeyreğine ilişkin verileri değerlendirirken ekonomik programın nihai hedefi olan kalıcı refah artışında önemli bir eşiğe yaklaşıldığını belirtmiştiniz ama o eşiğe hiç gelemedik ama yani bir de bu iddianızı TÜİK'teki büyüme verilerine dayandırmıştınız. Şimdi, biz bu verileri değerlendirdiğimizde, başka bağımsız verileri de değerlendirdiğimizde bizim çıkarımlarımız sizinkinden oldukça farklı, epey farklı. "Büyüyen nedir?" diye baktığımızda esasında, sadece verilerle de değil, toplumun hissettiği açıdan da söylüyorum bunu; eşitsizliği, umutsuzluğu görüyoruz biz bu verilere baktığımızda, büyüyen esasında bu, işsizlik büyümüş. İktidarınızın uyguladığı ekonomi politikaları neticesinde Türkiye'de yoksulluk artık geçici bir sorun değil, artık kalıcılaşmış, yapısal bir soruna dönüşmüş durumda. TÜİK'in son verilerine göre yoksulluk oranı yüzde 21,2'ye ulaşmış olarak görünüyor, daha da vahimi, fertlerin yüzde 29,3'ü yani 25 milyondan fazla yurttaş, yoksulluk veya sosyal dışlanma riski altında yaşıyor. DİSK/GENEL-İŞ raporu yoksulluk sınırının on yılda tam 12 kat arttığını söylüyor bize verilerle. Bugün 4 kişilik bir ailenin yoksulluk sınırı bağımsız araştırmalara göre 90 bin liraya ulaşmış durumda. Şimdi, bu artan yoksulluktan en çok etkilenen gruplara baktığımızda çocukları ve kadınları görüyoruz. Bu yapısal yoksulluğun en ağır faturasını da çocuklar ödüyor. TÜİK 2024 verileri yoksulluk veya sosyal dışlanma riskinin yüzde 38,9'la en yüksek seviyede 0-17 yaş grubunda olduğunu gösteriyor. Bu Türkiye'de her 3 çocuktan 1'inin yoksulluk sınırının altında olduğunu gösteren TEPAV raporuyla da oldukça uyumlu. Türkiye çocuk yoksulluğu oranında OECD ortalamasının 2 katına ulaşmış yani bu konudaki en kötü ülkeler listesine girmiş durumda. Yoksulluk çocukların sağlığını da doğrudan tehdit ediyor. Özellikle çocukların yüzde 32,3'ü ekonomik sebeplerle günde en az bir kere et, tavuk ve balık tüketemezken, yüzde 10'u taze sebze ve meyveye erişemiyor.

Bütün bunlara baktığımız zaman artan bu yoksullukla beraber daha vahim bir tablo ortaya çıkıyor, o da Türkiye'de işçileştirilen çocuk sayısı. Özellikle bununla birlikte de çocuk cinayetlerinin arttığını görüyoruz. Çocukların işçileştirilmesi başta yaşam hakkı olmak üzere çocukların eğitim, sağlık ve sosyal yaşam gibi temel haklarını ihlal eden bir gerçeklik ve önümüzde. Özellikle

MESEM'lerle beraber çocuk emeği sömürüsünü yasalaştırdınız. Şirket iflaslarının ve finansman sorunlarının arttığı bir dönemde emek yoğun sektörlerin işçilik maliyetlerini düşürme pahasına bunu yaptınız. Aileleri biçare bıraktınız ve bu sömürü düzenine ne yazık ki onlarda çocuklarını gönderiyor.

15-17 yaş grubundaki çocukların iş gücüne katılma sıklığının her geçen yıl yükseldiğini gösteriyor bize 2025 TÜİK verileri. 2024 yılında 970 bin çocuk kayıtlı olarak işçileşmiş, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi yani İSİG Meclisi MESEM'li çocukları yani 15-17 yaş aralığındaki MESEM'li çocukları, yine bu yaş aralığındaki kayıt dışı çalışan çocukları ve bu yaş altında yani 15 yaş altında çalışan çocukları dikkate aldığımızda çocuk işçi sayısının 4 milyona ulaştığını gösteriyor.

Öte yandan da dediğim gibi çocuk cinayetleri artmış durumda. Yine, çocuk iş cinayetleri raporuna baktığımız zaman Eylül 2025'te paylaşmış İSİG Meclisi ve bu rapora göre son bir yılda en az 72 işçileştirilen çocuk hayatını kaybetmiş, işçileştirilen 15 çocuk ise MESEM'lerde hayatını kaybetmiştir. Sadece 2025 yılı Ekim ayının bir haftasında 3 çocuk, Ekim ayının tamamında 5 çocuk iş cinayetinde hayatını kaybetmiştir. Sadece 16 yaşındaki Mustafa Eti'yi hatırlarsınız, çalıştığı fabrikada ısınmaya çalışırken yanarak hayatını kaybetti. Bu konu da özellikle çocuk yoksulluğu ve ortaya çıkardığı sonuçlar açısından derhâl acil bir eylem planı oluşturulmalıdır diyoruz.

Diğer bir konu kadınlar... Bir de sizin daha önce verdiğiniz bir beyanat var. Bir konuşmanızda diyorsunuz ki: "Ülkemizde fırsat eşitliği var." Ben Türkçeyi ilkokula başladıktan sonra öğrendim ama bugün bu noktaya geldiysem... "Fırsat eşitliği her çocuk için vardır." diyorsunuz. Bir kere öncelikle bizce gerçekten fırsat eşitliğinden söz edebilmemiz için çocukların ana dilinde eğitime başlaması gerekiyor, bunun mutlaka sağlanması gerekiyor diyeyim.

Bir de kadınlardan bahsetmek istiyorum. Ülkedeki kadın yoksulluğu yine korkunç boyutlarda. Kadınların genel yoksulluk veya sosyal dışlanma riski oranı yüzde 31,5'ken, erkeklerde bu oran yüzde 27'lerde. Bu fark iş gücü piyasasından dışlanmanın ve cinsiyet temelli ayrımcılığın sonucu.

Yine, TÜİK verilerinden bahsetmek istiyorum. Sizin öne sürdüğünüzden farklı bir tabloyla yine karşı karşıyayız. TÜİK verilerine göre Mardin, Batman, Şırnak ve Siirt'i kapsayan TRC3 bölgesinde kadın istihdam oranı sadece yüzde 19,8 yani Türkiye'nin en dibi. Siyasal iktidarın tercihleri bu bölgede yaşayan kadınların hem cinsiyet hem de bölge açısından aslında iki kere ayrımcılığa kalmasına neden oluyor. Bu da tabii ki kadınların yaşadığı o korkunç tablonun içerisinden çıkmasını imkânsız hâle getiriyor yani çoklu ayrımcılıktan bahsediyorum bu politikaların yarattığı. Kadın istihdamındaki bu ayrımcılığa son vermeli ve ev içi emeği görülmeyen kadınların sağlık ve emeklilik primleri bütçeden ödenmelidir diye öneriyoruz.

Bir diğer mesele emekliler ve asgari ücretliler. Büyük çoğunluğun geçim kaynağı olan ücretlere ve emekli maaşlarına gelelim yani ve asgari ücret için sizin de ifade ettiğiniz gibi "En düşük ücret seviyesi olmalıdır." demiştiniz ama bugün ne yazık ki en yaygın ve en çok gittikçe kalıcılaşan bir hâl aldı asgari ücret. Yani ülkedeki 8,5 milyon çalışan için temel ücret seviyesi hâline gelmiş durumda. Yine, sizin ve Merkez Bankasının yaklaşımlarından kaynaklı gerçekleşen enflasyonu değil, hedeflenen enflasyonu baz aldığınız için DİSK-AR'ın da verilerine göre asgari ücret yılın ilk dokuz ayında enflasyon karşısında kümülatif olarak 5.621 lira değer kaybetmiş durumda ve reel net 16.843 TL'ye gerilemiş.

Emeklilerin durumu zaten felaket. 65 yaş ve üzeri nüfusun yoksulluk riski oranı 2019'dan 2023'e sadece dört yılda yüzde 52,8 oranında artmıştır. 2002'de kişi başına gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 46,4'ü olan ortalama emekli aylığı bugün yüzde 25'e düşmüştür. Bu düşüş 2008'de yürürlüğe giren ve büyümenin etkisini maaş hesaplamasında yüzde 100'den yüzde 30'a indiren 5510 sayılı Yasa'nın sonucudur. Türkiye'de toplam emeklilerin yaklaşık yarısı yani 8 ila 10 milyon yurttaşımız en düşük emekli aylığıyla açlık sınırının altında yaşam mücadelesi vermektedir. Bayram ikramiyesi ise bir lütuf olmaktan çıkıp komik bir sembole dönüşmüş durumdadır. 2018'de asgari ücretin yüzde 62,8'ine denk gelen ikramiye bugün asgari ücretin yalnızca yüzde 32'sine gerilemiştir. Eğer 2018'deki alım gücü korunsaydı ikramiyenin 15.500 TL olması gerekirdi.

Sayın Bakan, bu bütçe teklifi yoksulluğu derinleştiren, eşitsizliği artıran, milyonlarca emekçiyi enflasyonun yakıcı etkisine teslim eden bir siyasi tercihin ürünüdür. Biz, Diyarbakır'dan yükselen bir sesle bu tercihi kabul etmediğimizi ifade etmek, istiyoruz. Bütçenin lükse, ranta, sermayeye, faiz lobisine değil, çocuklara, kadınlara, emeklilere, işçilere yani yoksulluk ve sosyal dışlanma riski altındaki 25,3 milyon insana ayrılmasını talep ediyoruz. Bütçe, halkın yaralarını sarmak için bir araç olmalıdır. Bu bütçe ekmeğe, adalete ve barışa ayrılmalıdır. Artık bu zihniyetin değişmesi gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Bir de son olarak partimizin kadınlar ve çocuklar açısından önerileri var: Öğrencilerin eğitim hayatı boyunca ulaşım, beslenme, ders araç gereçleri ve sağlık gibi ihtiyaçları ücretsiz olarak karşılanmalıdır. Öğrencilere en az bir öğün yemek ücretsiz olarak sunulmalıdır. Yine, kadınlar açısından, ev emekçisi kadınların sağlık ve emeklilik primlerinin bütçeden ödenerek emekli olmaları sağlanmalıdır. Kadınların çalışma yaşamına girmesini engelleyen politikalar ortadan kaldırılmalı, kadın ve genç kadın yoksulluğuna son verilmelidir.

Bir diğer konu da kadın bakanlığı kurulmasını öneriyoruz.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Kaya, teşekkür ederim.

Sayın Tahsin Ocaklı...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sayın Başkanım, Sayın Bakanımızı, değerli heyeti ve milletvekillerimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, 2017 yılında aslında şaibeli ve tartışmalı bir referandumla bu Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi geldi ve başladı.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Şaibeli mi?

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Evet, "şaibeli ve tartışmalı" dedim, tekrar söylüyorum. Basını tararsanız veya Meclisteki tutanaklara da bakarsanız bunları yeniden tartışmaya gerek yok. Önemli olan bu sistemin gelmesinin neden ihtiyaç olduğu şeklindeki bahsetmelerdi. Hatırlayalım, o zaman kurumlar arasındaki uyumsuzluk, yetkisizlik ve benzeri gibi şeylerle Türkiye'nin uçacağı, ayağa kalkacağı, şahlanıp kalkacağı gibi vaatlerle bu sistem geldi ve artık her şey saraydan hazırlanan, Strateji ve Bütçe Dairesi Başkanlığınca belirlenen yöntem ve şekillerle ne yazık ki sürüyor. Peki, ne oldu bu durumda yani? Bütçe açığımız bu sistem geldikten

sonra azaldı mı, arttı mı; ona bakmak lazım. Elbette ki giderek artıyor ve her şey giderek daha kötüye gidiyor. Denk bütçeyi yaratabilmek için açıkların nereden geldiğine önce bir bakmak lazım Sayın Bakan. Denk bütçe niye olmuyor? Yani bizim birkaç dönemdir bu Mecliste -ben iki dönemine katılabildim ama- sürekli bir bütçe açığımız, sürekli bir faiz ödememiz var. Bunun nereden kaynaklandığını bilirsek eğer, bütçe açığını nasıl kapatacağımızı biliriz. Ben bunun şundan kaynaklandığını düşünüyorum büyük ölçüde: Siz, tabii, 4'üncü Bakansınız bu yeni sistemden sonra ve sizin de cümleleriniz oydu. "Rasyonel politikalara dönmekten başka çaresi yoktur." diye zaten başlarken de söylemiştiniz. Bu, şu demekti aslında: Daha önceki bakanlıklar döneminde irrasyonel ya da akılcı olmayan ekonomi politikaları izlendiği anlamını taşıyordu. Bunu onaylıyorum ben de ama işin doğrusu, değişen bir şey olmadı, şu an itibarıyla da olmadı. Açıkların nereden geldiğine baktığımızda -bunun başında- kamu ihale kanunlarının çok defa değiştirilmesi ve toplanan kaynakların neredeyse yüzde 80'inin belli kesimlerde 21/b yoluyla uygun olmayan bir biçimde pahalı işler yaptırılması nedeniyle açıklar doğuyor. Yoksa, sizin iddia ettiğiniz gibi, aslında emeklilerin, SGK'lilerin, EYT'lilerin yükünden dolayı açık doğduğunu biz düşünmüyoruz.

Şimdi, ekonomik krizler kötü yatırımlar, yönetimler sonucu olur ve devam ediyor. Siz göreve geldiğinizde, Eylül 2023'te "İki yıllık orta vadeli plan" dediniz. Yine Ekim 2023'te de 12'nci Kalkınma Planı'ndan bahsetmiştiniz. Mayıs 2024'te "Kamuda tasarruf tedbirleri yapacağız." dediniz. Eylül 2024'te de yeni OVP ve revize açıkladınız. Yani bu şu demek aslında: Hedefler tutmadı. Büyüme, enflasyon, işsizlik, cari açık beklentileriniz sizin de değişti. Bu, şu demek: Öngörüleriniz tutmadı. İşte tam da orada OVP'de de tutmadı bu arada. Yani enflasyondaki... TÜİK'in rakamları biraz eğip bükerek düşük göstermesine karşılık yine de istenen hedef veya sokakla tutmuyor. Sokakla tutmamasının aslında bir temel nedeni de şu: Biliyoruz yani hepimiz, Ekim 2024'te TÜFE yüzde 48,58 oldu. 2025'te de şu anda 32,87 olarak açıklandı ama sokağın gerçek fiyatları bu değil Sayın Bakan. Yani ENAG'a göre normalde yüzde 89,77 civarında hâlâ devam ediyor ve yine başarısızlığın sorumluları olarak doğa olayları, sel, deprem, asgari ücretliler, emekliler, EYT'liler, muhalefetin kendisi olarak göstermek de bence başarısızlığın başka bir nedenidir.

Sayın Cevdet Yılmaz da iki üç gün evvel burada öyle bir sunum yaptı ki zannedersiniz Türkiye'de ekonomi şahlandı, her şey çok iyi, sorun yok. Ama gerçek o değil, mutfak öyle demiyor, pazar öyle demiyor, pazara çıkan insanlar öyle demiyor; 16 bin lira alan, asgari ücretle geçinen insanlar öyle demiyorlar. Yani siz ekonominin iyi yolda olduğunu söylüyorsunuz, hatta sizi hiç üzmeyen TÜİK'in rakamları dahi bunu doğrulamıyor. Vatandaş kendisini açlığa mahkûm edip pembe tablo çizenleri görüp not ediyor. Dolayısıyla, Sayın Cevdet Yılmaz dezenflasyon sürecinin etkili olmaya başladığını söyledi ama dezenflasyon ekonomide daralmaya yol açar. Oysa yeni OVP'de de iddialı büyüme hedeflerinden vazgeçmiyorsunuz. Enflasyonu düşürürken büyümenin devam edeceğini, işsizliğin azalacağını söylüyorsunuz. Tam da çelişkiniz, şu enflasyonla mücadeleyi artırmak ama yapmıyorsunuz. Alım gücünü azaltarak, talebi kısarak... Kıstığınız talep, lüks tüketim değil Sayın Bakan. Bir milletvekilimiz söz etti: Viskiye yüzde 1 vergi varken yerli alkollü içeceklerde yüzde 50 civarında olan verginin nasıl izah edileceğini siz bir söyleyin. Bu halkın sırtı sarayın savurganlıklarını artık kaldıramıyor; tasarrufu saraydan başlayarak, bakanlıklardan başlayarak büyütebilirsiniz. "Asgari ücreti artırmak enflasyonla mücadeleye zarar verir." diyorsunuz. "EYT çıktı, bütçe açık verdi." diyorsunuz. Rasyonellik anlayışınız buysa biz bunu reddediyoruz; bu, rasyonellik değil bence akıl dışılıktır veya dar gelirliyi ezmektir başka bir deyimle. Açlık sınırının yarısı kadar maaş ödediğiniz emeklilerin o parayı alması hiç zorunuza gitmiyor mu? Emekliliği tamamen mi kaldırmak istiyorsunuz yani? İşçilere hiç mi ücret ödenmesin, karın tokluğuna mı çalışsın bu insanlar? Öte yandan, 5'li çete dediğimiz şirketlere yapılan astronomik garantili ödemelerden hiç bahsedilmiyor; o haksız, kirli ticarete hiç kimse dokunamıyor, dokunamıyorsunuz. Bizim istediğimiz bazı sözleşmeleri, hak edişleri incelemek üzere taleplerimiz karşılanmıyor, orada olan yolsuzlukların ortaya çıkmasını demek ki kimse istemiyor.

Naci Ağbal da TL'nin değer kaybını önleyemeyen Murat Uysal'ın yerine 7 Kasım 2020'de Merkez Bankası Başkanı olarak atandı, geldi, bu Komisyonda da kendisine 128 milyar doların akıbeti soruldu, araştırıp Komisyona bilgi vereceğinin sözünü vermişti, dört ay görevde kalabildi, 20 Mart 2021'de Cumhurbaşkanı tarafından görevden alındı. Merkez Bankasının buharlaşan 128 milyar dolarının akıbetini sorduğu, araştırdığı için dört ayda görevden alındı. Komisyona, bu halka 128 milyar doların nasıl buharlaştığını bence siz anlatın. Yoksa, görevde kalabilmek için bunu duymazdan mı geleceksiniz? Tek bildiğiniz garibanların üzerine yeni vergiler salıp hayatı zor geçinen, hatta geçinemeyen insanlar için daha da zorlaştırmak. Verginin kendisini, vergisini alıyorsunuz, bankalar karşı çıkmasaydı kredi kartlarının limitinden dahi vergi alacaktınız.

Kamuda tasarruf tedbirleri paketi açıkladınız ama buna kendiniz riayet etmediniz. Yerli otomobilimiz var ama kamudaki makam araçlarının tümü Alman aracı, hiç kimse yerli otomobilleri makam aracı olarak kullanamıyor, bir milletvekili arkadaşım demin size çarpıcı örneklerle de anlatmıştı.

Asgari ücrete, emekli maaşlarına hedef enflasyon oranında zam yapıyorsunuz; asgari ücrete yapılan artışı enflasyonla mücadeleye darbe olarak görüyorsunuz. Devletin alacaklarına, geçmiş dönem enflasyonuna göre artış yaparken işçiye, emekliye uydurduğunuz bir hedef enflasyon rakamı üzerinden artış önermek vatandaşı enflasyona tam da ezdirmektedir yani alacağına şahin, borcuna güvercin olmak.

Getirdiğiniz bütçeye bakıyoruz; 18 trilyon 928 milyar, faiz giderleri 2 trilyon 741 milyar yani bütçenin yüzde 14,5'i faiz. Bu oran geçen sene yüzde 13'lerdeydi yani bu yıl artmış; ekonomi demek ki giderek daha da faize batıyor. Kur korumalı mevduat Türkiye'ye 2 trilyonun üzerinde bir yük getirdi. Niçin bunun sorumlularını ortaya çıkarmıyorsunuz? Ne kadar rasyonel olsanız da kamu bankalarının yandaş müteahhitlere kredi altında peşkeş çekilmesini önleyemiyorsunuz. Küçük birikimlerini size güvenip borsada değerlendirmek isteyen yatırımcıların borsa manipülasyonlarıyla mağdur edilmesini de önleyemediniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Bir dakikamı alayım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Yabancı yatırımlara Türkiye'nin kaynaklarını aktarıyorsunuz, Kamu İhale Kanunu'nda 200'den fazla değişiklik yapıldı. Nereden buldun yasası çok önemlidir; esas, nereden buldun yasasının geri getirilmesi gerekiyor. Gelir vergisinin 8,5 trilyon lirası sadece iki dolaylı vergiden, ÖTV'den ve KDV'den yani vatandaşın yüzde 65'inden dolaylı olarak alınan

vergidir ama yine de size yetmiyor, savurganlık daha önlenmiş değil. Önümüzdeki yıl bütçe açığı tahmini yine 2,7 trilyon lira olacak, kazanandan da kazanmayandan da asgari ücretliden de patrondan da aynı biçimde alınan bu vergi yönteminden kurtulup az kazanandan az, çok kazanandan çok vergi alınacak bir yönteme geçilmelidir.

Bütçenin hayırlı olmasını diliyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim Sayın Ocaklı.

Sayın Ümit Özlale, buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, değerli bürokratlar, basınımızın emekçileri, çalışanları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, aslında ilk slaytımız Sayın Şimşek'le de aynıydı, Sayın Şimşek haklı, en az vergi geliri olan OECD ülkelerinden bir tanesiyiz, doğru. Biz de bu slaytla başlamıştık ama hemen arkasından da şu geliyor: Kime göre, neye göre? Yani evet, vergi gelirimizin millî gelire oranı düşük ve baktığınız zaman bu ülkelerde, İrlanda'nın kendi özel bir durumu var ama Kolombiya, Şili, Meksika gibi makroekonomik taraftan problemli ülkelerle aynı ligdeyiz. Bu bakımdan, vergi gelirlerimizin millî gelire oranı düşük ama bir konuda da çok yüksek, mal ve hizmetlerden alınan vergilerin yani dolaylı vergilerin toplam vergilerdeki payına baktığınız zaman bunun çok ama çok yüksek olduğunu görüyorsunuz.

Şimdi, maliye politikası siyasetin ta kendisidir. Neden? Çünkü kimden ne kadar vergi alacağınızı ve kime ne kadar hizmet edeceğinizi söylersiniz. Dolayısıyla siyasetin bütün bütçede esas olarak kendisini gösterdiği yer maliye politikasıdır. Şimdi, 2026'ya, 2027'ye, 2028'e yani orta vadeli programlara baktığımız zaman, bu vergi kompozisyonunda bir değişim öngörülmüyor. İşte, burada yani hâlâ aslında vergi gelirlerinde planlanan artışın yarısından çoğunun hane halkı tarafından, bizler tarafından karşılanması öngörülüyor. O açıdan, siyasi tercihte yani bizim burada dert yandığımız, vatandaşın derdini anlattığımız siyasi tercihlerde bir değişiklik yok. Bir de daha iki hafta önce bir torba yasayı tartıştık sizinle beraber, torba yasada da o tercihlerin belki vatandaşın aleyhine daha da sertleştiğini gördük. İşte, burada daha öncesinde değerli milletvekilleri bahsetti, kurumlar vergisinde enflasyon muhasebesinden, düzeltmesinden dolayı istediğiniz tahsilatı yapamadığınız için ek bir vergi tahsilatı ihtiyacı doğdu. Peki, kimden karşıladınız? Yerel yönetimlerden ve vatandaşlardan. Yani dolayısıyla maliye politikası siyasetin ta kendisi ise ve kurumlar vergisinde hesap ettiğiniz, hesapladığınız, hedeflediğiniz vergiyi elde edemiyorsanız bunun ceremesini, faturasını yerel yönetimlere ve vatandaşlara çıkarmamanız gerekiyor.

Devam edelim: Benim bu maliye politikasında en çok önem verdiğim şeylerden bir tanesi şu: Eyvallah, daha fazla vergi verelim, tamam. Peki, bu verginin sonucunda bizler vatandaşlar olarak çok daha nitelikli kamu hizmeti istiyoruz. Şimdi, bugün TÜİK'in -aramızda Sayın Başkan da var- anketlerinden kamu hizmetlerinden duyulan memnuniyete bakalım: Asayiş aşağıya gidiyor, sosyal güvenlik aşağıya gidiyor, adalet hepimizin malumu, ulaşım, sağlık, eğitim, bütün bunlarda kamu hizmetlerinden duyulan memnuniyet giderek düşüyor. Dolayısıyla verdiğimiz vergilerin bize daha nitelikli bir kamu hizmeti olarak döndüğünü söylemek de güç. Bakın, bugün dar gelirli, yoksul vatandaşlarımız gerçekten bir yaşam mücadelesi veriyor ama bu vergi yükünün en fazla üzerinde olduğu gelir grubu, orta gelirli ve üst orta gelirli, şehirlerde yaşayan iyi eğitimli beyaz yakalılardır ve onlar yani bu orta ve orta üst gelirli aslında demokrasinin direğidir. İktidarlar da değişse güçlü bir orta direk, şehirde yaşayan güçlü bir burjuvazi aslında demokrasinin teminatıdır. Bugün, en fazla ayağından zemin kayan kesim de bunlardır. Neden? Çünkü bugün orta üst gelirli birisi eğitimden duyulan memnuniyetsizlikten dolayı çocuğunu özel okula vermek zorunda kalıyor ve özel okullar da devasa bir zam yapıyorlar. Özel sağlık sigortası alıyor, özel hastanelere gidiyor, sosyal güvenliğe güvenmediği için bireysel sağlık, bireysel emeklilik sigortası alıyor. Mahalleleri asayişten dolayı güvenli bulmadığı için sitelere oturuyor. Yani normalde aslında kamunun vermesi gereken hizmeti tamamıyla kamu, özel sektöre taşere ettiği için bu politikalar sonucunda orta ve orta üst gelirlinin çok büyük bir sıkışmışlığı var. Belki bizler dolayısıyla yaşam mücadelesi veren dar ve orta gelirliden bahsediyoruz ama orta ve orta üst gelirli şehirde yaşayan bu insanları düşünmemiz lazım.

Şimdi bana "Servet transferinin grafiğini çizebilir misiniz?" derseniz 2021'den itibaren kur korumalı mevduat sistemiyle bunu çizebiliriz. Ne zaman kura karşı garantili bir sistem uygulanmaya başladı sadece Merkez Bankası iki senede 820 milyar TL zarar etti. Bu sene faize giden para 2 trilyonun üstünde. Önümüzdeki sene, enflasyonun yüzde 16 olmasının hedeflendiği sene faiz harcamalarındaki artışımız yüzde 35; 4,7 trilyon da orada. İnanın bize, son dört sene içerisinde izlenen yanlış ekonomi politikalarının maliyeti depremin, hepimizin içini yakan depremin 2 katı. Dolayısıyla ekonomi politikasında o kadar büyük bir hata yapıldı ki depremin maliyetinin 2 katı kadar bu toplum gerçekten borçlandı, bu toplum zarar gördü.

Şimdi, enflasyon konusunda Sayın Şimşek'le ayrı düştüğümüz noktalardan bir tanesi de şudur: Sayın Şimşek yumuşak geçişten bahsediyor, ben de çok basit yani iktisada giriş dersi mantığıyla bir şey hazırladım sizlere: Dezenflasyonun hızı. Biz neden enflasyonu hızlı düşürmeliyiz? Bakın, 2001-2005 ile 2021-2025 arasında karşılaştırıyorum, 100 liradan başlıyoruz. Bakın, 2000-2001 enflasyonu 2021-2022 enflasyonuyla neredeyse aynı fakat sonra sadece üç sene yüksek enflasyon 2022-2025 arası olduğu için burada 100 lira olan fiyat seviyesi 300 liraya çıktı ama 2021-2025 arası 100 lira olan fiyat 600 liraya çıktı. Arkadaşlar, enflasyon fiyat seviyesi değildir; enflasyon fiyat seviyesindeki artış hızıdır. Dolayısıyla yumuşak geçiş çok doğru bir şey değil. Kiraya bakın, yine, 2000-2001 arasındaki kira artış oranları 2021-2022 arasındaki kira artış oranlarından daha fazla ama sonrasında, burada sadece üç sene enflasyonu siz 2002-2005 arası kontrol edebildiğiniz için 100 liranın fiyat seviyesi 323 olmuş 2001-2005 arası ama günümüzde 100 liranın fiyat seviyesi 1.443 olmuş. Çok basit, biz enflasyonu fiyat seviyesi olarak görmeyelim, fiyat seviyesindeki artış olarak gördüğümüz zaman burada yumuşak geçişin neden kötü bir tercih olduğunu görebiliriz.

Şimdi, enflasyonda katılık var, artık bunun sonuna geldik ve yapısal reformlar içeren adımları tarımda atmadığımız zaman, ticaretin o zincirindeki oligopolistik yapıyı kırmadan bizim enflasyonda sadece kuru baskılayarak, rezerv biriktirerek bir başarı sağlamamız çok kolay değil. Bunu artık rezerv biriktirip döviz baskılama ve yüksek faiz önererek aşamayacağımız kesin ve kurla düşürebileceğimiz enflasyonun sonuna geldik artık. Peki, neden enflasyon beklentileri istediğimiz gibi düşmüyor? Bizim Sayın Bakanla on seneyi aşkın bir tanışıklığımız vardır; ben akademisyenken, Sayın Bakan da görevdeyken panellerde yer aldık. Ben

kendisinin liyakatine hakikaten inanırım; yardımcılarının, bürokratlarının da liyakatine inanırım, gerçekten orada çok kaliteli bürokratlar var. Peki, o zaman mesela, FED Başkanı Powell bir açıklama yaptığı zaman enflasyon beklentileri düşüyor ya da Avrupa Merkez Bankası Başkanı Lagarde bir açıklama yaptığı zaman beklenti düşüyordu da Sayın Şimşek ya da Sayın Karahan bir açıklama yaptığı zaman enflasyonun neden bizim ülkemizde düşmüyor? Bunun sebebi bu.

Bakınız arkadaşlar, şimdi, bugün 6 Kasım 2025, beş sene önceye gidelim. 6 Kasım 2020 ila 6 Kasım 2025 arasında 4'üncü Maliye Bakanımız, 5'inci Merkez Bankası Başkanımız. Sayın Albayrak'ın daha öncesinde bir Bakanlık tecrübesi vardı ve Sayın Cumhurbaşkanına yakındı "Allah sonumuzu hayretsin." dedi, ayrıldı. Sonrasında Lütfi Bey Sayın Cumhurbaşkanının istemediği politikaları izledi, affını istedi. Nurettin Bey tamamıyla istediği politikaları izledi, affını istedi. Şimdi Sayın Şimşek var. Merkez Bankası Başkanına bakalım: Murat Bey Berat Bey'le beraber gitti. Naci Bey başarılı bir bürokrattı, Sayın Cumhurbaşkanının benimsemediği politikaları izledi, tam enflasyon düşecekken affını istedi. Sonrasında BDDK Başkanımız Şahap Bey geldi, ne istediyse yaptı, affını istedi. Ondan sonrasında Hafize Gaye Erkan'ı Amerika'dan ithal ettik, affını istedi. 5'inci Merkez Bankası Başkanımız var, Fatih Karahan. Şimdi, soruyorsunuz ya "Enflasyon beklentileri neden düşmüyor?" diye. Arkadaşlar, son beş sene içerisinde 4 Maliye Bakanı, 5 Merkez Bankası Başkanının değiştiği yerde kimse değişene bakmaz, değiştirene bakar. Değiştirene baktığınız zaman da enflasyonun düşeceğine dair, bu ülkenin düze çıkacağına dair beklentileri yönetmeniz o kadar kolay değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Son bir dakika.

Buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Neden on yıllık devlet tahvili faizi yüzde 40'tan oluşuyor? Önümüzdeki dönem enflasyon hedefimiz yüzde 16, biz neden yüzde 40'la borçlanıyoruz? Çünkü herkesin bildiği bir şey var ki 2026'nın sonundan itibaren Sayın Cumhurbaşkanı siyasi ikbaline ters düşmeyecek şekilde bir politika izlenmesini isteyecek ve eğer sizler bürokratlar olarak izlemezseniz sizler de affınızı isteyeceksiniz. Dolayısıyla mesele sizin kredibiliteniz değil -ben sizin liyakatinizi biliyorum- mesele, sistemin ve o sistemin başında sizi değiştirenin kredibilitesi. Portföy hareketlerinde 19 Mart sonrasına bakacak olursak, 19 Mart sonrasında yabancı yatırımcılar üç ayda 57 milyar dolar rezerv yakan ve kuru tutan bir Merkez Bankası ve ekonomi yönetimi bundan sonrasında da kuru tutmaya devam eder dedi ve 19 Mart sonrasında Türkiye dünyanın "carry trade" açısından maalesef en cazip yeri oldu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Sayın Başkanın, otuz saniye daha var, lütfen, rica ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Toparlayın.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - TÜİK Başkanımız -yani giyimde hiçbir şey olmasa da kesin bir şeyler oldu- bunu bana açıklayabilirseniz, ikisi de sizin endeksiniz; birisi TÜFE'nin giyim endeksi, birisi perakende giyim, ciro/satış. Arkadaşlar, bu kadar ayrışım olmaz yani ikisini de TÜİK hazırlıyor. Yani bu kadar büyük fark olabilir mi giyim deflatöründe? Daha sonra, şimdi biz bu TÜİK'i dikkate alarak asgari ücreti nasıl hesaplayacağız diyorum.

Son olarak -son otuz saniye- burada SPK Başkanımıza bir şey sormak istiyorum: 4 tane hisse senedi aldım. 4 tane hisse senedinde gerçekten hayatın akışına aykırı olan volatilite manipülasyon var. Bakın, yüksek enflasyon ve dar gelirle beraber yatırımcı, küçük yatırımcı Telegram sayfalarından sahte tüyolar alarak, sosyal medya hesaplarından kandırılarak belli hisse senetlerine yönlendiriliyor ve yeni bir servet transferi de oluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Bakın, bir örnek vereyim: İzmir'de sadece taş ocağı işleten bir şirket halka arz edildikten sonra değeri 24 milyara çıkıyor. Hisse senedi 850 liradan işlem gördü, şimdi 130'larda.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Özlale, teşekkür ederim.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Son saniye, kusura bakmayın. Biliyorsunuz, fazla zaman almam.

Onu halka arz eden şirketin yatırım holdingi 2025 yılının başından itibaren yüzde 2.850 değer kazandı, yüzde 2.850 Sayın Bakan; 28,5 kat. Bakın, bunlara 8 milyon ceza vererek, bu insanları bir süreliğine hisse senedi işleminden men ederek bu sorunu çözemezsiniz. 8 milyonu onlar bir günde kazanır.

Küçük yatırımcıyı burada hisse senedi piyasası üzerinden daha fazla üzmememiz ve bu manipülatif hareketlere karşı hepimizin çok daha dikkatli olması gerekir diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Çok teşekkür ederim.

Şimdi, Komisyon üyemiz Süleyman Şahan konuşmasını geri çekti. Abdulkadir Akgül Bey'in bir ricası oldu aciliyetinden dolayı, beş dakika verip devam edeceğiz.

Buyurun.

ABDULKADİR AKGÜL (Yozgat) - Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Sayın Bakanım, çalışmalarınız elbette ki Türkiye'deki bazı boşta kalmış şeyleri doldurmakta, takdirle karşılıyoruz yani el değmemiş yerlerde vergi adaletinin sağlanmasında da büyük çaba harcıyorsunuz. Size ve tüm yardımcılarınıza bu konuda şükranlarımı sunuyorum.

Tabii, benim konuşacağım konu esnafla ilgili. Toplumumuzun, biliyorsunuz, temel direği olan esnaf ve sanatkârlarımızın desteklenmesi büyük ölçüde önem arz etmekte. Dünyanın her yerinde bu destekler mutlaka vardır, çoğu da hibe şeklinde bu destekler vardır. Türkiye'mizde de bugüne kadar faizin yarısını hazine sübvansiyon ederek bugüne kadar önemli, büyük destekler sağlamıştır ve hâlâ devam etmektedir. Tabii, mevzuatta bazı sıkıntılarımız var. Geçen sene çıkarmış olduğumuz Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde... O zaman da sizinle epey konuştuk, sağ olasınız, o yıl başlatacaktınız, bir sene ertelediniz ancak bu bir sene içerisinde biz buradaki bazı mevzuları tüm Türkiye'deki esnafla denemeye kalktık, uğraştık, didindik ancak başarı sağlayamadık. Şöyle ki: Bir kere, önümüzdeki ocak ayından itibaren esnaf aldığı kredilerin yüzde 33'ünü faturalandıracak. Önümüzdeki yıl ise yüzde 70'ini faturalandıracak. Bunu, sizinle konuşurken söylemiştik.

Sayın Bakanım, şimdi, esnaf gerçekten küçük ve şu anda hakikaten çok sıkıntı yaşıyor. Özellikle köylere varana kadar AVM'ler açıldı. Yani esnafın bir tek desteği var, o da sübvansiyonlu kredi ve bugüne kadar şu ana kadar, Allah razı olsun, destek verdiniz, 280 milyar verdiniz ve bankaya bir kuruş borcu yok. Bizim ödenmemiş bir kuruşumuz yok. İşte, Cumhuriyet Halk Partisinden kooperatif başkanımız da var, bir kuruş borcumuz yok. Öyle mi Başkanım? Ancak şimdi bu faturayı getirirsek yeni bir sistem geliyor. Esnaf bu faturayı bulamıyor, bulamaz ancak parayla satın alacak. Yeni bir düzen ortaya çıkacak: Fatura satın alması. Şu anda yapmış olduğumuz düzenlemelerle, sizin düzenlemelerinizle bundan önceki kaçaklar önlendi. Artık esnaf olamayan kesinlikle bu krediye ulaşamıyor. Eskiden bir yakını esnaf varken onu buluyordu, onunla alıyordu ama şu anda, hemen anında, Maliye de Halk Bankası da biz de bunu önlüyoruz, kesinlikle bir tane kaçak yok ama biz bu fatura düzenine geçersek bu demektir ki esnafın bir tane umut kapısı olan kredi de verilmeyecek, kesinlikle bunu kimse alamayacak. Hele de kararnamede bir de bir şey var ki diyor ki: "Esnafın borcu olmaması lazım." Yahu, Sayın Bakanım, borçsuz esnaf olur mu, hiç borçsuz esnaf şu devirde var mı? Kesinlikle, yani, biz esnafa, hakikaten, çoğu yerlere... Bakın, çiftçide bazı destekleriniz var, hibeleriniz var; ya, esnaf onu da istemiyor sizden, sadece kredinin, normal faizin yarısını ödüyor, bu yarısıyla da ayakta kalıyor. Gerçekten de çok işlerini yapıyor, BAĞ-KUR'unu ödüyor, diğer borçlarını diyor. Şimdi, siz borçlu diyorsanız, bu adam nereden alıp da borcu ödeyecek ki? Bunlarla ödüyor, bunlarla geçimini temin ediyor. Yani, onun için, bir gözden geçirirseniz... Gerçekten, bu, bizi, krediyi veremez hâle getirecek, bu 2 madde bizi mahvedecek. Zaten biz esnafa 9000 prim günü için 7000'i söz verdik, bütün kesimler öyle olduğu hâlde, hâlâ 9000 devam ediyor. Dört gözle bekliyoruz, inşallah, onun da üstesinden geleceksiniz artık, bilmiyorum. Çünkü ben Başkanıyım esnafın aynı zamanda ve içlerine giremiyorum artık yani bu konuda da söz verdik, yapamıyoruz.

Sayın Bakanım, özellikle istirham ediyorum. Yani, ben herhangi bir şey olsun diye söylemiyorum, ortada bir gerçek var, onu söylüyorum. Yani, gerçek olarak şu ki: Eğer bu kararnameyle, bu Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle biz ocak ayına girersek biz kimseye kredi veremeyiz. Bunun değişmesi lazım, bunun değişmesi lazım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Esnafın içine girmede problem yok.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Akgül...

ABDULKADİR AKGÜL (Yozgat) - Her neyse, yani girsin girmesin kardeşim, ben, tamam, esnaf adına da konuşmak zorundayım. Herhangi bir şey söylemiyorum. Bakanımızın bize yapmış olduğu dünya kadar işler var, iyilikler var, onların sayesinde ayakta duruyor ama bu iki mevzuyu da söylemeden geçemem ben yani bunlar sıkıntı yaratıyor bana, bize yani daha doğrusu, esnaf kesimine.

Saygılarımla.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Esnaf kalmazsa senin de bir işlevin kalmayacak, haklı olarak konuşacaksın.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Akgül, teşekkür ederiz, çok sağ olun, amacına ulaştı.

Sayın Yaşar Kırkpınar...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Çok teşekkür ediyorum.

Çok Saygıdeğer Bakanım, değerli milletvekilleri, Kıymetli Bakan Yardımcılarımız, değerli bürokratlar, basınımızın değerli mensupları; ben de hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, bütçeniz hayırlı ve bereketli olsun. Tabii, sunumunuzu takip ettik, gerçekten çok önemli bir Bakanlık, özellikle bütün bakanlıklarımızı, ülkemizi ilgilendiren bir bakanlık, dolayısıyla ilginin alakanın bu kadar yüksek olmasının nedeni de o.

Tabii, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle Türkiye'nin dengeli ve kapsayıcı büyümeyi sürdürme, üretim kapasitesini güçlendirme ve finansal istikrarı kalıcı hâle getirme hedefiyle kapsamlı bir ekonomi programını yürüttüğümüzü burada sizin huzurlarınızda bir kere daha ifade etmek istiyorum. İyileşen güven ve istikrar ortamını pekiştirmek ve program hedeflerimize ulaşmak için adımlarımızı kararlılıkla atmaya devam ediyoruz. Ülkemizi hem çatışmalardan uzak tutmaya hem 6 Şubat felaketinin yaralarını sarmaya hem de ekonomideki belirsiz hedefleri belirlediğimiz hedeflere ulaşmaya çalışıyoruz. Dünyada bir ara son altmış, yetmiş yılın zirvelerini gören enflasyonla üretim ve istihdam meselesinin birçok ülkenin başını ağrıtmaya devam ettiğini görüyor ve adımlarımızı da bu dikkatle ona göre atıyoruz. Batılı ülkeler dâhil pek çok yerde enflasyon endişe kaynağı olmaya devam ediyor. Nitekim, bunun işaretlerini yapılan açıklamalarda yakinen görüyor, enflasyonla mücadelede de belli bir aşama kaydeden ülkelerin dahi tedbiri, temkini ve teyakkuz hâlini elden bırakmadıklarını görüyoruz.

Tabii, bir de buna bizim coğrafyamızda yaşanan sıcak çatışmaları eklemek gerekiyor. Dördüncü yılına yaklaşan Rusya-Ukrayna arasındaki savaşın ekonomi ve finans piyasalarında yol açtığı tedirginliği hepimiz gayet iyi biliyoruz. Aynı şekilde, Amerika ile Çin arasında yaşananlar küresel ekonomi üzerinde ilave bir baskı oluşturuyor. Türkiye olarak işte böyle bir atmosferde hem ülkemizi çatışmalardan uzak tutmaya hem 6 Şubat felaketinin yaralarını sarmaya hem de ekonomide belirlediğimiz hedeflere ulaşmaya çalışıyoruz.

Yine, kuraklık, zirai don ve bölgesel krizler gibi kontrol dışındaki engellere rağmen hedefimize ulaşmakta kararlıyız. Depremin yaralarını hızlı sarmaya devam ediyoruz. Bugüne kadar kamu olarak cari fiyatlarla 3,6 trilyon liralık yani yaklaşık 90-100 milyar dolarlık bir harcama yapıldı bölgeye. Geçen aylarda Malatya'da 304 bininci afet konutumuzun anahtarını da hak sahiplerine teslim ettik. 2025 yılının sonunda da toplamda 453 bin bağımsız bölümü teslim ederek deprem bölgemizi inşallah ayağa kaldırmış olacağız. Bu harcamaları önceliklendiren mali disiplinden de ödün vermiyoruz.

Hâlen yüksek seyreden kiralar ve konut fiyatlarıyla ilgili de çok önemli bir projeyi hayata geçiriyoruz. Bundan böyle kira konusunda işin planlamasını artık devletimiz yapacak. "Yüzyılın Konut Projesi" adını verdiğimiz bu çalışmayla 81 ilimizde toplam 500 bin sosyal konutu da bu kapsamda inşa edeceğiz. Öncelikli amacımız olan kalıcı fiyat istikrarını sağlayarak sürdürülebilir büyümenin zeminini sağlamlaştıracak, katma değerli üretimi, istihdamı, yatırımı ve ihracatı destekleyerek büyümenin potansiyelini, vatandaşlarımızın refahını artıracağız.

Ayrıca, önceliklerimiz arasında halkımızın hayat pahalılığı sorununu kalıcı olarak çözmekte de kararlıyız.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ne zaman?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Ağustos ayında son kırk beş ayın en düşük enflasyonunu görerek önemli bir dönüm noktasına ulaştığımızı da ifade etmek istiyorum. Enflasyonu bu yılın sonunda inşallah yüzde 30'ların altına, 2026 yılında ise yüzde 20'lerin altına indirmeyi planlıyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) - Hayal satmaya devam ediyorsunuz. Her sene aynı lafları burada dinlemekten biz yorulduk ya! Siz bu lafları etmekten yorulmadınız, biz dinlemekten yorulduk!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Bütçe açığımızın millî gelire oranını bu yıl yüzde 3,6'ya, 2026'da ise yüzde 3,5'a indirmeyi hedefliyoruz, öngörüyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) - Aynı hayal, aynı umutları vermekten yorulmadınız Yaşar Bey!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - İhracat tarafında da hamdolsun gayet iyi gidiyoruz. Ağustos ayında yıllık bazda ihracatımız 269 milyar dolarları aştı. Altın ithalatı yüksek düzeyde seyretmesine rağmen dış dengemizi hızla iyileştiriyoruz.

2025 yılının ilk yarısında yıllık büyümemiz yüzde 3,6 olarak gerçekleşti. Millî gelirimiz yıllıklandırılmış bazda da 1,5 trilyon dolara yaklaştı. Üretim cephesinde yine zirai dona bağlı olarak daralan tarım sektörü hariç tüm sektörlerde katma değer artışı yaşandı.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Onun bir etkisi olmayacak ki ya! Bahaneniz!

CAVİT ARI (Antalya) - Bu sene de donu bahane ettiniz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - İmalat sanayimiz son on iki çeyreğin en yüksek performansını sergiledi. İşsizlik oranımız yirmi sekiz aydan beri tek haneli bir şekilde seyrediyor. Bütün bunlar umut verici rakamlar olarak görülüyor ama bu süreçte reel sektörümüzün talep ve beklentilerine de kulaklarımızı asla tıkamıyoruz.

Şunu açıkça ifade etmek gerekirse, yaşanan her türlü sıkıntının, her türlü ihtiyacın, karşılaşılan her türlü zorluğun da farkındayız.

CAVİT ARI (Antalya) - Kefalet Kredi Kooperatifi Başkanınız isyan etti.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Ekonomik istikrar programımıza halel getirmeden bu talepleri karşılamaya büyük önem veriyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) - Bak, Kefalet Kredi Kooperatifi Başkanınız esnafın çok zorda olduğunu anlatmaya çalıştı.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Hükûmetimiz ve AK PARTİ olarak asli görevimiz, sorunların çözümünü bulmaktır. Yirmi üç yıldan beri hep bunu yaptık, bundan sonra da bunu yapmaya devam edeceğiz. Karşı karşıya olduğumuz çeşitli zorluklara rağmen hedeflerimize ulaşma noktasında en küçük bir şüphemiz bugüne kadar olmadı, bundan sonra da olmayacak. Bu durumu her gittiğimiz yerde vatandaşlarımızla da paylaşıyoruz, esnaflarımızla da birlikte bunun değerlendirmesini yapıyoruz. Enflasyondaki artışın insanlarımızın refah seviyelerinde yol açtığı kaybı önlemek için asgari ücreti, memur maaşlarını, emekli maaşlarını, sosyal yardım rakamlarını ciddi anlamda düzenliyoruz. Gelişmiş ülkeler başta olmak üzere, tüm devletlerin en büyük sorunu olan enflasyonun yol açtığı kayıpları telafi konusunda da inşallah önümüzdeki süreçte dünyaya örnek olacağız. Ekonomideki kazanımlarımızı kalıcı hâle getirmek üzere afetlerle mücadeleden yeşil ve dijital dönüşüme, enflasyonla mücadele ve finansal istikrardan kamu maliyesine, iş ve yatırım ortamından, yüksek katma değerli üretim ve ihracattan sosyal yardımlara, tüm yapısal reformlara ve bu alanlarda tedbirleri hayata geçirmeye ve bunları uygulamaya devam edeceğiz.

Ülkemiz ve milletimiz için gece gündüz çalışıyor, eser ve hizmet siyasetimizin ürününü, projeleri, yatırımları ve icraatları adım adım hep birlikte hayata geçiriyoruz. Türkiye'yi eğitim, sağlık, güvenlik ve adalet üzerinde yükseltip bunların yanı sıra ulaştırma, enerji, sanayi, tarım, spor, sosyal yardımlar ve daha pek çok başlıkta ülkemizi yirmi üç yılda asırlık eser ve hizmetlere kavuşturduk. Biz, Sayın Cumhurbaşkanımız başta olmak üzere, Hükûmetimize ve siz değerli bakanlarımıza inanıyor ve sonuna kadar da güveniyoruz. Allah'ın izniyle Türkiye'yi başarıdan başarıya koşturacak, Türkiye'ye yeni rekorları, yeni sevinçleri, yeni heyecanları sizlerle birlikte yaşatacağız. Buna inancımızın tam olduğunu da belirtmek istiyorum.

Tabii, bu duygu ve düşüncelerle yine Hazine ve Maliye Bakanlığımızın bütçesinin her kuruşunun vatanımıza, milletimize, insanımıza hayırlı ve bereketli olmasını temenni ediyor, hazırunu tekrar saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Kırkpınar, teşekkür ederiz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Vallahi bir şey söyleyeyim mi: Bakanlar sunum yapmasın isterseniz ya vakit kaybetmeyelim, nasılsa siz onlardan daha güzel anlatıyorsunuz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Gerçekleri anlatıyoruz biz Sayın Bakırlıoğlu.

SEDA KÂYA ÖSEN (İzmir) - Bir çarşıda gezin Sayın Vekilim.

CAVİT ARI (Antalya) - Her dönem böyle yağlamalar, yıkamalar, her gelen bakana göre pozisyonlar.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Ayyüce Hanım, hazır mısınız?

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Hazırım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, kıymetli bürokratlar, basın mensupları ve kıymetli milletvekilleri...

CAVİT ARI (Antalya) - O kendi tabanına gidip de "Ben orada böyle konuştum." diyebilmek için yapıyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Siz de öyle yapıyorsunuz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Konuşmacı söz aldı Sayın Arı, Sayın Kırkpınar.

Buyurun Sayın Türkeş Taş.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Sayın Başkan, Sayın Bakanım, kıymetli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar, basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, iki üç gün önce Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı Sayın İbrahim Ömer Gönül'ün 4 Kasım 2024 tarihinde İstanbul'da düzenlenen Türkiye Sermaye Piyasaları Kongresi'nde yaptığı konuşmada sarf ettiği bir sözle başlamak istiyorum, "Bugüne kadar fonlara bir zarar gelmesin diye bir şeyler yapmıyorduk ve biz aslında fonlara her zaman çok kıymet verdik,

manipülasyonda kullanılması bizi üzüyor. Orada mecburen bir düzenleme yapacağız, artık bunu yapmak zorundayız." yönünde ifadeler kullandı. Kamu otoritesi fonlar üzerinden yapılabilecek piyasayı bozucu işlemlere ilişkin bilgi sahibi olduğu hâlde buna bir tedbir almadığı izlenimi çıkıyor bu konuşmadan. O yüzden, bu konuşma benim dikkatimi çekti, burada da -bilmiyorum SPK Başkanı aramızda mıydı ama- dile getirmek istedim. Fonlar halkın birikimlerinin emanet edildiği ve inançlı mülkiyet niteliği taşıyan finansal yapılar. Bu nedenle, fonlar üzerinden gerçekleştirilen manipülasyon iddialarına fonlara zarar gelmesin kaygısıyla yeterince hızlı müdahale edilmediği yönündeki beyan yalnızca yatırımcıların korunması bakımından değil devlet ciddiyeti, kamu otoritesinin tarafsızlığı ve "hukuk devleti" ilkesi açısından da değerlendirilmesi gereken niteliktedir diye düşünüyorum.

Bütçenizin ben de hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Genel olarak şöyle bütçe rakamlarına baktığımızda, öncelikle şunu söylemek istiyorum: Bütçe bize sadece bir rakamlar toplamını göstermiyor, bir hükûmetin ekonomik tercihlerini, önceliklerini ve vatandaşa bakışını da gösteriyor ama ne yazık ki önümüzdeki bütçeye baktığımızda burada biraz adaletsizlik, israf ve öngörüsüzlüğün hâkim olduğunu görüyorum.

Şöyle ana hatlarıyla bir göz atacak olursak bütçeniz geçen yıla göre yaklaşık yüzde 34 artışla 8,8 trilyon liraya yükseldi ve bu oranın da merkezî yönetim bütçesinin genel artış oranı olan yüzde 28,5'un üstünde olduğunu söyleyebiliriz. Tabii ki, büyük bir bütçe ve hızla büyüyen bir bütçe ve Bakanlık da büyük bir bakanlık, buna bir itirazımız yok ama şuna bakmamız gerekir diye düşünüyorum: Bu büyüme vatandaşın refahını mı arttırıyor yoksa sadece devletin borcunu mu büyütüyor? Cevap da gayet açık, karşımıza çıkıyor: 8,8 trilyonluk bu dev bütçenin yarısı bile üretime, istihdama, kalkınmaya ayrılmazken, faiz ve cari transferlere ayrılan kısmı çok daha fazla olarak gözüküyor. 2025 yılında 1,95 trilyon lira olan faiz ödemeleri, 2026 bütçesinde yaklaşık yüzde 41 artışla 2,74 trilyon liraya çıkmıştır. Bugün, bizim ülkemizde her 100 liralık verginin 20 lirasıyla faiz ödenmektedir. Faiz giderlerinin toplam bütçe içindeki payı bir yılda yüzde 13'ten yüzde 14,5'e yükselmiştir. 2002'de "Faiz bütçesini bitireceğiz." diyen AK PARTİ iktidarı bugün bütçeyi maalesef tamamen faize teslim etmiş gözükmektedir. Bu tablo, borçla büyümenin ve günü kurtarma ekonomisinin bir resmidir. Üstelik, Hükûmet sadece bir yıl sonrasını bile çok doğru tahmin edememektedir; 2025 bütçesinde faiz ödemeleri 1,95 trilyon lira tahmin edilmişken, gerçekleştirme 2,05 trilyon olarak karşımıza çıkmıştır yani yüzde 20'lik bir sapma vardır. 2026 bütçesi vergi gelirlerinde yaklaşık yüzde 24'lük bir artış öngörmektedir ancak bu artışın dağılımına baktığımızda adaletsizlik de net bir biçimde karşımıza çıkmaktadır; gelir vergisi yüzde 65 artmış, kurumlar vergisi ise yüzde 1,5 azalmıştır, yani çalışanların yükü artarken, şirketlerin yükü hafiflemiştir. Bu bütçe çok kazanan az, az kazanan da çok öder mantığını sürdürmektedir. Daha da vahimi, 2025 yılında tahmin edilen kurumlar vergisinin yüzde 27'si maalesef tahsil edilememiştir. İktidar büyük sermayeden tahsilat yapamazken, vatandaşın maaşından kuruşuna kadar kesinti yapmaktadır. Asgari ücretli, tükettiği her üründe KDV ve ÖTV'yle vergi öderken, şirketler vergi istisnalarıyla korunmaktadır. İşte bu yüzden, Türkiye'de vergi sistemi artık bir gelir değil adalet testi hâline gelmiştir.

Sosyal güvenlik programı için de ayrılan ödenek yaklaşık yüzde 44 artışla 1,82 trilyon liraya çıkmıştır. Bu rakam SGK'nin öz gelirleriyle giderlerini karşılayamadığını ve farkın Hazineden aktarıldığını açıkça gözler önüne sermektedir. Vatandaşın ödediği primler artık kendi emekliliğini değil, açık veren sistemi ayakta tutmayı finanse etmektedir, bu durum da kesinlikle sürdürülebilir değildir.

2006 yılında millî gelirin yüzde 1'inden az olamayacağı yasal güvenceye bağlanan tarımsal desteklerin payı da 2026 bütçesinde sadece binde 22'ye düşmüştür yani yasanın dörtte 1'i kadar destek verilmektedir. 2006 bütçesinin yüzde 2,7'si tarıma ayrılırken, bugün, bu oran, yine, binde 1 gibi düşük bir rakama gerilemiştir. Türkiye, bir zamanlar kendi kendine yeten 7 tarım ülkesinden biriyken, bugün pamukta, buğdayda, ette ve daha birçok gıda ürününde ithalatçı hâle gelmiştir. Çiftçimiz, artan mazot, gübre ve sulama maliyetleriyle boğuşurken, bu bütçe tarımı değil, maalesef, borcu sulamaktadır. Buradan aklımıza bir soru gelmektedir. Acaba Türkiye'nin tarımı ve hayvancılığı da terk etmesi mi istenmektedir? Hepimizin bildiği gibi, Türkiye'de tekstil sektörü, belki de dünyada ilk defa sektör olarak ülke değiştirmektedir. Acaba aynı strateji tarım için de mi kullanılmaktadır? Amaç Türkiye'nin önce ekonomik bağımsızlığını tamamen kaybetmesi midir? Hepimiz çok iyi biliyoruz ki gıda güvenliği, bir ülkenin bağımsızlığının öncü şartlarından biridir. Yani, nasıl yerli savunma sanayisi için gözümüzü budaktan esirgemeden yatırım yapıp büyümeye çalışıyorsak tarım da en az onun kadar önemlidir ama niye göz ardı edilmektedir bunu anlamak bizim açımızdan mümkün değildir.

2025 yılında bütçe açığı 2,2 trilyon olarak gerçekleşmiştir. Faiz dışı fazla verilmesi beklenirken orada da 156 milyar liralık açık oluşmuştur. Bütçe açığının millî gelire oranı yüzde 3,6'dır, hedeflenen 3,1'in üzerinde gerçekleşmiştir. Bu da mali disiplin söyleminin artık sadece kâğıt üzerinde kaldığının bir göstergesidir.

Orta vadeli programa göre 2026'da gayrisafi yut içi hasılanın yüzde 3,8 büyüyerek 72,2 trilyon liraya ulaşması beklenmektedir ancak bu büyüme vatandaşın cebine yansımamaktadır. Türkiye, kişi başına gelirde 75'inci sıradadır yani büyüyoruz ama zenginleşemiyoruz. Bu da adaletsiz gelir dağılımının aleni bir ispatıdır.

Yüksek gelirli ülkelerde faiz oranı ortalama yüzde 3'ken bizde yüzde 39'dur. Bu fark ekonomideki güven eksikliğinin en net göstergesidir. Üstelik Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde 143 ülke arasında 118'inci sırada, Yolsuzluk Algısında da 107'nci sıradayız. Ekonomik istikrarın temeli güven, güvenin temeliyse hukuk ve denetimdir.

2025 sonunda ihracatın 273,8 milyar dolar, ithalatın 367 milyar dolar olması beklenmektedir yani 93 milyar dolarlık dış ticaret açığı söz konusudur. Yüksek teknolojili ürün ihracatının payı 2002'de yaklaşık yüzde 8'ken bugün yaklaşık yüzde 4'lere gerilemiştir. Bu tablo Türkiye'nin üretim yapısının ithalata bağımlı kaldığını göstermektedir yani ülkemizde üretim artmıyor, aksine montaj büyüyordur.

Bakanlık bütçesindeki dağılıma baktığımızda da en büyük pay hazine varlıkları ve yükümlülüklerinin yönetimi programına, ikinci büyük pay da sosyal güvenlik programına gitmektedir. Buna karşılık temel eğitim, afet yönetimi ve ticaret geliştirilmesi programlarının ödenekleri azaltılmıştır. Bu tablo Hükûmetin yatırımdan çok borç ödemesine öncelik verdiğini de bize göstermektedir.

Türkiye'nin ekonomik konumuna şöyle bir bakacak olursak "büyüme var, eşitlik yok" olarak özetleyebiliriz. Hükûmet Türkiye'nin gayrisafi yurt içi hasıla büyümesini başarı olarak sunmaktadır ancak 2003-2024 döneminde Türkiye'nin ortalama büyüme

oranı yüzde 5,3'tür. Gelişmekte olan ülkeler ortalaması ise yüzde 5,4'tür yani 21 yılda dünya ortalamasının bile gerisinde kalmışız. Türkiye artık büyümesini eşit dağıtamayan, geliri tabana yayamayan bir ekonomi hâline gelmiştir. Bütçe de bu adaletsizliğin aynasıdır.

Sonuç olarak bizim "tükeniş bütçesi" olarak adlandırdığımız bu bütçe devleti büyütür ama maalesef milleti küçültür. Bu bütçe vatandaştan daha çok vergi alıp sermayeye daha çok muafiyet tanıyan, çalışanı cezalandırıp borçluyu ödüllendiren, tarımı unutan, üretimi küçülten, faize bağımlı, ithalata muhtaç bir ekonominin bütçesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun, bir dakika uzattım.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Biz İYİ Parti olarak adil vergi sisteminin, üretim odaklı büyümenin, şeffaf ve hesap verilebilir mali yönetimin yanında duruyoruz. Bütçenin gerçek sahibinin vatandaş olduğunu, her kuruşun hesabının milletin önünde verilmesi gerektiğini savunuyoruz. Bu nedenle Hazine ve Maliye Bakanlığının 2026 bütçesini adalet, verimlilik ve vatandaşın refahı açısından yetersiz buluyor ve reddediyoruz.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Mustafa Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Sayın Başkan, Değerli Bakanım, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Devletin kamu giderlerini karşılamada en temel gelir kaynağı vergilerdir. 2026 yılı merkezî yönetim bütçesinde öngörülen gelirlerin yüzde 85'ini vergi gelirleri oluşturmaktadır. OECD verilerine göre ülkemizde toplam vergi ve sigorta primi gelirlerinin millî gelir içindeki payı 2023 yılında yüzde 23,5 iken OECD ortalaması yüzde 33,9'dur, aynı oran Avrupa Birliğinde yüzde 40 düzeyindedir. Ülkemizde vergi yükünün düşük olmasının vergilendirilmeyen kazançların varlığından, kayıt dışılığın yaygınlığından kaynaklandığını değerlendiriyoruz. Nitekim gelir ve kazanç üzerinden alınan vergilerin millî gelir içindeki payı ülkemizde yüzde 5,6 olup OECD ortalaması yüzde 12,3'tür. Türkiye OECD ülkeleri arasında en düşük paya sahip ikinci ülkedir. Yine, ülkemizde sosyal güvenlik prim gelirlerinin millî gelire oranı yüzde 6,2 iken OECD ortalaması yüzde 9 düzeyindedir. Türkiye'de gelir vergisinin millî gelire oranı yüzde 2,6; Avrupa Birliğinde yüzde 9,3; OECD'de 8,2'dir. Bu aynı zamanda vergilerin emekçilere yüklendiği iddiasının da doğru olmadığını ortaya koymaktadır. Yine, OECD verilerine göre, mal ve hizmet üzerinden alınan vergilerin millî gelire oranı ülkemizde OECD ortalamasıyla yaklaşık aynı düzeyde olup yüzde 10,7; Avrupa Birliğinde ise yüzde 13'tür.

Ülkemizde vergi sistemi karmaşık ve sürekli değişen bir yapıya sahiptir. Beyana dayanan Türk vergi sisteminde vergi bilinci düşüktür. Vergi politikasının temel amacı devlete gelir sağlarken vergi yükünün toplumun çeşitli kesimleri arasında mümkün olduğu kadar adaletli dağıtılmasıdır. Vergi adaleti modern vergiciliğin sosyal boyutudur. Vergi mevzuatında sürekli yapılan değişiklikler öngörülebilirliği engellemekte, mükelleflerin vergi mevzuatına uyum sağlamasını zorlaştırmakta, maliye idaresine olan güveni sarsmak suretiyle kayıt dışı ekonomiye yönlendirmektedir. Kayıt dışı ekonomi düşük beyan bildirimi, vergilendirmede istisna, muafiyet ve indirimler vergi adaletini bozmakta ve vergiye uyumu zorlaştırmaktadır. Kayıt dışı ekonomi, vergi tabanının aşılmasına ve kaynakların kontrol dışına çıkmasına yol açmakta, bu da vergide adalet ve eşitlik ilkesine aykırı olarak kayıt altındaki kesime yönelik önemli bir dezavantaj oluşturmaktadır. Esasen basit, sade, anlaşılır ve hakkaniyetli bir vergi reformu ihtiyacı bulunmaktadır.

Sayın Bakanım, sunumunuzda kamu ihale reformu, KİT yönetişim reformu, mahallî idarelere yönelik mali reformun hazır olduğunu söylediniz. Artık ne olur vergi reformunu da hazırlayalım da uygulamaya koyalım. Milliyetçi Hareket Partisi vergiye uyumu kolaylaştıran, öngörülebilirliği artıran, yatırım ve üretimi destekleyen, herkesin mali gücüne göre vergi ödediği adaletli bir vergi sisteminin oluşturulması görüşündedir. Ayrıca, vergisel teşviklerden etkin olmayanların kaldırılması vergi gelirlerini artıracaktır.

Kayıt dışılıkla kararlı bir şekilde mücadele edilmekte ve önemli sonuçlar alınmakta ise de kayıt dışılık Türkiye ekonomisinin en önemli yapısal sorunlarından biridir. Kayıt dışılık, gelir dağılımını bozan, ekonomideki kayıt içi faaliyet gösteren aktörlerin büyümesini engelleyen, vergi yükünün belli bir kesim üzerine yoğunlaşmasına neden olan ve nihayetinde ülkemizin kalkınmasını ve toplumsal refahı sekteye uğratan bir durumdur. Kayıt dışı ekonomiye yönelik verdiğiniz kararlı mücadeleyi destekliyoruz. Bu doğrultuda, vergilendirilmeyen gelirlerden vergi alınmasını, özellikle de beyana tabi gelirleri ile harcamaları arasında uyumsuzluk olan mükelleflere yönelik etkin, yaygın ve yoğun denetimlerin tavizsiz sürdürülmesini gerekli görüyoruz. Vergi kayıp ve kaçağına sebebiyet vererek haksız kazanç sağlayan ve haksız rekabete neden olanlara, özellikle de en fazla kayıp kaçağın yaşandığı sektörlere yönelik yapılan denetimler kararlılıkla ve tavizsiz sürdürülmelidir. Yapay zekâ kullanılarak hazırlanan, bir anlamda dijital vergi müfettişi olan Kurgan Sistemi daha da geliştirilmelidir.

Sayın Bakanım, açıklamalarınız olmuştu geçen yıl, aylık harcaması 5 milyon liranın üzerinde olup hiç gelir beyan etmeyenler var, hatta 800 diye de bir sayı geçmişti fakat merak ediyorum bunlarla ilgili ne işlem yapıldı, bunu daha aşağıya indirdik mi? Yani 1 milyonun üzerinde harcaması olup da hiç gelir beyan etmeyenler. Bu konuda hangi gelişmeler var? Bilgi verirseniz memnun olacağım.

Yine, bu yıl temmuz ayında bir televizyon kanalında bazı mesleklerin aylık beyanlarını açıkladınız; doktorlar, artistler, falan filan hepsini saymayayım. Gerçi sunumunuzda hasılat tespiti bakımından 253 bin denetim yapıldığını söylediniz. Burada açıkladığınız beyan edilen gelirler 2024'e ait olup 2025'te beyan edilen. Seneye bunlarda inşallah artış görebilecek miyiz?

Bir de son olarak, yine net bir açıklamanız olmadı ama geçen ay özellikle ekonomiyle ilgili, gazetelerde bir haber yer aldı. "Lüks harcamalar yapmasına rağmen düşük gelir beyan eden vatandaşlardan özel gider bildirimi istenecek, gelirle açıklanamayan harcamalar ise vergiye tabi tutulacak." denmişti. Hatta çok ekstrem örnekler de verilmiş. "Yıllık 870 bin lira kira geliri beyan eden bir kişinin aynı dönemde 25 milyon liralık ev satın aldığı, 47 milyon liralık kredi kartı harcaması yaptığı belirlendi." diyor. Başka örnekler var, onları uzun anlatmayayım. Bu konuda bir düzenleme yapmayı düşünüyor musunuz? Onu da sormuş olayım.

Sayın Bakanım, vergilerin toplanmasında görev yapan, bu işin asıl yükünü çeken Maliye çalışanlarının sorunlarını da çözmemiz gerekmekte. Personel ihtiyacı giderilmeli, çalışanların iş yükü hafifletilmeli, personelin tazminat ve ek ödemeleri mutlaka

artırılmalıdır. Kayıt dışılık, kaçakçılık, dolandırıcılık, fahiş fiyat ve stokçuluk, usulsüzlük ve yolsuzlukların önlenebilmesinde etkin bir denetim sisteminin varlığı büyük önem taşımaktadır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - O da yok.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Var aslında da ama şöyle bir sıkıntı var ki bunu en çok yaşayan da sizsiniz, Bakanlığınız yani: Yetiştirdiğimiz o kıymetli vergi müfettişleri maalesef özel sektöre gitmek durumunda kalmakta. Bu itibarla, denetim sistemi görev, yetki, sorumluluk ve kurumsal yapı itibarıyla etkinleştirilmeli, denetim elemanlarının özlük haklarının mutlaka iyileştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, denetim elemanların gündelik ve konaklama ücretlerinin de günün koşullarına uygun hâle getirilmesi gerekiyor. Bütçede biraz artış var ama yine yetmeyecek Sayın Bakanım. Ben yıllarca denetim yaptım. Yani denetim elemanını yer arayışı içine sokmayalım; görevini yapsın, daha iyi yapsın. Bu konuda gerçekten... Yani yüksek bir şey de istenmiyor. O konaklama bedeli ne olur bir yerde, bu bellidir. Bu konuda bir iyileştirme yapmak gerekiyor.

Sayın Bakanım, 2021 yılında kaldırdığımız 4'üncü Geçici Vergilendirme Dönemi'ni tekrar getiriyoruz. Bu da mali müşavirlere müthiş bir iş yükü getiriyor. Aslında yoğun iş yükü altında çalışan, birçok sorumluluğu olan mali müşavirlerin aynı verilere dayalı beyan ve bildirim yüklerini hafifletmeliyiz. Yine, mali müşavirlerden, biliyorsunuz, bu veri paylaşımlarından katılma payı alıyoruz, onun kalkması lazım. Zaten o verilerin kaynağı mali müşavirlerden geliyor.

Üçüncü konu da enflasyon muhasebesi uygulamasını mutlaka gözden geçirmeliyiz yani gerek vergileme boyutuyla gerek erteleme gerekse de kaldıralım yani bunu bir masaya yatırmamız gerekiyor. Şu anlamda görüşümü de ifade edeyim: Aslında enflasyon muhasebesini yapmak, şirketlerin aktifinin gerçek değerini göstermesi anlamında çok önemli. Ama bir sıkıntı var, bu sıkıntıyı çözmemiz lazım.

Yine, Sayın Bakanım, bilindiği gibi, 2021 yılında Gelir Vergisi Kanunu'nda 7338 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikle kazançları basit usulde tespit olunan yaklaşık 850 bin esnaf gelir vergisinden istisna tutuldu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Bu defa, 8 Eylül 2025 tarih ve 10380 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı'yla 1 Ocak 2026 tarihinden geçerli olmak üzere nüfusu 30 bini geçmeyen ilçeleri hariç büyükşehir belediyesi olan illerde, kararda sayılan faaliyetlerde bulunan esnafın gerçek usulde vergilendirilmesi kararlaştırıldı. Aslında geçmişine baktığımız zaman, 13 büyükşehirde 1995 Mayıs ayından bu tarafa bir uygulama söz konusu. Bunu 30 büyükşehre çıkarıyoruz. Yani kendi içinde adalet sağlama açısından, kayıt dışılıkla mücadele açısından önemli olduğunu da biliyoruz ama şöyle bir sıkıntı var: Yani Gelir Vergisi Kanunu'muzda basit usule tabi olmanın, gerçek usule tabi olmanın özel şartları ve tüm şartları belirlenmiş durumda. Yani eğer gerçek usule geçmesi gereken bir esnafın o şartları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Bitiriyorum Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Tamamlayalım lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Bitiriyorum.

Hem büyükşehir olan iller ile diğer iller arasında bir eşitsizlik, 30 binin üstünde olan ilçelerde büyükşehir ilçeleri ile diğer ilçeler arasında bir eşitsizlik, kendi içinde çelişkiler olacak. Bir önerim olacak bu konuda: Bunu illaki uygulayacaksak hiç olmazsa vergi istisnası getirelim belli bir gelire kadar yani düşünün, köydeki... Yeni adıyla "mahalle" diyoruz ama belde ve köyler var, yine, büyükşehrin içinde, ilçenin içinde, kenar mahallede, mahalle arasında küçük esnaf var yani onları gözetecek bir vergi istisnası getirilebilir. Bu konuda önerimiz olacak yani bir eşitsizlik getirdiği gerçek.

Ben, Bakanlık ve kurumlarımızın 2026 yılı bütçelerinin hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederiz.

Sayın Cavit Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, öncelikle, sizlere teşekkür ediyorum. Sayın Bakan, size de başarılar diliyorum.

Yirmi üç yıllık AKP iktidarının ülkede yarattığı bir travma var. Bu travmanın son döneminde sizi sanki bir kurtarıcıymış gibi lanse etmeye çalışsalar da yirmi üç yıllık faturanın tamamında siz de bu sürece ortaksınız, sizden öncekiler de. Dolayısıyla, şimdi sadece sizin döneminizde yaşananlar üzerinden siyaset yapılmasının ve bazı hususların üstünün örtülmeye çalışılmasının doğru olmadığını ifade ediyorum; eğer olumsuzluk varsa buna siz de ortaksınız.

Sayın Bakan, bu anlamda, şimdi Maliye Bakanı olarak siz, aslında, şu bütçe görüşmelerinin, ekonominin, ülkede yaşanan mali gelişmelerin bir anlamda baş sorumlusu bir görevdesiniz, makam olarak, görev olarak. Ancak siz de görüyorsunuz ve izliyorsunuz ki aslında her şey para değil, her şey bütçedeki rakamlar değil. Aslında, bu ülkede bazı şeylerin olmadığını, bazı şeylerin eksik olduğunu hep beraber görüyoruz ve yaşıyoruz. Şimdi, sokaktaki vatandaşa şöyle bir bakalım, sokaktaki insanların yüzüne bir bakalım. Sayın Bakanım, geleceğe dair umudu olan birisi kaldı mı? "Ben mutluyum, evet, gerçekten de yarınla ilgili, gelecekle ilgili umudum çok yüksek." diyen kimse kaldı mı? Böyle bir gencimiz kaldı mı? Emeklilerimizin hâli nedir, psikolojisi nedir, yarınla ilgili beklentileri nedir? Esas olan bunlar. Şimdi, AKP iktidarının bu ülkede yok ettiği değerler işte bunlar Sayın Bakan. Geçmişte de ekonomik krizler yaşandı, geçmişte de zaman zaman sorunlar yaşandı ama hiçbir dönemde bu kadar olduğu kadar insanlar umudunu kaybetmedi. İşte, bunun altında aslında çok fazla sebep var. Bunlardan özellikle de son dönemde en çok yaygın olan ve söylenen adalet duygusu, yargının siyasallaşması yani artık bu ülkede sokakta bir ayakkabı boyayan vatandaşımız telefonla konuşurken "Aman ağabey, dur, telefonda şimdi bizi dinliyorlardır." diye korkarak konuşuyor ise aslında bu ülkede her şey bitmiş demektir. Yarınla ilgili gelecek kaygısı yaşanan bir ülkede, umudun olmadığı bir yerde siz ne kadar bütçeden bahsetseniz de ne kadar "Efendim, enflasyonu şöyle yapacağız, böyle yapacağız." deseniz de bunların hepsinin maalesef bir çözüme ulaşmasının mümkün olmadığını ifade etmek isterim. İktidar olarak ülkenin gelecek umudunu yok ettiniz, öncelikle onu söyleyeyim; gençlerin gelecek umutlarını maalesef kaybettirdiniz.

Şimdi, çiftçi diyoruz, işte, burada çiftçiye destek konuşuldu. İktidarınız döneminde ne kadar kayıtlı çiftçi tarımdan çıktı, bunları söylememiz gerekiyor. Niye çıkıyor? Kazanamamış çıkıyor, tarımda gelecek görememiş çıkıyor. Kısacası, artık, sizin iktidar olarak yapacak olduğunuz çok fazla da bir şey kalmadı. Öyle ki sizin döneminizde yeni yeni vergiler, bunların bir kısmı da size nasip oldu. Örneğin, ilk kez bu ülkede bir dönemde 2'nci kez motorlu taşıtlar vergisi almak size nasip oldu. Yine, ilk defa bu ülkede bakın "Satış ruhsatnameleri" başlıklı bir bölümde "Kuyumcular için 30 bin TL, galericiler için ve emlakçılar için 30 bin TL, büyükşehirlerde bu 1 katına kadar artırılabilir." hükmüyle bir para alınacak; buradan geçti, bu Komisyondan geçti, bunu da ilk kez siz gündeme getirdiniz. Efendim, ayakta teşhis ve tedavi edilen özel sağlık kuruluşlarındaki ruhsatnameler için her yıl 20 bin, 30 bin, 40 bin, 50 bin gibi rakamları almak sizin aklınıza geldi. Yine, diş sağlığı merkezleri için aynı şekilde 20 bin, 30 bin, 40 bin gibi paraları almak sizin aklınıza geldi. Veterinerler için aynı şekilde, yine oteller için önemli miktarda paraları almak sizin aklınıza geldi yani bunları yaşıyor ülke şu an. Yani vatandaşımız...

Dün burada Ticaret Bakanı vardı, kendisine sordum, cevaplayamadı. Ticaret Bakanına "Sayın Bakan, siz, Sayın Mehmet Şimşek ile esnaf arasına sıkışmış bir Bakansınız. Burada söyleyin, Sayın Şimşek'in dediğini mi yapacaksınız, yoksa esnafı mı koruyacaksınız?" dedim, 2 kere söyledim hatta, cevap veremeden gitti. Demek ki sizin dediğinizi yapacak bir Ticaret Bakanı var, esnafın perişan olmasına göz yuman bir Bakan olarak geldi buradan da gitti.

Şimdi, Sayın Bakan, burada Millî Piyango İdaresinin Genel Müdürü de var. Ben burada her bütçe döneminde bunu ısrarla söylüyorum, bu ülkenin gerçekten en önemli sorunlarından bir tanesi yasa dışı bahis. Bu zaten ülkede gerçekten birçok ocağın sönmesine sebebiyet veren bir konu. Ancak bununla beraber, özellikle de bu Millî Piyango işletmesinin özelleştirilmesiyle başlayan ayrı bir süreç var. Şimdi elimde bu yılbaşı için basılmış yılbaşı bileti, tam bilet 800 TL, yarım 400 TL, çeyrek 200 TL, büyük ikramiye de 800 milyon Sayın Bakan. Bakın, ülkeyi ne hâle getirdiniz? 800 milyon ikramiye dağıtacak yani piyango üzerinden vaatler verecek hâle getirdiniz. Geçtiğimiz dönemlerde de o büyük ikramiyenin kime çıktığını çok zor öğreniyorduk. Bununla birlikte ayrıca şöyle piyango bayilerinin önünden geçerseniz o kadar çeşitli anında oynanan oyunlar var ki bu oyunlarla siz gariban vatandaş başta olmak üzere emekçinin, emeklinin, efendim, çalışarak kazanamadığı için buralara bel bağlayanların cebindeki paraları bir yerlere aktarmasına aracılık etmektesiniz bir anlamda.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - İyi ki muhafazakârlar!

CAVİT ARI (Antalya) - Şimdi, bakın, en son çıkan oyunlar var: Serbest Vuruş -yerli ve yabancısı var bunun- bir kolonu 25 TL. Yine, Sayısal Loto, Süper Loto, On Numara, Şans Topu, efendim, bunun gibi çeşitler var. Devam ediyorum, bakın, 100'e Katla, Süper Altın, Altın Gol, Mega Altın gibi gibi oyun çeşitleri var, buradan da gösteriyorum. Sayın Bakan, işinize belki gelmiyor, siz bakmıyorsunuz. Şimdi, bir kazıkazanın 100 TL olduğu bir ülkedeyiz. Bir kazıkazanın 200, 250, 300 ve 500 TL olduğu bir ülkede yaşıyoruz sayenizde. Hani kumara karşıydık, bu kumar değil mi? 500 TL'ye alıyor vatandaş, orada kazıyor ve bitiyor; çıkarsa çıkıyor, çıkmazsa da 500 TL'yi çöpe atıyor ve bu çeşitleri siz yaygınlaştırıyorsunuz, çeşit çeşit kumar oyunlarını bu iktidar yaygınlaştırıyor, buradan açıkça söylüyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kumarbaz bunlar, kumarbaz!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Adını koy, AK PARTİ iktidarları!

CAVİT ARI (Antalya) - Bu iktidar.

Çeşit çeşit oyunlar işte, bunların hepsi yasal kumar. Sayın Genel Müdür, buradan elde edilen paranın ne kadarı devlete gidiyor? Onu da soruyorum ayrıca. Bu iktidara her sene söylüyoruz "Bu ülkeyi kumar ülkesi hâline getirdiniz." diye. Gidin, piyango bayilerinin önüne bir bakın, vatandaşın cebindeki paralar sizin sayenizde kumara gidiyor çünkü siz kolaylaştırıyorsunuz çünkü kumara erişimi kolaylaştırıyorsunuz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşvik ediyorlar, teşvik.

CAVİT ARI (Antalya) - Aynen, teşvik ediliyor.

Bununla beraber, yine, burada Millî Piyango İdaresinin Genel Müdürüne seslenmek istiyorum: Bakın, Millî Piyango bayileri devirden önce sabit, seyyar fark etmeksizin yüzde 9,72 oranında bir pay alırdı, şimdi ise yüzde 1,7. Seyyar bayiler daha önce yüzde 4,25; sabit bayiler yüzde 3,25 komisyon alıyordu, ödemelerden ise yüzde 0,85; rakamlar bunlardı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen, tamamlayın.

CAVİT ARI (Antalya) - Şimdi, vatandaş bu şekilde oyuna sevk olurken bu devirden sonra gerek sabit piyango bayilerinin gerekse seyyar piyango bayilerinin daha önce almış olduğu oranları aşağıya çektiniz yani bu sistemde bir zarar da o bayilere geldi. Eğer o bayileri siz çalıştırıyor iseniz hakkını verin, daha önce hangi orandan kendilerine pay veriliyor ise o oranlara tekrar geri dönün. Yani her şey bu firmaya kalmasın, bütün kazanç bu firmaya gitmesin; hiç olmazsa çalışan o bayilere, seyyar bayilere, emekçilere gitsin en azından belli pay ve o bayilerin hakkı korunsun. Bir taraftan devrettiğiniz, özelleştirdiğiniz paralar oraya gidiyor; bir taraftan da bayilerin, özellikle de seyyar bayilerin paralarını kestiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Arı, teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Bakan, son olarak, gerçekten vatandaşımız zor durumda, özellikle kamu borçlarını ödeyemez durumda, bu anlamda yapılandırma beklemekte. Bu yapılandırma için Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin Maliyeye olan alacaklarını sonuna kadar kesmek için beklemeyin. Cumhurbaşkanının silkeleme talimatıyla, AKP'li belediyelerin yapmış olduğu borçlar nedeniyle sizler Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin İller Bankasından ödenen kaynaklarına el koydunuz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Arı, teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - SGK borçları için el koydunuz ve yüzde 40'a kadar kesimler devam ediyor. Bu kesimler devam ettikten sonra tahmin ederim ki yapılandırma yapacaksınız. Bir taraftan belediyeleri zora sokuyorsunuz, vatandaşın hizmet almasını engelliyorsunuz, söylüyorum buradan ama bunun yanında da vatandaş perişan, en kısa zamanda yapılandırma beklenilmekte. Bu konuda da sizi duyarlı olmaya, elinizi CHP'li belediyelerin üzerinden çekmeye davet ediyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Kamuran Bey yok mu? Sonra mı verelim? Daha sonra vereyim isterseniz.

Necmettin Bey, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bakalım, Necmettin Bey ne konuşacak?

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) - Güzel şeyler konuşacağım.

Sayın Komisyon Başkanım, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, Bakanlığımızın kıymetli temsilcileri; sizleri saygılarımla selamlıyorum.

Bu ülkenin geleceğe güvenle bakabilmesi ekonomi politikalarını sağlam bir temele dayandırması amacıyla mümkündür. Hazine ve Maliye Bakanlığımız bu temelin mimarıdır; ekonomi planlamalarından kamu finansmanına, tasarruftan yatırımlara kadar her alanda stratejik bir pusula görevi yapmaktadır. Bugün Türkiye küresel ekonomik dalgalanmalar karşısında dirençli bir duruş sergileyebiliyorsa bu mali disipline, güçlü hazine yönetimine ve kararlı politikalara dayanan bir iradenin eseridir. Bildiğiniz üzere, tüm dünya özellikle son on yıl içerisinde büyük zorluklarla sınanmış, bundan dolayı küresel ekonomi ve ticarette istikrarsızlıklar yaşanmıştır ancak ülkemiz böylesi çalkantılı bir ortamda bile istihdam, üretim ve büyüme politikalarını emin adımlarla sürdürmektedir. Bakınız, Covid-19 salgını sürecinde tüm dünyanın kepenkleri indirdiği dönemde Türkiye çalışmaya, üretmeye devam etmiş ve 2020 yılında yüzde 1,8 oranında büyüme performansını sürdürmüştür. 2025 yılı ilk çeyreğinde yüzde 2,3 olarak gerçekleşen büyüme hızımız yılın ikinci çeyreğinde ise katlanarak yüzde 4,8 oranına yükseltildi, böylece ekonomimiz son yirmi çeyrektir üst üste büyümeye devam etti. Bu başarıya en önemli katkıyı ihracat rakamlarının sağladığını söyleyebiliriz. Nitekim 2024 yılında ihracatımız bir önceki yıla oranla yüzde 2,4 artarak 261,8 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. Bu yılın ocak-ekim döneminde ise bir önceki yılın ilk dokuz ayına oranla yüzde 3,9 artarak 269,7 milyar dolar seviyesini gördü. Ancak küresel piyasalarda tehlike çanları çalmaya devam ediyor. Jeopolitik risklerin son haftalarda tırmanması, ticaretteki rekabetin sertleşmesi ve finansal piyasalarda yaşanan oynaklıklar küresel ekonomide kırgınlığa sebep oluyor. Her ne kadar ABD ve Çin arasındaki anlaşma küresel riskleri bir ölçüde sınırlasa da ne zaman sona ereceği öngörülemeyen belirsizlik süreci dünya ekonomisini tehdit etmeye devam ediyor. Bu sebepten dolayı tüm ekonomiler denge arayışına girdi. Tüm çabalara rağmen arzu edilen dengenin bugüne dek sağlanamamasındaki iki büyük yapısal sorun göze çarpıyor. Bunlardan ilki yüksek seyreden borçluluk oranı, ikincisi ise giderek yaşlanan dünya nüfusudur fakat bu tehditler ülkemize kısa vadede de olsa birtakım fırsatlar sunuyor. Bize hitap eden fırsatların ilki düşük borçlanma oranı, ikincisi ise genç ve dinamik nüfus yapımızdır. Yakın tarihimizde birçok ekonomik krizi tecrübe eden Türkiye, temel sebebin yüksek borçlanma oranı olduğunu iyi bilir. İnanıyorum ki hayatımıza geçireceğimiz reformlarla birlikte 2026 yılından itibaren iyileşme daha belirgin hâle gelecek ve Türk ekonomisi küresel ölçekte pozitif bir görünüm sergileyecektir.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, son yıllarda yüksek sesle seslendirilen bir kavram var; dijital feodalizm. Bu kavram, modern dijital teknolojilerin birkaç büyük teknoloji şirketinin kontrolünde olmasını ifade ediyor. Bu şirketler sosyal medya platformları aracılığıyla kişisel veriler ve algoritmalar üzerinden yıkıcı nitelikte siyasal, kültürel ve ekonomik iktidar alanları oluşturuyor. Veri temelli bu yeni iktidar alanları yapay zekânın da etkisiyle hem önemli fırsatları hem de ciddi tehditleri içinde barındırıyor. Kurumlarımızın dijital dönüşümünü sağlar ve bunu da yeni teknolojilerle gerçekleştirebilirsek tehditleri fırsata çevirebiliriz. Hazine ve Maliye Bakanlığımız bu dönüşümü sağlayan kurumlarımızın başında geliyor. Bakanlığımız yapay zekâ destekli uygulamalarını pek çok alanda kullanmakta; bu sayede şeffaflığı, hesap verilebilirliği ve mali disiplini daha da güçlendirmektedir.

Sayın Komisyon üyeleri, ABD ve Çin arasındaki ticaret savaşlarıyla daha da kronik hâle gelen korumacılık sadece ekonomik bir eğilim değildir. Bu, aynı zamanda, küresel sistemdeki aksaklıkların ve hegemonyanın mücadelesinin bir yansımasıdır. Bu hakikatin farkında olan Türkiye, hizmet sektörü başta olmak üzere güçlü olduğu alanlardaki kapasitesini giderek artırmaktadır. Özellikle sağlık turizminde Türkiye'nin son yıllardaki katettiği mesafe son derece önemlidir. Bildiğiniz üzere, gelişmiş ülkelerde yaşlanan nüfusla birlikte giderek artan kamu sağlık harcamaları bu ülkeler için birtakım finansman sorunlarına sebep oluyor. Bu ülkeler sağlık turizmini kamu sağlık harcamalarının dönüştürülmesi, özel sağlık sigortalarından uzun bekleme sürelerinin indirilmesi ve sigorta kapsamı dışındaki tedaviler için tek çıkış noktası olarak görüyor. Bu nedenle Türkiye'nin güçlü sağlık altyapısı, profesyonel kadroları ve gelişmiş turizm imkânlarıyla "gümüş ekonomi" olarak nitelendirilen yaşlı bakım hizmetleri başta olmak üzere sağlık turizmindeki payını artırması gerekiyor. Özetle, güçlü olduğumuz turizm, inşaat, eğitim ve kültürel endüstriler gibi alanlarda kaydedilen ekonomik büyüme Türkiye'nin cari açığının dengelenmesi için oldukça önemlidir.

Değerli milletvekilleri, ihracatta yüksek ve orta teknoloji ürünlerimizin payı günden güne artıyor. Yeşil dönüşümde önemli bir aktör olma yolunda önemli adımlar atıyoruz. Doğrudan yatırımlar açısından birçok kez daha bölgesel merkez hâline gelmiş durumdayız. Türkiye, başta fiyat istikrarı olmak üzere, enflasyonun indirilmesi, mali disiplinin sağlanması ve cari açığın azaltılması konularında önemli mesafeler kaydetti. İnşallah, önümüzdeki yıllarda ekonomik göstergelerdeki iyileşme toplumun tüm kesimleri tarafından çok daha hissedilebilir nitelikte olacak. Büyük ve güçlü Türkiye yolunda emin adımlarla ilerleyeceğiz. 21'inci asrı Türkiye Yüzyılı yapacağız, buna bütün kalbimle inanıyorum. Zira yirmi üç yıllık iktidarımız süresince Türkiye'nin sorunlarını, sıkıntılarını, krizlerini küçülerek değil büyüyerek aşabileceğimize inandık. Ekonomiden savunmaya, dış politikadan ticarete uzanan geniş bir alanda bu büyümeyi sağlayacak politikalar uyguladık. Kısa vadeli hesaplar peşinde asla değiliz. Geçmişte yalnız kendi iktidar dönemini hesaplayan, sadece seçim kazanmaya odaklanan hükûmetler geçici iyileşmelerle belki bir süre halkın gözünü boyadılar ama ardından bu millete çok ağır fatura ödettiler. Biz ayaklarımızı yere sağlam basıyor, adımlarımızı sağlam atıyoruz.

Sözlerimi tamamlarken Türkiye'nin güçlü ekonomisiyle daha adil, daha müreffeh bir geleceğe yürüyeceğine olan inancımı yineliyor; Sayın Bakanımız Mehmet Şimşek başta olmak üzere ülkemizin mali istikrarı için gece gündüz emek veren Bakanlık çalışanlarına, yöneticilerine teşekkür ediyorum.

Hazine ve Maliye Bakanlığımızın 2026 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyor, sizleri saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Erkan, teşekkür ederim.

Kamuran Tanhan Bey, buyurun.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Bakan, değerli milletvekilleri, basın emekçileri, kıymetli arkadaşlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, burada, yalnızca bir Bakanlığın bütçesini değil bir ülkenin geleceğini konuşuyoruz esasında ve maalesef "büyüme" diye sunulan önümüzdeki tablo bir eşitsizlik hikâyesinden öteye gidemiyor. Bölgesel eşitsizlik almış başını gidiyor. Bütçe adaletinin aynası gibi bu bölgesel eşitsizlikler. Bu ülkenin batısında, bir saatlik mesafede 5 organize sanayi bölgesi sayabiliyorsanız, Doğu'sunda ve Güneydoğu'sunda ise hâlen tarımsal sulamayı bekleyen milyonlarca dönüm arazi bulunmaktadır. İşte, bölgesel eşitsizlik buradan kaynaklanıyor. Bu ülkede, bitirilmeyen, otuz beş-kırk yıllık bir GAP projesi var ve geçen gün Bakanlığın bütçesinde yaklaşık yüzde 40'ının iade edildiğini burada öğrenmiş olduk. Dolayısıyla bilinçli olarak GAP projesinin bitirilmemesi gibi bir hedef mi var Sayın Bakan?

Yine, merkezî bütçe metropolleri kalkındırırken çevre illeri görmezden gelmeye devam ediyor. TÜİK verilerine göre İstanbul'da ortalama yıllık hane halkı geliri 257 bin lirayı geçmiş durumda ama Van, Muş, Bitlis, Hakkâri, Mardin, Batman hattında bu rakam bunun yarısına bile ulaşamıyor ne yazık ki. Üstelik bu ülkede en zengin yüzde 20'lik dilimi oluşturan kesim toplam gelirin neredeyse yarısını alıyor, en yoksul yüzde 20 ise yalnızca yüzde 6'sını alıyor bu paydan. Bu tabloyu bir ekonomik sonuç olarak ifade edemeyiz elbette, bu tablo iktidarın bilinçli ve taraflı bütçe tercihlerinin siyasal bir sonucudur Sayın Bakan yani eşitsizlik tesadüf değil tercih edilmiş bir politikadır.

Kamu yatırımları, vergiler ve teşvikler İstanbul, Ankara, Kocaeli üçgeninde toplanıyorken Kocaeli'de kişi başına düşen vergi tahsilatı 358 bin lira. Mardin'de bu rakam onda 1 bile değil Sayın Bakan. Ortalama bir Mardinlinin, bir Batmanlının, bir Şırnaklının ne derece yoksul olduğunu bu rakamlardan anlamak pekâlâ mümkün.

Yine, kadın emeği de bu eşitsizliğin en çarpıcı göstergelerinden birini oluşturuyor. Kadınların iş gücüne katılım oranı batıda yüzde 40'lara yaklaşırken yine Mardin'de, Şırnak'ta, Batman'da, Siirt'te yüzde 20'lerin bile altında. Kadın emeği görünmez kılınıyor, hiçleştiriliyor. Son kertede kadın yoksulluğu kaderleştiriliyor bu iktidarın eliyle. Bu durumda da kadınları bitmek bilmez yoksulluk ve yoksunluk girdabına mahkûm ediyor.

Sayın Bakan, bir ülke düşünün, bütün yurttaşlar yaşadıkları yer ayrımı olmaksızın vergisini öderken öte yanda neredeyse yatırımı hep aynı iller alıyor; bu mudur vergi adaleti, vergi anlayışı; bu mudur adaletli bütçe diye sormak istiyoruz.

Borç krizi mevcut. Borçla yaşayan bir toplum hâline geldik Sayın Bakan. Bugün Türkiye bir borç ekonomisiyle yönetiliyor. Devletin borcunun 13 trilyon lirayı aştığını ifade ettiniz, bunun yarısı döviz cinsinden bir borç. Halkın borcu ise artık sadece ekonomik değil, sosyolojik bir olguya dönüştü. Kredi kartı borçları 2 trilyon 480 milyarı aşmış durumda. Takibe düşen borçlar son bir yılda yüzde 94 artmış. Her gün ortalama 30 bin yeni icra dosyası açılıyor. Ülkenin yarısı diğer yarısına borçlu hâle geldi bu iktidar sayesinde.

Bir yandan "Ekonomimiz büyüyor." diyorsunuz ama o büyümenin temeli halkın borcuna, geleceğini ipotek altına alan kredilere dayanıyor. Bugün Türkiye'de milyonlarca yurttaş maaşları bir ay yetmediği için kredi kartları eliyle geleceğini maalesef ipotek etmek zorunda bırakılıyor. Borçla yaşamak, borçla ısınmak, borçla yemek, borçla ayakta kalmak zorunda kalıyor bu ülkede insanlar. Bir bütün olarak bugünü kurtarmak için yarını borçlanmış bir yaşamdan bahsediyorum elbette ve bu sadece bir finansal sorun değil, bu bir demokrasi ve adalet sorunudur. Borçlandırılmış bir toplum içine düştüğü darboğazın etkisiyle yalnız ve kimsesiz bırakılmış bir toplumdur. Halkın iradesini borçla susturmak en ağır ekonomik şiddet biçimidir. Ekonominin değil, borcun ve eşitsizliğin büyüdüğü bu düzende kim gerçekten kazanıyor? Hayat pahalılığı almış başını gidiyor, yoksulluk daha da derinleşiyor. TÜİK bile artık saklamıyor bunu Sayın Bakan, TÜİK bile! 2024 Yaşam Memnuniyeti Araştırması'na göre halkın üçte 1'i ülkenin en büyük sorununun hayat pahalılığı olduğunu ifade ediyor ama iktidar hâlen "Enflasyonla mücadele ediyoruz." diyebiliyor. Oysa bu ülkenin mutfağında, pazarında, sokağında yaşanan enflasyonun adı açlıktır, açlık, başka da bir şey değildir.

Bu yıl doğal gaz desteğini kestiniz, elektrik faturaları 2'ye katlandı. Yeni yıl gelmeden EPDK, destek sınırını yeniden düşürdü. Yaklaşık 2,5 milyon hanenin faturası 2026 yılında en az bin lira ek bir yükle başlayacak. Karadeniz gazı vaadiyle umut satıldı ama geriye borçlu, yorgun ve öfkeli bir halk bırakıldı Sayın Bakan. Enerjiye yapılan her zam yalnızca faturaya değil, üretime, pazara, ekmeğe, sofraya zam olarak geri döndü. Bu hafta içerisinde motorine 5 TL zam yapıldı. Faturalara "tasarruf" yazılıyor ama fatura hiçbir zaman halka yansımıyor, hep seçkin bir azınlığa ve yandaşa yazılıyor ve akıyor bu vergiler.

Bir asgari ücretli maaşının tamamını kiraya veriyor. Ev değil, çadır bile kiralasa geçinemez Sayın Bakan, çadır. Cumhurbaşkanı "Ev sahibi yapacağım." diyor, 500 bin sosyal konut projesi sözü veriyor ama ülkede 24 milyon kiracı var yani her 100 kişiden 2'si alabilecek bunu, geriye kalan her 100 kişiden 98'i hâlen kiracı olarak devam edecek hayatına; barınma krizi devam ediyor diyebiliriz.

Bu ülkede artık kira ödemek değil, nefes almak bile lüks hâline geldi. 1 kilo et bir günlük yevmiyeye denk geliyor. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü ülkeleri arasında en yüksek gıda enflasyonuna sahip ülke Türkiye. Yüzde 36'lık oranla dünya zirvesindeyiz. En temel besin ürünleri olan et, süt, yumurtanın her biri birer lüks hâline geldi. Halkın mutfağı açlık sınırının altında. TÜRK-İŞ verileri mutfak enflasyonunun yüzde 40'lara dayandığını, BİRLEŞİK KAMU-İŞ ise son bir yılda sebze fiyatlarının yüzde 92, meyve fiyatlarının da yüzde 164 arttığını ifade ediyor. Bugün milyonlarca çocuk kahvaltıya yalnızca çayla oturarak kahvaltı sofrasından aç kalkıyor; emekli ise çarşıya, pazara sadece bakmaya gidiyor Sayın Bakan. 1 kilo etin fiyatı bir günlük asgari ücretle yarışıyor ama iktidar hâlen "Büyüyoruz." diyor. Evet, büyüyen bir şey var bu ülkede, fatura borçları büyüyor, bu doğru; gıda fiyatları artıyor, bu da doğru; kiralar uçuyor, bu da doğru; umutsuzluk da büyüyor Sayın Bakan. Sonuç olarak, bu ülkede büyüyen yalnızca yoksulluk oluyor. Biliyoruz ki bu hayat pahalılığı bir tesadüf değil, ekonomi politik bir tercihtir, halkın sofrasından daraltıp sermayenin kasasını dolduran bir tercihtir yani. Bu tercihin adı büyüme değil, olsa olsa iktidarın yurttaşların açlığını ve yoksulluğunu manipüle edip görmezden gelme pratiğidir ve bu soruyu sormak zorundayım Sayın Bakan: Ekonomik büyümeden söz ederken tenceresi boşalan milyonların bu hikâyedeki yeri nedir? Hangi kalkınma halkın karnı açken meşru olabilir? Hangi bütçe sofrada ekmek eksilirken adil sayılabilir? Bu tablo değişebilir Sayın Bakan ama bunun için öncelikle kaynakların yönünün de değişmesi gerekiyor. Saraydan halka, merkezden yerellere, sermayeden emeğe doğru bir yön değişimi şarttır artık bu ülkede.

Öneri olarak söylüyorum Sayın Bakan: Yerel üretim gıda kooperatifleri desteklenmelidir. "Destekliyoruz." diyeceksiniz, evet ama kâğıt üzerinde kalıyor bunlar. Her bölge kendi üretim kapasitesini yeniden kurmalı, gıda tedarik zinciri yerelden yönetilmelidir. Köylüye, çiftçiye ucuz mazot değil adil alım garantisi verilmelidir. Enerjide kamusal destekleme yeniden düzenlenmelidir. Elektrik, su ve doğal gazda asgari tüketim hakkı ücretsiz olmalı, gelir düzeyine göre kademeli faturalandırma getirilmelidir. Barınma hakkı sosyal bir politika hâline getirilmeli, TOKİ rant aracı olmaktan çıkarılmalı, dar gelirlilere kamu destekli konut projeleri sağlanmalıdır. Belediyelerin sosyal konut üretimi için payı artırılmalıdır. Vergi adaleti sağlanmalıdır, dolaylı vergiler azaltılmalı, zenginliğe, servete, çok kârlılığa vergi getirilmelidir. Halkın sofrasından değil lüks tüketimden vergi alınmalıdır.

Yerel yönetimlerin payının artırılması gerektiğini ifade ettik. Bütçenin halkla birlikte yapılmasının önünün de açılması gerekir çünkü halkın masasında yapılmayan hiçbir bütçe adil olmayacaktır. Bu ülkenin onurlu insanları artık geçim değil yaşam hakkı istiyor, sofrasında ekmek, cebinde umut, mahallesinde söz hakkı istiyor, emek ve barış için bütçe istiyor. Eşit ve adil bir bütçe olmalı temel hedefi bu ülkenin, sizin Bakanlığınızın. Bu bütçe üretenden, halktan, alın terini dökenden yana değil sermayeden yana tavır alan bir bütçedir. Bu bütçe ekonomiyi büyüten değil yoksulluğu büyüten bir bütçedir. Diyoruz ki: Kaynaklar metropollere yığılmasın, bölgesel eşitsizlikler için yerinden kalkınma politikaları uygulansın, kadın emeği görünür kılınsın, istihdam desteklensin, borçla değil üretimle yaşayan bir ekonomi kurulsun, halktan toplanan her kuruşun hesabı halka verilsin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Sayın Başkan, batık bir işletmenin semptomları bellidir, az çok siz de biliyorsunuz. Bunlardan birincisi, kaynak yokluğundan dolayı hayati işlevleri kısıtlanıyor, gelir artırmak için kısa vadeli ve olağan dışı tedbirlere başvuruluyor. Olağan dışı tedbirlere maruz kalan halkın sesini kesmek için de sindirme taktikleri uygulanıyor. İşletme sermayesinin parça parça satılması ve rehin verilmesi -ki bu örneğin garanti geçişli yap-işlet-devret modellerinde oluyor- işletmenin geleceğini, güvenini yitiren ortaklar kasayı yağmalıyor. Bugün bu ülkede tam da bu noktadayız. Bir işletmenin batık olmasının bütün semptomlarını bugün bu ülkenin ekonomisinde görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Lütfen, bu ülkenin ekonomisini halka, emekçiye doğru yöneltin, zenginlere ve şirketlere değil.

Teşekkürler.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ediyoruz.

Sayın Orhan Yegin, buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Başkanım, teşekkür ederim.

Salonda bulunan herkesi ben de saygıyla selamlıyorum.

"Bu bütçe AKP'nin...

ENGİN ALTAY (İstanbul) - AK PARTİ, AK PARTİ(!)

ORHAN YEGİN (Ankara) - ...diğer bütçeleri gibi gerçeklikten kopuk bir bütçe. Sosyal adaletten uzak, garibandan alıp transferi sermayeye yapan bütçe." gibi...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Ağzına sağlık, ne güzel söylüyorsun.

ORHAN YEGİN (Ankara) - ...daha önceki bütçelerimizi de içine alarak bu bütçeyle beraber birtakım eleştiriler duyduk biz bugün muhalefetten, daha önceki yıllarda da duymuştuk. Bilinçli bir şekilde "Taraflı bir bütçe, sermayeden yana bir bütçe." gibi eleştiriler oldu. Arkadaşlar hangi verilerden hareketle bunları yaptılar bilmiyorum hem bu bütçe için hem geçmiş bütçeler için ama kasım ayındayız, iktidara gelişimizin bir yıl dönümündeyiz. AK PARTİ kimsesizlerin kimsesi, sessiz milyonların sesi olma iddiasıyla kurulmuş, iktidara yürümüş ve yirmi üç yıllık iktidarında toplumun bütün kesimlerine, bütün fertlerine hiçbir ayrıma tabi tutmaksızın, bölgesel gelişmişlik farklılıklarını ortadan kaldırma iddiasıyla, hiçbir meseleyi bir diğerine tercih etmeden -geçmiş günlerde burada konuşuldu- "Üniversite yapacağınıza kreş yapın." gibi değil üniversiteyi de kreşi de önemseyerek, memleketin her ihtiyacını; kadınların, gençlerin, yaşlıların, engellilerin, müteşebbislerin, çalışanların, fakültelerin, akademilerin, enstitülerin kimin neye ihtiyacı varsa hepsini önemseyerek hepsini kalkındırmaya, ayağa kaldırmaya çalışmış ve bunu sonsuz şükürler olsun, yaptığı bütçelerle ve uygulamalarla başarmış bir iktidardır. Evet, bilinçli ve taraflı bir bütçe, milletin tamamını kapsayan bir hissiyatın bütçesi, daha dezavantajlı olanların korunduğu, millet adına aşılması gereken duvarları aşma iddiasıyla ortaya atılanları destekleyen, teşvik eden, onlara omuz veren, hasılı bütün memleket için kazanım üretmeye çalışan, zorlukları aşmaya çalışan bütçe.

"Bütçe, halkın hayatını kolaylaştıracak, yükünü hafifletecek bir bütçe olmalı." denildi. Evet, doğru. Nitekim öyle de yani tarımsal üretimden çiftçiye yapılan desteklere kadar, sosyal yardımların bütçe içerisindeki paylarının artırılmasına kadar, esnafa, esnafın aldığı kredi faizlerinin karşılanmasından tutun da -büyük oranda- sosyal güvenlik sistemine doğru işlesin diye yapılan transferlere kadar, evet, hepsi halkın hayatını kolaylaştıracak, yükünü hafifletecek argümanların içerisinde olduğu, konut sahibi olunmasını imkân ve mümkün kılmaya çalışan, kırsal kalkınmayı ve o projeleri destekleyen, bir yandan teknolojik ürün üretmek isteyenleri destekleyen ve kadının eğitimini, istihdamını, engelliyi, yaşlıyı, dediğim gibi, toplumun bütün kesimlerini, bütün fertlerini destekleyen bir bütçe.

Şimdi, "Vergiler çok yüksek, çok yüksek." denildi. Sayın Bakan konuşmasında ifade etti, Sayın Kalaycı konuşmasında altını çizdi, OECD ülkeleri arasındaki sıramızdan bahsedildi burada. Hakeza, gelir ve kazançlar üzerinden vergi yükünde dünyada nerede olduğumuz, OECD ülkeleri arasında, Avrupa Birliği ülkeleri içerisinde nerede olduğumuz söylendi ve yine, sürekli üzerinde durduğunuz KDV oranlarında da yüzde 15,3'lük ortalama KDV'mizle dünyada, Avrupa Birliği ülkeleri arasında ve OECD ülkeleri arasında nerede olduğumuz bugün açıkça ortaya konuldu. Hepsinde, kıyas edildiğimiz ülkelerde yükü en az olan ülkeyiz, hatta bazı konularda OECD ortalamaları bizim oranlarımızın 3 katı büyüklüğünde, 3 katı yüksekliğinde.

"Kayıt dışılıkla mücadele etmiyorsunuz. Vergi vermesi gerekenler vergi vermiyor, göz yumuyorsunuz. Vergi incelemeleri yapmıyorsunuz." deniliyor. Bakın, arkadaşlar, vergi incelemeleri yapmak için sahaya çıkılıyor, geliyorsunuz "Esnafa şöyle yapılıyor,

insanlara böyle yapılıyor." Evet, bize de şikâyetler geliyor, bize de şikâyetler geliyor sahadan biz de insanlarla konuştuğumuzda ama denetimi yapmanın, o denetimi yaparak gelirleri artırmanın da bir denenmesi lazım ve bizi kayıt dışılıkla mücadele etmemekle suçluyorsunuz. Arkadaşlar, bakın, bu denetimlerle ne olmuş? Sayın Bakan konuşmasında bahsetti. Vergi incelemelerinde ve saha denetimlerinde 50 bin mükellef incelenmiş ve önerilen vergi ceza tutarı mükellef başı yaklaşık 4,5 milyon lira. 83 bin izahata davet işlemi yapılmış, 6 milyar vergi tahakkuk etmiş, izahat başı yaklaşık 72 milyon lira. Arkadaşlar, Beyanname Gözetim Programı'yla 17.437 matrahını artıran mükelleften 32 milyar lira yani mükellef başı 2 milyar lira. Daha önce herhangi bir gelir bildirmeyen 10 bin şirket ortağı riskli mükellef olarak belirlenmiş ve 2.843'ünden 15 milyar lira yani mükellef başı yaklaşık 5,5 milyon lira. Değerli arkadaşlar, gayrimenkul gerçek alım-satım bedellerinin tespiti için yapılan çalışmalar neticesinde altı ayda mükelleflerimizce 1,2 milyar harç beyan edilmiş ve ödenmiş, sadece harçlardan bahsediyoruz. Bütün bunlar yapılıyor. Elbette, bunlar yapılırken birtakım sıkıntılar olacak, şikâyetler olacak, insanlar sizi arayacak, bizi arayacak ama bir şekilde de bunların yapılması, denetlenmesi, verginin tabana daha fazla yayılması ve sizin şikâyet ettiğiniz, dile getirdiğiniz "Vergi verilmiyor." denilen kesimlerin de bir şekilde bu vergi sistemine dâhil olması gerekiyor. Dolayısıyla, 2024 yılına ait kira, ücret, menkul sermaye iradı ve diğer kazançlar ve iratlara ilişkin beyanname sayısı yüzde 25 artmış ve hesaplanan vergi 2 katına çıkmış. Kötü mü olmuş arkadaşlar, niye rahatsızsınız bundan? Dolayısıyla, suçlandığımız birçok konuda aslında haksız yere suçlandığımızın burada özellikle altını çizmemiz gerekiyor. Biz vergileri daha çok artırmaya çalışıyoruz, siz, "Yandaşların vergilerini affediyorsunuz." deyip burada rakamlar verip bunları tekrar edip, tekrar edip duruyorsunuz. Biz diyoruz ki: "Kesinleşmiş kuruş verginin affedilmesi söz konusu değil, silinmesi söz konusu değil." "Allah aşkına, bir tane isim getirin kesinleşmiş vergisi silinmiş, yok sayılmış." diyoruz, getiremiyorsunuz, yine aynı şeyleri tekrar ediyorsunuz. Biri Ticaret Bakanına yazı yazmış, demiş ki: "Şu kadar şirketle ilgili ne yaptınız işte vergi istisna...?" Bakan gümrükteki istisnalara, KDV istisnalarına, harç istisnalarına dönük bir şey göndermiş, onu almış, burada "Yandaşların vergisini affediyorsunuz." diye anlatmaya devam ediyorsunuz. Herkese açık, Doğu'dan, Güneydoğu'dan, zengininden, yeni işine başlamışından ülkede bu hizmetleri yapmaya dönük kim varsa açık kaynaklarda herkese sunulan imkânları, istisnaları getirip burada "Siz yandaşlarınızın vergilerini affettiniz." diye söylemeye devam ediyorsunuz. Bunlar bence doğru olmuyor.

Memleket hepimizin, memlekette yapılan yanlış bir şey varsa gerçekten bu yanlışın söylenmesinden elbette eksiğimiz olduğu için mahcup oluruz ama bir yandan da bir eksiği öğrenmiş olmanın memnuniyetiyle onu gidermenin gayreti içerisinde oluruz ama arkadaşlar, gerçekten muhalefet etmek demek, iftirayı, iftira olduğu defalarca tekrarlanmış şeyleri memleketin en büyük gerçeğiymiş gibi defalarca hiç yüzümüz kızarmadan tekrar etmek, bunun hiç kimseye bir faydası olmaz, bunun memlekete de faydası olmaz.

Şimdi, "Son yedi-sekiz yılda 4 Bakan, 4 Merkez Bankası Başkanı affını istedi, değişti." denildi ve bunu Cumhurbaşkanının siyasi ikbal kaygısıyla yaptığı ve siyasi ikbal kaygısıyla biraz sonra bir değişimin daha olabileceği söylenildi. Siyasette insanlar gelir gider. Sayın Bakan daha önce geldi, gitti, yine geldi, yarın yine gider, bir başkası gelir, yarın yine gelir. AK PARTİ'de, AK PARTİ siyasetinde kişilere belli dönemlerde ihtiyaç duyulur, belli dönemlerde onların birikimleri, onların ortaya koyacağı çalışmalar önemsenir, o gelir o hizmetini eder. Çerçeve bellidir, çerçeveye katkı verir, çerçeveyi zenginleştirir, geliştirir, katkısını verir, görevini yapar, sonra, belli bir süre sonra görevinden affını isteyip çekilebilir. Bunda bir sorun yok ama bak, biz kurulduğumuzdan beri başımızda bir Genel Başkan var yani defalarca genel başkan değiştiren partiler var, defalarca isimlerini değiştiren partiler var. Daha yeni kurulmuş, genel başkanı... Bunlar normaldir, ben kötü bir şey diye söylemiyorum. Dolayısıyla değişim, bürokraside de siyasette de yönetimde de zaman zaman bunların hepsi olur, bunların hepsi olmaya da devam edecektir. "O, siyasi ikbali için sistemle, kişilerle oynuyor." dediğiniz kişi yirmi üç yıldır bu sistemi yöneten ve yirmi üç yıldır milletin hem hayır duasıyla hem desteğiyle umutlarına ve beklentilerine karşılık bulduğu siyasete liderlik eden kişidir arkadaşlar.

Evet, sorunlarımız var ama bunları ebediyen sorun olmaktan çıkarmak için uğraşıyoruz, çabalıyoruz. Cari açığı endişe kaynağı olmaktan çıkarmaya çalışıyoruz. Sürdürülebilir cari denge için yatırım, teşvik ve düzenlemeler yapıyoruz. Yüksek teknoloji ve katma değerli üretimi destekleyip teşvik ediyoruz. Enerjide dışa bağımlılığımız var, bunu yok etmeye çalışıyoruz. Enerji talebi artan bir ülke olmamıza rağmen bu bağımlılığı azaltmayı başarabiliyoruz. Doğal gaz bulmaya çalışıyoruz, petrol bulmaya çalışıyoruz. Enerji üretim tesislerini çok yönlü olarak çeşitlendirip artırmaya, yenilenebilir kaynakların toplam kurulu güç içerisindeki payını artırmaya çalışıyoruz. İhracat kalemlerimizi çeşitlendirmeye, arttırmaya, ihracatımızı çoğaltmaya, büyütmeye çalışıyoruz ve bütün bunları yaşıyoruz.

Evet, alışageldiğimiz gibi rahat değiliz. Yirmi üç yıllık iktidarımızın o yirmi yılında alıştığımız o rahatlık... Son üç-dört yıldır...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen tamamlayalım.

ORHAN YEGİN (Ankara) - ...biraz stresimiz var, ekonomide stresimiz var. Pandemi yaşadık, bölgemizde krizler, savaşlar evet, önce bizi etkiledi. Evet, tarihin en büyük felaketleriyle karşı karşıya kaldık. Göç dalgaları bizi çokça yordu. Gerçekten gizli ambargolarla karşı karşıya kaldık. Çok zorluk yaşadık ama hiçbir şeyi bahane etmedik. Hiçbir hizmeti milletimizden eksik etmemek için büyük bir gayret ortaya koyduk. Memleketi büyüttük, toparlanmaya gayret ettik ve hepsini de Allah'ın izniyle, şükürler olsun yerine getirmeye çalışıyoruz. Yirmi üç yıldır iktidarız, son üç yılımızdaki sıkıntıların da... İşte, sabahki konuşmada, günlerdir burada incelediğimiz verilerde görüyoruz ki yavaş yavaş sıkıntılar gideriliyor. Bütün parametrelerimiz düzeliyor. Risk primimiz düzeliyor, düşüyor. Kredi notumuz yükseliyor, enflasyonu düşürüyoruz, düşüyor enflasyonumuz da ve işsizlik oranlarımız tek hanede kalmaya devam ediyor. Hâlâ doğrudan yabancı yatırımcı almaya devam ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN YEGİN (Ankara) - Başkanım, son bir cümlem...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - 2 kere uzattım, lütfen, bitiriver.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Hasılıkelam, iyi bir yoldayız, çok daha iyi bir noktaya varacağız ve inşallah memleketimize çok daha güzel günleri hep beraber yaşatacağız.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Hakkı Saruhan Oluç...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Sayın Bakan Yardımcıları ve değerli bürokratlar; hoş geldiniz, sunumlarınız için teşekkür ederiz.

Şimdi, Orhan Bey, kusura bakmayın, bir iki şeyi size söyleyeceğim. Yani ben en azından kendi partim adına bunu söyleyeyim. Ya, dediniz ki: "Suçlamak, iftira atmak filan..." Yani ne suçlamak için konuşuyoruz ne iftira atmak için. Ortaya getirilen öneriler var, politikalar var, uygulamalar var, bunları değerlendirip...

ORHAN YEGİN (Ankara) - "Kesinleştiği hâlde silinen yandaş vergi borcu" ifadesi için kullanmıştım.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Bakın, yanlış değerlendirmeler olabilir, o başka bir şey ama kimseyi suçlamak ya da iftira atmak için konuşmuyoruz, eleştirilerimizi yapıyoruz, önerilerimizi yapıyoruz. Beğenirsiniz beğenmezsiniz bu böyle bir şey. Yani ortada böyle bir suçlama falan hadisesi yok, onu söyleyeyim.

ORHAN YEGİN (Ankara) - "Kesinleştiği hâlde -yandaş olup- silindiği söylenen vergiler" ifadesi için söyledim.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Tamam, ben sizi dinledim.

İkincisi, Sayın Bakan, siz de biliyorsunuz, bunu konuşuyorsunuz da, Orhan Bey kabul etmeyebilir, mühim değil. Dezenflasyon süreci son derece yavaş ve kırılgan seyrediyor, değil mi? Bunu reddetmiyorsunuz. Yani biz de "Bu süreç nasıl bu kırılganlıktan kurtulur ve bu, daha hızlı bir şekilde işleyebilir?" Buna ilişkin tartışıyoruz, konuşuyoruz. Bakın, en son ekim ayıyla ilgili enflasyon verisi açıklandı. Siz de biliyorsunuz, son yirmi yılın ekim ayı ortalamasının üzerinde bir rakam ortaya çıktı. Şimdi, bu ciddi bir mesele yani buradaki kırılganlığı gösteren ciddi bir mesele. Yani yıllık enflasyonda tamam, ufak bir düşüş var baktığımızda ama hâlâ -karşılaştırılıyor ya, ben de karşılaştırayım- bu ufak düşüşe rağmen 38 OECD ülkesi arasında enflasyonda neredeyse 1'inciyiz. Avrupa'da, Avrupa Birliği yıllık ortalamasının 15 katı enflasyon oranımız var bizim, yıllık enflasyon oranımız. Yani dünya açısından baktığımızda ilk 3'e giriyoruz. Sıkıntılı bir durum var, öyle pembe bir tablo yok ortada. Zaten pembe tablo olsaydı siz bu kadar çaba sarf etmezdiniz yani dezenflasyon ve bu adımlar konusunda bu kadar uğraşmazdınız. Şimdi, dolayısıyla, bir kere bunu konuşmak gerekiyor ve bu dezenflasyon sürecinin bu kadar kırılgan seyretmesinin nedenlerinin tabii, bazıları ekonomik nedenlerdir şüphesiz, bunları da siz de izliyorsunuz, herkes de konuşuyor, tartışıyor, konunun uzmanları da konuşuyor, bir kısmı da politik nedenlerdir şüphesiz, onlara da biraz değineceğim ama politika tarafında eksikler olduğu çok açık görünüyor. Yani siz de bunun, herhâlde politika tarafında eksikler olduğunun farkındasınız. Şimdi yapısal bazı reformlar yeterince uygulanmıyor, bu da ortada. Gerekenler zamanında yapılmadı, yapılmaması gereken ne varsa da yapıldı bu arada, politika alanında söylüyorum bunu. Bunun da tabii etkileri var, onu da görüyoruz hep birlikte.

Velhasıl, şöyle bir durumla karşı karşıyayız Sayın Bakan: Hedefler toplumda inandırıcılığını yitirmiş vaziyette. Hedefler toplumda inandırıcılığını yitirdi çünkü enflasyon hedefi sadece bir rakam olarak ele alınamaz yani ekonomideki aktörlere yol gösteren aynı zamanda bir araçtır ve ciddi bir araçtır ama hedef, güvenilirliğini yitirdiği zaman geriye bir tek rakam kalıyor. Böyle bir durumla karşı karşıyayız. Dolayısıyla, bu kurumsal güvenin yeniden tesis edilmesi konusunda adımların atılması gerekiyor. Bunlar da ağırlıklı olarak dediğim gibi politika alanındaki adımlar olmalıdır. Yani kurumların bağımsızlığı meselesi ciddi bir konudur. Vergi ve kamu harcamalarının yeniden yapılandırılması meselesi ciddi bir konudur, vergiye biraz sonra tekrardan değineceğim. Daha yapısal sorunlar da var elbette. Fakat şimdi ben sizin sunumumuzu dinledim, kitapçığa da baktım, 23'üncü sayfasında Maastricht Kriterlerinden bahsediyorsunuz, gerçekten doğru, bir itiraz için söylemiyorum bunu ama Maastricht Kriterlerinin yanında siz de biliyorsunuz ki Avrupa Birliği açısından baktığımızda Kopenhag Kriterleri diye bir gerçeklik var. Yani bu ikisini bir arada ele almazsanız ne eski Kıta Avrupası'nda ne de eski Doğu Avrupa ülkelerinde -sonradan onlar da katıldılar- her iki açıdan da baktığınızda bu ikisi birlikte ele alınmadığında, başarılı sonuç elde edilemiyor bir türlü. Türkiye maalesef, sizin iktidarınız, içinde bulunduğunuz yürütme Kopenhag Kriterleri açısından son derece yanlış bir yol izledi ve bunun sancıları yaşanıyor. Şimdi, onun için siz de gayet iyi biliyorsunuz ki kalıcı istikrar için yani bu dezenflasyon programının başarıya ulaşması ve kalıcı istikrar için hukukun üstünlüğü, adil ve hızlı yargı sisteminin işlemesi ve demokrasi adımlarının atılması büyük önem taşıyor, bunun altını bir kez daha çizmek istiyorum. Bu yani sadece ekonomiyle ilgili atılan adımlar yeterli değil, onu vurgulamak istiyorum.

Şimdi, bu, işin enflasyon tarafı; bir de işsizlikle ilgili söylediklerniz var sunumunuzda. Yani "Tek rakamlı işsizliğe geldik ve bu devam ediyor." diye anlatıyorsunuz ama işin bir gerçek, başka yanı var yani atıl işsizliğe ya da geniş tanımlı işsizliğe baktığınız zaman tek rakamlı falan bir noktada değiliz Sayın Bakan ve bu ciddi bir sorun, uzun yıllardır Türkiye'de ciddi bir sorun, hâlâ da sorun olmaya devam ediyor. Yani sadece sizin iktidarınızın sorunu değil elbette, çok uzun yıllardır var olan bir sorun ama yani sizin atıl iş gücünü görmüyor olmanız ya da konuşmuyor olmanız çok doğru bir tutum değil. Tabii ki biliyoruz, atıl iş gücü oranı işsizlik oranının üstünde olur, bunu tartışmıyoruz, aksi zaten düşünülemez ama aradaki makas çok açılmış vaziyette Türkiye açısından baktığımızda. Bu makasın bu kadar açılmış olması yani yüzde 8,6 diye verdiniz işsizlik oranını ama atıl işsizlik oranına ya da geniş tanımlı işsizlik oranına baktığımızda yüzde 28-29 arasında salınıyor, bu makas çok büyük bir makas, bu da çok ciddi bir sorun. Bunu mutlaka masaya yatırmak ve "Bu konuda hangi adımlar atılabilir?" diye düşünmek gerekiyor. Bunların içinde kadın işsizliği çok yüksek, genç işsizliği çok yüksek, bunların hepsinin ciddi birer sorun olduğunu sizler de biliyorsunuz aslında ama konuşmak istemiyorsunuz.

Üçüncü değinmek istediğim konu, Sayın Bakan, bugün siz de konuşurken bunu söylediniz: Vergide adalet meselesi. Bunu hep tartışıyoruz, en son gelen paket için de tartıştık bu konuyu. Şimdi, Sayın Bakan, çok açık ve net, bakın, sizin burada da geçen sene bütçe sunumunda söylediğiniz cümleyle de tescil edilmiş olan bir gerçeklik var ki o da şu, siz demiştiniz ki geçen sene sunumda: "Dolaysız, yani doğrudan vergilerin yeterli düzeyde olmaması vergi sistemindeki adaletsizlik." aynı cümle bu. Şimdi, bunu tersinden okursak yani dolaylı vergilerin yüksekliği vergi sistemindeki adaletsizliği gösteriyor, bu sizin dediğiniz de doğru yani burada bir adaletsizlik var. Bugüne kadar alınan tabii bazı tedbirler var hem kayıt dışılık açısından hem bu adaletsizliği gidermek açısından ama bu tedbirlerin, gerçekten Anayasa'da da yazdığı gibi çok kazanandan çok, az kazanandan az vergi alma doğrultusunda köklü adımlar -bakın, "köklü"nün altını çiziyorum- olduğunu herhâlde savunmuyorsunuz. Yani birtakım palyatif tedbirler var, geliyor bu tekliflerde de önümüze, görüyoruz ama bunlar köklü adımlar değil ve bu köklü adımlar atılmadığı müddetçe de bizim bu sorunu, vergideki adaletsizliği aşmamız mümkün değil. Bu bağlamda, bir şey sormak istiyorum; daha evvel sizin Bakan Yardımcılarınıza da

sormuştum, diğer bakanlara da sordum fakat bir türlü cevap alamadım, size de sormak istiyorum bu konuyu. Mesele vergi dilimleri meselesi Sayın Bakanım, vergi dilimleri meselesinde -gelir vergisi dilimlerini kastediyorum- güncelleme yapılmıyor. Bunun neden yapılmadığını gerçekten net bir biçimde öğrenmek istiyoruz yani bu gelir vergisi tarife dilimlerinin mesela, yeniden değerleme oranında neden güncellenmediğini öğrenmek istiyoruz çünkü bu mesele özellikle ücretli çalışanlar açısından ciddi bir sorun olarak ortada duruyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim.

Bu konuda bir çalışmanız var mı, bir etki analizi yaptınız mı? Burada bir güncellemenin yapılmasının getireceği yükler nelerdir bütçe açısından baktığımızda? Gerçekten bunları öğrenmek istiyoruz. Bunun önemli bir mesele olduğunu, hem sendikalar açısından hem ücretli çalışanlar açısından da önemli bir konu olarak gündemde tutulduğunu söylemek istiyorum doğrusu.

Velhasıl, bir özet yapmak gerekirse... Elbette ki şimdi Orhan Bey gitti ama arkasından söylemiş olayım, Orhan Bey bize "Siz hep aynı şeyleri tekrar ediyorsunuz." diyor ama iktidar da hep aynı bütçeyi getiriyor karşımıza istikrarlı bir şekilde, aynı bütçe tercihlerini getiriyor daha doğrusu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim.

Aynı politik tercihler doğrultusunda hazırlanan bütçelerle karşı karşıya olduğumuz için eleştirirken de mecburen bu politik tercihleri eleştiriyoruz ve aynı şeyleri söylüyormuşuz gibi geliyor ama öyle değil. Buna rağmen tabii ki bunu tartışmaya, bu konudaki eleştirilerimizi dile getirmeye devam edeceğiz çünkü şuna çok yürekten inanıyoruz gerçekten: Bugün, Türkiye'de yaşanan, ekonomi açısından ücretli çalışanların, emekçilerin, işçilerin, çiftçilerin, esnafın, köylülerin, gençlerin, kadınların yaşadıkları çok ciddi ve köklü sorunların aşılabilmesinin yolunun gerçekten daha eşitlikçi, ücretli çalışan herkesin haklarını daha fazla gözeten ve adaletsizlikleri ortadan kaldıran bir bütçe olduğu kanaatindeyiz; biz de bunun için mücadele ediyoruz.

Dinlediğiniz için teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Oluç, teşekkür ederim.

Sayın Resul Kurt, buyurun.

RESUL KURT (Adıyaman) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, kıymetli bürokratlar, çok değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kapsamlı sunumları için Sayın Bakanımıza, bütçenin hazırlanmasında katkıları ve emekleri için de değerli bürokratlara çok teşekkür ediyorum.

Tabii, son yıllar tüm dünya ülkeleri için, ülkemiz için çok zor geçti. Başta pandemiye, bin yılın felaketi olan 6 Şubat depremlerine, çevre ülkelerde yaşanan savaşa, tüm dünyayı sarsan ekonomik dalgalanmalara ve fiyat artışlarına rağmen, deprem bölgesine yapılan harcamalar başta olmak üzere, ülkemizin kalkınması için çok çok değerli katkıları için başta, Sayın Cumhurbaşkanımıza, Hazine ve Maliye Bakanımıza teşekkür ediyorum.

Ben birkaç konuyu burada özellikle dile getirmek istiyorum. Bunlardan 1'incisi -benim de uzun yıllar görev yaptığım- müfettiş arkadaşlarımızın özlük haklarıyla ilgili. Kamu kurumlarında müfettiş, denetmen, denetçi ve kariyer uzmanı olarak görev yapan kariyer meslek mensuplarının son yıllarda özlük haklarına ilişkin birtakım beklentileri ve tarafımıza iletmiş oldukları ricaları var. Biz de buradan bunu gündeme getirmek istiyoruz. Bu çerçevede, özellikle, müfettişlerin, denetmenlerin ve uzman kariyer meslek mensuplarının özlük hakları, harcırah hakları ve konaklamayla ilgili taleplerini dile getirerek Sayın Bakanımızın bu konuda bir çalışma yapmasını arzu ediyorum. Yapılacak bu çalışma hem kayıt dışı istihdam başta olmak üzere kayıt dışı ekonomiyle mücadeleyi etkin bir hâle getirecek hem de denetim hizmetlerinin kalitesini artıracaktır. Özellikle kariyer mesleklerde son yıllarda artan bir oranda özel sektöre geçiş yaşanmaktadır. Bunun temel sebeplerinin başında da ücret ve özlük hakları gibi birtakım düzenlemeler gelmektedir.

Yine, özellikle 2026 bütçesinde konaklamayla ilgili olarak 2025 yılında 1,75 kat olan uygulama 1,9 kat olsa da günümüz rakamlarıyla baktığımız zaman 2025 yılında bir müfettişin, bir denetçinin gündelik rakamı 2025'te 884 lira, konaklama 1.547 lira olarak ödenmektedir. Takdir edersiniz ki bu rakamlarla öğretmenevinde bile konaklanması çok mümkün olmamaktadır. Devletin görevini yerine getirmek için gece gündüz, aylarca "turne" dediğimiz programlarla, programlı denetimlerde bulunan müfettişlerimizin, denetçilerimizin, denetmenlerimizin, uzman kariyer meslek mensuplarının 2026 yılında alacağı rakam gündelik 1.157 lira, konaklama için 2.198 lira. 2026 yılında yapılan oranın da 1,75'ten 1,9'a yükseltilmesi son derece anlamlıdır ancak bu, yeterli değildir. Bu, çok büyük bir rakama... Bu kadar büyük bir bütçenin içerisinde kayıt dışı ekonomide devletin en önemli argümanı, en önemli silahı olan müfettişlerin daha etkin kullanılabilmesi için konaklama gibi birtakım ihtiyaçları düşünmemesi lazım. Müfettiş arkadaşımız bir ile turneye gideceği zaman şunu düşünüyor: "Acaba nerede kalacağım? 1.500 liraya konaklayacak yer bulabilir miyim?" Bunu bizim düşündürtmememiz lazım. Bizim talebimiz nedir? Bizim talebimiz, mutlaka devlet için de hiçbir yük getirmeyecek şekilde Harcırah Kanunu'nun ek 2'nci maddesindeki rakama yükseltilmesidir. Bu rakam da 4.200 liradır yani bu, Türkiye Cumhuriyeti devletinin bir müfettişten, bir uzmandan esirgememesi gereken bir rakamdır.

Kıymetli Bakanım, 2023 yılı Şubat ayında yaşanan depremlerin yol açtığı hasarın ortadan kaldırılması, şehirlerin afetlere karşı dayanıklılığının sağlanması amacıyla 2023'ten itibaren Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, sizlerin sağladığı katkılarla, desteklerle, bakanlıklarımızın, bakanlarımızın, bürokratlarımızın destekleriyle deprem bölgemizdeki şehirlerimiz ayağa kalkıyor, yapılarımız teslim ediliyor. Depremzede yurttaşlarımız depreme dayanıklı, güvenli, konforlu konutlarında, iş yerlerinde hayatını devam ettiriyor. Bunun için müteşekkiriz.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - İş yeri yok Sayın Vekilim, iş yeri yok.

RESUL KURT (Adıyaman) - Kadim şehrimiz Adıyaman ve deprem bölgesinde sosyal ve ekonomik yaşamın normalleşmesi için ciddi çalışmalar yürütülmektedir. Bugüne kadar devletimizin desteği hep depremzedelerin yanında oldu. Başta esnaf ve sanatkârlar, sanayiciler, ticaret erbabına çeşitli kolaylıklar sağlandı. Mücbir sebep 30 Kasım 2025 tarihine kadar uzatıldı ancak hâlen, depremde ağır yara alan 4 şehrimiz var: Bunlar Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya illerimiz. Bu desteklerin bu 4 ilimizde devamına ihtiyacımız var. Talebimiz, 30 Kasım olan sürenin bir yıl veya en azından altı ay daha uzatılarak bu şehirlerimizin ayağa kalkmasının sağlanmasıdır. Küçük işletmeler, serbest meslek esnaf ve sanatkârlar, mükellefler için 30 Kasım 2025'te sona erecek mücbir sebep hâlini en azından altı ay uzatırsanız buradaki esnafımız size müteşekkir olacaktır.

Sanayici ve işverenlerin yatırımları artırmak, iş göçünü önlemek, istihdamı artırabilmek için yeni yatırım teşvikleri ve düşük faizli krediler verilmesi önem arz ediyor. SGK prim ve vergisel avantajlar sağlanması önem arz ediyor. BAĞ-KUR prim borçlarının bu dönemde işlerini yapamadıkları dikkate alınarak en azından bu 4 şehrimizdeki mükellefler için iptal hakkı sağlanması, daha sonra eğer arzu ederlerse buna ilişkin olarak ihya yapabilme imkânları sağlanmalıdır çünkü yaklaşık iki buçuk yılı aşkın bir süredir esnafımız iş yapamamıştır ama vergi mükellefiyeti devam ettiği için BAĞ-KUR sigortalılığı devam etmiştir. Talepleri şudur, diyorlar ki: "Biz, bu BAĞ-KUR borçları için bu 4 şehirde iptal hakkımızı kullanalım." Daha önce vergi ve sigorta primlerine ilişkin yapılandırma yasalarında BAĞ-KUR borçlarının iptal edilmesi, sigortalılık hakkından vazgeçilmesi ve isteyen sigortalılara da daha sonra bunu ilerideki güncel rakamlar üzerinden ihya etme hakkı verilmişti Sayın Bakanım. Bu 4 şehrimizin bu yönde bir talebi var.

Yine, mücbir sebep kapsamında borçları yapılandırmada teminat şartı kaldırılmalı, mevcut yapılandırmalarını ihlal edenlere yeni bir hak tanınmalıdır. Bu talebimiz, depremden büyük yara alan, ekonomisi büyük sekteye uğrayan 4 şehre, Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya illerine ilişkindir.

Yine, bu bağlamda, özellikle bir konuyu daha gündeme getirmek istiyorum. Ekonominin büyümesi şirketlerin kurumsallaşmasına bağlıdır. Şirketler ne kadar kurumsal olursa ekonomik yapıya, yasal mevzuata uygun faaliyet göstermeleri de o oranda artar ve kayıtlı çalışmalarının karşılığında da daha hızlı ve daha doğru bir şekilde finansa erişebilme imkânları olur. Şirketlerin büyüyebilmelerine yol gösterecek bağımsız yönetim kurulu üyeleri var, bunlar aile bireylerinden oluşmuyor. Yani Türkiye'de genel olarak yönetim kurullarına baktığınız zaman aile bireylerinden oluşuyor, dolayısıyla aile bireylerinin o şirketin kurumsallaşmasına bir katkı sağlama imkânları maalesef bulunmuyor. Şirketlerin bağımsız yönetim kurulu üyeliği olabilme noktasında bir yasal düzenleme yapılmıştı geçtiğimiz yıllarda ve bağımsız yönetim kurulu üyelerinin şöyle bir sorunu var: Aslında bir alanda uzman, o uzmanlığıyla ilgili şirkete katkı veriyor, şirketin icrai hiçbir kararına doğrudan etkisi yok, hiçbir kararına katkısı yok; sadece doğru bir yol gösterici olarak bağımsız yönetim kurulu üyeleri de ödenmeyen vergi ve sigorta prim borçlarından sorumlu tutuluyor. Dolayısıyla bu noktada bağımsız yönetim kurulu üyelerini teşvik etmek, bağımsız yönetim kurulu üyelerinin ekonomiye ve şirketlere daha fazla katkı sağlayabilmesine imkân tanımak için bir düzenleme yapılması elzemdir.

Bir sektörün tecrübeli bir isminin ortak veya sahibi olmadığı farklı bir şirkete katacağı bilgi ve deneyimle şirketin büyümesine, yatırımlarını yönlendirmesine, rekabete, istihdama önemli katkılar sunabileceği açıktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RESUL KURT (Adıyaman) - Sayın Başkanım...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Tamamlayalım.

RESUL KURT (Adıyaman) - Dolayısıyla Türk Ticaret Kanunu'yla birlikte şirketlere yönetim kurullarında bağımsız üye bulundurma imkânı getirildi, bu şirketlerin gelişebilmesi için de çok büyük bir önem arz ediyor. Özellikle bağımsız yönetim kurulu üyelerinin yapılacak bir düzenlemeyle icrai bir faaliyeti yoksa, şirketin yönetiminde doğrudan bir karar alma hakkı yoksa, sadece bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev yapıyorsa SPK mevzuatında bir düzenleme yapılmak suretiyle vergi ve sigorta borçlarından sorumlu tutulmaması sağlanmalıdır.

Değerli Bakanım...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen selamlayalım.

Teşekkür ederiz.

RESUL KURT (Adıyaman) - Şirketlerde kurumsallaşma ve şeffaflaşma bakımından önem arz eden yönetim kurulu üyeleri Sermaye Piyasası Kanunu'na göre atanmalı, temsil ve imza yetkisi olmadığına göre vergi ve sosyal güvenlik mevzuatından da sorumlu tutulmamalıdır.

Sözlerime son verirken 2026 bütçesinin hayırlı olmasını diliyor, tüm hazırunu saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Evet, Komisyon üyelerinden son konuşmacı İsmail Güneş.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkanım, çok değerli milletvekillerimiz, Sayın Bakanımız, çok değerli bürokratlar ve basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, 2020 yılında yaşadığımız Covid sürecinden sonra hem emtia fiyatlarındaki artışlar olsun hem de tüm dünyadaki enflasyonun artması bizi de etkiledi ve ayrıyeten de 2023 yılında yaşadığımız depremin de ekonomimize çok olumsuz etkisi oldu, şimdi dünya ticaret hacmi önemli derecede küçüldü. Tabii, bu olumsuzluklardan biz etkilendik ve neticede enflasyonumuz yüzde 74'lere kadar çıktı ve brüt rezervlerimiz 98,5 milyar dolara düştü, net rezervlerimiz eksi 60 milyar dolarları gördü ve dolayısıyla da TL cinsi mevduat da yüzde 36,3'leri gördü. Gerçekten de biraz sıkıntılı süreçler yaşadık ama 2023 yılından beri aldığımız son tedbirler neticesinde bu kamu maliyesinde önemli düzelmeler oldu.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Nebati'ye laf söyletmem sana, Nebati'ye laf söyletmem (!)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - İşte rezervlerimiz 185,5 milyar dolara çıktı, net rezervimiz 52 milyar dolara çıktı, özellikle TL mevduatımızın oranı yüzde 59,5'lara çıktı ve dolayısıyla da cari açığımız da tabii ki depremin etkisini çıkardığımız zaman, gayrisafi millî hasılaya oranına baktığınız zaman tabii ki yüzde 3'lerin altına indi. Tabii, bunlar önemli.

Diğer taraftan tabii ki muhalefetteki milletvekillerimiz işte "Türkiye'yi borçlandırdınız." diyorlar ama devletlerin tabii ki borçluluk oranı gelirlerine göre hesaplanır. Gelirlerine göre hesapladığımız zaman AB tanımlı kamu borcu 2002'de yüzde 74'müş.

CAVİT ARI (Antalya) - Ya, 2002'den bu tarafa yirmi dört sene geçti İsmail Bey, yirmi dört sene önceyi hâlâ örnek vermeye çalışıyorsun. Geçen seneyi örnek ver, bir önceki seneyi örnek ver.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bu oran bugün aşağı yukarı yüzde 24'lere düşmüş.

Aile fertlerinin, ailelerin borçluluk oranlarından bahsediyorsanız Avrupa'ya göre çok düşük, yüzde 10'ların altında. Toplam kamu borcuna bakıyorsunuz arkadaşlar, gayrisafi millî hasılaya göre yüzde 89. Peki, gelişmekte olan ülkelerdeki bu toplam borç oranı ne? Yüzde 242. Dünyada yüzde 324. Aslında kamu maliyesinde bizim problemimiz yok. "Bizim problemimiz nerede?" derseniz daha çok vergi toplamakta problemimiz var.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Vatandaşa laf söylüyorsun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Şimdi, daha önceki dönemlerde AK PARTİ iktidarından önce bütçenin yaklaşık yüzde 50'sini vergiler oluşturuyordu, bu oran bizim dönemimizde yüzde 90'lara çıktı. Tabii ki bu yeterli mi? Yetmez. Bizim vergilerimizin üçte 1'i direkt vergiler, üçte 2'si de indirekt vergiler. Sayın Bakanımız da bunu ifade etti, "Direkt vergilerin oranını arttıracağız." dedi. Siz tabii "Daha çok fakir fukaradan alıyorsunuz vergiyi." diyorsunuz. Oysa biz yaptığımız düzenlemelerle daha çok... Mesela, yaptığımız vergilerle kurumlar vergisini kimden alıyoruz biz? Kurumlardan alıyoruz. Yüzde 5 puan artırmışız, yine yap-işlet-devret kamu iş birliğiyle yapılanlardaki vergi oranını yüzde 10 artırmışız, banka ve diğer finansal kuruluşlardaki faaliyet harçlarını yüzde 50 artırmışız. İlk defa olarak çok uluslu şirketlere -eskiden bunlar giderlerinin tamamını gösterip hiç vergi vermeyebiliyorlardı- en azından demişiz ki "Yüzde 15 oranında vergi vereceksin minimum." yine yurt içi şirketlere "Asgari yüzde 10 vergi vereceksiniz." demişiz. Diğer taraftan kâr paylarındaki gelir vergisi stopajını yüzde 15'e yükseltmişiz. Yine bankalarda, işte fonlarda ve altı aya kadar mevduatlarda -maalesef bugün mevduatlarımızın aşağı yukarı yüzde 90'ı altı aya kadar olan mevduatlar- yüzde 17,5 vergi getirmişiz. Yani bunlara baktığımız zaman biz yine daha çok kamu kurumlarından vergi almaktayız ve diğer taraftan tabii ki Sayın Bakanım, benim arzu ettiğim şudur: Türkiye'de bir vergi reformuna ihtiyaç vardır. Biz tüm kesimlerin kendi kazancı oranında bir vergi vermesi gerektiğini düşünüyoruz. Bunun için de tabii ki tüm harcamaların kayıt altına alınması lazım. Özellikle bankamatik veya banka kartıyla yapılan harcamaları teşvik etmemiz lazım, onlara hatta eskiden olduğu gibi KDV iadesi gibi şey vermemiz lazım. Diyelim ki bir ailenin kazancının 400 bin lira gibi bir kısmını vergiden muaf tutmamız lazım. Şimdi basit usulde tabii ki esnafımızın zor durumda olanı da var, ayda 20 bin lira, 10 bin lira, 30 bin lira kazananı da var ama gerçekten de yasalardan kaçarak bugün 400 bin lira, 500 bin lira kazanıp da vergi vermeyen de var ve dolayısıyla da herkesi vergi verir hâle getirmemiz lazım, vergi dilimlerini de mutlaka düşürmemiz lazım. Tabii, biz AK PARTİ iktidarlarında tabanı yüzde 20'den 15'e düşürdük, tavanı yüzde 45'ten ilk önce 35'e düşürdük, sonra 40'a çıkardık ama vergi dilimleri Avrupa ülkelerine göre düşük. Ben şuna inanıyorum ki vergi dilimini ne kadar çok düşürürsek, kayıt dışılığı ne kadar azaltırsak vergi verme oranını da o kadar yükseltiriz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yap, elini tutan mı var?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Tabii, diğer taraftan, bizi tenkit ettikleri bir nokta da şu var: İşte, "Siz vergi harcamaları yapıyorsunuz, vergi harcamaları yapıyorsunuz." diye iddiada bulunuyorlar sanki biz diyelim ki tüm zenginlerin vergilerini siliyormuşuz gibi. Sayın Bakanımız da bunu ifade etti. Herhangi bir kesinleşmiş vergi silinemez ve kanuni bir düzenleme gerektirir. Ancak bunun diyelim ki faizleriyle ilgili, kişiler o kurum ile vergi dairesinin elemanları bir anlaşmaya varabilir, silinme diye bir şey olamaz.

Diğer taraftan, tabii ki biz kimin vergisini almıyoruz arkadaşlar? Asgari ücret kadar tüm ücretlerden vergi almıyoruz. Mesela, bu vergi harcamalarımızın çok önemli bir kısmını oluşturuyor. Bunu yapmayalım mı arkadaşlar? Hep beraber bunu yapmadık mı? Hep beraber yaptık.

CAVİT ARI (Antalya) - Onu bizim zorlamamızla kabul ettiniz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ondan sonra diyorsunuz ki: "Vergi harcamaları yapıyorsunuz."

CAVİT ARI (Antalya) - Cumhuriyet Halk Partisi ısrarla takip ettiği için bu kanun geçti.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Diğer taraftan, basit usuldeki esnaftan vergi almayalım dedik. Bunu kaldıralım mı, bunu mu istiyorsunuz?

Diğer taraftan, imalat sektöründe, diyelim ki işte, işçi payına yüzde 5 prim veriyoruz arkadaşlar. Bunu kaldıralım da imalat yapılmasın mı istiyorsunuz?

Diğer taraftan, burada, Sayın Erhan Usta şunu söyledi: "Daha önceki dönemlerde enflasyon çok hızlı düştü, sizin döneminizde düşmüyor." Doğru, enflasyonda belli bir direnç oluyor, 64 olmuş, ondan sonra 44 olmuş, 39 olmuş, 33 olmuş. Biz bunun tabii ki daha aşağı olmasını bekliyorduk. Gelecek yıl da 16, ondan sonra 9'a indireceğiz.

Bakın, 94 krizinde enflasyon yüzde 125 olmuş, arkasından yüzde 100 faiz vermelerine rağmen -daha fazla faiz verdiler, tam hatırlamıyorum- 95'te yüzde 76, 96'da 79,8; 97'de 99, 98'de 69, 99'da 68 arkadaşlar. Enflasyon tabii ki öyle tak diye düşmez ama diyorlar ki: "2001 krizinde bu böyle olmadı." 2001 krizinde, tabii ki o dönemde program uygulandıktan sonra hükûmet değişti, hükûmete olan güven çok fazlaydı ve dolayısıyla da enflasyonun düşmesindeki en büyük etkenlerden bir tanesi de psikolojik etkenlerdi ve dolayısıyla da vatandaş bunun düşeceğine inanırsa enflasyonu çok daha çabuk düşürebilir. Burada bizim enflasyonun düşmemesindeki... Özellikle de hizmet enflasyonunda bir direnç görüyoruz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Adalet sistemi, adalet.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Tabii ki burada sıkı bir kontrol lazım. Enflasyonist ortamlarda fırsatçılık artıyor ve dolayısıyla da insanlar keyfekeder fiyatlarda artış yapabiliyor ve biz bunu diyelim ki sıkı bir denetim altına alabilirsek vatandaş da buna inanırsa, vatandaş da kontrol ederse enflasyonun çok daha çabuk düşeceğine ben inanıyorum.

Tabii, burada, biz yatırımlarda, özellikle kamu harcamalarında önemli bir kısıntıya giderken -Sayın Bakanımız da ifade etti- bu evi olmayanlara, ev yapmakla ilgili onlara yine aynı şekilde bir destek veriyoruz. Enflasyonun diyelim ki hızlı düşmeyişinin birtakım nedenleri de şudur: Eğer siz enflasyonu isterseniz çok kısa sürede düşürebilirsiniz ama bunun hasarı çok fazla olabilir. Bizim temel amacımız, hasarın daha az olduğu ve mümkünse hiç olmadığı bir şekilde, tedricî bir şekilde enflasyonu düşürmek.

Yine, diyelim ki doğum yardımıyla ailelere 3'üncü çocuklara ayda 5 bin lira altmış ay verilmesiyle ilgili... Bunu nüfusumuzun geleceği açısından, ülkemizin geleceği açısından önemli görüyoruz ve bunlara kaynak aktarıyoruz.

Yine, diyelim ki depremin yaralarını sarmakla, aynı zamanda depreme dayanıksız yerlerin geri dönüşümüyle ilgili önemli kaynaklar aktarıyoruz. Bu süreçten baktığımızda bizim kamu maliyesi açısından bir sıkıntımız yoktur, biraz zamana ihtiyacımız vardır. Bu ilerleyen zaman içinde enflasyonu da düşüreceğiz ve gelirlerimizi artıracağız. İnşallah, Türkiye'yi daha iyi bir refah düzeyine ulaştıracağız diyorum.

Ben, bu duygu ve düşüncelerle Bakanlığımızın bütçesinin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Güneş, teşekkür ederim.

Böylece Komisyon üyesi arkadaşlarımızın söz taleplerini karşıladık.

Şimdi, Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi olmayan, konuşma talebi olan milletvekillerimizin söz taleplerine geçiyoruz.

Önce, grubu olmayan partilerden İskender Bayhan, Sevda Karaca, İlhami Özcan Aygun, Mevlüt Karakaya, Tamer Osmanağaoğlu, Sinan Çiftyürek, Nurten Yontar, Hasan Öztürk, Lütfü Türkkan, İzzet Akbulut, Ceylan Akça, Aşkın Genç olarak devam edeceğiz.

İlk söz, İskender Bayhan Bey'in.

Süreniz beş dakika.

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) - Teşekkür ediyorum.

Basın emekçilerini, Bakanlık heyetini ve sizleri saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Yaklaşık 19 trilyon liralık bütçe gelirlerinin yüzde 85'ini vergiler oluşturuyor. Bunun sadece 11,7'si kurumlar vergisinden geliyor. Yani özcesi, bütçenin vergi gelirlerinin 8,5'ini işçilerden, emekçilerden; 1,5'ini ise sermayedarlardan alıyorsunuz. Böyle topluyorsunuz gelirleri, dağıtmaya gelince ise 4'ünü sermayeye, 1'ini işçiye, emekçiye veriyorsunuz. Her gün 42 milyar 824 milyon lira vergiyi halktan toplamayı biliyorsunuz. Dakikada 30 milyon lira vergi ödeyen halkın çocukları neden okullarda aç eğitim almak zorunda kalıyor? Neden parasız eğitim ve sağlık hakkı yok? Bu çelişkiyi neden görmüyorsunuz? Her yıl sermayedarların ödemesi gereken trilyonlarca liralık vergiden vazgeçiyorsunuz, yetmiyor, bir de üzerine teşvik veriyorsunuz. Her 100 liralık verginin 26 lirasını kodaman sermaye sahiplerinin kasasına akıtıyorsunuz, yoksulluk sınırının altında ücreti olan işçilerden alırken ise yüzünüz hiç kızarmıyor.

"Faiz ödemelerini düşüreceğiz." diyorsunuz. Neden hâlâ halkın ödediği her 100 liralık verginin 20 lirası faize gidiyor? Servet vergisi almazsanız, lüks tüketimi vergilendirmezseniz, yoksulluk sınırının altındaki ücretleri vergiden muaf tutmazsanız vergide adalet üzerine söylediğiniz hiçbir şeyin artık toplu iğnenin ucu kadar bir karşılığı, bir geçerliliği ve bir anlamı yok. Bu olmadan vergide adalet olmaz. Servet vergisi alacaksınız önce, sonra vergide adaletten söz etmeye başlayacaksınız.

"Bu yıl enflasyon tek haneye inecek, bütçe açığı kapanacak." diyorsunuz. Şimdi, üç yıl sonra "Faizi borçla ödüyoruz." diyorsunuz. Sonra, halka dönüp "sabır" diyorsunuz, "Bekleyin." diyorsunuz, "Dişinizi sıkın." diyorsunuz, "Bu sene de olmadı, seneye inşallah." diyorsunuz ama siz de bal gibi biliyorsunuz ki Türkiye kapitalizmi kısa dönemde istikrarlı bir gelişme sürecine giremeyecek. Saray rejimi olarak ekonomik durgunluk ve kriz karşıtı politikaların tüm yükünü halkın sırtına yıkmaya devam edeceksiniz. Bu da yetmeyecek, Türkiye kara para, uyuşturucu, insan kaçakçılığı, bahis, kumar, ne kadar melanet varsa bunların istasyonu olmanın ağır bedellerini de her geçen gün daha fazla ödeyecek. Bunların hepsini biliyorsunuz aslında ama yokmuş gibi davranıyorsunuz. Bütçe böyle ağır bir sömürü bütçesi olunca onun uygulanma koşulları da ağır baskı koşulları oluyor ne yazık ki; tıpkı 24 Ocak kararları ile 12 Eylül darbesi arasındaki bağ gibi, aynı mantıkla ilerliyorsunuz. Siz, sermayenin çürüyen ve çöken sömürücü saray düzeninin şartlarını, grev yasaklarıyla, seçme seçilme hakkını, basın özgürlüğünü, yargı bağımsızlığını, kadın-erkek eşitliğini ayaklar altına alarak döndürmeye çalışıyorsunuz. Bu, Türkiye'de bizim yabancı olmadığımız cuntanın, 12 Eylülün sömürüyü ayakta tutma siyasetinin devamıdır, ona özeniyorsunuz; o günkü koşullardaki gibi her şey elinizde olsa da istediğiniz gibi yapabilsek diyorsunuz ama sizin deyiminizle söyleyelim Sayın Bakan: Yerli halk artık bu masallara inanmıyor. Bu yıl boyunca grev ve direniş alanlarında, işçi mitinglerinde en çok atılan slogan neydi, biliyor musunuz? "Mehmet Şimşek şaşırma, sabrımızı taşırma!" Önümüzdeki aylarda bu sloganı daha çok duyacaksınız. İşçilerin, emekçilerin sabrı taşıyor, bundan emin olabilirsiniz; bunu asla kulağınızdan çıkarmayın Sayın Bakan.

Sonuç olarak, bütün bunların dün olduğu gibi bugün de bize gösterdiği tek bir gerçek var: Bütçenizin adaleti de bereketi de yerli yabancı sermayenin şartlarına göre şekilleniyor. Size yeniden ve yeniden hatırlatıyoruz Sayın Bakan: Siz, finans kapitalin, mali oligarşinin Şimşek'isiniz, siz onları mutlu ediyorsunuz, onlar da her yıl sizi daha çok sevdiklerini söylüyorlar. Girdim, sitenizde kişisel yaşam öz geçmiş hikâyenizde nasıl sınıf atladığınızın bir resmi var, bunu bir başarı hikâyesi olarak görebilirsiniz ama bu, bu ülkenin emekçilerine cesaret vermiyor, refah getirmiyor Sayın Bakan. IMF, Dünya Bankası, S&P, Fitch, Moody's, JPMorgan, TÜSİAD, MÜSİAD, TİSK ve MESS'in Robin Hood'u oldunuz Sayın Bakan. Bundan böyle sizin adınız "ters dönmüş Robin Hood" olsun, böylece işler böyle devam etsin Sayın Bakan.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Nurten Yontar, buyurun.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; AKP Hükûmeti bütçesi vatandaşı değil rantı ve yandaşı temsil etmeye devam ediyor. Biz muhalefet milletvekilleri olmasak Komisyonda vatandaşın sorunlarını dile getirecek maalesef ki kimse yok.

Siz göreve geldiğinizde yüzde 39,59 olan enflasyon bugün size bağlı olan TÜİK'e göre bile yüzde 32,87. Dolar siz göreve geldiğinizde 20,91; bugün 42 lira. Asgari ücretin 22 bin, açlık sınırının 28 bin olduğu ülkemizde en düşük emekli maaşı 16.811 lira Sayın Bakanım; bu, gerçekten utanılacak bir durum. Emeklilerin tek beklentisi insanca yaşayabilecekleri bir ücret. Verilen bayram ikramiyelerinin bir maaş olmasını sağlayın, en düşük emekli maaşının asgari ücretle eşitlenmesini sağlayın.

Bütçe açığını kapatmak için trafik polisleri ceza yağdırıyor, sahaya sürdüğünüz müfettişleriniz küçük esnafın ve ticaretle uğraşanın yakasını bırakmıyor. Büyükşehirlerde götürü usuldeki esnafı gerçek usule geçirmekten vazgeçin.

Vatandaşa uygulanan ancak yandaşa uygulanmayan sözde sıkı politikanız sebebiyle gençler evlenemiyor; zar zor evlenebilen gençler ise yüksek faiz ortamında, bırakın ev sahibi olmayı, kesesine uygun, kiralayacak ev bulamıyor. Yine, size bağlı

TÜİK'e göre boşanmalar artıyor, evlilik yaşı yükseliyor. Artık Cumhurbaşkanının ağzından da "3 çocuk yapın"ı duymuyoruz. Yokluk ve yoksulluk Türk aile yapısını zedeliyor.

Garip gurebanın hakkını yine kur korumalı mevduatla zenginlere, hâlihazırda milyonları olan mevduat sahiplerine aktardınız. Özelleştirilen enerji şirketlerini zengin etmek için kış saati uygulamasından vazgeçtiniz; çocuklar karanlıkta okullara gidiyor. Habire "Elektrikte şu kadar, doğal gazda bu kadar devlet desteği var." diyorsunuz. Devlet, vatandaştan aldığı vergiyle yönetiliyor; vatandaşa lütuf yapıyor değilsiniz.

Sayın Bakan, vatandaşın cebinden artık uzak durun. Vatandaş 3 öğünden çoktan vazgeçmişti, özellikle tek adam rejiminden sonra ve sayenizde 2 öğün de lüks oldu. Marketlere, manavlara girmek bir yana, mahallesindeki pazarlara bile insanlar yüzlerini kapatarak, akşam saati boşaltılan sebze, meyveyi toplamak için gidiyor ve bunlarla boş tenceresinde yemek kaynatıyor. Ekonominin gerçekleri ne yazık ki bunlar Sayın Bakan.

Şimdi, ocak ayında tüm çalışanların maaşlarından yüzde 3 kesinti yapılacak ve sistemden çıkış olmayacak. Bireysel emeklilik sisteminin 10'uncu yılına girdiğimiz bu yıl yüzde 30 olarak yatacak devlet desteğini yine çalışan bordroluya ödeteceksiniz; bu, resmen saadet zinciridir; bunu yapmayın.

Sayın Bakan, çok merak ediyorum, yurt dışına çıkan bürokratlardan da bin liralık çıkış harcı alıyor musunuz? Kamuda "premium" memur dönemi sizlerle başladı. Bürokratlığa atanan, sonrasında da görevden alınan yöneticiler müşavir kadrolarına geçiriliyor; işe güce gelmeden maaş alıyor. Gençlerimiz işsiz ama "premium" memurlar bankamatik memuru olarak devletin kadrolarını işgal ediyor.

Bugün Türkiye'de milyonlarca çocuk yetersiz beslenme nedeniyle fiziksel ve zihinsel gelişimde geri kalıyor. Okul yemeği ve temiz su hakkı bütçede ayrı bir kalem olarak yer almalı ve her çocuk okulda ücretsiz, sağlıklı ve besleyici bir öğüne erişebilmelidir; aileler bunu sizden bekliyor. Okul yemeği bir yardım değil bir haktır Sayın Bakan.

Hükûmetiniz zorunlu eğitim sistemini kısaltarak çocuk işçi sayısını arttırıp öğretmen istihdamını kısmaya niyetleniyor. Zaten MESEM marifetiyle milyonlarca öğrenciyi öğretimden uzaklaştırmaya çalışıyorsunuz. Eğitimden, akranlarından ve arkadaşlarından kopartıp sermayeye ucuz iş gücü hâline getirdiniz.

Sayın Bakan, görüyorsunuz ya, her kapı paraya, her para da size çıkıyor. Memleketi yordunuz, vatandaş bunaldı, oy oranlarınız da düşüyor. Dikkat edin, ihaleyi size bırakıp seçime sizsiz girmesinler diyor, heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın İlhami Özcan Aygun, buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Bakan, Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; enflasyonun düşememesi, orta direğin belinin kırılması, emeklinin ezilmesi, esnafa defter zorunluluğu getirilmesi esasında ekonomideki yangının söndürülemediğinin en açık kanıtıdır.

Peki, ekonomideki sorunları nasıl özetleriz? Büyüme oranları düşük. Sanayi çöktü; deri, giyim, tekstil sektörü yurt dışına kaçtı. Giyim yüzde 7 küçüldü, deri sektörü yüzde 13 geriledi, ilaç sektörü ise yüzde 8 küçüldü. Sosyal harcamalar geriledi. İnşaata dayalı büyümede ısrar edilmesi krizi daha da derinleştiriyor. AR-GE harcamaları düşük seyrediyor. Tarımsal destekler yetersiz. Reel ücretler düşük. Kalkınma anlayışı sıfır ve üretme yerine tüketme kaygısı esas.

Asgari ücretteki iki yıllık kayıp yüzde 8,7'dir. 22.104 lirası olan bir vatandaş kira parasını nasıl ödesin, mutfak masrafını nasıl karşılasın, çocuklarının eğitim masraflarını nasıl karşılasın? El insaf Sayın Bakan!

Üretim olmayan yerde refah olur mu? Kalkınma olmayan yerde asgari ücret yükselir mi? Tabii, her şeyin temeli, Türkiye'nin demokratik hukuk devleti temelinden uzaklaşmasıdır.

AK PARTİ'nin 23'üncü yılında enflasyonumuz yüzde 32,87'yle dünyada en yüksek 5 ülke arasında. Enflasyonu en yüksek diğer ülkelere baktığımızda, Venezuela, İran, Güney Sudan ve Burundi Sayın Bakan; bundan utanmıyor musunuz, bizi bu enflasyon sıralamasına getirmekten? Bu ülkelerin ortak noktası ne? Hepsi tek adam rejimine dayanıyor; iç barış yok.

Peki, enflasyonu en düşük ülkelere bakalım: İsviçre'de enflasyon binde 1, Finlandiya'da binde 5, İsveç'te binde 9, Fransa'da yüzde 1, bizi kıskanan Almanya'da ise yüzde 2,3. Hepsinin ortak özelliği demokrasi ve hukukun üstünlüğüdür. Demek ki demokrasi ve hukuk olmadan ekonominin iyileşmesi kesinlikle mümkün değil.

Sizin bütçenizde adalet yok, eşitlik yok, hakça düzen yok. Yeni dönemde 15 trilyon 600 milyar lira vergi toplayacaksınız; bunun 1,7 trilyon lirası kurumlar vergisi; 3,5 trilyon lirası gelir vergisi; 5,6 trilyon lirası KDV; 2,5 trilyon lirası da ÖTV. Yani dolaylı vergiler üzerinden orta sınıfa ve dar gelirliye yükleniyorsunuz; zengini sürekli zengin ediyor, fakiri de gittikçe fakirleştiriyorsunuz. Yönetimde adalet olmayınca bütçede tabii ki adalet olmuyor.

Her yerde olduğu gibi tarımda da adalet yok. Çiftçi bir kuraklık, bir zirai don, bir de AK PARTİ yönetimiyle mücadele ediyor. Hasat dönemindeyken mısır, pamuk, buğday ithal ediyorsunuz. Ülkemiz 2025 yılının ilk altı ayında hayvancılık ithalatına 890 milyon dolarlık para ayırmış; buna karşın, AK PARTİ Hükûmeti 2025 yılında hayvancılığa sadece 707 milyon lira destek veriyor. İthalatı mı destekliyorsunuz yoksa yerli üretimi mi; işte, tablo burada, net. Hayvancılıkta ilk altı aylık ithalat rakamı bir yıllık hayvancılık desteğinin çok üzerinde. El insaf Sayın Bakan!

Bir Bakanımız vardı, Albayrak, hatırlarsınız; "Mart, şubattan daha iyi olacak; nisan, marttan daha iyi olacak." demişti. Ben de diyorum ki: 2026 2025'ten, 2027 2026'dan daha kötü olacak; var mısınız iddiaya Sayın Bakan? Benimki ispatlı. Ben bütçe rakamıyla konuşuyorum. 2025 yılı sonunda tarımsal desteklerin millî gelire oranı binde 2,6 olacak; 2026'da ise tarımsal desteklerin millî gelire oranı binde 2,1 olacak. İşte, tablo burada, net.

Maalesef hayvan varlığımız da düşüyor. Et fiyatları patlayacak, benden söylemesi! Yine rakamlarla açıklayayım: 2020 yılında 18,2 milyon olan büyükbaş hayvan sayısı 2024'e geldiğimizde 17 milyona düşmüş. İthalat, ithalat ama rakam artmıyor. 2025 yıl sonu tahminî rakam 17,1 milyon; 2026'ya geldiğimizde ise 17,3 milyon olarak belirlenmiş. 2026 yılındaki büyükbaş hayvan sayımız dört yıl öncesinin daha da gerisinde Sayın Bakan. Hâl böyleyken tarımsal desteklerin millî gelire oranını binde 2,1'e düşürüyorsunuz; o zaman kaçınılmaz son şöyle olacak: Yine ithalata yöneleceksiniz; çiftçimiz batırılacak, inekler kesilecek, yine halkımız daha pahalı et yiyecek.

Emekliye reva gördüğünüz maaşı kabul etmiyoruz. Sizin yüzünüzden 2021 yılından 2024 yılına kadar geçen sürede 65 yaş üzeri, yoksulluk veya sosyal dışlanma riski altında bulunan kişi sayısı 1,1 milyon.

Şimdi Tekirdağ'a gelelim. Tekirdağ'da bütçedeki eşitsizliğe bakın: 2024 yılında ödediğimiz her 100 liralık verginin karşısında 4,7 lira almışız. 2025'in ilk sekiz ayında 100 lira ödemişiz; 4,5 lira almışız. Yani Tekirdağ vergisini veriyor, vergisini ödüyor ama kamudan yeterli yatırımı alamıyor. Yollarımız rezil. Barajlarımız planlandı, planlanacak, programda ama gelişen bir şey yok. Yine, hastanelerimiz dökülüyor; yine, okullarımız ve kamu binalarımız dökülüyor. Deprem bölgesindeyiz ama kamudan doğru dürüst yatırım alamıyoruz; ama bakıyorsunuz, bütçede, planlamada, proje aşamasında veya planlanıyor. Ya, Sayın Bakan, artık şunları geçin de...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyoruz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - 2018'de milletvekili oldum, o günden bugüne kadar hep planlamadayız, hiçbiri gerçekleşmedi diyorum. Tekirdağ'ın hakkını sizden söke söke alacağız. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, alkış yok, burası Genel Kurul değil, lütfen...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Söke söke alacağız Başkanım, ben vergiyi veriyorum, 2018'den beri mağdurum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ben sizin yanınızdayım, her şeyi alacağız.

Sayın Karakaya, buyurun lütfen.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Sayın Başkan, Komisyonun çok saygıdeğer üyeleri, Sayın Bakanım, Maliye Bakanlığımızın üst düzey bürokratları, Sayın Bakan Yardımcılarım, diğer kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2026 yılı bütçesinin hem genel olarak hem de Maliye Bakanlığı yönüyle hayırlara vesile olmasını diliyorum. Tabii, çok önemli bir konu yani bütçe hakkı dediğimiz konu gerçekten önemli çünkü biz her yıl üretilen, bir yıl boyunca üretilen gayrisafi yurt içi hasılanın belli bir yüzdesini toplama, tabiri caizse el koyma konusunda burada yetki veriyoruz; hem harcamaları yapma hem onların finansmanı yönündeki gelirin toplanması hem de aradaki fark, bir açık varsa bununla ilgili borçlanma. Dolayısıyla, konu bir denge meselesi. Bu açıdan baktığımızda belki sektörel olarak, kesimler olarak ayrı ayrı değerlendirebiliriz. Bunlarla ilgili yaptığımız eleştirilerin önemli bir kısmı da doğrudur ama böyle bir durumda, böyle teknik bir incelemede belki bütün üzerinden bakmakta, makro açıdan bütçeyi bir bütün olarak değerlendirmekte fayda olduğunu düşünüyorum. Yani ben sadece şuna baktım: "Geçmiş yıllarda acaba biz gayrisafi yurt içi hasılanın ne kadarının toplanmasına burada yetki verdik?" şeklinde baktığımızda bu oranlar değişiyor ama son yıllardaki oranlarda çok fazla da bir değişim yok yani yüzde 20,90 küsurluk bir gelirin toplanması... Bunun, tabii, önemli bir kısmı vergi. Vergi boyutu burada sürekli konuşuluyor, yıllardır konuşuyoruz, evet, Sayın Bakanım, bir vergi reformuna ihtiyaç var ama bunu yapmak da çok kolay değil. Vergi konusu gündeme geldiğinde, tabii, buradaki teknik komisyonun bile belli konularda anlaşması çoğu zaman mümkün olmuyor kayıt dışı ekonomide olduğu gibi. Kayıt dışı ekonominin birçok sebepleri var. Bunlardan biri de vergiden kaçınmayla, daha doğrusu, vergide adaletin sağlanmadığının düşünülmesiyle de bağlantılı hususlar var ama ben şunu çok rahatlıkla ifade edebilirim ki Türkiye'de gerçekten kayıt dışı ekonominin çok geniş, çok kapsamlı da bir lobisi var. Yani herkes bir şekilde kayıt dışı ekonomiden tabiri caizse nemalanıyor dolayısıyla kimse kendinin düzenine dokunulmasını istemiyor. Sayın Bakanın ve Bakanlığın son dönemlerde bu konularla ilgili yapmış olduğu çalışmalar gerçekten kayda değer çalışmalar. En basitini söyleyeyim: Gerçek usulde vergilendirmenin kapsamını genişletme konusu da önemli ama bunu yapmaya kalktığınızda dahi birçok dirençle karşılaşıyoruz. Hani, o lobiye yeri geldiğinde iktidar, muhalefet milletvekili vekilleri olarak bizler de destek veriyoruz "Neden bu yapılıyor?" şeklinde. Dolayısıyla bunları yapmak çok kolay değil.

Tabii, bizim de çok kısa süre içerisinde birçok şeyi anlatmamız, izah etmemiz mümkün görünmüyor ama bu, enflasyon muhasebesi konuşuldu, inşallah önümüzdeki dönemlerde uluslararası finansal raporlama standartlarının öngördüğü ya da istediği o temel şartlar oluşmayacak, enflasyon muhasebesi düzenlemesine ihtiyaç olmayacak ama biz genellikle enflasyon muhasebesini de daha çok vergi boyutuyla değerlendirmeye çalıştık. Bu, vergiden ziyade mali tablolarını gerçeği göstermesi açısından son derece önemli. Dolayısıyla bu yönüyle de bakmak lazım. Oradaki aslolan, net parasal pozisyon kayıp ve kazançlarının da bu işin içine katılmasının da vergi adaleti açısından önemli olduğunu ifade etmek istiyorum.

Zaman kalmadı ama Kamu Gözetimi Kurumuna da teşekkür etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Özellikle finansal raporlama, sürdürülebilirlik ve diğer raporlamalar açısından uluslararası finansal raporlama standartlarının Avrupa'daki birçok ülkeden daha iyi yerine getirilmesini sağlıyorlar.

Tekrar çok teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Tamer Osmanağaoğlu, buyurun.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Hazine ve Maliye Bakanlığımızın kıymetli bürokratları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Siyasi istikrarla birlikte rasyonel politikaların kararlılıkla uygulanmasına şahitlik ettiğimiz, umut uyandıran bir ivmenin her türlü dönemsel çalkantılara rağmen korunmaya çalışıldığı bir süreçten geçtiğimiz muhakkaktır. Tarihin en ağır ekonomik krizinin yaşandığı bühtanını bir kenara bırakarak realist yorumlarla ve uygulanabilir önerilerle ivme yakalayan bu sürece katkı sunulması gereken bir dönemden geçtiğimiz de inkâr edilemez bir gerçektir. Büyüme, istihdam, ihracat, yatırım ve üretim, cari fazla hedeflerinde tam bütünlük içinde mesafe katedildiği elbette ki ortadadır. Döviz ihtiyacındaki azalmayı beraberinde getiren, dış finansman erişimini kolaylaştıran, makro finansal direncimizi güçlendiren verilerin bundan sonra daha iyi olacağı da en büyük temennimizdir. Elbette

liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin ifadeleriyle emeklilerimizin, memurlarımızın, işçilerimizin, esnafımızın, çiftçimizin ekonomik ve hayat standardının yükseltilmesi, siyasi ve manevi sorumluluk listesinde ilk sıralardadır.

Sayın Bakanım, İzmir'de gerçekleştirdiğim alan çalışmalarında vatandaşlarımızdan şahitlik ettiğim bazı konuları da ifade etmek istiyorum. 8 Eylül 2025 tarihli Cumhurbaşkanı Kararı'yla bazı yerlerde pilot uygulamayla basit usule tabi esnafımızın 1 Ocak 2026 tarihinden itibaren gerçek usule geçmesi kararlaştırılmıştır. Bu geçişin küçük esnafımız başta olmak üzere esnaf ve sanatkârlarımıza ek yükler getireceği düşünülmektedir. Pilot uygulama olsa da yaşanacak mağduriyetin göz önünde bulundurularak bu durumun yeniden değerlendirilmesi büyük bir beklentimizdir. Türkiye sizden hayırlı bir müjde bekliyor.

Diğer yandan, taksicilikle geçimini sağlayan vatandaşlarımız hizmet sektörünün yükünü de çeken esnaflarımızdır. Taksici esnafımızın ticari araçlarını yenileme zorunluluğu var malumunuz. Ancak piyasa şartları göz önünde bulundurularak ve esnafın desteklenmesi açısından değerlendirmeye alınarak yeni araç alımlarında ÖTV indirimi uygulanması beklentisi fazlasıyla mevcuttur. Geçmiş yıllarda örnekleriyle uygulandığını da biliyoruz.

Ayrıca, inanıyorum ki önümüzdeki süreç, emeklilerimizin ve asgari ücretli vatandaşlarımızın beklentilerinin karşılanacağı, refah seviyelerinin yükseleceği bir süreç olacaktır. Çünkü küresel seyrin Türkiye için fırsatlar doğurduğu ve daha verimli imkânlar sunduğu bir sürece girdiğimiz gözlemlenmektedir. Bu durumun Türk milletinin refah seviyesine de yansıyacağı muhakkaktır. Rezerv yeterliliğinde uluslararası standartların yakalanması, 2023 yılı Mayıs ayına göre brüt rezervlerin 87 milyar dolar, swap hariç net rezervlerin 112,6 milyar dolar artması, 2023 yılı ortasında yüzde 5 olan yıllıklandırılmış cari açığın millî gelire oranının 2024'te yüzde 0,8 gerilemesi, ülkemizde özellikle risk algısının gün geçtikçe iyileşmesi sevindirici ve umut verici gelişmelerdir.

Yavaşladığına şahitlik etsek de dezenflasyon sürecinin devam etmesini önemli görüyoruz. Bu sürecin arz yönlü tedbirlere daha fazla ivme kazandırması da şüphesiz hepimizin beklentisidir. İnanıyor ve biliyoruz ki Türk ve Türkiye Yüzyılı'nın güçlü Türkiye'si sağlam, istikrarlı, güvenilen, iktisadi bir profille çok daha güçlü bir şekilde yükselecektir diyorum, Hazine ve Maliye Bakanlığımızın bütçesinin ülkemize, milletimize hayırlara vesile olmasını ve hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Sinan Çiftyürek...

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Beş dakika içerisinde söyleyeceklerimi daha çok sokaktan, pazardan yansımalar olarak alırlarsa sevinirim.

Hazine ve Maliye Bakanı demek akla ilk neyi getirir? Ekmek ve peyniri getirir. Ekmek ve peynir ise iktidarın, hükûmetin yani ülke yönetmenin temelidir. Gerçekten, bu ekmek ve peynir meselesinin çarşı ve pazara gidildiği zaman, hakikaten aslanın ağzında değil de aslanın midesinde olduğunu görürüz. Sayın Bakana öneririm ben; eğer bunu görmek istiyorsa yılda 3-4 defa semt pazarlarına uğramasında yarar var. Mümkünse tebdilikıyafetle gitsin, halkın gerçek tepkilerini öğrensin yani bu bakımdan tablonun ne olduğunu. Zaten OECD ülkeleri içerisinde gıda enflasyonu en yüksek ülke olduğu için dile getirildi. Dikkat ederseniz dün düşük olduğu için Almanlar geldiler Alanya'ya yerleştiler, Ruslar yerleştiler; şimdi, gelenler tekrar bu kez tersine gidiyorlar. Bir, bunu dile getirmek istedim.

İkincisi, şimdi, hem Merkez Bankası Başkanı hem Sayın Bakan yüksek enflasyonun nedeni olarak ücret artışlarını gösterdiler. Merkez Bankası Başkanı altını gösterdi, Sayın Bakan da yüksek ücreti gösterdi. Dolayısıyla, şunu söylemek istiyorum: Şimdi, eğer yüksek altındaki kasıt; büyük sermaye grupları var olan varlıklarını değerlendirmek için altına yatırıyorlarsa bu doğrudur ama halkın altın aldığı söylenirse bu doğru değildir, halk belki alsa alsa biriktirse bile 1 gram ya da 2 gram alır. Yüksek enflasyonun temelinde eğer asgari ücret ya da işçinin ve emeklinin yüksek ücreti aranırsa vallahi vatandaşın söyleyeceği şey şudur: "O zaman en yüksek enflasyonun İsviçre, ne bileyim Belçika, Norveç gibi ülkelerde olması lazım çünkü yüksek ücretlilerin en yüksek olduğu ülkeler burası." Dolayısıyla yüksek enflasyona neden aranıyorsa bir kere bütçede ağır yükü olan faize bakmak lazım, üretim yerine ithalat politikalarına bakmak lazım ve izlenen neoliberal politikalara bakmak lazım diyeyim.

Şimdi, bu büyümeyle ilgili birkaç şey söylemek istiyorum. Bütün dünyada sorulan soru şudur: "Büyüme de neyin büyümesi, ne için büyüme?" Neyin büyümesi? Eğer inşaat ve metala dayalı büyümeden söz ediliyorsa ki ben metinde görmedim onu yani endüstri 4.0 ya da endüstri 5.0'e ilişkin katma değeri yüksek olan büyümenin verilerini görmedim. Metale dayalı ya da inşaata dayalı büyümeden söz ediliyorsa zaten metal çağı aşılalı yıllar oldu. Dolayısıyla yani Türkiye'nin büyümesini buradan görmek doğru da değildir, gelecek de vadetmiyor, onu belirtmek istiyorum.

Bu kapitalist neoliberal politikaların geldiği yer itibarıyla tablo şudur: İnsanı tüketici kitle olarak görmezse böcek gibi ortadan kaldırmaya yönelimdir, eğilim budur. Size kısaca bir şey okuyacağım zamanım yeter dilerim. Neoliberal kapitalizm insanın ruhsal, bedensel, zihinsel bütün arzularını, dürtülerini, ihtiyaçlarını, toplumsallığını, aşırı kâr hırsını, iktidar ve piyasa ilişkilerini kuşatma altına aldı. Öyle ki insana ait olan her şey metalaştırılıyor, toplumsal olan her şey ticarileştiriliyor, bütün doğa ve insanlık piyasanın noteri hâline getirildi. Kapitalizm, insanı üretimin, tüketiminin, kârın, sömürünün nesnesi hâline getirerek manevi dünyasını yok edip ruhsal ve zihinsel olarak sakatladı. Dahası, üretim tüketim döngüsünün yani insanı tüketim nesnesi olarak görmenin dışında artık insanı işçileştirmeye, sömürmeye bile değer görmüyor yapay zekâ ve robot meselesi nedeniyle. Zamanım yok, üzerinde durmak istemiyorum. Tam da bu nedenle bu politikaların izlendiği ülkelerde en zayıf halka olan Güney Asya ve Kuzey Afrika'da çok ciddi ve yüksek tepkiler geldi, isyanlar geldi. Biliyorsunuz, Nepal'de, Sri Lanka'da, Endonezya'da ve Bangladeş'te iktidarları devirdiler. Dolayısıyla söyleyeceğim şey şudur: Bu izlenen neoliberal politikaların halkta, toplumda yarattığı çok ciddi sonuçlar var. Bu bakımdan dilerim iktidar bunları dikkate alan bir politik yönelime girer. Önümüzde asgari ücret dönemi geliyor, emeklinin, memurun ücretinin yükselmesi dönemi geliyor, "Aman ha, enflasyon yükselir. Aman ha, ekonominin makro dengeler bozulur." diye yük işçi ve yoksul emekçiye bindirilmez diyor, saygılar sunuyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Talat Dinçer, buyurun.

TALAT DİNÇER (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Anadolu'da bir uygulama vardır yani havada şimşek çaktı mı; arkasından yağmur yağar, bereket olur, her şey verimli olur ama Sayın Şimşek, 2023'te ekonominin içerisine düşünce maalesef kasırga oldu, fırtına koptu, ekonomi kurudu, bunun yanında toprak kurudu, umutlar kurudu, işçi, emekli, memur, esnaf, öğrenci kurudu yani bunu burada belirtmek istiyorum.

Sayın Bakanım, sizin yönetiminizde artık Maliye Bakanlığı bir maliye politikasından ziyade, ceza ve vergi bakanlığı olarak anılıyor. Halkın nazarında şu an görünüm bu. Öyle hızlı harekete geçiyorsunuz ki sürekli yeni bir vergi, yeni bir vergi, yeni bir vergi, yeni harçlar sürekli hayatımıza giriyor. Bir gün akşam yatıyoruz, sabah kalkıyoruz, yine bir vergi sistemiyle karşı karşıya kalıyoruz. Bunun en bariz örneğine gelecek olursak; 2021'de bir karar aldınız, dediniz ki "Ülke genelinde 850 bin küçük esnaf ve sanatkâr var, bunlar emek yoğun çalışıyor. Bunların genel vergi içerisindeki payı çok düşük. Bunları vergi dışı bırakalım." Biz de çok memnun olduk çünkü bu insanlar emeğiyle, bedeniyle, alın teriyle çalışıyor ama gel gelelim, şimdi yeni bir karar aldınız, dediniz ki "Nüfusu 35 binin üzerinde olan bütün yerlerdeki basit usulü 1/1/2026'dan itibaren gerçek usule döndürüyoruz." Bunun anlamı nedir, biliyor musunuz Sayın Bakan? Hiç para kazanmasa bile o basit usul mükelleflerinin üzerine siz yıllık 100-150 bin lira ek yük getiriyorsunuz anlamına gelir. Yapmayın bunu. Bu, ülke genelindeki emek yoğun çalışan basit usul vergi mükelleflerini ne olur, gerçek usule geçirmeyin. Bu insanlar zaten evinde tencereyi zor kaynatıyor. Bunlara bu fırsatı vermişken şimdi bunları gerçek usule sokmak demek, yıl sonu itibarıyla basit usul mükelleflerinin tamamının işlerine son verilmesi anlamına gelir. Eğer bu uygulama devam ederse ondan sonraki süreçte görürsünüz bunları.

Sayın Bakanım, bir diğer konu da küçük esnaf, sanatkâr sizden yardım beklerken, kamu alacaklarının, SGK'nin, vergi dairesi borçlarının ertelenmesini beklerken siz tutuyorsunuz, bunlarla ilgili böyle bir karar almaktan ziyade kullandığı tek kredi olan Esnaf Kefalet Kooperatif kredilerine bir pençe vuruyorsunuz. Bakın, ülke genelinde 2 milyon küçük esnaf ve sanatkâr var. Bunların tek böyle tutunduğu dal Esnaf Kefalet Kooperatif kredileri. Esnaf her yere borçlu Sayın Bakan, uçan kuşa bile borçlu. Şimdi, siz diyorsunuz ki "Bunların çektiği kredinin karşılığında fatura istiyoruz." Yapmayın bunu. Bunu hiçbir esnaf yapamaz yani siz bu uygulamayı yaparsanız şunu demiş oluyorsunuz: "Esnafa kredi vermeyelim." Bu fatura uygulamasından bir an önce bir vazgeçin.

Diğer bir uygulama da bununla beraber diyorsunuz ki "Kamu kurumlarına borcu olmayacak." Hangi esnafın vergi borcu yok? Hangi esnafın SGK'ye borcu yok? Hangi esnafın diğer kurum ve kuruluşlara borcu yok? Yani bu ülkede krizleri esnaf yaratmadı Sayın Bakan dolayısıyla bu esnafa bu cezayı kesmeyin, adınız da yine ceza bakanlığı olarak kalmasın.

Sayın Bakanım, bununla beraber Esnaf Kefalet Kooperatiflerine bir yıldır doğru dürüst plasman vermiyorsunuz. Bakın, demin de söyledim, esnafın tek finansman kaynağı hazinenin yüzde 50 sübvanse ettiği krediler ama çok uzun zamandır Esnaf Kefalet Kooperatifleri kendi öz kaynaklarıyla ortaklarına bir menfaat sağlamayan kredi kullandırmaya çalışıyor. Şu Esnaf Kefalet Kooperatiflerine, Halk Bankasına biraz bir plasman sağlayın da şu ülke genelindeki esnaf bir nefes alsın. Şu an esnaf kımıldayacak durumda değil. Dolayısıyla bu kredilerin plasmanlarının sağlanması geleceğimiz açısından son derece önemli. Hep sizler de dersiniz "Küçük esnaf olmazsa sokaklar kararır." ama siz bu uygulamayı Maliye Bakanlığı olarak yaparsanız bu esnafa bu krediyi sağlamazsanız bu esnafı, bu basit usulden gerçek usule döndürürseniz sokaklar kararır, sokakta esnaf kalmaz Sayın Bakan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TALAT DİNÇER (Mersin) - Ek süremiz yok mu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Devam et sen, bitir cümleni.

TALAT DİNÇER (Mersin) - Bunlara bir fırsat sağlayalım da bunların kamuya olan borçlarına da bir yapılandırma getirelim, şu esnaf bir nefes alsın. Bu işlerin sorumlusu esnaf değil Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Talat Dinçer'e teşekkür ediyorum.

Sayın Hasan Öztürk, buyurun.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Teşekkürler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Bakan ve bürokratlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Tüm bütçe sunumlarında aynı tabloyu izliyoruz; her bakan çıkıyor ve her şey iyi gidiyor, her bakanlık görevini mükemmel yapıyor, hiçbir sorunumuz yok, hiçbir hata yok, hedeflere ulaşılmış, sanki biz başka bir ülkede yaşıyoruz tablosunu izliyoruz. Açıkçası, kendi kendinizi kandıran bir tablo sunuyorsunuz Sayın Bakan ama artık hiç kimse inanmıyor, her "En kötüsü geride kaldı." dediğinizde daha kötüsünü bekler hâle geldik. Tablolardaki verilerin doğruluğu da nasıl hesaplandığı da anlaşılır değil, güvenilir hiç değil çünkü TÜİK'in güvenilirliği de açıkçası kalmadı; açıkladığı rakamlar ile halkın yaşadığı enflasyon arasındaki uçurum bunun en büyük nedenidir. Bugün ekonomiyi, işçiye, esnafa, sanayiciye sorduğumuzda "kötü" demiyorlar, "çok kötü" diyorlar Sayın Bakan. Bilmem, siz sokakta geziyor musunuz, soruyor musunuz, "Yaptığımız işi beğeniyor musunuz?" diye halka sorduğunuzda ne cevap alıyorsunuz merak ediyorum. 200 lira çıktığında, 2009'da 200 lira çıktığında o gün 15 kilo kuzu eti alınıyordu, şimdi 200 gram kuzu eti bile alınamıyor Sayın Bakan. 200 liralık banknotun değeri pul kadar kalmış, yeni banknotlar hâlâ gündemde mi, gündemde değil mi merak ediyoruz çünkü 2 deste para verince millet çok para aldım sansın diye mi çıkarmıyorsunuz, açıkçası merak ediyorum. 1 deste Amerikan doları, 21 deste 200'lük; 1 deste 200'lük euro, 50 deste 200'lük Türk lirası yapıyor. Basma maliyetine yazık, 1 liranın basım maliyeti değerinin üzerinde. Dolayısıyla, bugün 5.000 liralık bir banknot bile tedavüle girse 2009'daki 200 liranın değeri etmiyor. Yani yeni banknotlarla ilgili bir plan var mıdır, onu sormak istiyorum.

Siz diyorsunuz ki "Vergide adalet artıyor." Nerede o adalet? Adalet sadece yazılarda kaldı, adalet partinizin adında var ama hayatın hiçbir yerinde maalesef yok. Vergi oranlarını artırıyorsunuz ama vatandaşın, yaşamak için harcayacağı para yok, onun hesabını yapıyor. Bütçeye bakıyorsunuz, bütçede sadece gelir kalemleri nelerdir, bu gelir kalemlerini nasıl daha fazla artırabilirsiniz bakış açısını görüyoruz. Kazancı artıralım yerine millet fakirleşirken devlet daha fazla vergi alsın, zenginleşsin derdindesiniz gibi.

Yirmi üç yıldır kayıt dışıyla ilgili ne yaptığınızı merak ediyoruz. Bugün bize kayıt dışı anlatıyorsunuz; harç pulu artmış, "ÖTV'yi artıralım, harç pulunu artıralım." belki yarın "KDV'yi nasıl artırabiliriz?"i konuşacaksınız. Yurt dışı çıkış harç pulunun kaç kat

arttığı ortada. Dolayısıyla, milleti dolaylı vergilerle, bugün getirdiğiniz ek harçlarla tabiri caizse haraca bağladınız. Yirmi üç yıl sonra aklınıza gelmiş, "Yat sahiplerinden yüzde 8 ÖTV alalım." diyorsunuz ama arabası olmayan memur, işçi araba almaya geldiğinde en az yüzde 80 ÖTV ödüyor yani size göre yat ihtiyaç, araba lüks; sizin vergi adaletinizde. Dolayısıyla, "ÖTV'yi artırmayacağız." dediniz, ÖTV'nin tüm kalemleri arttı, özellikle araçlarda. Eğer adalet buysa, kalkınma buysa diyecek bir şeyimiz yok.

Merkez Bankasının döviz rezervi artışlarında özellikle Mayıs 2023 ve 2025 Eylül kıyaslamalarında, 2023 Mayısında onsun 1.990 dolardan 2025 Eylülünde 4.000 dolara çıkması yani altın rezervi üzerinden 40 milyar dolarlık artışı sanki kasaya para koymuşuz da rezerv artmış gibi anlatıyorsunuz.

Zor günler yaşayan esnafın, sanayicinin üzerine sıkı denetim ve artan vergiyle gitmek ekonomi yönetimi değil, bizce çaresizliktir. Üstelik yapay zekânın, yüksek teknolojinin ekonomiyi dönüştürdüğü çağda bu bütçede yapay zekânın yaratacağı ekonomik dönüşümün vizyonunu da göremedik.

Dolayısıyla, gerçekler üzerinden konuşmak lazım, sorunları doğru tespit etmek lazım, 85 milyonun hakkının sorumluluğuyla hazırlanmak lazım yoksa bu vebal, bu hesap ne bu dünyada ne de ahirette verilebilecek bir hesap değildir.

Özellikle kamu çalışanlarının maaşlarındaki artışa da değinmek istiyorum. 2025'in ilk altı ayında yüzde 6 zam yaptınız, enflasyon yüzde 16,67 oldu. İkinci yarı da öyle, yüzde 5 zam, yine aynı oranda enflasyon çıkacak. Özellikle devlete hizmet eden memurun alın terinin bütçe açıklarını kapatmak için küçültülmesini görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - En basiti, kamu mühendislerinin 2016 yılında maaşları hâkim savcı maaşlarıyla neredeyse aynıyken, bugün kamu mühendislerinin maaşlarının durumu da ortada. Bunları da dikkate almanız ve yol arkadaşlarınızı yolda bırakmamanız lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, bir gün orada oturacaksın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ya, ben her yerde oturdum, benim oturmadığım yer kalmadı; orada da oturdum, burada da oturdum, orada da oturdum. Tamam mı? Karşıda da oturdum.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Geriye dönüş olabilir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Dolayısıyla, hakkımızda hayırlısı.

Ama sizden istirhamım -hakikaten bakın listede bu kadar daha insan var- lütfen zamanlı bitirelim yani beş dakikada anlatamadığımızı on saniyede izah edemeyiz.

Sayın Türkkan...

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Artı bir dakikayı verseniz..

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Bazen on saniyede beş dakikayı anlatırsın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Veremem, hayır, kuralları esnetemem arkadaşlar, kurallar esnedi mi...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Bazen on saniyede yirmi üç yılı anlatırsın.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Sabah "Gece buradayız, tartışırız." demiştiniz Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hayır, arkadan sürekli geliyor.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - "Gece buradayız." demiştiniz sabah, bir dakika ne olacak?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buradayız, daha meydan tartışması yapacağız, bir durun daha.

Sayın Türkkan…

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Bakanım, değerli çalışma arkadaşları; hepiniz hoş geldiniz öncelikle.

2026 yılı bütçe sunumunda Sayın Yılmaz, Cumhurbaşkanı Yardımcımız bu bütçe için uzun uzun "vatandaş odaklı" demişti, "refah bütçesi" "kapsayıcı kalkınma bütçesi" diye de süsledi. Şimdi, gelirin nereden geleceğini söylemeden refah anlatmak, lokantada fiyat listesini saklayıp yemeği övmeye benziyor. Ben bugün 2026 bütçesinde saklanan, vatandaşa yüklenecek olan maliyeti konuşmak istiyorum Sayın Bakan. 2026 teklifinde bütçe gideri 18 trilyon 929 milyar, gelir 16 trilyon 216 milyar lira, aradaki açık 2 trilyon 700 milyar lira civarında. Aynı bütçede, faize ödenecek para 2 trilyon 741 milyar lira yani neredeyse bütçe açığımızın tamamını faize yatırıyoruz. Bu bütçeyi millet ödüyor, parayı faiz lobileri alıyor. Bu faizi kim ödeyecek? Bu bütçe kitapçığında hiç adı geçmeyen insanlar var; maaşlılar var, esnaf var, çiftçi var, küçük sanayici var; onlar ödeyecekler bu bütçeyi. Günde yaklaşık 38 milyar lira vergi toplanacak 2026 senesinde, bu da senede 13 trilyon liranın üstü demek. Bu, vatandaş her nefes alışında vergi veriyor anlamına gelir. Mesela, şimdi soruyorum: 2002'den bu yana ne kadar vergi topladınız Sayın Bakanım. 2000'lerin başında toplanan vergi 50 ila 70 milyar lira arasındaydı, 2010'larda 200-300 milyar lirayı geçiyor, 2020'den sonra ise roket gibi fırlıyor alınan vergiler; 2022'de 2,3 trilyon, 2023'te 4,5 trilyon, 2024'te 7,3 trilyon lira vergi topladınız. Bu resmî tabloları üst üste koyduğunuzda, 2002-2025 yılları arasında bugünkü fiyatlarla yaklaşık 22 trilyon lira vergi toplandı bu ülkede. Dolar cinsinden hesap ederseniz 3,5 trilyon dolar vergi topladı Adalet ve Kalkınma Partisi Hükûmeti. Bu ülke, yirmi yılda bir ülkeyi baştan inşa edecek kadar vergi vermiş. Bunu Sayın Bakan inanılacak gibi görmedi ama Sayın Bakan artık ChatGPT var, bir verin verileri, hemen size verecek onları. Doğru diyorsunuz yani bir ülkede 22 trilyon lira vergi topluyorsunuz, yeni baştan bir ülke kurarsınız, yapılanlar ortada, hâlâ borçlarımız var.

Bunun üstüne bir de "vergi harcamaları" adı altında vazgeçilen vergiler var; 2024 raporunda gördüm onu, bir yılda sadece 2 trilyon 454 milyar lira vergiden vazgeçmişiz yani bütçe açığınız kadar vergiden vazgeçmişsiniz siz. Yani "Bütçede para yok." diyen bu iktidar bazılarına "Sen ödeme ağa, sen bizdensin." demiş. Bu kadarını -yemin ediyorum size- Düyun-ı Umumiye bile yapmıyordu. 1881'de Düyun-ı Umumiye kurulduğunda da mantık aynıydı; tuz, tütün, ipek, o zaman balık, milletin günlük hayatındaki mallardan alınan vergi topluyorlar, alacaklılara, kendi alacaklarına ödüyorlardı. Bugün de siz 2026 bütçesinde vatandaştan aldığınızı önce faize, sonra vergi muafiyeti verdiğiniz kesimlere aktarıyorsunuz. Tabii, bir de sizden önce bu ülkenin çok büyük bir günahı var, kur korumalı mevduat diye ülkenin kaynaklarının içine ettiler. Bu millet onları çok iyi hatırlayacak, ölene kadar hatırlayacak.

Şimdi gelelim işin adalet, vergide adalet kısmına, diyorsunuz ki: "Avrupa'da, orada da vergi var, hatta bizden daha yüksek." Doğru, 40'lar, 50'ler var Avrupa'da, dünyada var ama ne yapıyorlar? Onlar bu vergiyi, dar gelirlinin sırtına yüklemiyorlar, topladıklarını şeffaf harcıyorlar, en önemlisi bu. Siz vergileri topluyorsunuz, bakanlıklara transfer ediyorsunuz, harcamaların şeffaflığı konusunda bizden daha fazla siz şüphe duyuyorsunuz, buna inanıyorum. 5'li çete gibi o ihale düzenini kurup bütçeyi özel keseye bağlamıyorlar dünyadakiler.

Osmangazi Köprüsü'nün yapım maliyeti ne kadar Sayın Bakan? Bugüne kadar işletmecilere ne kadar ödendi, bugünden sonra ödenecek meblağ ne kadar? Zafer Havalimanı'nın maliyeti ne kadar? Bugüne kadar ne ödendi? En tuhafını söyleyeyim size: Ankara-İstanbul Yüksek Hızlı Tren Hattı... Sayın Bakan, milletvekili olarak, on beş günden önce yer bulamazsınız, yer yok yani ful Ankara-İstanbul Yüksek Hızlı Tren Hattı, bilet bulmak mümkün değil, bir hafta önceden yer bulamıyorsunuz, seferler tıklım tıklım. İstanbul 20 milyon, Ankara 6 milyon, toplasanız bu tren hattının yolcu garantisini tutmuyor. Kaç milyon garanti verdiğiniz de bu hat her sene zarar ediyor? Yolcu başına 1,5 dolar ödeniyor. Hani, siz vergiyi topluyorsunuz ya, para yetmiyor; e, nasıl yetecek yahu? Siz, bunlara yetişemezsiniz ki. Memleketi soyanlara para yetiştirmek mümkün mü? Siz de bir taraftan vatandaşın sırtına vura, vura, vura vergiyi alıyorsunuz, buradan bu adamlar bu vergileri alıp ceplerine indiriyor. Hem size günah...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - ...hem de para kazanmayan vatandaştan vergi alarak bir taraftan da memleketin paraları çarçur ediliyor.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkürler.

Sayın İzzet Akbulut, buyurun.

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, çok saygı değer bürokratlar; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bütçemizin hayırlı, uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Yüksek enflasyonun nedenini Sayın Bakan yüksek ücretlere bağlıyor, Merkez Bankası Başkanımız altın fiyatlarına bağlıyor. 2021'de...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Hiçbir zaman öyle bir şey demedim.

İZZET AKBULUT (Burdur) - O zaman biz şuna bağlıyoruz, katılıyor musun diye...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Ne zaman söylemişim?

İZZET AKBULUT (Burdur) - O zaman şunu söyleyeceğim Sayın Bakanım: O zaman Cumhurbaşkanının yanlış tezine bağlıyorsunuz. Neden? Çünkü "Faiz sebep, enflasyon sonuç." dediği gün bu ülkede politika faizi yüzde 19'du, enflasyon yüzde 17'ydi. O gün Merkez Bankası Başkanlarına müdahale edilerek, "Faiz düşürülecek." diye baskı yapılarak 19'dan 15'e çekildi yani enflasyonun 17 olduğu ortamda, faizi 15'e düşürerek kur 6,30, mazot fiyatları 7,30; geldiğimiz noktaya bakın. Sözde faizi düşünecektik, enflasyon düşecekti, 17 enflasyon 72'ye fırladı bu süreçte. Yani, apaçık ortada, yanlış bir tez geliştirildi "Ben ekonomistim." diyen biri tarafından. Bu, hiçbir ekonomi kitabında yoktu zaten ve bunun sonucunu da yüksek enflasyon olarak hep birlikte yaşadık. Yani, eğer siz bu düşünceye katılıyorsanız, sizin ağzınızdan da duymak isteriz; gerçekten sizce de faiz sebep, enflasyon sonuç mu? En azından bunu bilmek isteriz.

"Az kazanandan az, çok kazanandan çok vergi alacağız." diyorsunuz çok uzun süredir ama ısrarla... Örneğin, iş yeri kira geliri elde edenlerden, bugün 50 bin TL iş yeri kirası ödeyen...

Sayın Bakanımıza anlatıyoruz Lütfü Hocam, sizden istirham ediyorum. Hocam, bir anlatabilirsek... Siz anlattınız bir de biz anlatalım meramımızı Sayın Bakana.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türkkan, burada konuşan bir milletvekilimiz var.

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Bakanım, 50 bin lira iş yeri kirası ödüyor normal bir mükellef, bundan dolayı 12.500 lira stopaj ödüyor yani geliri elde eden değil gideri elde edenden bir vergi daha alıyoruz. Bir de bunu ne yapıyoruz? Adam bu gelirden kaynaklı beyanname vereceği zaman bu ödenen stopajı da ondan düşüyoruz, bunun yer değiştirmesi gerekiyor. Madem az kazanandan az, çok kazanandan çok alacağız vergiyi, geliri elde edenden alacağız bu vergiyi, bu kadar basit. Bir de ekstra... Bakın, hadi eskiden 1989'lu, 1990'lı yıllarda yani daha internet yokken... Ben bir mali müşavirim, benim atalarım da mali müşavir, onlar hep anlatırlardı biz mesleğe başladığımızda, "Sizin yaptığınız iş ne olacak, internet ortamında her şeyi yapıyorsunuz." derlerdi, "Biz eskiden elimizle dolduruyorduk, gidiyorduk, vergi dairelerine teslim ediyorduk." derlerdi. O "damga vergisi" denilen şey de o günlerde makbulmüş yani adamlar bir mühür basıyormuş o beyannamelere, hadi o zaman alınıyormuş yani şimdi her şey internetten gidiyor. Düşünün, KDV ödüyor mükellef, KDV 1, hiç kazansın kazanmasın, KDV'si çıksın çıkmasın KDV 1'den ve KDV 2'den 665 TL damga parası alıyoruz. Muhtasar beyannamesi ödüyor işçi çalıştırdım diye, kira ödedim diye, 790 TL ekstra damga vergisi... Geçici vergilerde 912 lira 40 kuruş, gelir vergilerinde, kurumlar vergilerinde keza aynı. Bir işletme, herhangi bir mükellef hiçbir şey yapmasa yılda zaten bir ortalama 20 bin bandında damga vergisine para ödüyor yani bu damga vergisi de çok hakkaniyetli değil. Gerçi şimdi basit usuller... Az önce Talat Vekilim söyledi "35 bin nüfusun üzerindekiler deftere geçecek." diye, gerçekten güzel bir kazanç kapısı olur bu damga vergilerinden şöyle baktığınız zaman çünkü bunlar alamıyordunuz basit usulken, şimdi en azından alacaksınız. Ama hakkaniyetli mi, değil mi, onu da sizin takdirinize bırakıyorum. Az önce o 50 bin lirada 12.500 stopaj ödüyor demiştik ya beyannamenin rakamı da 13.300 liraları buluyor.

Şimdi, şehirlerimizde geziyoruz, özellikle lokantacı esnaflarımızı ziyaret ettiğimizde hepsinin yanında bir tane vergi memuru var Sayın Bakanım, oturuyorlar. Onların yaptıkları da şu: Ne kadar nakit satış yapıyorlar, onu tespit etmeye çalışıyorlar. Şimdi, zaten insanlar çok fazla nakit harcamaya çok vakit bulamıyorlar artık kredi kartlarına ödeme yapmalarından kaynaklı ama oradaki asıl büyük sıkıntı... Tamam, doğru, KDV belki mükellefin direkt cebine giren bir para değil, KDV'ye biz hep emanet gözüyle bakarız ama bu ne yazık ki mükellefe anlatılabilen çok kolay bir şey değil. Yani, adam 100 liraya satış yapıyorken "Bunun 90 lirası benim, 10 lirası KDV'nin." diye kasanın bir bölümünde ayrım yapmıyor ama "Mal alıyorum, yüzde 1'le KDV ödüyorum; çıkış yapıyorum, yüzde 10'la KDV ödüyorum." diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkürler Sayın Akbulut.

İZZET AKBULUT (Burdur) - Bitireyim müsaadenizle Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akbulut, evet...

İZZET AKBULUT (Burdur) - Hemen bitiriyorum, çok az kaldı.

Üzerindeki o yüzde 9'dan dolayı... Yani, bu sefer biz onun -az önce söylediğim gibi- nakitlerde vergiden kaçınmasına sebep oluyoruz. Yani, o vergi memurlarını boşu boşuna oturtacağımıza bunu düzeltsek burada o arkadaşlar da nakit satışlarında bunu yapmayacaklardır.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkürler Sayın Akbulut, meram anlaşılmıştır.

Sayın Akça, buyurun.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Değerli Bakan ve kıymetli Bakanlık personeli; hepiniz hoş geldiniz.

Kâğıt üzerinde yine 8,84 trilyona denk gelen ve geçen yıla göre yüzde 34 oranında artmış olan bütçeyi bir illüzyon dışında görmek ne yazık ki mümkün değil çünkü yıllık enflasyonun yüzde 60 civarında olduğu bu süreçte insanların cebine herhangi bir şey girmeden eriyeceğini az çok anlayabiliyoruz. Türkiye'deki vergi gelirlerinin yaklaşık yüzde 70'i dolaylı vergilerden geldiği için, KDV ve ÖTV gibi harcamalardan elde edildiği için yükün büyük miktarının da kimden çıktığını anlayabiliyoruz. Gelir, kâr ve mülkiyet üzerinden alınan vergilerin payı ise sadece yüzde 30. Yani, en paralı olanlar, en zengin olanlar ve "3 bin, 5 bin liraya şık olmak mümkün." diyenler daha az öderken ikinci el bit pazarlarında kıyafet arayan insanlar daha fazla vergi ödüyorlar kazandıklarına oranla. Yük, omuzları en çökük olanların omzunda birikiyor. İşçi ve emekli ve emekçi yine kemer sıkarken zenginlerin kemeri genişledikçe genişliyor; buna "mali bir disiplin" demek ve bunun yerinde bir tasarruf modeli olduğunu savunmak mümkün değil çünkü buna ancak yukarıya doğru bir servet aktarımı diyebiliriz. Aynı zamanda, Hazine, kamu borcu faiz ödemelerinin 2,3 trilyon lirayı açacağını da kabul etmiş oluyor, bu da bütçedeki her 8 liradan 1'inin faize gideceği anlamına geliyor. Eğitime harcadığımız kadar parayı ne yazık ki alacaklara ödüyoruz; okullara, hastanelere, kreşlere gitmesi gereken para bankalara akıyor. Geçmişin hatalarının bedeli yine halka kesiliyor.

Yatırım tarafında tablo yine bir o kadar vahim çünkü Hükûmet buna "verimlilik bütçesi" diyor ama verimlilik yalnızca şirketler için geçerli. Mega projelere teşvik, müteahhitlere garanti, sosyal konutlar zaten hak getire.

Kadınlar erkeklerden ortalama yüzde 30 daha az kazanıp ücretsiz bakım yükünü taşırken yine hiç destek görmüyorlar. Kadınların emeği yok sayılıyor, bütçede yine yok sayılıyorlar ama ekonominin omurgasını, hatta kelimenin kökenini oluşturmaya devam ediyorlar.

Dün, sizin Dünya gazetesinin düzenlediği Küresel Ekonomi Zirvesi'nde yapmış olduğunuz sunumu biraz inceledim ve orada demografik bir avantajdan bahsediyordunuz. Bugün, Meclise gelen bazı motokuryelerle buluştuğumda demografik avantajla neyi kastettiğinizi fark ettim. Güvencesiz çalışan, bir motosikletin üzerinde günü çıkarmaya çalışan gençlerin geleceksiz bir şekilde yaşama mahkûm edildiğini gördük, sanıyoruz demografik avantajla bunu kastediyorsunuz.

Bir büyümeden bahsediliyor, bu büyüme, borç ve çaresizlik üzerine kurulu. Yüzde 45 faizli tüketici kredileriyle insanlar ayakta duruyor, öyle ki bazı bölgelerde, çoğunu da belli bir demografiye ait insanların oluşturduğu bölgelerde insanlara gelen, önerilen reklamlarında yani Google reklamlarında faturaların taksitlendirilmesi yani suyun, elektriğin, doğal gazın artık bankaların taksit fırsatlarıyla ödenebileceği söyleniyor; bu bir dayanıklılık değil, cilalanmış bir sömürüdür. Bütçe açığının yine 3,4 seviyesinde kalacağı söyleniyor, buna mali disiplin deniyor ama buna mali disiplin demek mümkün değil, bu ancak adaletsizlik olabilir. Biz başka bir yolun mümkün olduğuna inanıyoruz, insana yatırım yapan, insanı önceliğine alan bir bütçenin mümkün olduğuna inanıyoruz. Kadınların tam katılımını sağlayan bir bütçe mümkündür, kamusal kreşlerin olduğu bir bütçe mümkündür, kârı yerelde tutan kooperatiflerin olduğu, kirayı ve karbonu düşüren yeşil sosyal konutlar, spekülatif finans yerine gençlere ve çiftçilere uygun kredilerin olduğu bir bütçe mümkündür. Bunlar radikal değil, oldukça akılcı politikalardır ve iki gün önce New York seçimlerinde de gördüğümüz üzere, dünyanın her köşesinde, nerede olurlarsa olsunlar, hangi dine, hangi dile, hangi etnik kökene ait olurlarsa olsunlar insanların talebi budur. Demokratik komünal ekonomi der ki: "Gerçek zenginlik birikimde değil, paylaşılan yaşamda yatar." Bu da bakımın, dayanışmanın ve eşitliğin temeline dayanan bir ekonominin, başarısını piyasa güveniyle değil, insan güveniyle ölçeceği anlamına gelir. Çocuğunun geleceğini karşılayabilen bir annenin, borçsuz hayal kurabilen bir öğrencinin ve bir sonraki ay endişe etmemesi gerektiğini bilen bir işçinin o rahatlığı sizin de rahatlığınız olabilir Sayın Başkan. Bütçeler ahlaki belgeler ve kime hizmet ettiğinizi, kimi önemsediğinizi ve kimi önceliğinizi gösteren belgelerdir. Yine, aynı zirvede yaptığınız sunumlarda -en çok övündüğünüz şey- Türkiye'nin savaş sanayisi ve savaş ticaretinden kazandığı gelirlerden bahsediyordunuz, bu oldukça acıklı bir şey hele ki barış iklimini konuştuğumuz süreçte silahların bu kadar savunulduğunu görmek...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Aşkın Genç, buyurun.

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli komisyon üyeleri, kıymetli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Karşımızda duran bu bütçe aynı zamanda bir tercihin de beyanı olduğunu gösteriyor bizlere. Kıymetli arkadaşlar, rakamları yan yana koyduğumuzda açıkça görüyoruz ki bu ülkenin bütçesi artık üretimle değil ne yazık ki faizle dönüyor. 2026 yılı bütçesinde faiz gideri 2 trilyon 720 milyar TL, yatırım harcamaları ise 1 trilyon 494 milyar TL yani ülke her 100 liralık yatırım için 182 lira faiz ödeyecek demektir. Bütçe açığı 2 trilyon 831 milyar TL'ye, toplam borç stoku ise 13 trilyon lirayı aşmış durumda. Bu açığın kaynağı üretim değil, faiz, vergi afları, vergi istisnaları ve bütçe dışı harcamalarıdır. 2026'da yalnızca vergi istisnalarının maliyeti 3 trilyon 457 milyar TL; bu, tüm yatırım bütçesinin 2 katı. Sayıştay raporlarında kamu kaynaklarının planlamasında verimlilik ilkesinin tamamen

kaybolduğu yazıyor. Faiz ödemeleri yüzde 60 artarken yatırım harcamaları reel olarak azaldı. Bakanlık "mali disiplin" diyor ama halkın mutfağında disiplin değil ne yazık ki yangın mevcut. Enflasyon hedefi 2026 için yüzde 16 olarak belirlenmiş ancak fiilî enflasyon ENAG'a göre yüzde 60, TÜİK'e göre yüzde 33. Vatandaşın cüzdanıyla TÜİK'in tablosu arasında büyük uçurum mevcut. Hazinenin borçlanma faiz oranı yüzde 33'e çıktı, 2024'te bu oran yüzde 22'ydi yani bir yılda sadece faiz farkı eğitim ve sağlık bütçelerinin toplamına eşit hâle geldi. İktidar büyüme olarak yüzde 3,8 hedefi koymuş ama bu büyüme halkın sofrasında değil, finansal tabloların üst satırında kalıyor çünkü ekonomiyi büyütenler artık üreticiler değil, faiz geliriyle yaşayan yüzde 1'lik kesim. Gelir adaleti bütçede de bozulmuş durumda. Kamu gelirlerinin yüzde 68'i dolaylı vergilerden geliyor yani ekmeğe, elektriğe, benzine vergi veren halk bütçeyi taşıyor ama bütçenin kaymağını büyük şirket istisnaları yiyor. Bir örnek daha, 2026 yılı bütçesinde kamunun borç faizine ayırdığı kaynak tüm tarım desteklerinin tam 13 katı. Bu ülkede üretim yapan değil borç veren ödüllendiriliyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sanayi denince, üretim denince akla gelen şehir seçim bölgem Kayseri'dir ama bugün Kayseri iktidarın uyguladığı ekonomi politikalarının en ağır bedellerini ödemekte. TÜİK verilerine göre Kayseri'nin 2025 yılı Ocak-Eylül ihracatı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 25 azalmış durumda, evet, tam yüzde 25'lik bir düşüşten bahsediyoruz. Sanayi kenti olarak bilinen Kayseri artık Türkiye ekonomisinin kırılganlığının laboratuvarına dönüşmüş durumda. Fabrikalar üretim kısıyor, siparişler azalıyor, ihracat pazarları daralıyor, fabrika sahipleri fabrikalarını satıyor, kendi yerlerinde kiracı noktasına geliyorlar, sanayici krediye ulaşamıyor, esnaf borcunu çeviremiyor, çiftçi gübre alamıyor. İktidarın "Büyüyoruz." dediği dönemde Kayseri'de her 3 KOBİ'den 1'i ya personel çıkardı ya üretimi kıstı veya üretimi durdurdu. Bu tablo Anadolu sermayesinin sessiz çığlığıdır ama ne yazık ki Ankara'dan duyulmuyor. Sadece bu yıl için şu ana kadar Kayseri'de 43 firma konkordato ilan etti, bu rakam sadece bir istatistik değil, her birinin arkasında işini, emeğini, geleceğini kaybeden insanlar var, aileler var. Kayseri iş dünyası artık üretim planı değil, hayatta kalma mücadelesi veriyor çünkü enerji maliyetleri iki yılda yüzde 130 arttı, faiz oranları yüzde 57'yi geçti, girdi maliyetleri dövize endeksli hâle geldi. Bütün bunlar olurken Hazine ve Maliye Bakanlığı hâlâ mali disiplinden söz ediyor. Sayın Bakan, bu tablo disiplin değil ne yazık ki ekonomik bir çöküntüdür. Disiplin borcu büyütüp üretimi kısan bir mekanizma değildir. Disiplin, yerelde sanayiciyi, üreticiyi, esnafı ayakta tutmaktır ama siz Anadolu'nun üretim merkezlerini göz göre göre kaybediyorsunuz. Kayseri'de ihracat yüzde 25 düşmüşse bu sadece dış ticaret dengesiyle açıklanamaz, bu politik de bir tercihin sonucudur. Yüksek faiz, yüksek vergi, belirsiz kur politikası; bu tercihlerle üretim olmaz, sadece kriz büyür. Kayseri bugün Türkiye ekonomisinin gerçek röntgenidir. Bütçe faizle büyüyor, şehirler borçla küçülüyor; bu kadar açık ve net.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Yıldırım Kara, buyurun lütfen.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar... Bakan Bey, yine "Sabır." diyorsunuz, "En kötüsü geride kaldı." "Reform." dediniz ancak halkın umudu, sabrı ve aslında delikli kuruşu dahi kalmadı. Bütçe geçen yıla oranla 2,2 trilyonluk artışla 8 trilyona ulaşmış, bunun 2 trilyon 741 milyarı faiz gideri yani Bakanlık bütçesinin dörtte 1'den fazlasını faiz giderleri oluşturmuş. Niye bunu söyledim? Çünkü ülkedeki 4,5 milyon yoksul haneye bir yılda yapılacak olan sosyal yardım 917 milyar. Yani faiz giderlerinin 2,5 katı oluşmuş.

Yasa dışı bahis konusu bence hepimiz için çok önemli. Milyon dolarların, belki de milyar dolarların -yasa dışı bahis konusunda- ülkede konuşulduğu bir ortamda "Suç gelirlerinin aklanmasını önlemek amacıyla bahis ve kumarla mücadelemizi güçlendireceğiz." demişsiniz geçen yıl yine Komisyonda. 2023'te 644 milyon, 2024 yılında ise ne kadar? Bloke ettiğiniz tutarı biz bilemedik. Bu bakımdan 2024 ve 2025'te ne kadar bloke edilen tutar var? Bunları bilmek istiyoruz. Ayrıca, BTK'ye bildirilen yasa dışı internet sitesi sayıları var; 168 binmiş 2023'te, 2024'te bu rakamlar 232 bine çıkmış. Şimdi durum nedir? Bunları bilmek istiyoruz.

Ben, Sayın Bakanım, deprem bölgesinin bir milletvekiliyim, size geçen yıl da söylemiştim, aynı cümlemi tekrar ediyorum, deprem bölgesine hiç gelmediğiniz için sizi buradan eleştiriyorum. 1999 yılında özel iletişim vergisi kapsamında 40 milyar, bugünkü kurla 1 trilyon 641 milyar lira bir gelir elde edildi, bir vergi toplandı, bunu önleyici tedbirler açısından mı veya depremzedelere mi kullandınız? Bunu bilmek istiyoruz.

Şimdi, 30 Kasım itibarıyla mücbir sebep sona eriyor. 2,5 milyon ciro kapsamında bu olay asla kabul edilecek bir şey değil. Kendiniz zaten Hatay'a, Adıyaman'a, Malatya'ya gelseniz gerçekten kendi iradenizle siz dersiniz ki: "En az bir yıl daha, iki yıl daha uzatın." BAĞ-KUR primlerini ödeyemeyen gerçekten çok fazlaca esnaf var. Bunlara ya bir ihya planını ya da yeniden bir yapılandırma planını mutlaka ortaya çıkarmak durumundayız. Kaydi ve fiilî envanter birbirini tutmaz Sayın Bakanım mali tablolarda deprem bölgelerindeki şirketlerde. Neden tutmaz biliyor musunuz? Burada Gelir İdaresi Başkanlığının yetkilileri vardır. Bakın, bir meslek mensubu olarak o dönem biz imza ve kaşelerle firmaların eksik ham maddelerini, demirbaşlarını, makine ve teçhizat listelerini; ne kadar kaybolduğunu imzaladık, kaşeledik ve Bakanlık yetkililerine teslim ettik. Depremin üstünden üç yıl geçti, siz bu tutanaklara hiçbir işlem yapmadınız, yapmayacak olabilirsiniz fakat çıkın deyin ki işletmelere "Kardeşim artık bitti bu iş, kapattık biz bu defteri." Aynı eşya yardımında olduğu gibi "Biz bu tutanaklara bir işlem yapmıyoruz; şimdi, gidin kaydi envanteriniz ile fiilî envanterinizi nasıl tutturuyorsanız tutturun." deyin. Bu takdir komisyonları da fiiliyatta, uygulamada maalesef sağlıklı değil, bunu da bilmenizi isterim. Stok affı veya bir kasa affı mutlaka deprem bölgelerinde ihtiyaç. Mali müşavirlerin düzenlemiş oldukları serbest meslek makbuzları indirim kabul ediliyor biliyorsunuz, dolayısıyla KDV oranı çok yüksek; bununla ilgili mutlaka bir işlem yapmanızda fayda var.

Özellikle işçi ve emekçileri ilgilendiren gelir vergisi dilimlerinde birinci vergi dilimi yüzde 15, çok yüksek bir oran. Buna rağmen dilimi ilgilendiren tutar ise çok düşük. İkinci dilime, üçüncü dilime daha yılın üçüncü ay, dördüncü ayı gelmeden giriyorlar. Siz diyebilirsiniz ki: "Asgari ücrette bir indirim oranımız var; işte, eylül-aralık için 4.420 lira." Fakat yetmez. Şunu söylemek zorundayım: Sadece asgari ücretli olarak çalışılmıyor, bizim "diğer ücretli" dediğimiz çalışanlarımız var, brütü asgari ücretin üzerinde olan çalışanlar var özel sektörde. SGK'den dolayı, teşvik bölgesi dolayısıyla indirim veriyordunuz ilave 6 prim, onu da artık vermiyorsunuz. Bu da çok önemli bir konu. Sizden ricamız, lütfen bu mücbir sebep konusunda bize destek olmanız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Mehmet Akalın, buyurun.

MEHMET AKALIN (Edirne) - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakan, çok değerli hazırun; 2026 yılı Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesi 8 trilyon 840 milyar lirayı aşarak cumhuriyet tarihimizin en yüksek Bakanlık bütçesi olmuştur. Ancak bu devasa bütçe refahı artırmak, üretimi ve istihdamı desteklemek yerine faiz ve cari transferlere gitmektedir. Bütçenin yüzde 63'ü cari transferlere, yüzde 31'i ise faiz giderlerine ayrılmıştır. Yani her 100 liralık kaynağın 94 lirası faiz ödemeleri ve cari nitelikli harcamalara, yalnızca 6 lirası ise yatırım, üretim veya sermaye birikimine yönlendirilmektedir. 2026 bütçesi yalnızca bir borç servisi bütçesidir, maalesef, bir kalkınma bütçesi değildir. Bu tablo, üretimi değil, borcu; istihdamı değil, faizi finanse etmektedir. 2025 yılında faiz gideri 2 trilyon 53 milyar lira olarak gerçekleşmiş, 2026 teklifiyle bu rakam 2 trilyon 742 milyar liraya yükselmiştir. Bu, yalnızca bir yılda yüzde 40'lık bir artış demektir. Artık 100 yüz liralık verginin 20 lirası maalesef faize gitmektedir. Sayın Bakan, 2016'da bu oran yüzde 10'du, şimdi 2 katına çıkmıştır. Bu kadar yüksek faiz yükü altında bütçenin sürdürülebilirliği nasıl sağlanacaktır? Vergi gelirlerinin içinde gelir vergisinin payı yüzde 25'e yükselirken kurumlar vergisinin payı yüzde 11'e düşmüştür. Yani vatandaşın yükü artarken sermayenin yükü hafiflemektedir. 2025 yılında hedeflenen kurumlar vergisi tahsilatının yüzde 27'si toplanamamıştır. Buna rağmen, 2026 yılı için yeniden düşük bir kurumlar vergisi hedefi konulmuştur. Sayın Bakan, bu tablo, vergi sisteminde adaleti değil, ayrıcalığı büyütmüyor mu?

Diğer bir konu, Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesi millî gelirin yüzde 1'inin tarımsal desteklere ayrılması ayrılmasını zorunlu kılar ancak 2026 bütçesinde bu oran 0,22'ye kadar düşmüştür yani kanun açıkça ihlal edilmektedir. Sayın Bakan, tarımsal destekleri bu kadar kısmak hem üreticiyi hem de gıda güvenliğini tehlikeye atmıyor mu? Maalesef, bugün çiftçi tarımdan uzaklaşıyor, köyler boşalıyor. 2026'da Enerji Arz Güvenliği ve Verimliliği Programı yüzde 18 oranında azaltılırken, Hazine Varlıklarının ve Yükümlülüklerinin Yönetimi Programı'na yüzde 49'luk artış yapılmıştır yani üretimden alınan pay faize ve borca aktarılmaktadır. Bu tablo, kalkınma değil, kriz yönetimidir. Bu bütçe, yatırım, üretim ve istihdam değil, borç ve faiz bütçesidir. Ticaret Bakanlığının sunumlarında ihracatta 390 milyar dolar rekoru vurgulanmıştır. Ancak Doktor Erhan Usta'nın Plan ve Bütçe Komisyonu sunumunda net biçimde görüldüğü üzere, ihracatın gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 19,1'den yüzde 17,5'e gerilemiştir. Cari açık yeniden artış eğilimindedir. Yüksek teknoloji ürünü ihracatının toplam içindeki payı yüzde 7,8'den yüzde 3,7'ye düşmüştür.

Sayın Bakan, şimdi, bu bahsettiğim konularla ilgili bazı sorular sormak istiyorum: Faiz giderleri 2026'da 2 trilyon 742 milyar Türk lirasına çıkmıştır, bu artışa rağmen 2025 bütçesinde öngörülen faiz tahminleri neden tutmamıştır? Borçlanma stratejinizde hangi değişiklikleri yapmayı planlıyorsunuz? Kurumlar vergisi tahsilatında yüzde 27'lik sapma olmuştur, bu sapmanın nedeni nedir? Büyük sermaye gruplarının vergi borçları için af veya yapılandırma planınız var mıdır? Tarımsal desteklerin millî gelirin içindeki payı yüzde 0,22'ye gerilemiştir. Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesine aykırı bu durumun gerekçesi nedir? 2026 yılında tarım sektörüne gerçek anlamda ne kadar kaynak aktarılacaktır? Gelir vergisi yükü...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Levent Uysal...

LEVENT UYSAL (Mersin) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, öncelikle, Mersin'e vermiş olduğunuz bütün desteklerden dolayı çok ama çok teşekkür ediyoruz. Biliyorsunuz, Mersin, 2024 yılında ülke bütçesine 70 milyarlık net katkı sağlamıştır ve Türkiye vergi gelirinin de yüzde 2'sini karşılamıştır, üretmiştir efendim; 550 milyar liralık üretim hacmiyle ülkemizin millî gelirine yüzde 2 oranında katkı sağlayan stratejik bir şehirdir ama bütün iş ortaklarımızın, çözüm ortaklarımızın, ticaret yapan arkadaşlarımızın hedefi 1 trilyon liralık bir üretim ekonomisi yaratmaktır; bunun için de sizlerden güçlü bir mali destek bekliyoruz efendim.

Özellikle Akdeniz ilçemizde devam eden kentsel dönüşüme ait projelerde uzun vadeli ve düşük faizli bir kredi desteğine ihtiyaç var. Toroslar ilçemiz için sanayi sitesinde faaliyet gösteren firmalarımız için yeni finansman paketlerine ihtiyaç var. Tarsus ve Erdemli ilçelerimizdeki narenciye işletmeleri ve paketleme tesisleri için yatırım kredisine ihtiyaç var ki burada her geçen gün yeni işletmeler kuruluyor ve ihracatımız gerçekten çok üst düzeyde. Mut ilçemizdeki özellikle zeytin ve zeytinyağı üreticilerine yatırım teşvikleriyle ilgili desteğe ihtiyacımız var efendim. Gülnar ilçemizde devam eden güneş enerjisi -biliyorsunuz, orada bir santralimiz var, çok önemli ve çok geniş bir alanı kapsıyor- yatırımlarıyla ilgili hazine desteği kredisine ihtiyacımız var. Anamur ve Bozyazı ilçelerimizdeki seraların yenilenmesi gerekiyor efendim, özellikle don olayından sonra seralarda ürünler çok düştü, bunların yeniden faaliyet raporlarına alınıp destek verilmesine ihtiyacımız var ve Aydıncık ilçemizin ekoturizm teşvik bölgesi ilan edilmesi gerekli çünkü Aydıncık ilçemiz Türkiye'mizin belki en doğal, en güzel turistik alanlarına sahip. Bunlarla ilgili taleplerimiz var.

Sizlere çok teşekkür ediyoruz.

2026 yılı bütçemiz hayırlı olsun.

Saygılarımla efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Çok teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, görüşmeleri 19.20'ye kadar erteliyorum, ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.00

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.30

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

-----0-----

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - 9'uncu Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Söz taleplerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Ömer Faruk Hülakü, buyurun.

Süreniz beş dakika.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, Hazine ve Maliye Bakanlığının kıymetli emekçileri ve kıymetli basın emekçileri; şimdi, Sayın Bakanın on yıldır dilinde dolandırdığı bir tekerleme var. Ne diyor Sayın Bakan? "En kötüsü geride kaldı." Aralık 2016'da "En kötüsü geride kaldı." demişsiniz, Mart 2017'de, Nisan 2018'de, 2023'te, 2024'te ve 2025 yıllarında hep aynı cümle: "En kötüsü geride kaldı." Şimdi, sıra daha kötüsünde mi Sayın Bakanım? Bu "kötü" dediğimiz şey anlamını yitirdi. Bu ülkenin emekçileri kötüyü yaşamıyor, iflası, çürümüşlüğü, batmış tükenmiş bir ekonomi politikası altında ölümü yaşıyor. O yüzden ya metinlerinizi yenileyin ya da insanlara ümit vermekten vazgeçin. Biz, on yıldır aynı cümleyi duymaktan sıkıldık, siz olmayan ümidi vermekten sıkılmadınız.

Sayın Bakan, sunumunuzda sıkça kullandığınız, değindiğiniz bir ifade daha var: Vergide adaletten bahsediyorsunuz. Şimdi soruyorum: Hangi adaletten bahsediyorsunuz? Bu memleketin bütçesinde kimin emeği var, kimin alın teri var? Doğrudan emekçinin maaşlarından alınan gelir vergisinin bütçedeki payı yüzde 30, kurumlar vergisinin bütçedeki payı yüzde 10. Sofrayı emekçi kuruyor ama sofradan tıka basa yiyen sermaye oluyor. Bu mu vergide adalet Sayın Bakanım? Bizim itirazımız aynı vergiyi ödeyip aynı hayatı yaşamayanlaradır. Sizin kurduğunuz bu adaletsiz vergi düzenine itiraz ediyoruz. Bu bütçenin sahibi milyonlarca asgari ücretli, kamu emekçisi, ev işçisi emekçi kadınlardır. Çorba kazanı ortada, siz emekçinin eline çatal veriyorsunuz. İşte, sizin vergide adalet anlayışınızın açık ve net tarifi budur. Yıllardır bu Komisyonda DEM PARTİ olarak bir uyarıda bulunuyoruz: Vergi dilimlerinin yükseltilmesi gerekiyor Sayın Bakan. Kamu emekçisi her yılın bir aylık maaşını size vergi olarak ödüyor. Yoksulluk sınırının 93 bin lira olduğu bu ülkede vergi dilimi 158 bin liradan başlıyor. Yılın üçüncü ayında emekçinin cebine, cüzdanına elinizi sokuyorsunuz. Bakın, DİSK-AR'ın yaptığı çalışmada 2000 yılında 2.500 TL olan ilk vergi tarife dilimi yeniden değerleme oranına göre artırılsaydı 2025'te ilk vergi tarifesi dilimi 415.337 TL olarak karşımıza çıkacaktı yani yirmi beş yılda maaşlı bir emekçiden bir ev parası almışsınız. O parayla da ne yapıldığı işte bugünkü vaziyette görünüyor. Dolayısıyla, hiç vakit kaybetmeden her emekçinin gelirine göre vergi ödeyebileceği bir vergi düzenlemesi yapılması zorunludur. Bakın, yarattığınız vergi cenderesinde bir yurttaş nasıl yaşıyor? Yılın bir aylık maaşını devlete vergi olarak veriyor; bir araba almaya kalksa bir araba fiyatı da devlete ödüyor; günlük tüm tüketim harcamalarında onlarca vergi ödüyor; internet kullanıyor, vergi ödüyor; doğal gaz kullanıyor, vergi ödüyor; elektrik, su kullanımlarında vergi ödüyor. Peki, karşılığında ne alıyor? Zengine vergi muafiyeti, kurumlar vergisinde indirimler, vergi istisnaları, delik deşik olmuş bütçeniz, faiz ödemeleri, güvenlik harcamaları, özel şirketlere, yandaşlara ihale ve vergi kıyakları. Bunlardan bir an önce vazgeçin. Barış için, adalet için ekmek için yapılmayan hiçbir bütçe halkın bütçesi olmaz.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Ömer Fethi Gürer...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Başkanım.

Sayın Bakanım, size 2 tane mektup okuyarak konuya girmek istiyorum: "Aldığım maaş 18 bin lira emekli maaşı ve bir artı bir daire için ödediğim kira aylık 10 bin lira. Ev kirasıyla ciddi anlamda zorlanıyorum, markete haftada bir kez korkarak gidiyorum, dört yıldır sabah kahvaltısı yapmıyorum. Kızım bu yıl fen lisesini bitirdi ve üniversite sınavında iyi bir derece yaparak İngilizce eğitim veren Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesini kazandı. Lütfen, bin lira da olsa az çok demeden maddi yardımınızı bekliyorum." Mustafa Bey böyle yazmış.

Diğer bir mesajda da diyor ki: "Sayın vekilim, bu mesajı yazarken çok düşündüm ama başka çarem de kalmadı. Artık bittim, tükendim. Ailemin, eşimin, çocuğumun, herkesin hayatını mahvettim. Bankaya borçlarımdan dolayı artık nefes bile alamıyorum. Tek başıma çıkamıyorum, sizlerden yardım istiyorum." Suat Bey de böyle yazmış. 5 bine yakın ortalama mail alıyoruz. Size bir önerim var: Ülkenin içinde bulunduğu durumun ne olduğunu daha iyi anlamanız için yalnız sizin adınıza bir mail açın, çarşıya pazara çıkmayın, durumu görürsünüz.

Emeklinin maaşı yetmiyor, asgari ücretli açlık sınırının altında, geçinemiyor.

Taşerona 2026 yılında yine kadro görünmüyor.

Staj ve çırak TÜİK'te işçi sayılıyor, sigorta kartı veriliyor ancak yaşlılık sigortası başlatılmıyor, en az dört yılı çalınıyor, onlarla ilgili de burada bir düzenleme 2026 yılı için görünmüyor.

EYT çıktı ama kademeli bir geçiş olmadı, bir günle on yedi yıl kaybedenler var. Bu bütçede bu kesimlerle ilgili de bir düzenleme yok. Siz bu kesimlere nasıl bakıyorsunuz, öğrenmek istiyorum.

Çiftçilerimizin ise yaşadıkları mağduriyet her geçen gün katlıyor. Çiftçilere millî gelirin yüzde 1'i 2026 yılında 722 milyar yaparken ayırdığınız destek 168 milyar lira ama başka bir kötülük yapıyorsunuz, düşük alım fiyatıyla çiftçiyi tüccarın eline mahkûm ediyorsunuz ve bu yüzden üretim düşüyor. 2023 yılından bugüne hububatta 10 milyon ton geriye düşmemiz var, buğdayda 4 milyon tonu bulmuş. Böyle giderse arz açığı katlayacak, ithalatçı olmaya devam edeceğiz. Meyvede bir yıllık kaybımız 8 milyon ton, kayıt dışıyla 10 milyon ton. Mayıs ayında Merkez Bankası Başkanı buraya geldi "Zirai donun etkisi olmayacak." dedi, Tarım ve Orman Bakanı "Arz açığımız oluşmayacak." dedi, sonra da ortalık ekonomik anlamda bozulunca gerçek olan, adalet ve hukuktan kopmuş yönetim tarzının yarattığı sorun zirai don ile kuraklığa endekslendi ama zirai donda da TARSİM'e kayıtlı olanlara dahi alması gereken destek verilmedi.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Verildi, verildi.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - ÇKS'si olmayan çiftçilere şu anda zirai don desteği de verilmiyor; bahçelerine bakamıyorlar, gübre alamıyorlar, ilaç atamıyorlar, budama yapamıyorlar, gelecek yılları da kaybediyoruz. Şu anda bankalara çiftçilerin borcu 1 trilyon 117 milyar lira. 10 binden fazla araziye icra gelmiş, bine yakın traktör icra yoluyla çiftçinin elinden alınıyor.

Sayın Bakan, gideceğiniz bir şehir olursa yediemin depolarına bir uğrayın, traktörlerin orada bağlı olduğunu görürsünüz. 2024 yılında 3 milyar 600 milyon lira takipteki borç şu anda 10 milyar lirayı bulmuş.

Çiftçinin, işçinin, esnafın, emeklinin, dar gelirlinin içinde olmadığı, verginin, faizin ve geniş kesimlerin yoksulluğunu artıran bir bütçe teklifiyle geldiniz. Bu ülkenin insanlarına bu kadar niye zulmediyorsunuz? Yokluğu ve yoksulluğu derinleştiriyorsunuz; çocuklar okullara aç gidiyor, orada yemek yemeden dönüyor.

Farklı biçimde yarattığınız olumsuzlukların ülkenin genel dokusunu bozduğundan haberiniz var mı? Boşanmalar arttı, madde bağımlılığı arttı, yuvalar dağılıyor, aile yuvası kurmak isteyen gençler ondan vazgeçmişler. Ülkenin içine düşürüldüğü durumda önemli ölçüde sorunlar katlanmış. Bu ülkeyi nereye sürüklüyorsunuz? Bu anlamda yapılanları biz yerinde gidiyor, görüyoruz. Bakın, size bir önerim var: Şu Devlet Demiryollarının yüksek hızlı trende kadrosuz, düşük maaşla çalıştırdığınız elemanların derdi var ama başka bir iş yapın, gelin, Antalya'dan Ankara'ya, İstanbul'a demir yolu projesi geliştirin de en azından sera ürünleri, gıda ürünleri nakliyeyle gelen artıştan muaf olsun, bu bölgelere demir yoluyla gıda taşıması yapalım. Gıdada arz açığımızın artmasının yanında sorunlarımızın giderek derinleştiğini belirteyim. Bir gün cepte para yoksa rafta ürün olması bu ülkenin hayrına değil diyor, teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Selçuk Türkoğlu, buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, sayın milletvekilleri, Bakan Yardımcılarımız, değerli bürokratlar; efendim, bütçenin biz de hayırlı olmasını temenni ediyoruz çok ümit etmesek de ama dua ediyoruz.

Efendim, bugün bu kürsüden sizlere, aslında basına da yansıdı ama bir kez daha tekrar etmek için 1937 yılına ait bir gazete kupürünü Sayın Bakana göstermek istiyorum. Efendim, bu, 1937 yılına ait bütçeyle alakalı gazete, Ulus gazetesinin manşeti, burada diyor ki: "Bu sene bütçede 17 milyon lira fazlalık var. Ne bir vergi artırılacak ne de yeni vergi konacak." Bu 229 milyon 676 bin liralık bir bütçe, fazlalıkla alakalı da verilen fazlaların 2,3 milyonu eğitime, 1,5 milyonu sağlığa, 900 bini ormanların ıslahına, 8 milyonu da sanayileşmeye ayrılacak deniliyor. Efendim, ben...

MURAT ÇAN (Samsun) - 5'li çete icat edilmemişti o zaman.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Evet.

Efendim, biz eski Türkiye'yi samimiyetle yana döne arıyoruz, her anlamda arıyoruz, şundan dolayı arıyoruz: O beğenmediğimiz eski Türkiye'de böyle bütçeler vardı, hatta 3 Kasım tarihini arkadaşlar Genel Kurulda atıfta bulunarak kutluyorlar, AK PARTİ iktidarının ilk gününden başlayarak yirmi üç yıl öncesine bu kadar eskiye de değil, yirmi üç yıl öncesine gittiğimizde daha yaşayabilir, daha yaşanabilir, alım gücü daha yüksek bir Türkiye vardı. Bir örnek vereceğim: Benim babam Kayseri'de hava ikmal bakım merkezinde çalışıyordu, işçiydi. Oradan emekli olduğunda biz 3 kardeş okuyorduk, emekli olduğunda yani orta hâlli bir kooperatif evi satın aldı Talas'ta, üzerine bir de Renault ikinci el 88 model bir araba almıştı tazminatıyla; memurlar da alabiliyordu, işçiler de alabiliyordu. Şimdi, otuz altı yıl çalışıp geçen sene emekli olan, hem de Sosyal Güvenlik Kurumundan emekli olan bir akrabamıza verilen para, ikramiye 830 bin lira. Kıyası her anlamda yapabiliriz; Türkiye bu anlamda her gün kötüye gidiyor ve gitmeye de devam ediyor.

Şimdi, burada bütçe sunuş konuşmanız var, içerisinde de pek çok istatistikler var, grafikler var, teknik insanlar hariç anlaşılması birazcık daha zor. Bu konuyla alakalı teknik detayları Sayın Erhan Usta defaten anlattı, kamuoyuyla da paylaşıyor ama Sayın Cumhurbaşkanımızın bize öğretmiş olduğu bir ekonomiyi anlama kriteri vardı, bir çay, simit hesabı yapmıştı ve şöyle demişti bu hesabı yaparken "Efendim, siz boş verin bu grafikleri, televizyonlarda anlatılanları, 1 çay kaç lira, 1 simit kaç lira, 3 çocuklu bir aile, şu kadar, şu kadar, asgari ücret bu kadar..." Sonunda da "E, bu kalanla -sizin hiç Allah'ınız yok mu- eğitimi mi ödeyelim, kirayı mı ödeyelim, çocuklarının masraflarını mı ödeyelim, barınmayı mı ödeyelim?" diye serzenişte bulunuyordu. Ben aynı örneği vermeyeceğim, mükerrer olmasın, tekrara gerek yok; ben bir başka örneği paylaşmak istiyorum efendim ekonomiyi anlasın vatandaş, hepimiz anlayalım diye. 2009 yılında basıldığında bu banknot 126 dolardı. Şimdi, bu banknot 4,5 dolar, en büyük banknotumuz. Efendim, Avrupalılar en büyük banknotlarıyla -üzerinde imzası bulunanlarla ilgili iddialara girmiyorum, o başka bir konu- 500 euroyla 2 kişi gelip bu memlekette bir hafta tatil yapabiliyor. Sayın Bakanım, biz bu en büyük banknotla 250 gram kıyma alamıyoruz, kıyma; yarım kilo peynir alamıyoruz; neyin ekonomisinden, neyin bütçesinden bahsediyoruz. Bu bütçe, açıkçası, içerisinde dar ve sabit gelirlinin, yoksulun, garibin, gurebanın, kahir ekseriyetin olmadığı ve bu bütçe faize, yokluğa, yoksulluğa, açlığa teslim edilmiş bir tükeniş bütçesi olarak görülüyor. İnşallah da son bütçeniz olur diyor, teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Mehmet Tahtasız.

Buyurun.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Bakan, kıymetli milletvekilleri; ülkemiz yüksek enflasyon, büyük bir kamu borç stoku, istikrarsız büyüme, dengesiz gelir dağılımı, yüksek işsizlik gibi ciddi sorunların içine düştü. Giderlerimiz israfla, har vurup harman savuran politikanızla o kadar artmış ki topladığınız vergiler ödediğimiz faizlere dahi yetmez oldu. Yirmi üç yıl önce bu sözleri AK PARTİ'nin ilk Maliye Bakanı rahmetli Kemal Unakıtan Meclisteki ilk bütçe sunumunda aynen bu şekilde söyledi; çok haklıydı, yirmi üç yıl sonra bilemezdi ki AKP daha kötüsünü yapacak. Cumhuriyetin kazanımları; şeker, çimento, tekel gibi yüzlerce fabrikaları, şirketleri, yer altı, yer üstü tüm zenginlikleri ve madenlerimizi sattınız. Bütçemiz buna rağmen 2 trilyon 712 milyar açık verdi. Bunları da ek vergi ve cezalarla kapatmaya çalışıyorsunuz. Sayın Bakan "Ekonomik kriz yok." diyorsunuz ama geçinemediği için ek işte çalışan birçok memurumuz ve emeklimizin olduğunu biliyorduk, dün akşam öğrendik ki ülkede başsavcı, bakan yardımcıları da ek işte çalışır olmuş. Sayın Bakan, tek bildiğiniz vergi toplamak, yeni vergiler yaratmak, yarın mazota 2 TL daha zam geliyor, hayırlı olsun. Vergide adaleti sağlayamıyorsunuz; çok kazananın vergisini affederken garibana katmerli vergi yüklüyorsunuz. Trump'a yaranmak için ABD mallarındaki yüzde 70 oranında ek vergiyi kaldırıyorsunuz. Sunumunuzda "Çok şükür, kur korumalıdan çıktık." diyorsunuz, sanki kur korumalı faiz Osmanlı'dan kaldı, bu bela gözünden ışık saçan Bakan Nebati'den ve "Enflasyon sebep, faiz sonuç." diyen ekonomist Cumhurbaşkanından kaldı. Ülkemize kur korumalı faizin bedeli 60 milyar doların üzerinde. Bu halkın vergilerini, alın terini

bir avuç zengine verdiniz. 1 Mart 2012 tarihinde Cumhurbaşkanı Erdoğan ne dedi "Para tıpkı bayrak gibi, tıpkı millî marş gibi bir ülkenin gücünü, itibarını, bağımsızlığını simgeler. Paranın itibarı o milletin itibarıdır." Çok doğru. Şimdi sizlere soruyorum: Ülkemizi ve Türk liramızı kim itibarsızlaştırdı? Ülkemizin en büyük parası 200 TL, piyasaya ilk çıktığında, 2009 yılında 130 dolara denk gelirken bugün 5 dolar etmiyor. 200 liramız on altı yıl önce 125 dolardı yani 5.265 lira değer kaybetti. 2009 yılında tüm banknotlarımızın toplam değeri 385 lirayken 19 kilo 250 gram kıyma alabiliyor ama bugün sadece 600 gram kıymayı zor alıyoruz. Paramız pul oldu, itibarımız yerle bir oldu, ülkemiz vatandaşı yurt dışına çıkarken vize dahi alamıyor.

Sayın Bakan, AK PARTİ Hükûmeti yirmi üç yılda başka bir şeyler daha yaptı, ne yaptı? İşsizlikte, yoksullukta, gelir adaletsizliğinde Avrupa'da 1'inciyiz; yüksek faizde Avrupa 1'incisi, dünya 2'ncisiyiz; en yüksek enflasyona sahip 5 ülke arasındayız; hukukun üstünlüğünde 143 ülkede 118'inci sıradayız; basın özgürlüğünde 180 ülke arasında 159'uncu sıradayız. Bugün sabah Çorumlu hemşehrim yazar Soner Yalçın dâhil 6 gazeteciyi gözaltına aldınız. Sayın Bakan, fakirden alıp zengine verdiğiniz bu sistemde 86 milyonun yüzde 50'sini açlık sınırının altında, yüzde 80'ini yoksulluk sınırının altında yaşama mahkûm ettiniz. Onlar size hakkını helal etmiyor. Ürünü tarlada kalan köylümüz, çiftçimiz, savcılar, bürokratlar, bakan yardımcıları ikişer üçer maaş alırken işsiz gezen gençlerimiz, açlık sınırının altında maaşa mahkûm ettiğiniz emeklimiz, asgari ücretlimiz, geçinemeyen dul ve yetimlerimiz size hakkını helal etmiyor. Bir öğün yemek vermediğiniz, sabahın karanlığında okula gitmek zorunda bıraktığınız, yurt bulamayan, parasızlıktan üniversiteye gidemeyen öğrencilerimiz, 1 milyon atanamayan öğretmenimiz, üniversite sınavında sorularını çaldığınız, yazılı sınavda Türkiye sıralamasına giren ama mülakatta elenen öğretmenlerimiz, gençlerimiz size hakkını helal etmiyor. Bir günle on yedi yıl sonraya emekliliğe mahkûm ettiğiniz kademeli emeklilik bekleyen vatandaşlarımız, hakları olduğu hâlde emeklilik başlangıcı saymadığınız için staj ve çıraklık mağdurları size hakkını helal etmiyor. BAĞ-KUR primini, dükkân kirasını, yanında çalışanın maaşını ödeyemez duruma düşen esnafımız size hakkını helal etmiyor. İflas isteyen, işçi çıkartmak zorunda kalan, üretimini yurt dışına kaydıran sanayicimiz de size hakkını helal etmiyor.

Sayın Bakan, şunu bilin ki bu halkın içine düştüğü yoksulluğun sorumlusu sizlersiniz ve bunun bütün vebali boynunuzadır.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Burhanettin Kocamaz, buyurun.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar; öncelikle hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Sayın Bakanımız her ne kadar -ülke ekonomisinin gelmiş olduğu bu kötü tabloya rağmen- sürekli olarak tozpembe tablolar çizmeye çalışıyor olsa da bunun hiç de böyle olmadığını aziz milletimiz bizzat iliklerine kadar işleyen ekonomik krizi yaşayarak çilesini çekmekte. Çarşıda pazarda başlayan yangın mutfağı sarmış, dalga dalga ülkenin dört bir yanına yayılmıştır. Toplumun hemen hemen bütün kesimlerinden feryatlar yükselmektedir. Daha dün Ankara'da sanayinin patronları ses yükselterek iktidarın uygulamakta olduğu yüksek faiz politikası yüzünden maliyetlerin arttığını, yatırımların ertelendiğini, krediye erişimin imkânsız hâle geldiğini ve halkın alım gücünün yok olduğunu, bu yüzden piyasa hareketlerinin durduğunu, izlenen yanlış politikalarla bir yere varılamayacağını açıklamıştır yani bırakın evini geçindiremeyen, kirasını ödeyemeyen gariban vatandaşlarımızı, artık sanayicilerimiz bile bu bozuk düzene ses yükseltmeye başlamıştır. Sanayicilerimizin bu talepleri bizler için, en önemlisi de ülkemiz için çok kıymetlidir. Tıpkı çiftçilerimiz gibi sanayicilerimiz de yüksek girdi maliyetlerine rağmen inatla üretim yapmaya ve istihdam sağlamaya çalışmaktadır.

Sayın Bakan, Türkiye'nin lokomotif sektörleri arasında yer alan tekstil sektörü büyük oranda Türkiye'yi terk ederek Mısır'a gidiyor, arkasında da binlerce işsiz insan bırakıyor. Tekstil sektörü, ülkemizi terk etmeden önce en üst perdeden sorunlarına çözüm bulunmasını her defasında dile getirmiş fakat iktidar bu sorunları hep görmezden gelmiş ve kulağının üstüne yatmıştır.

2025 yılının ilk yedi aylık döneminde tam 3.474 firma konkordato ilan etmiş, bu sayının yıl sonuna kadar daha da artacağı tahmin edilmektedir. 2025 yılının ilk yedi aylık döneminde konkordato başvurusunda bulunan toplam 3.474 firmanın 479'u inşaat, 313'ü de tekstil sektörüne ait firmalardan oluşmakta.

Sayın Bakan, her seferinde yapmış olduğunuz "En kötüsü geride kaldı." şeklindeki açıklamalarınızın artık hiçbir inandırıcılığı kalmamıştır. Sanayicinin, esnafın, çiftçilerin ve vatandaşlarımızın yaşadıkları acıklı durum ortadadır. Türkiye'nin bugün birçok Avrupa ülkesiyle üretimde ve istihdamda yarışması gerekirken izlediğiniz politikalarla Türkiye'yi bu yarıştan sizler çektiniz. Artık, Türkiye'nin adı, yüksek enflasyon konusunda yıllardır Zimbabve, Sudan, Venezuela ve Arjantin gibi ülkelerle anılmaya başladı. En yüksek enflasyona sahip Arjantin bile kamuda tasarrufa giderek enflasyon oranını bizim birkaç puan altımıza düşürdü. Sizler neden bahsediyorsunuz? Neyin en kötüsünün geride kaldığını söylüyorsunuz bu millete? Milletimiz bıktı usandı artık, umudu bile kalmadı. Artık sizin döneminizde bırakın iyi günler görmeyi, "Allah beterinden korusun." şeklinde dua etmeye başladı. Kendiniz yapmanız gereken tasarrufu fakir fukaraya yaptırarak "İtibardan tasarruf olmaz." mantığıyla ekonomiyi düzelteceğinizi zannediyorsunuz. Açlık sınırı 28.412 liraya, yoksulluk sınırı 92.547 liraya dayanmış; 16.881 TL olan emekli maaşı yüksek enflasyon karşısında 1.730 lira eriyerek 15.151 liraya düşerken yine ara zam göremeyen 22.104 liralık asgari ücret 6.328 lira eriyerek 15.776 liraya düşmüştür. İşçi, memur, emekli, çiftçi, esnaf ve dar gelirli halk perişan durumdadır. Vatandaşların artan giderler karşısında gelirleri sürekli azalıyor. Yüzde 29'la devralmış olduğunuz enflasyonu, aradan geçen yirmi dört yılda, vatandaşlar nezdinde hiçbir inandırıcılığı ve güvenilirliği kalmayan TÜİK rakamlarına göre bile ancak şimdi yüzde 32,87'ye düşürmekle övünüyorsunuz. Bağımsız kuruluş ENAG aynı dönem enflasyonu için "Yüzde 60." diyor. Devlette itibar, lüks makam araçlarıyla, uçaklarla ve sınırsız harcamaların yapıldığı şatafatlı makam odalarıyla kazanılmaz; itibar, vatandaşlar zor durumda kaldığında ve sıkıntıya düştüğünde, doğal afetlerde karşılık beklemeden onlara maddi destek sağlayarak kazanılır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - İtibar sahibi bir iktidar coronavirüste "Biz bize yeteriz Türkiye'm", selde "Türkiye tek yürek", depremde "millî seferberlik" adı altında yardım kampanyaları düzenleyerek milletine IBAN göndermez.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ediyorum.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Sizler bu milletten hilen ve cebren 2 kez motorlu taşıtlar vergisi aldınız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Sizin iktidar olarak hiç mi milletin zor günleri için ayırdığınız bir bütçeniz yok?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Hatip, teşekkür ediyoruz, sağ olun.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Milletten alırken kepçeyle alıyorsunuz, milletimiz sıkıştığında ya da başlarına bir felaket geldiğinde onlara çay kaşığını bile çok görüyorsunuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Mehmet Güzelmansur...

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Her şeye rağmen, Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin hayırlı olmasını diliyor, değerli hazırunu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, arkadaşlar, mikrofon bitince siz de konuşmanızı bitirirseniz hepimiz daha mutlu olacağız.

Evet, buyurun.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, kıymetli bürokratlarım; bugün bu mikrofondan yalnızca bir kentin değil, onurlu bir halkın feryadını size ulaştırmak istiyorum. Hatay'dan bahsediyorum; bir zamanlar bereketin, üretimin, kardeşliğin simgesi olan o topraklardan bahsediyorum. Bugün hâlâ bir şantiye alanı olan, sokaklarında tozun, sessizliğin ve çaresizliğin dolaştığı bir şehirden söz ediyorum. 30 Kasımda yani yirmi dört gün sonra mücbir sebep hâli sona eriyor. Sayın Bakan, Hatay'da hangi hayat normale döndü? Sosyal hayat mı, eğitim hayatı mı, sağlık alanı mı, ekonomik hayat mı normale döndü? Hangi esnaf rahat nefes alabiliyor? Kaç kalıcı iş yeri teslim edildi? Kaç kalıcı iş yeri teslim edildi de 30 Kasımda mücbir sebebi sonlandırıyorsunuz?

Sayın Bakan, Hatay'da hayat normale dönmedi çünkü orada hâlâ insanlar evsiz, işsiz, umutsuz. Esnafın büyük çoğunluğu prefabrik dükkânlarda siftah yapmayı bekliyor. O prefabrik dükkânları her yağmurda su basıyor, çatısı çöküyor. Müşteriyi o prefabrik çarşılara taşıyacak yolların çamur deryası olduğu bir il Hatay. Siz burada tablolara, rakamlara, grafiklere bakıyorsunuz ama orada insanlar geceleri çocuklarının önüne bir tabak yemek koyabilmek için mücadele veriyor. Birileri hâlâ "Hatay ayağa kalkıyor." diye konuşuyor ama o ayağa kalktığı söylenen Hatay'da binlerce insan hâlâ konteynerlerde, hâlâ işsiz, hâlâ umutsuz.

Sayın Bakan, buradan net rakamlarla bunları ifade etmek istiyorum. Bugün itibarıyla Hatay genelinde 132.919'u konteyner kentlerde 46.493'ü bireysel konteynerlerde olmak üzere toplam 179.862 vatandaşımız yaşamlarını konteynerlerde yani 21 metrekarelik alanda sürdürüyorlar. Yine, Hatay'da yıkılan ticarethane sayısı 47.653'tür, hak sahipliği kapsamında yapılması planlanan iş yeri sayısı 22.861'dir. Sayın Bakanım, bu ay itibarıyla teslim edilen iş yeri sayısı 2.515 yani başka bir deyişle iş yeri teslim oranı sadece yüzde 11,2'dir. Bu kadar yıkık bir şehirde konteynerdeki esnafın İstanbul'daki esnafla aynı sigorta primini ödemesi, aynı vergiyi ödemesini istiyorsunuz. Bu, ne hukukla ne adaletle bağdaşır. Bu, Hatay'a sahip çıkmak da değildir. Bu şekilde Hatay ayağa kalkamaz Sayın Bakanım.

Sayın Bakan, mali müşavirler yani Hatay'ın ticari damarlarını ayakta tutan insanlar bile nefes alamıyor. 568 ofisin 400'ü yıkılmış durumda. Ofisleri yıkılan mali müşavirlerin bir kısmı başka illere gidip geliyor, bir kısmı konteynerlerde, dört kişi bir bilgisayarın başında hizmet vermeye çalışıyor. Gündüz elektrik yok, internet yok, o yüzden beyannameler gece yarısı veriliyor.

Hatay'da esnaf kirasını ödeyemiyor, kredisi birikmiş, vergisini ödeyecek hâli yok. BAĞ-KUR borcunu düşünemiyor bile çünkü günün sonunda kazandığı ancak o günkü ekmeğini karşılamaya yetiyor Sayın Bakanım. Bir gerçek var; Hatay'da esnaf para kazanamıyor, esnaf kazanamayınca mali müşavir de kazanamıyor. Ücret tahsil edemeyen mali müşavir personel çalıştıramıyor yani zincirleme bir ekonomik çöküşün eşiğindeyiz ve siz bu zinciri daha da ağırlaştıracak bir kararın altına imza atmak üzeresiniz. Lütfen yapmayın bunu Sayın Bakanım.

Sayın Bakan, lütfen, bu, Hataylıların çağrısını dinleyin çünkü bu karar Hatay'daki binlerce işletmeyi, binlerce aileyi, binlerce hayali bitirecek. Antakya, Defne, Samandağ, Kırıkhan, Hassa; özellikle bu ilçelerde mücbir sebebi sona erdirmek demek küçük esnafı tamamen bitirmek demektir. Bakın, mücbir sebebi uzatmak devlete bir külfet değildir ama uzatmamak Hatay'ın ekonomisini, Hatay'ın ahalisini topyekûn çökertmektir. Hatay halkı sadaka istemiyor; vergi indirimi, sigorta desteği, prim kolaylığı istiyor, hakkı olanı istiyor. Bu talepleri teşvik diye görmeyin. Bunlar lütuf değil, adaletin gereğidir.

Sayın Bakanım, eğer mücbir sebebi uzatmazsanız, eğer vergi ve prim desteklerini sağlayamazsanız orada esnaf da biter, işveren de biter, ekonomi de biter ve siz bu kararla Hatay'ın yeniden ayağa kalkma umudunu elinizle söndürmüş olursunuz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkanım, ben de Sayın Mehmet Güzelmansur'un konuşmasını deprem bölgesinin bir milletvekili olarak son derece doğru buluyorum ve katılıyorum, destekliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum değerli milletvekilleri.

Sayın Erbaş, buyurun.

AHMET ERBAŞ (Kütahya) - Sağ olun Başkanım.

Sayın Bakanım, değerli milletvekili arkadaşlarım ve değerli bürokratlar; bütçemiz şimdiden hayırlı uğurlu olsun.

Bütçe görüşmeleri devletin mali disiplini kadar bu disiplini sağlayan kurumun da değerlendirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Bugün hem mali istikrarın sürdürülmesi hem de yapılan çalışmaların değerlendirilmesi açısından bazı hususlara dikkat çekmeye çalışacağım. Ekonomik olarak zor zamanlardan geçilen bu dönemde vergi incelemelerinde gösterilen yoğun çalışmaları olumlu karşılamakla beraber, vergilendirmede adaletin sağlanması için çok kazanandan çok, az kazanandan ise geliri oranında vergi alınması açısından değerli görmekteyim. Şüphesiz, bu çalışmalar yapılırken teknolojinin bütün nimetlerinden yararlanıyoruz.

Yararlandığımız son sistem de anladığım kadarıyla KURGAN sistemi. Sayın Bakanım, KURGAN sistemini biz sinek avlamak yerine bataklığı kurutmak olarak tabir ediyoruz ve görüyoruz. Mutlaka eksikleri vardır, tamamlanacak kısımları vardır ama son derece başarılı bir sistem.

Bu incelemelerin ve kayıt dışının arttığı bu dönemde mücadelenizi yapan vergi müfettişlerinin de özlük haklarını mutlaka bu kapsamda değerlendirmemiz lazım.

Sayın Bakanım, bizim ülkemizde esnafımız, yatırımcılarımız gerektiğinde fedakârlık etmekten geri durmamıştır. Bu anlamda mutlak suretle devlet olarak da zor zamanlarında yanlarında olduk ve olmaya da devam ediyoruz. Ara sıra da çeşitli aflar çıkarıyoruz veya yapılandırmalar çıkarıyoruz. Bunların yapılması gerekir mi? Gerekir ama çok sık kullanıldığı zaman da şöyle bir disiplinsizliğe yol açıyor: Bu afları bekleyen bir ticari güruh çıktı ortaya. Yalnızca nasılsa af gelir diye vergisini vermeyen ama bunun yanında da her ay düzenli olarak vergisini veren bir esnaf kitlemiz var. Mutlaka bu iki grubu birbirinden ayırmamız lazım. Her ay düzenli olarak devletine yükümlülüğünü yerine getiren esnaf kardeşlerimizi de vergi indirimi, prim indirimi gibi uygulamalarla teşvik etmek gerekmektedir.

Sayın Bakanım, kamu harcamaları denetimi ve tasarruf tedbirleri istisnası uygulanması da maliye politikamızın verimliliği açısından önemli bir diğer hususdur çünkü yalnızca tasarrufu biz vatandaştan beklersek bu, tek ayak üzerinde yürümeye çalışmak gibi bir şey olur. Biz kamunun da bu disipline riayet etmesi gerektiğine inanıyoruz ve bu konuda yaptığınız çalışmaları da takdir ediyoruz.

Kontrollerinizle hem devletin birimlerine, bakanlıklara hem de belediyelere yaptığınız denetimler yerindedir fakat burada benim anlamadığım bir nokta var Sayın Bakanım: Belediyeler şu anda özel sektörün neredeyse rakibi durumuna geldiler. Kısa bir örnek vermek gerekirse, Kütahya organize sanayi bölgelerinde -7 organize sanayi bölgesi var- bugün 8 bine yakın istihdam için açığımız var. Biz devamlı ilana çıkıyoruz, devamlı ilana çıkıyoruz "Gelin, bizle çalışın." diye, müracaatlar neredeyse bir elin parmağı kadar çıkarken bir belediye -herhangi bir belediye, fark etmez- yalnızca 80 kişi için müracaat ettiği zaman 8 bin kişi birden müracaat ediyor. Belediye Başkanları bu BİT'leri kendi arka bahçeleri gibi kullanıyorlar ve anladığım kadarıyla hiçbir sorumlulukları da yok. Seçimlere bir gün kala bir anda bin kişiyi alabiliyorlar. Buna mutlaka bir disiplin getirmemiz lazım. Ayrıca, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda da düzenlemeler getirmemiz lazım doğrudan alımlarla ilgili çünkü parçalayarak alımları yapan bir kitleye de ulaştık. Maalesef, kötü niyetli arkadaşlarımız bunları kullanmaktan da çekinmiyorlar. Bunlara mutlaka önlem almamız gerekmektedir.

Yalnızca vatandaştan beklersek israfı durduralım diye yanlış yapmış oluruz. Bizim mutlaka kamuyu ve belediyeleri de çok ciddi bir şekilde denetlememiz lazım.

Son olarak da bu ülkenin mali istikrarı için gecesini gündüzüne katan tüm kamu personelimize teşekkür ediyorum. Milletimizin refahı ve devletimizin itibarı, adaletin tesisi için çalışan herkesin emeklerini aziz olarak görüyoruz. Üretken, adaletli, şeffaf, liyakatli, esaslı bir maliye yapısının tesis edilmesi için yapacağınız her adımda yanınızda olduğumuzu belirtir, başarılar dilerim.

Sağ olun efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Sayın Nail Çiler, buyurun lütfen.

Sayın Başkan, Değerli Bakanım, sevgili milletvekilleri; ben de hepinizi sevgi, saygıyla selamlıyorum.

Yüksek faiz ve maliyetlerinin arttığını, krediye erişimin çok zor olduğunu, halkın alım gücünün azaldığını, tüm sektörlerin bu zor koşullarda mevcudu korumaya çalıştığını hepimiz biliyoruz. Üretim ekonomisine destek verilmezse istihdamda büyük kayıplar yaşanacaktır. Ekonomide teknik resesyon yaşandığını hepimiz biliyoruz. Son günlerde fabrikaların taşınır hâle geldiğini bile gördük. Birkaç gündür tırlar yüzlerce fabrikayı taşıyor, fabrikalar adres değiştiriyor, ülke değiştiriyor.

Sevgili Bakanım, eğer vergide bir yapılandırma yapılacaksa -demin milletvekilleri de söyledi- gününde vergisini ödeyen tacir, tüccar, esnaf için de bir ödül mahiyetinde taltif edilmelidir diye düşünüyorum.

2024 yılı itibarıyla Kocaeli'nin vergi tahakkuk miktarı 845 milyar 799 milyon TL. Bunun 806 milyar 186 milyonu tahsil edilmiştir yani yüzde 95,3 tahsilat oranıyla Türkiye lideridir Kocaeli; tahsilat ve tahakkukta hep ilk 3'te olan bir ili. Bu vergilerin yüzde 52'si de Gebze'den toplanmaktadır. Gebze'de İlyasbey Vergi Dairesi, Uluçınar Vergi Dairesi, KDV İhtisas Vergi Dairesi ile Gebze Uygulama Denetim Müdürlüğü olmak üzere birçok ilde bulunmayan vergi kurumlarına sahiptir. Her ne kadar tanımı bir ilçe bile olsa Türkiye'de 55 ilden büyük, 65 ilden fazla ihracat yapan bir yerdir. Bu büyük ekonomik katkıya, iş gücüne rağmen Gebze'de hâlâ bir vergi dairesine ait bina maalesef bulunmamaktadır. Mevcut vergi dairesi için kamu bütçesinden milyonlarca kira ödenmektedir. Gebze gibi sanayinin kalbi, Türkiye ekonomisinin lokomotifi, her ne kadar tanımı bir ilçe de olsa -demin dedim- bir vergi dairesi kendine ait binada değil. Şehir trafiğinin yoğun olduğu bir yerde ve ayrıca bu yapı için kamu bütçesinden her ay yüklü miktarda kira ödenmektedir. Bir yandan ülkemizin en fazla vergi ödeyen sanayi bölgesi olacağız, diğer yandan kendi vergi dairesi bile olmayacak. Gebze'nin büyüklüğüne, emeğine ve üretim gücüne yakışmıyor. Gebze'mizin ekonomik yapısına yakışır bir binada hizmet vermesi bir lütuf değil, haktır. Gebze'nin hakkını Gebze'ye verin. Kocaeli'nin en güçlü ilçesinin sanayisini, kalbini görmezden gelmeyin. Gebze'nin emeğini, alın terini, akıl terini savunmak bizim boynumuzun borcudur.

Ülkemizin üretim üssü olan Gebze adına bir başka önemli bir konuyu daha gündeme getirmek istiyorum. Gebze, Türkiye'nin en fazla sanayi kuruluşlarına ev sahipliği yapan, ekonominin can damarlarından biri, alın terinin yanına akıl terini koyanların merkezidir. Gebze'de 10 tane organize sanayi bölgesi, TÜBİTAK MAM, TÜSSİDE, 1 tane serbest bölge, Bilişim Vadisi ve kuluçka merkezleri, 4 tane teknoloji geliştirme bölgesi vardır ancak ne yazık ki üretimi Gebze'de yapıldığı hâlde vergi kayıtları -bu çok önemlidir Sayın Bakanım- başka illerde tutulduğu için ciddi kaynak kayıpları yaşanmaktadır; yerel hizmetlerin zayıflamasına, adaletsiz bir gelir dağılımına neden olmaktadır. Bunu eleştirmek için değil, çözüm üretmek için söylüyorum. Kim, nerede üretim yapıyorsa oradaki belediye hudutları içindeki vergi dairesine kayıt olma zorunluluğu getirin; hem gelir adaletini sağlar hem de kayıt dışılığı azaltır. Gebze'ye benzer üretim bölgelerinde de bu adalet sağlandığında Türkiye ekonomisi daha dengeli ve güçlü bir yapıya kavuşacaktır.

Bir diğer önemli konu, hep depremden bahsettik; evet, 1999 Marmara depremini Kocaeli yaşadı, biz de yaşadık. Değerli Bakanım, yürürlüğe 26 Kasım 1999'da 4481 sayılı Yasa'yla özel iletişim vergisi getirdiniz. Evet, depremin yol açtığı ekonomik kayıplar giderilsin diye getirdiniz fakat müktesep hak gibi bugüne kadar geldi; geçici bir vergi ancak sonra kalıcı oldu. Şimdi, Türkiye bir değişimi yaşıyor, evet. Bu değişimde teknolojiye ihtiyaç var mı? Var. Cep telefonu görüşmeleri, internet hizmetleri, kablosuz iletişimden, her türlü telekomünikasyon hizmetlerinden özel iletişim vergisinden vazgeçin diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Sayın Orhan Sümer, sonra Mehmet Zeki İrmez, Sayın Mehmet Baykan, Sayın Murat Çan, Sayın Necmettin Çalışkan, Sayın Fethi Açıkel, Sayın Aliye Coşar, Sayın Reşat Karagöz ve Sayın Gülcan Kış; lütfen, herkes hazırlığını ona göre yapsın.

Buyurun Sayın Sümer.

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, Türkiye bugün ciddi bir güven ve makroistikrar krizinin gölgesindedir. Yıllık enflasyon hâlâ yüzde 30'ların üzerindedir. Makyajlı TÜİK verilerine göre bile vatandaşın alım gücü eriyor, fiyatlar millet için hayatı çekilmez hâle getiriyor. Bu ortamda Hazinenin bütçe öngörüleri, vergi politikaları ve harcama öncelikleri milyonlarca ailenin cebini doğrudan etkiliyor. Merkez Bankası politika faiziyle içinde belirgin dalgalanmalar gösterirken politika faizinin düzeltilmesiyle birlikte ekonomi derin yapısal dönüşüme ihtiyaç duyuyor. Kısmi faiz ayarlamaları tek başına çözüm değildir.

Sayın Bakan, bütçe öncelikle açıkça sorgulanmalıdır. 2025'in ilk dokuz ayında merkezî yönetim bütçe gerçekleşmeleri kamuya açıklandı. Giderleri, gelirleri ve bütçe açığı kalemlerinde sürdürülemez riskler mevcuttur; bu durum çok açık. Çok az ekonomi bilen tüm çevreler tarafından bile büyüme, maliyet dengesi bakımından alarm verici olarak nitelendiriliyor ancak siz çıkıp "Ekonomi iyiye gidiyor." açıklamalarında bulunuyorsunuz. Tüm bakanlıkların koruma orduları, lüks makam araçları, bakanlık özel kalem bütçelerinde yaptıkları şatafatlı harcamalar ortadayken hazine harcamalarında şeffaflık sağlanmadan tasarruf söylemleri inandırıcı değildir. İktidara ve rant çevrelerine gelince "Lüks hayat, oh ne rahat!" vatandaşa gelince "Bayat ekmeğe sebat." bu kadar da olmaz, el insaf! Bu çerçevede vergi yükü dar gelirliyi ve KOBİ'yi ezmektedir. Bütçe gelirleri arttıkça sosyal denge yok sayılmamalıdır. Borç yönetimi stratejileri yeni vergilendirmeye dayandırılmalıdır. Kaynaklar üretime değil gösterişe, gelecek vadetmeyen projelere kayıyorsa gerçek ekonomik dönüşüm mümkün olamaz.

Sayın Bakan, gerçekten sormak ve öğrenmek istiyoruz: Bu bütçe, TÜİK'e göre bile enflasyonun hâlâ yüzde 30'lar civarında seyrettiği, iş gücü piyasasında kırılganlığın sürdüğü bir dönemde dar gelirli ailelere ve üretime nasıl nefes aldıracaktır? Vergi tabanını daraltan değil yaygınlaştıran, düşük gelirli haneleri koruyan, KOBİ'lerin nakit akışını rahatlatacak vergi ertelemeleri ve doğrudan destek paketleri derhâl hayata geçirilmelidir. Bütçe harcamalarında tam şeffaflık sağlanmalı, rant odaklı harcamalara ve gereksiz yüklere son verilmelidir. Hazine, Maliye ve Merkez Bankası koordinasyonu açıkça ilan edilmeli ve tutarlı bir çerçeveye kavuşturulmalıdır. Siz televizyonlara çıkıp "Enflasyon hedefimiz şaşıyor." diyorsunuz, o zaman hangi yatırımcı size güvenip gelecek, hangi sanayici ve işveren kendini güvende hissedecek? Sayın Bakan, o zaman siz yoktunuz ancak 2023 yılında Bakanlığınızın bütçe görüşmelerinde dönemin Bakanına bir poşet içerisinde 2 kiloluk madenî para göstermiştim. "Bu poşetin içerisinde 85 lira bulunuyor, bu poşeti hurdacıya götürdüğümüzde tam 242 lira sayılıyor. Paranın hurdacıdaki değeri kendisinden daha değerli." demiştim. Daha sonra ekonominin başına siz geçtiniz. Bugün 2 kilo madenî para hurdacıda 380 lira ediyor yani 1 lira üretim maliyeti ise kaynaklarına göre 4,5 liraya ulaşıyor. İşte, hazırladığınız bütçenin özeti budur; ekonomiyi de adaleti de gelir dağılımını da hurdaya çevirdiniz.

Ayrıca, birkaç sorum olacak: Artan dolaylı vergiler, KDV, ÖTV vatandaşın yükünü artırırken gelir vergisi reformuyla daha adil bir vergi sistemi oluşturmayı planlıyor musunuz? Özellikle düşük gelirli vatandaşları koruyacak düzenlemeler gündeminizde var mıdır? Son üç sene içerisinde vergi borcu 5 milyon TL'nin üzerinde olan kaç şirkete yapılandırma hakkı tanıdınız? Pazar alışverişinden kira ödemelerine kadar her alanda ciddi fiyat artışlar yaşanıyor. Ekonomik krizle boğuşan vatandaşların geçim sıkıntısını hafifletmek adına temel ihtiyaç ürünlerinde fiyat denetimleri ve sübvansiyon gibi somut adımlar atılacak mı? Özellikle kamu çalışanları vergi dilimi adaletsizliğinden yakınıyor. Memurların maaşlarında vergi dilimi kesintisini sabitlemeyi ya da kaldırmayı planlıyor musunuz? Tasarruf tedbirlerinin bakanlıklar eliyle ihlal edilmesine karşı bir önleminiz var mıdır? "Kamuda tasarruf" söylemi sık sık dile getiriliyor ancak kamu kurumlarının araç kiralama, temsil ağırlama, danışmanlık ve bina kiralama giderleri geçen yıla göre daha da artmıştır. Bu harcamaların toplam tutarı ne kadardır? Türkiye'nin toplam kamu borcu 2025 yılı sonunda millî gelirin yüzde 40'ını aşmıştır. Bu borçlanmanın büyük bölümü döviz cinsinden yapılmakta, kur dalgalanmalarının da maliyetini vatandaş ödemektedir. Hazine neden hâlâ dövizle borçlanmaya devam etmektedir? Bu politikada TL'ye güveni yeniden tesis edecek bir stratejiniz var mı? 2025 yılı çerçevesinde merkezî yönetim bütçe açığı resmî verilere göre hedefin neredeyse 2 katına ulaşmıştır. Bu açık yıl boyunca yapılan vergi artışları ve harç zamlarına rağmen neden kontrol altına alınmamıştır? Bununla ilgili bir öneriniz var mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Mehmet Zeki İrmez, buyurun.

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Hepinizi öncelikle saygıyla selamlıyorum.

Vergideki eşitsizlik, gelirdeki adaletsizlik, patrona kıyak, emekçiye dayak, sermayeye teşvik ve halka sefalet; ne ararsanız aslında bu iktidarın döneminde yaşandı. AKP iktidara geldiğindeki IMF'nin temsilcisi, neoliberal politikaların gurusu, kemer sıkma uzmanı Kemal Derviş'in politikalarını aynen uyguluyor ve o anlayışın iz düşümü önümüzde, karşımızda. AKP yıllar içerisinde bir anlatı ortaya koydu "Ekonomiyi düzelttik, refahı getirdik, enflasyonu düşürdük." diye ama aslında ekonomi patladı, enflasyon yükseldi, söylemlerin hepsi de çöktü. Özelleştirmelerin, devlet eliyle zenginleştirilen yeni sermaye gruplarının, yapılan sarayların, devlet destekli garanti ödemelerinin, savaşa, silaha ayrılan kaynakların ve demokrasiden uzaklaşmanın ceremesini maalesef halkımız hâlâ ödemeye devam ediyor. Bir dönemin süper Bakanı olan Sayın Şimşek "Memleketime borcum var, ekonomiyi rayına oturtacağım." deyip yine dümenin başına geçti ama geçtiği gibi de vergiler arttı her nedense. Emekçinin, emeklinin, asgari ücretlinin emeğine, ekmeğine çöküldü. Oysaki Türkiye'de en zengin olan 10 insanın 2020'den bu yana servetini dolar bazında yüzde 52 artırdı. Yani şimdi burada kim kazandı, kim kaybetti, kimin cebi boşaltıldı, kimin kasası doldurulduu; hepsi ortada, meydanda aslında.

Değerli Komisyon üyeleri, bu ülkede öyle bir kurum var ki hiçbir verisine güven duyulmuyor, iktidar bu kurumun marifetiyle enflasyonu gizliyor, emeklilere ödenecek ücretler bu manipüle edilen verilerin ışığında maalesef belirleniyor. İsmini daha anmadım ama mutlaka bu kurumun hangi kurum olduğunu elbette ki biliyorsunuzdur; elbette bu kurum da TÜİK. Açlık sınırının 28.500 TL,

yoksulluk sınırının 93 bin TL'ye dayandığı bu düzende yıllık enflasyonun yüzde 38 küsur olduğunu belirtmek halkın aklıyla alay etmektir. TÜİK yayınladığı verilerle ekonomik krizi perdelemeye çalışmaktadır. Kurumun görevi iktidarın arkasını toplamak değil, doğru verilerle halkın hakkını savunmak olmalıdır. TÜİK'i bir an önce ikiyüzlü politikasından vazgeçmeye, doğru verileri paylaşmaya, sorumluluklarını eksiksiz bir şekilde yerine getirmeye çağırıyoruz.

Süremin sonuna yaklaşırken de şimdi, Körfez Savaşı sonrası Şırnak'ta hurda hâlde kalan ve resmiyette hâlâ görünen ama var olmayan araçlar nedeniyle yaşanan bir mağduriyeti de dile getirmek istiyorum. Cizre ve Silopi'den Irak'a yapılan taşımacılıkta yoğun bir şekilde kullanılmış, sınır ticaretinin çeşitli sebeplerden dolayı azalması ve sona ermesiyle birlikte sayısı toplam 3 bini bulan kamyon ve çekici atıl hâle gelmiştir. Varlıkları fiziksel olarak da ortada olmayan bu ticari araçların Emniyet kayıtlarında aktif olarak gözükmedikleri, 2000 yılından bugüne hiçbir hareket kaydı olmadığı saptanmış. Hâl böyle iken söz konusu ticari araçların trafik tescillerinin silinmemesinden kaynaklı araç sahipleri ciddi bir mağduriyet yaşamaktadırlar ancak bu araçlar resmen hurdaya ayrılmadığı için hâlâ kayıtlarda aktif olarak görünüyor yani vatandaşın elinde olmayan, fiilen var olmayan araçlar üzerinden hâlâ vergi borçları çıkarılıyor ve bu borç milyonlarca TL'yi de bulabiliyor. Vergi dairesinde bu kayıtları silmek hem zor hem de bürokratik bir süreç. Çoğu zaman "Bilirkişi raporu çıkar." deniyor ama araç zaten fiziksel olarak yok olduğu için rapor da mümkün olmuyor. Vatandaş faaliyetine son vermiş olsa bile vergi yükünden kurtulamıyor. Bu mağduriyetin çözümü için elinde aracı olmayan, ticari faaliyeti yapmayan nakliyecilerin mükellefiyet kaydının geriye dönük olarak silinmesi, hurda olduğu hâlde kaydı silinemeyen araçlar için vatandaşlara vergi ve ceza gönderilmesine son verilmesi ve konu hakkında yasal bir düzenleme yapılması gerekmektedir diyerek teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Baykan...

MEHMET BAYKAN (Konya) - Sayın Başkanım, Sayın Maliye Bakanım ve değerli ekibi; bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Bakanım, işiniz zor. "Paradan 6 sıfır atın, Taksim'de anıracağım." deyip bu eylemi yerine getirmeyenlere rağmen ülkemiz yirmi iki, yirmi üç yıldır vites artırarak ilerliyor. Karneyle ekmek dönemlerini hatırlattığımızda savaşı gündeme getirip bugün pandemiye, depreme, savaşlara rağmen, hiç görmezden gelerek yapılan eleştirilere rağmen görevinizi yerine getirmeye çalışıyorsunuz. Yabancı ülke elçiliklerinde toplaşıp...

CAVİT ARI (Antalya) - Karneyi bilmem ama insanları pazarın sonuna mahkûm ettiniz.

MEHMET BAYKAN (Konya) - ...ülkede iktidar değişikliği planlarına katık olanların ekonomideki dalgalanmalara sebep olmalarına rağmen bugünleri yaşıyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) - Pazar sonuna mahkûm ettiniz insanları, utanarak pazarın bitmesini bekliyor, akşam karanlığında çıkıyor pazara insanlar. Bunları görmüyor musun?

MEHMET BAYKAN (Konya) - Bizim de işimiz zor Sayın Bakanım. Meclis tutanaklarından okuyorum, deneyimli bir muhalefet milletvekilinin Meclis kürsüsünden konuşması...

CAVİT ARI (Antalya) - Yetmiş sene öncesinden bahsetmekten utanmıyor musun!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, sakin olun.

CAVİT ARI (Antalya) - Utanmıyor musun yetmiş sene öncesinden, İkinci Dünya Savaşı koşullarından...

MEHMET BAYKAN (Konya) - "Böyle bir akıl işi var mı? Bakınız, 2023 yılında dünyada 41 trilyon yatırım yapılmış."

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, sakin olun...

CAVİT ARI (Antalya) - Sen çık da pazara bak, pazara! Vatandaş utanarak çıkıyor o sokaklara!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı...

MEHMET BAYKAN (Konya) - "Türkiye'ye giren yatırım ne kadar biliyor musunuz? Sadece 10 milyar dolar, yüzde 1 bile değil."

CAVİT ARI (Antalya) - Bugünlerden bahset! Bir de spor adamı olacaksın!

MEHMET BAYKAN (Konya) - "Aslında yüzde 1'i bile değil. Ne kadar biliyor musunuz? Yüzde 0,25'i kadar, aldığımız yatırım miktarı sadece bu kadar 41 trilyon dolar içerisinde. Bu rakamlar ortada, bu bir algı mı? Yok. Bu sizin beceriksizliğiniz mi? Evet. Beceriksizliğinizi ifade etmek algıysa yanlış yerdesiniz."

CAVİT ARI (Antalya) - Doğru söylüyorsun!

MEHMET BAYKAN (Konya) - Şimdi, bunları dinledikten sonra biraz ekonomi haberlerini okumaya çalışan birisi olarak araştırdım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, bu kadar kendi tarihine düşman bir insan... Hayret edilecek bir şey yani! Allah Allah! Nedir bu kin kardeşim bu kadar ya!

MEHMET BAYKAN (Konya) - 41 trilyon yatırım 2023 yılına ait dünyadaki yatırım değil, dolaşımda olan toplam yatırım; on yılı, yirmi yılı var belki.

CAVİT ARI (Antalya) - Nereye yatırmışsınız, biz de öğrenelim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, bir sakin olalım lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) - Bu yatırımı nereye yatırmışsınız, nereye yapmışsınız, görelim!

MEHMET BAYKAN (Konya) - Burada ülkemizin payı 135 milyar dolar.

CAVİT ARI (Antalya) - Bir tane örnek verin, görelim.

MEHMET BAYKAN (Konya) - 1 milyar 750 milyon dolar 2023 yılına ait dış yatırım, bunun içindeki rakam 10 milyar dolar.

CAVİT ARI (Antalya) - Bir tane örnek verin, görelim. Kamu-özel iş birliği projesiyle değil de "Kamu kaynaklarıyla yaptık." dediğiniz bir tane eser gösterin.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Tutanaklara geçmesi için bunu ifade etmek istedim.

CAVİT ARI (Antalya) - Memleketin geleceğini borç altına soktunuz be!

MEHMET BAYKAN (Konya) - Siyasi tarihimizde örneğine az rastlanan bir istikrarla, kesintisiz şekilde 24'üncü kez bütçe hazırlama sorumluluğunu bizlere tevdi eden aziz milletimize teşekkür ediyor, gösterdiği güven ve teveccüh için şükranlarımızı sunuyorum. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde Türkiye Yüzyılı vizyonu doğrultusunda hazırlanan 2026 yılı merkezî yönetim bütçesinin ülkemiz, milletimiz ve tüm kesimler için hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

2026 yılı bütçemiz hükûmetlerimizin bugüne kadar hazırladığı 23 bütçede olduğu gibi, 86 milyon vatandaşımızın her birini kapsayan, insanı ve hizmeti merkeze alan bir anlayışla hazırlanmıştır. Göreve geldiğimiz dönemde her 100 liralık vergi gelirinin 86 lirası faize ödenirken bugün bu rakam 14 lira olarak, kaynakların büyük ölçüde eğitime, sağlığa, yatırımlara ve desteklere yönlendirildiği görülmektedir.

2026 yılı bütçesinde kaynakların hizmet alanlarına dağılımını paylaşmak istiyorum. Eğitim... Bütçede en büyük pay her zaman olduğu gibi eğitime ayrılmıştır.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Okullara sabun koyamıyorsunuz ya!

CAVİT ARI (Antalya) - Eğitimin kalitesi yerlerde sürünüyor, eğitimin kalitesi! Sayende, sporla başladı zaten!

MEHMET BAYKAN (Konya) - 2002 yılında eğitimin bütçe içindeki payı yüzde 9,4 iken 2026 yılında bu oran yüzde 15,3'e yükselmiş.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Okullara sabun koyamıyorsunuz, hâlâ diyorsunuz ki: "En fazla payı eğitime..." Veliler temizliyor etrafı!

MEHMET BAYKAN (Konya) - Eğitime toplam 2,9 trilyon kaynak tahsis edilmiştir.

CAVİT ARI (Antalya) - Temizlik malzemesi koyamadınız geçen sene, okullara güvenlikçi koyamadınız geçen sene! Bunlar hiç aklınıza gelmiyor mu, hiç utanmıyor musunuz bunlardan!

MEHMET BAYKAN (Konya) - Sağlık... 2002'de bütçeden sağlığa ayrılan pay yüzde 2,5 iken 2026 yılında bu oran 8,4 seviyesine yükselmiştir. Ülkemizin büyümesine katkı sağlayan yatırımlara 2 trilyon 7 milyar lira kaynak ayrılmıştır. Reel sektör... Sanayicilerimize, üretime ve ihracata destek amacıyla 713 milyar lira kaynak öngörülmüştür. Mahallî idarelere 1 trilyon 607 milyar lira kaynak ayrılarak bu payın bütçe içerisindeki payı yüzde 4'lerden 8,8'lere çıkmıştır. Gelir seviyesi düşük vatandaşlarımıza sağlık primleri için 157 milyar, 65 yaş üstü 106 milyar, sosyal konut finansmanı 100 milyar, engelli vatandaşlarımızın evde bakımına 90 milyar, engelli eğitimine destek 56 milyar, doğum yardımına 44 milyar, sosyal ekonomik destek ödemelerine 23 milyar, koruyucu aile uygulamasına 3 milyar olmak üzere 917 milyar liralık sosyal harcama öngörülmüştür.

Tarım sektörü stratejik önemi itibarıyla her dönem öncelikli alanlarımızdan biri olmuştur.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yapma, yapma!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Aman, oraya girme!

MEHMET BAYKAN (Konya) - 2026 yılı bütçesinde tarıma 888 milyar lira kaynak ayrılmıştır. Tarımsal destek programları için 168 milyar olmak üzere, 880 milyarı bulunmaktadır.

2026 bütçesi, üretimi, istihdamı, yatırımı, ihracatı, sosyal adaleti önceleyen, Türkiye Yüzyılı hedeflerimize uyumlu bir bütçedir diyorum, bütçemizin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Cavit Bey, tarihinize sahip çıkın! Tarihinizden bir rahatsızlığınız varsa...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri...

CAVİT ARI (Antalya) - Tarihe hakaret etme!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Tarihlerimiz farklı mı anlamıyorum ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

CAVİT ARI (Antalya) - Tarihinle, geçmişinle düşmanlık da yapma!

MEHMET BAYKAN (Konya) - Tarihinize sahip çıkın, tarihinizden pişmanlık duymayın, sahip çıkın.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sizin bu düşmanlığınız nedir cumhuriyetle?

CAVİT ARI (Antalya) - Sen inkâr peşindesin!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Senin tarihinle benim tarihim farklı mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

CAVİT ARI (Antalya) - Ha, sen inkâr peşindesin!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Senin tarihinle benim tarihim farklı mı?

MEHMET BAYKAN (Konya) - Demagoji yapmayın!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Demagojiyi sen yapıyorsun!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Görüşmelere on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.26

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.46

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, 9'uncu Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Kaldığımız yerden devam edeceğiz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Başkanım, ara vermeden bitirelim artık.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bağırmazsanız arkadaşlar, bitireceğiz. Sayın Bakırlıoğlu'na sorun, niye bağırıyor?

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Hakaret edilmezse...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kimse hakaret etmiyor arkadaşlar. Nasıl hakaret ediyor, ne diyor?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, bırakın Allah aşkına!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir dakika, bir dakika arkadaşlar...

MURAT ÇAN (Samsun) - "Tarihinizden utanın!" dedi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ne dedi Sayın Çan?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya "Tarihinizden utanın!" dedi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir dakika ya, bir dakika arkadaşlar... Arkadaşlar, bir saniye...

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, konuşmalar esnasında yapılan sözlü müdahalelere ve Antalya Milletvekili Cavit Arı'ya uyarısına ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ya, arkadaşlar, hepimizin bir muhakemesi var, kim size siyasi parti olarak eleştiri yapıyorsa... Kimsenin cumhuriyetle derdi de yok ya, cumhuriyetin sahibi siz de değilsiniz, AK PARTİ de değil, kimse değil, öyle bir şey yok.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Evet, öyle bir iddiamız da yok, öyle bir derdimiz de yok.

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - "Cumhuriyeti sizden iyi bilirim." demek de ona yakışmıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, bakın, birbirinizi... Bir saniye, siz konuştunuz... Ya, bir dakika arkadaşlar...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya, bir dakika... 1940'ta senin baban hangi partiliydi Sayın Başkan?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Babam 1954 doğumlu.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Deden hangi partiliydi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Halk Partili, başka parti mi bıraktınız?

VELİ AĞBABA (Malatya) - E, ne konuşuyorsun, sen de oradansın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Başka parti mi bıraktınız, çok partili hayata mı geçirdiniz memleketi?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Geçirdik, Allah'a şükür geçirdik, onu da yaptık.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Demokrasi taraftarları kazanınca mecburen Türkiye de çok demokratik hayata geçti, ne yapacaksın?

Şimdi, değerli milletvekilleri, kaldığımız yerden devam edeceğiz. Sizden istirhamımız şu Sayın Arı, bunu genellikle siz yapıyorsunuz, ayıp da oluyor. Şimdi, siz...

CAVİT ARI (Antalya) - Ben değil, konuşana söyleyeceksin Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye, bir saniye... Sayın Arı, bir saniye...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Cevap bile vermedi adam.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye... Ya, ben meramımı anlatabiliyorum, lütfen. Yani arkadaşlar, bir başkan olur, 10 başkan var bizde, lütfen... Şimdi, bir saniye...

CAVİT ARI (Antalya) - Evet, kiminle muhatap olduğumuzu bilelim yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yani Sayın Arı, ben sizi uyarıyorum, siz konuşturmuyorsunuz. Adam bir şey anlatıyor...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ne anlatıyor?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yani siz konuşuyorsunuz, kendi zaviyenizden değerlendiriyorsunuz "Memleket battı; şöyle kötü, böyle kötü." diyorsunuz, o da cevap veriyor, o da anlatıyor, öyle olmadığını iddia ediyor. Bunun kararını -birbirimizi ikna etmek için değiliz burada- görüşler yansır, görüşler yansıdıktan sonra vatandaş değerlendirir, verir. Burada birbirimizi yememize gerek yok, bizim bu konuşmalarımızla ne siz iktidara geleceksiniz ne biz iktidardan gideceğiz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, bize bakarak konuşmayın, lütfen karşıya bakarak konuşun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ben Sayın Arı'ya özellikle hitaben konuşuyorum, diğer arkadaşları da...

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, ben bu tavrınızdan alınganlık gösteriyorum çünkü...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Alınganlık göstermeyin, ben sizi uyardım, "Biraz da ayıp oldu." dedim size, "Sayın Arı, lütfen..." dedim, tamam mı?

CAVİT ARI (Antalya) - ...bizim cevabımız, bizim sözümüz kendilerini övmeye değil, projelerini anlatmaya değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, Sayın Arı, konuşturmadan...

CAVİT ARI (Antalya) - Bakın, orada, sataşmaya mahal verecek sözler sarf eden konuşmacılar var özellikle, onları uyaracaksınız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye Sayın Arı... Sataşma varsa bakarız ona.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Başkanım, tutanaklara bir bakın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye değerli arkadaşlar...

Siz sürekli yerinizden yani sesiniz çıktığı kadar bağırarak toplantının insicamını... Bu kadar insan on beş dakikadır boşu boşuna bekliyor, lütfen...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkan, herkes laf atıyor, orası bize laf atıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, Sayın Ağbaba, ufak tefek oluyor, sakinleştiriyoruz ama bu sürekli olunca konuşma gitmiyor, işler yürümüyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Biz gayet sakiniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, gazoz içiyor Sayın Arı, inşallah bundan sonra şey yapmaz, bir şey demiyorum, lütfen.

Evet, teşekkür ediyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ve 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) Hazine ve Maliye Bakanlığı (Devam)

b) Gelir İdaresi Başkanlığı (Devam)

c) Türkiye İstatistik Kurumu (Devam)

ç) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (Devam)

d) Sermaye Piyasası Kurulu (Devam)

e) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (Devam)

f) Kamu İhale Kurumu (Devam)

g) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (Devam)

ğ) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu (Devam)

h) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (Devam)

ı) Yatırımcı Tazmin Merkezi (Devam)

i) Bankalararası Kart Merkezi Anonim Şirketi (Devam)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Sayın Çan, buyurun.

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, en kötüsü geride kaldı. Az önce konuşan arkadaş konuştuktan sonra daha kötü konuşma yapılamaz, dolayısıyla en kötüsü geride kaldı, bu sözünüz burada anlam bulmuştur.

Bu arkadaş bir iki ay kadar önce bir pazara gidiyor, diyor ki: "Meyve hariç 250 liraya bu işi halledebiliriz, pazar alışverişini." diyor. Sayın Başkan da dedi ki az önce: "Vatandaş karar versin." Ben şimdi vatandaşın...

MEHMET BAYKAN (Konya) - Öyle dediğimi ispat et, 1 maaşımı Mehmetçik Vakfına bağışlıyorum; ispat edemezsen sen...

MURAT ÇAN (Samsun) - Tamam...

MEHMET BAYKAN (Konya) - Hatta ben şimdi maaşımı vereceğim, ispat et!

MURAT ÇAN (Samsun) - Vatandaşın yorumlarını okuyorum...

MEHMET BAYKAN (Konya) - Yalan söylüyor!

MURAT ÇAN (Samsun) - "250 TL değil, 750 TL'yi vereceğim. Muhacir pazarına gitsin, dönüşte hanımı eve alıyor mu, görelim." demiş vatandaş.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Baykan, ben şimdi bittikten sonra soracağım, iddiayı ortaya koyacağım.

MURAT ÇAN (Samsun) - Vatandaş bir şey daha söylemiş: "Türk milleti bu kadar aşağılanmamıştır tarihinde, bu kadar nokta nokta hor görülmemiştir. Yeter artık, insanları hor görmekten, aşağılamaktan vazgeçin. Biz bu milletin refah seviyesini nasıl yükseltebiliriz, onun derdine düşün." demiş. Ayrıca, "Artık kaçıncı yüzyılda yaşıyoruz, hâlâ barınma ve yemek derdi yaşatıyorsunuz." demiş vatandaş. Bu ekonomiyi o kadar kötü yönettiniz ki bir milletvekiliniz pazara gittiğinde aldığı yorumlar budur. O yüzden, konuşmanın en kötüsü geride kaldı.

Şimdi, bu bütçeyi tek cümleyle özetleyecek olursak bu bütçe bir tercihler bütçesidir ve kaynakların kimden alınıp kime verileceğini, kimin yoksullaşacağını, kimin zenginleşeceğini belirleyen siyasal bir tercihler manzumesidir; böyle bilinmesi gerekir. 2026 bütçesi Türkiye'nin emekçisine, üreticisine, çiftçisine, esnafına umut değil yeni yükler getirmektedir. 2026 yılında bütçe açığı 2 trilyon 712 milyar TL olacak, faiz dışı fazla ise yalnızca 29 milyar TL. Sizin araçlarınızın yakıtını bile karşılamıyor faiz dışı fazlanız. Açığın millî gelire oranı yüzde 3,5. Bu, Türkiye tarihinin en yüksek bütçe açıklarından biridir. Ancak mesele sadece açık değildir, asıl sorun, gelirlerin kimden toplanıp harcamaların kimlere yapıldığıdır. Gelir dağılımı açısından Cumhuriyet tarihinin en adaletsiz dönemini yaşıyoruz sayenizde. Vergi yükünün yüzde 61'i dolaylı vergilerden yani vatandaşın, yani ücretlinin cebinden karşılanıyor. Çok kazanan ile az kazananın aynı şekilde vergi ödediği bir süreç yaşatıyorsunuz. Sayenizde. Gelir vergisinin üçte 2'sini emekçiler öderken büyük şirketler, holdingler ve sermaye çevreleri vergi aflarıyla ödüllendiriliyor ne kadar inkâr etseniz de. 2026 bütçesinde vergi harcamaları yoluyla 3,6 trilyon TL'lik gelirden daha şimdiden vazgeçiyorsunuz. Bu rakam, iktidarın kimin yanında, kimin karşısında durduğunu açıkça gösteriyor. Faiz ödemeleri bütçenin en büyük üçüncü kalemi hâline gelmiş, 2 trilyon 741 milyar TL. Yani tarıma, eğitime, sağlığa üretime değil, faize ayrılan bir bütçeyle karşı karşıyayız. Üstelik, rasyonel politikalar diyerek övündükleri yeni dönemde bu yük hızla artmaktadır.

Değerli arkadaşlar, bu tablo, iktidarın yirmi iki yıldır ısrarla sürdürdüğü neoliberal politikaların çöktüğünün resmidir. Devletin yatırım ve üretim gücü tasfiye edilmiş, özelleştirmelerle elde kalan son kamu varlıkları bile satışa çıkarılmıştır ya da başka özel kurumlara terk edilmiştir. Bir başka çarpıcı gerçek ise tarımsal desteklerin bütçe içindeki payı 2006'da yüzde 2,7'ye kadar yükselmişken 2026 teklifinde yüzde 1'in çok çok altındadır. Bu, köylünün, üreticinin, tarlada alın teri dökenin artık bütçede yerinin kalmadığını gösteriyor.

Değerli arkadaşlar, Mecliste tıpkı Komisyon Başkanımız Sayın Muş gibi ben de Samsun'u temsilen görev yapıyorum. Karadeniz'in üretim gücü, bereketiyle bilinen bu şehir hakkında da sizlere birkaç şey söylemek isterim. Tarımsal desteklerin

düşmesiyle birlikte Samsun'un ovalarında üretim azalmış, gençler köyden kente göç etmek zorunda kalmış, şehir istihdam üretemeyen hâle gelmiştir. Organize sanayi bölgelerinde kapasiteler düşmekte, küçük işletmeler finansmana ulaşamamaktadır. Üretici artan girdi maliyetleri ve ucuz ithalat politikaları karşısında çaresizdir. İktidar kendi eliyle Anadolu'yu üretimden koparmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Necmettin Çalışkan...

MURAT ÇAN (Samsun) - Bu tablonun temel sebebi maliye ve ekonomi politikalarınızdır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Çan, teşekkür ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

4.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Samsun Milletvekili Murat Çan'ın Hazine ve Maliye Bakanlığının 2026 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki Konya Milletvekili Mehmet Baykan'la ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Baykan'a bir sataşmada bulundunuz, söz vermeyeceğim, yalnız bir şey söyledi. "Ben öyle bir şey söylemedim. Söylediğimi ispat ederlerse bir maaşımı Mehmetçik Vakfına bağışlayacağım, ispat edemezlerse Sayın Çan bağışlayacak mı?" diye bir soru sordu. Siz de tamam diyorsanız, dışarıda yazıları çıkarıp bakın.

MURAT ÇAN (Samsun) - Siz burada Başkansınız, hakem değilsiniz. Ben kendisine ispatlarım.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Bir iddiaya da konu yapmak istemiyorum Sayın Başkanım, yarın bir maaşımı Mehmetçik Vakfına gönderiyorum. Beyefendi benimle ilgili söylediklerini kelimesi kelimesine ispat edemezse o da lütfen bir maaşını Mehmetçik Vakfına bağışlasın. Ben iddiaya konu etmiyorum, yarın gönderiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamam, kayıtlara geçmiştir, benim odayı tahsis ediyorum size, orada tutanaklara buyurun bakın.

Teşekkür ediyorum.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Kabul ediyor musunuz? Kabul ediyor musunuz?

MURAT ÇAN (Samsun) - Biz sizinle konuşuruz, kabul ederim tabii.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Hazırun içerisinde Beyefendi, kabul ediyor musunuz?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kumara karşıyız biz Beyefendi, kumara karşıyız.

MURAT ÇAN (Samsun) - Sizin söylediklerinize karşı...

MEHMET BAYKAN (Konya) - Söylediklerini ispat edersen... Kabul ediyor musun?

MURAT ÇAN (Samsun) - Size ne oluyor?

MEHMET BAYKAN (Konya) - Ben iddiaya konu yapmıyorum, yarın bir maaşımı Mehmetçik Vakfına gönderiyorum, buyur, hodri meydan!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kumara karşıyız.

MURAT ÇAN (Samsun) - Burada insanların hayatıyla kumar oynuyorlar.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

MEHMET BAYKAN (Konya) - Hodri meydan!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Burada zar atmıyoruz, zar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sakinleşti.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Zar atmıyoruz, yarın gönderiyorum Veli Bey ben. İspat etsin!

MURAT ÇAN (Samsun) - İddiaların arkasında...

MEHMET BAYKAN (Konya) - O zaman yalan söyledin, o zaman yalan söyledin.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Basının yalanı, basının yalanı.

CEVDET AKAY (Karabük) - Mehmetçik Vakfına bağış yapmak için bir iddia kazanmak...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Basının yalanı...

Tekzipte bulundun mu?

MEHMET BAYKAN (Konya) - Yalanladım, merak etme, yalanladım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tekzipte bulundun mu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba...

MEHMET BAYKAN (Konya) - Bulundum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tamam, tekzibe bakalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar... Değerli milletvekilleri...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Biz basının yalancısıyız.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Hakikaten yalancı basın. Hakikaten Halk TV, NOW TV; yalancı basın.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Akit çok iyi (!)

MEHMET BAYKAN (Konya) - Evet.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar...

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Yalancı varsa A Habere bakacaksınız. Türkiye'yi güllük gülistanlık gösteren A Habere bakacaksınız.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, sağ olun.

Bakın, Sayın Çalışkan bekliyor.
MEHMET BAYKAN (Konya) - Beyefendi, yandaş basın bitti, fondaş basın da inşallah sizleri öyle eleştirebilir.
REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Yalan haber arayan A Habere bakacak.
VELİ AĞBABA (Malatya) - Bu nasıl?
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamam, süper...
Şimdi, herkes rahatladı arkadaşlar.
Devam ediyoruz.
Bakanım, nihayetinde kazanan Mehmetçik Vakfı; birinden birisi verecek parayı.
MEHMET BAYKAN (Konya) - Hayır, söz vermedi.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ben takip edeceğim bu işi. Bir dakika... Ben bakacağım.
MEHMET BAYKAN (Konya) - Beyefendi kabul etmedi, hemşehriniz kabul etmedi.
VELİ AĞBABA (Malatya) - Kumara karşıyız.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye...
MEHMET BAYKAN (Konya) - Para nedir ya?
VELİ AĞBABA (Malatya) - Sanki iddaa oynuyoruz burada, iddaa, iddaa.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - İddaa yok, iddaa yok, iddaa yok.
Ya, Mehmetçik Vakfına bağış...
VELİ AĞBABA (Malatya) - Kazı Kazan... İddaa...
REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Söyleyin de A Haberi takip etsin.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, tamam, mesele anlaşılmıştır.
MEHMET BAYKAN (Konya) - Yarın dekontu şahsınıza göndereceğim Başkanım.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ve 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) Hazine ve Maliye Bakanlığı (Devam)

b) Gelir İdaresi Başkanlığı (Devam)

c) Türkiye İstatistik Kurumu (Devam)

ç) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (Devam)

d) Sermaye Piyasası Kurulu (Devam)

e) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (Devam)

f) Kamu İhale Kurumu (Devam)

g) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (Devam)

ğ) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu (Devam)

h) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (Devam)

ı) Yatırımcı Tazmin Merkezi (Devam)

i) Bankalararası Kart Merkezi Anonim Şirketi (Devam)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Çalışkan, buyurun lütfen.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Bakan, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, muhterem hazırun; tabii burası siyasi tartışma yerinden çok teknik çalışma olduğundan kurumla ilgili bazı hususları arz etmek istiyorum: Öncelikle, Maliye Bakanlığının personel sayısıyla ilgili ciddi bir sorun var. Taşra ve merkez ayırımı hususunda da çok şikâyet geliyor. İşletmelerle ilgili KDV iadelerinin gecikmesi, yine teftiş esnasında krizde olduğumuz unutularak normal bir zamanmış gibi vatandaşa yükleniyor. İşletmelerle ilgili, kasada para tutan bir işletme takdir edileceği yerde faiz işletilerek cezalandırılıyor. Keza, deprem bölgesinde SGK mücbir sebep dolayısıyla ertelendi, bugün itibarıyla buna geriye dönük ceza yazılıyor.

Bunun dışında reel sektörle ilgili de şunu arz etmek isterim Sayın Bakan: Kur baskıyla yapıldığı için ihracatçı büyük mağduriyet içerisinde, geri dönüşüm desteği yüzde 3 rakamı çok az. Dün Sayın Bakana da ifade ettik, yüzde 8, yüzde 10'a çıkarılması lazım -kur hiç olmazsa oynanmıyorsa- ki zaten bundan da ihracatçının yalnızca yüzde 18'i yararlanabiliyor.

Bunun dışında arz etmek istediğim başka bir husus şu: Bir başarı hikâyesi ortaya konuyor ama gerçekler ortada. Maliye Bakanlığı topladığı kadar vermekle yükümlü bir kurum. Bugün milyonlarca memur yoksulluk sınırının altında maaş alıyor. Milyonlarca emekli ve asgari ücretli açlık sınırının altında maaş alıyor. Bugün bütçenin yüzde 20'si faize ödeniyor. Faize ödenen parayla borcumuzdan tek bir kuruş eksilmiyor.

Bunun dışında ne yazık ki "kayıt dışıyla mücadele" dendiğinde direkt reel sektörle mücadele akla geliyor. Oysa bugün eğlence sektörüyle, kumar yerleri olanlarla, futbolla, magazin dünyasıyla, bahis, faiz ve rant geliri olanlar öncelikli olarak hedef alınmalı. Bugün reel sektör eğer istihdam sağlıyorsa bir kahraman gözüyle görülmeli, bunlara destek çıkılmalı. Ne yazık ki bugün mücadele sadece üretenle, sadece esnafla, sadece dar geliriyle yürütülüyor. Eğer gerçekten kayıt dışıyla mücadele edilecekse İSO 500'deki ilk 100 firmayla bütün 80 milyonun tamamından alacağınızdan fazlasını alabilirsiniz.

Bugün ne yazık ki ülkemizde herkes borçlu, uçan kuşa borçlu pozisyondayız. Bu açıdan da özellikle de nakdî sermaye artırımıyla ilgili...

Tabii, sizlere de değişik platformlardan ulaştırılan pek çok sorun var. Yatırım teşvikiyle ilgili geri kalmış bölgelerin öncelenmesi gerekir. Son dönemde bütçe sıkılırken, bütçe oluşturacağız diye bir şekilde üretimin durmasına yönelik icraatlar yapılmış oldu. Özellikle Hatay'la ilgili şunu arz etmek isterim: Hatay on beş yıldır, önce Suriye iç savaşının ceremesini çekti, sonrasında deprem yükünü çekti. Türkiye'nin üç büyük sınır kapısından birisi olan Cilvegözü hemen hemen atıl vaziyette. Hatay'ın ihracatçısı, Hatay'ın esnafı, Hatay'ın üreticisi, Hatay'daki hemen herkes büyük bir mağduriyet yaşıyor. Bu noktada deprem bölgesine yönelik özel bir desteğinizi ısrarla talep ettiğimizi belirtmek isteriz.

Evet, bir büyüme söz konusu ama hormonlu bir büyüme ortada. Bugün ülkede gelir dağılımı adaletsizliğinin tarihin en yüksek döneminde olduğunu da net bir şekilde görüyoruz. Bugün itibarıyla, faiz gelirinin rekor seviyede olduğu, sadece faizcilerin para kazandığı bir dönem olduğu ortada, bu açıdan da esnafla ilgili işlemlerin biraz daha gevşetilmesi, bunun dışında da kayıt dışıyla mücadele ederken SGK primlerine yönelik bir düzenleme yapılması gerekir çünkü sigortalı eleman çalıştıran âdeta cezalandırılıyor. Bugün dünyanın birçok yerinden kaçak işçi getirerek işletmelerde, konteynerlerde gayriinsani şartlarda barındırılıyor; esas yapılacak mücadele bu olmalı. Bunun dışında son dönemdeki yasalar -dün Sayın Bolat'a da ifade ettim- TMSF şüphe üzerine herhangi bir şirkete el koyacak, kayyum yasasıyla da kayyum görevde bulunduğu süre içerisinde yaptığı hiçbir icraattan yargılanmayacak, sorgulanmayacak. Sayıştay hükümsüz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkanım, ben bir teşekkür etmek istiyorum Sayın Necmettin Çalışkan'a. Necmettin Çalışkan hayatını riske ederek Gazze'ye, Filistin'e desteğe gitti, hemşehrim olmasından büyük onur duyuyorum. Hem Necmettin Çalışkan'a hem de bu filoya katılan milletvekillerine huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ediyoruz.

Sayın Fethi Açıkel, buyurun.

FETHİ AÇIKEL (İstanbul) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, Bakanlığın değerli bürokratları, kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2026 Bakanlık bütçe teklifini aziz milletimizin tarihinde en çok fakirleştiği, en çok mülksüzleştiği, derin bir buhrana sürüklendiği, gelir ve servet eşitsizliklerini en kötü şekilde hissettiği bir dönemde tartışıyoruz. Öyle ki Türkiye'de çalışanların, yoksulların ve gençlerin âdeta Hindistan'dakine benzer bir kast toplumuna evrildiğini, dönüştüğünü görüyoruz. Sınıfsal mobilitenin, umudun kesildiği, tamamen kaybolduğu bir dönemi yaşıyoruz. AKP hükûmetlerinin kötü ekonomi yönetimi altında milletimiz bu bütçeyle, adaletsiz vergilerle, trafik cezaları dâhil yüksek idari para cezalarıyla ve maaş bordrolarındaki gelir vergisi kesintileriyle âdeta yoksullaşmanın her türlüsüyle terbiye edilmektedir. 22.104 lira olan asgari ücret ve 16.881 lira olan düşük emekli aylığı milletimizi alt kastların üyeleri gibi âdeta paryalaştırmakta, milletimizi kırıma uğratmaktadır. Gerçekten de yirmi üç yıl yılın sonunda bu yönetimin bütçeleri Türkiye'de nüfus doğurganlık hızının 1,5 seviyesinin dahi altına düşürmüş, orta sınıfı buharlaştırıp yok etmiş, genç insan kaynaklarımızı eğitim süresince vasıfsız ve mesleki beceriksiz bırakmış, KOBİ'lerimizi ve firmalarımızı yeni teknolojik dönüşümleri intibak edemeyecek bir hâle getirmiştir. Bu bütçe teklifi de Türkiye'nin sanayisizleşmesine ve fabrikasızlaşmasına çanak tutan, kayıt dışılıktan, kara paradan, ranttan ve merdiven altı mekanizmalardan medet uman, palyatif tedavi öneren bir zihniyetin bütçe teklifidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçtiğimiz yirmi üç yılda Financial Action Task Force ve GRECO gibi kriterler açısından Türkiye'nin toplamda altı yıl süreyle gri listeye girmesi Türkiye'nin âdeta bir kara para türbülansına teslim olduğunu ve finansal bir fetret dönemine girdiğini göstermektedir. Nitekim, kur korumalı mevduat, yüksek faiz, yüksek enflasyon bu fetretin yıkıcı semptomlarıdır. Maliyeti ise üreten ve çalışan emekçi milletimiz ödemiştir. Bu dönemde dünyanın önde gelen ekonomileri, yeni teknolojilere, inovasyona ve mesleki becerilere yönelip Joseph Schumpeter'in tabiriyle "yaratıcı yıkım" yani yaratıcı yapısal dönüşümü hedeflerken Türkiye ise kara para, rant ve yolsuzluk girdabı içinde tüm bunları ıskalayan, yozlaştırıcı ve çürütücü bir kurumsal yıkım için eğitilmiştir. Türkiye, maalesef, sizin bakanlık döneminizde gri listeye girerken de çıkarken de gözlemlediğiniz gibi bir endüstriyel imalathaneye dönüşmek yerine, geçtiğimiz on yıllar boyunca bir kara para aklama çamaşırhanesine dönüşmüştür. Batı'nın ambargolarına maruz kalan İran, Rusya, Latin Amerika gibi coğrafyaların kara para akımlarının etkisi altında kalmıştır. Bu kara düzen içinde kaynaklarını topluma değil, sadece kendi kasalarına aktaran yeni bir rant aristokrasisi ve mafyatik kara para oligarşisi Türkiye'nin kaynaklarına ve halkımızın ekonomisine musallat olmuştur. Osmanlı Galata Bankerleri gitmiş, yerine mafyatik kara para mültezimleri gelmiştir.

Bu bağlamda, son dönemde İstanbul altın rafinerisindeki kamu zararı iddialarından Borsa İstanbul'da manipülasyon şebekelerine, Merkez Bankası eski başkan yardımcısının dâhil olduğu yolsuzluk sisteminden medya holdinglerinin kaçakçılıkla ilişkisi iddiasına, bahis işlerine bulaşan Futbol Federasyonu hakemlerinden kripto para şirketlerine, sanal kumar bahis ağlarından dijital bankacılık sistemine kadar uzanan pek çok sektör ve alandaki çeşitli soruşturma ve el koymalar kara para çamaşırhanesinin somut göstergeleridir. Kurumlarımızı ve toplumu felç eden uyuşturucu, sigara, altın, petrol ve mazot, göçmen ve insan kaçakçılığı Türkiye'de nasıl bu kadar kolaylıkla yirmi üç yılda kurumsallaşabilmiştir? Siyaseti, bürokrasiyi ve ekonominin ciddi bir bölümünü nasıl yozlaştırabilmiştir? AKP yönetimi nasıl da her türlü kara para kaynağını Türkiye'ye ithal eden, organize suç örgütlerini ise dünyaya ihraç eden bir ülke hâline dönüşmüştür? Türkiye'nin 15-16 yaşlarındaki gençleri nasıl olup da küresel suç kartellerinin başına geçmiştir? Nasıl bir finansal ve iktisadi ekosistem bu çürümeyi yaratmıştır? Türkiye nasıl olup da Avrupa Birliğinin imalat ve lojistik üssü olabilecekken kara para aklama, kaçakçılık ve organize suç merkezi hâline dönüşmüştür?

Sayın Bakan, bu nedenle tarihsel tanıklığınız bu konudaki düşünceleri kapanış konuşmasında bizlerle paylaşmanızı zorunlu kılmaktadır.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ediyoruz.

Sayın Aliye Coşar, buyurun.

ALİYE COŞAR (Antalya) - Sayın Bakan, dün Ticaret Bakanını, bugün de sizi dinledik. Anlattığınız verilere göre her şey yolunda, pembe bir tablo var ancak sokakta, vatandaşta bunların karşılığı yok. Bakanlıklar arasında bir başarı sıralaması yapılsa zirvede açık ara 1'incisiniz. Yoksulluk her geçen gün derinleşiyor, gıda enflasyonu rekor kırıyor, çocuklar gıdaya ulaşamıyor, emekli ay sonunu getiremiyor. Asgari ücret açlık sınırının altında, üretici zor durumda, esnaf kepenk kapatıyor, işsizlik ve enflasyonda zirveyiz, işte bu sizin başarınız Sayın Bakan; yokluk, yoksulluk.

Ekonomik krizin sebebi, hukukun hiçe sayıldığı, yasamanın işlevsiz hâle getirildiği, kuvvetler ayrılığının yok edildiği bir siyasi krizdir. Vatandaşın yoksullaşması, işsizliğin artması, gelir adaletsizliği bu siyasi krizin ekonomik faturasıdır, nedense bu fatura da hep vatandaşa kesiliyor. Vergi gelirlerinin çoğu tüketiciden dolaylı vergilerle sağlanıyor. Ücretli çalışanın gelir vergisi bütçenin temel dayanağı olmuş. AKP bu bütçeyle halka yeni zamlar ve vergiler yüklüyor. Tüm bu tablodan iyimserlik beklenemez. Ülkede adalet olmadığı gibi maalesef vergide de adalet yok, sizin de "Vergide adalet sağladık." beyanlarınızın hiçbir inandırıcılığı yok.

Bütçe açığının her yıl arttığı bir dönemden geçiyoruz. 2026 yılında bütçe açığı 2 trilyon 712,7 milyar Türk lirası olacak, bunun sebebinin enflasyon olduğu açıktır; enflasyonun sebebi ise AKP Hükûmetidir. Hükûmetin enflasyon yüzde 16'ya inecek beklentisi bütçedeki kalemlerle açıkça çelişiyor. Mal ve hizmet alımları, cari transferler ve personel giderleri yüzde 25-40 bandında artarken, enflasyonun yüzde 16'da kalması mümkün değildir. Gerçek enflasyon halkın mutfağında, çarşı ve pazarda hissediliyor. Gıda fiyatları, kira ve enerji giderleri hane halkının gelirini eritiyor. Bütçede faiz ödemeleri artmış durumdadır. 2016 yılında yüzde 8,6 olan faiz ödemesi 2026 yılında yüzde 14,5'tir. 2026'da 2 trilyon 746 milyar lira faiz ödemesine gidiyor. Yani devlet halktan topladığı her 100 liralık verginin 20 lirasını faize ödüyor, 2017'de bu oran yüzde 10'du. "Faize karşıyız." diye ülkeyi yönetenlerin iktidarında faiz ödemeleri 2 katına çıkmış durumda, üstelik üç yılda ödenecek toplam faiz 9 trilyon lirayı aşacak. Bu her yıl bütçenin en büyük kalemi hâline gelen bir faiz düzeninin açık ilanıdır.

Ekonominin iyi olabilmesi için öncelikle yargı bağımsızlığı olmalıdır. Hem partimize yönelik mesnetsiz davalar hem de belediye başkanlarımıza yönelik haksız ve hukuksuz operasyonlar piyasadaki siyasi risk kaygısını artırıyor. Her siyasi dava ve operasyonda borsadaki düşüşün, dövizdeki artışı en yakından görüyorsunuz. Adaletin olmadığı bir ülkede ekonomik gelişme de olmaz. Milletin iradesinin gasbedildiği bu dönemde yargı eliyle siyaseti dizayn eden anlayıştan vazgeçilmediği sürece ekonomide iyileşme beklenmesi hayal olur. Hukuk devleti ilkesinden uzaklaştıkça ekonomik verilerde düzelme olmaz.

Sayın Bakan, millî gelire en büyük katkıyı sağlayan illerin başında Antalya gelmektedir ancak Antalya vergilerine karşılık yeterli yatırımı AKP iktidarından alamıyor, yapılan bütün projeler yarım, ulaşım ve sağlık yatırımları ya eksik ya da yapılmamış, otoyol inşaatına yeni başlanıyor, proje eksik veya hatalarla dolu. Yeni Manavgat Devlet Hastanesi bu yıl açılacaktı, temelleri atılmış şekilde yıllardır atıl duruyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİYE COŞAR (Antalya) - Alanya Payallar devlet hastanesi ise hâlâ bitirilemedi. Turizm kenti Antalya'da uçak seferleri azaltıldı. Gerçekler burada anlatılanlar gibi değil, gerçekler yokluğa, yoksulluğa sürüklenen halktır, halkı yok sayan bu bütçeyi de reddediyoruz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ediyorum.

Sayın Reşat Karagöz, buyurun.

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, bakan yardımcıları, bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün önümüzde duran bu bütçe bir mali belge olmanın ötesinde yirmi üç yılın sonunda halkın cebinden alınan her kuruşun kimin kasasına gittiğinin açık itirafıdır. Bu bütçe "Zengini daha zengin nasıl yaparız." düşüncesinin yasal ama meşru olmayan planıdır.

Bakın, rakamlar ortada: 2026 yılında bütçe açığı 2 trilyon 712 milyar lira olarak öngörülmüş, bütçe açığının millî gelire oranı yüzde 3,5'e dayanmış durumda. Bütçenin en büyük kalemi olan Hazine varlık ve yükümlülüklerinin yönetimi programının yaklaşık yüzde 90'ı faiz ödemelerinden oluşuyor. Bir zamanlar "Faiz lobisiyle mücadele ediyoruz." diyenlerin bugün o lobinin en sadık veznedarı hâline geldiğini görüyoruz.

Peki, bu faiz yükü neyle finanse ediliyor? Elbette vatandaştan kesilen vergilerle. Toplam vergi gelirleri 13 trilyon 783 milyar lira, bunun yüzde 61'i dolaylı vergilerden geliyor. Yani benzine zam geldiğinde, ekmeğe KDV eklendiğinde, elektrik faturasına ÖTV bindiğinde bu bütçeyi hazırlayanlar ellerini, avuçlarını ovuşturuyor. Gelir vergisinin yüzde 65'i patrondan değil maaşlı çalışanlardan kesiliyor. İşin özü bu ülkede vergiyi işine Mercedes'le gidenler değil dolmuşla, otobüsle, metroyla gidenler ödüyor. Bu bütçeye marketten çocuğuna 1 litre süt alan da özel uçağına yakıt alan da aynı oranda vergi katkısı sunuyor. Bu ağır tablo karşısında Sayın Bakana "Sosyal adalet nerede?" diye sormak istiyorum. Devletin kasasına girmesi gereken 3 trilyon 597 milyar liralık vergi gelirinden daha şimdiden vazgeçilmiş durumda. Zengine aflar, indirimler, muafiyetler sunuluyor ama yoksuldan bir kuruş eksik kalırsa haciz gönderiliyor. Bugünkü ekonomi yönetimi Robin Hood romanını tersten okumuş olacak ki fakirden alıp zengine vermeyi marifet biliyor. Kişi başına 150 bin lira, toplamda 13 trilyon vergi toplanan bir ülkede normal şartlarda açlığın, yoksulluğun konuşulmaması lazım ama bırakın konuşmayı biz bunu direkt olarak yaşıyoruz.

Açlık sınırı 27 bin lira, yoksulluk sınırı 91 bin lira. Yirmi üç yıldır tek başınıza iktidardasınız. Emekli 16 bin lirayla, asgari ücretli 22 bin lirayla geçinmeye çalışıyor. Engelli, dul, yetim 3 bin ile 7 bin lira arasında hayatta kalma mücadelesi veriyor. İnsanlarımızı evladına okul harçlığı vermek ile elektrik faturasını ödemek arasında bir tercih yapma noktasına getirdiniz. Tam altı sene önce ekonomik krizin ateşini yakan damat Bakan "Mart şubattan, nisan marttan, mayıs nisandan daha iyi olacak." demişti. Cumhurbaşkanı Erdoğan iki sene önce "Sonbaharda her şey düzelecek." diyordu. Kaç mevsim geldi geçti, yıllar birbirini izledi, yine ekonomik kriz bitmedi.

Sarayın hissettiği enflasyon yüzde 32, sokağın yaşadığı enflasyon yüzde 132. Anlıyoruz ki siz bu vizyonla, bu yönetim anlayışıyla vatandaşın sorununu kökten çözemeyeceksiniz. Vatandaş refaha kavuşmak için Cumhuriyet Halk Partisi iktidarını bekleyecek ama en azından bu süre zarfında vatandaşın yükünü biraz olsun hafifletmek için derhâl mevcut gelir vergisi dilimleri

düşük ve orta gelirli çalışanları koruyacak şekilde yeniden düzenlenmelidir. Vergide adalet sağlayacak reformlar bir an evvel hayata geçirilmelidir. Emekli maaşı ve asgari ücret enflasyon oranından bağımsız bir şekilde, insani yaşam koşulları gözetilerek yeniden düzenlenmelidir. Yatırım ortamı için en temel güvence olan yargı bağımsızlığı tesis edilmelidir.

"Millî Ekonomi Modeli" olarak pazarlamaya çalıştığınız deli saçması politikalarınız yüzünden bugün halkımız yerli krizi millî bir şekilde yaşıyor ve şimdi bu bütçeyle bir kez daha vatandaştan sabır dileniyorsunuz. Sizin anlayacağınız dilden anlatmak istiyorum: Bu milletin sabrının da bir bütçesi var Sayın Bakan ve o bütçenin açığı artık dayanılmaz boyutta. Size verilen tüm krediler bitti. Sizin verdiğiniz çekler karşılıksız çıktı, Hükûmetiniz iflas etti, millet sizden umudunu kesti ve önümüzdeki ilk seçimde de tahsilatını yapacak. Bu ülke bir avuç imtiyazlının değil, alnının teriyle geçinen milyonların ülkesidir ve biliyoruz ki bu ülkenin yönünü değiştirecek güç, önümüze gelecek ilk sandıkta Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında kendini gösterecektir.

Saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Evet, son konuşmacı Gülcan Kış.

Buyurun.

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, Bakanlığın çok değerli bürokratları, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, bugün önümüzde duran Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesi parlak, ciltli bir kitapçık gibi görünse de sunduğunuz bütçe ülkemizin acı bilançosudur. Bu bilanço, yükselen fiyatların, kapanan dükkânların, dağılan ailelerin, umudunu kaybeden insanların resmidir.

TÜİK'in kendi verileriyle konuşalım. Ekim ayında yıllık enflasyon yüzde 32,87; gıdada yüzde 34,87; konutta yüzde 50,96. Yani halk artık nefes alamıyor, bir ev kiralamak, çocuk okutmak, pazara çıkmak artık lüks hâline geldi. Sanayici üretemiyor çünkü maliyet yüzde 27 artmış, dayanıklı tüketim malları yüzde 33 zamlanmış durumda. Vatandaş, üretici, esnaf, herkes aynı girdabın içerisinde.

Sayın Bakan, sadece seçim bölgem Mersin'de eylül ayında 455 esnaf kepenk indirdi; yılın ilk on ayında 4 bin iş yeri kapandı. Türkiye genelinde bu sayı 134.324. Her kapanan iş yeri bir evin ocağının sönmesi demektir, bir çocuğun geleceğinin kararması demektir. Bu, sadece ekonomik değil toplumsal bir yıkımdır. Ekonomik kriz sadece cüzdanı değil, insanı vuruyor, aileler dağılıyor, borçlar intihara dönüşüyor, toplumun ruh hâli çöküyor. Ama siz "Rasyonel zemine döndük." diyorsunuz. Hangi zeminden bahsediyorsunuz Sayın Bakan, bu mudur rasyonellik? Kasada nakit tutarken vatandaşın cebini boşaltmak mıdır?

Sayın Bakan, Mayıs-Temmuz döneminde 807 milyar TL fazla borçlanma yaptınız, kasada 321 milyar TL nakit tuttunuz; bu parayı kime, hangi hazırlık için biriktiriyorsunuz? Bunu soru önergesiyle sorduğumuzda "stratejik sır" cevabıyla dönüş yaptınız. Peki, vatandaşın alın teri, vergisi, emeği ne zamandan beri sır oldu?

Bu sorumu bugün de kıymetli hazırun önünde tekrarlamak istiyorum, cevabını da açık bir şekilde vermenizi rica ediyorum: Sayın Bakan, bir yandan "yerli ve millî üretim" diyorsunuz, diğer yandan Togg'u kendi ülkesinde yabancıdan daha pahalıya satıyorsunuz. Bir vatandaş otomobil almak istediğinde ödediği vergi aracın yarı fiyatında. OECD ortalamasının çok çok üzerindeyiz; bu nasıl bir adalet, nasıl bir ekonomi yönetimidir? 2023-2025 arasında otomobil satışlarından topladığınız ÖTV ve KDV gelirlerinin nereye harcandığını da açıklamanızı istiyoruz; vatandaş bunu bilmek istiyor çünkü artık yerli üretim değil, vergi üretimi konuşuluyor bu ülkede. Kamu bankalarıyla ilgili sorularımıza da hâlâ yanıt alamadık Sayın Bakan. Vakıfbankın yüzde 1,53'lük hissesi 16 Eylülde yabancı kurumsallara satıldı. Alıcı kim? Neden gizli? 27,07 TL'lik satış fiyatı hangi değerlemeye göre belirlendi? Türkiye Varlık Fonunun sattığı hisselerin tam listesi nerede kayıtlı? Bankalar Hazineye bağlıysa bu satışın sorumluluğunu Cumhurbaşkanlığına atamazsınız.

Bu ülkede bir de 19 Mart 2023 sabahı var Sayın Bakan. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız Ekrem İmamoğlu gözaltına alındığında ne oldu? Borsa devre kesti, döviz fırladı. O gün olağan dışı döviz işlemleri tespit edildi mi? Kim kazandı, kim kaybetti? Bunların cevabı hâlâ stratejik sır mıdır? Ama bu ülkenin ekonomisinde artık sır değil, güven istiyoruz. Sayın Bakan, bu bütçede sosyal adalet yok, üretim yok, eşitlik yok; sadece vergi var, sadece faiz var, sadece yük var. Hazine doluyor ama mutfaklar boşalıyor, kasada para var ama halkın cebinde para yok. Bu ülke "Bize inanın." diyerek yönetilemez. Bu ülke adaletle, hesapla, vicdanla yönetilir ve bizler her fırsatta tüm gerçekleri söylemeye ve milletin sesi olmaya da devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, giriş sırasına göre soru-cevap kısmına geçiyoruz.

Kim daha erken sisteme girerse onlara söz vereceğim. Evet, geç kalanlar var.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Biz zaten girmiştik.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Efendim, siz erken girdiniz sıraya, onun için erken başladınız dolayısıyla erken kalkan erken yol alır.

MURAT ÇAN (Samsun) - Liste var mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Efendim, yok, liste yok, ekran var, ekranda.

Değerli milletvekilleri, on beş dakika süreyle soruları alacağız. On beş dakika sonra da Sayın Bakana cevap hakkını tanıyacağım.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

5.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, önümüzdeki yıl şubat ayında yaş haddinden emekli olacak Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı Ayşe Dilbay'a ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yalnız, değerli milletvekilleri, soru-cevap kısmına geçmeden önce... Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı Sayın Ayşe Dilbay'ı hepiniz tanıyorsunuz. 1979 yılında Maliye Bakanlığına başlıyor. Kırk altı yıldır Ayşe Hanım Maliye

Bakanlığının bütün kademelerinde görev yapmış çok değerli bir bürokrat. Önümüzdeki yıl şubat ayında yaş haddinden emekli olacak dolayısıyla bu kendisinin katıldığı son Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesi. Tabii, pek çoğumuz...

CEVDET AKAY (Karabük) - Torba yasada yaş haddini uzatalım Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Aslında Meclis olarak böyle bir şey yapabiliriz yani bu...

CEVDET AKAY (Karabük) - Yapalım yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Dolayısıyla, şimdi onu yapmadığımız şekliyle konuşuyorum yaparsak ayrı bir şey.

CEVDET AKAY (Karabük) - Yapalım bence.

CAVİT ARI (Antalya) - Destekleriz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Biz de Ayşe Hanım'a çok teşekkür ederiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ayşe Hanım, tabii, biz milletvekilleri olarak, milletvekilliği dönemimizde, Grup Başkan Vekilliği yaptığımız dönemde, Komisyon Başkanlığı yaptığımız -ve Bakanlık yaptım ben, ben kendimden örnek vermek istiyorum- o dönemde mevzuatın yazılmasından tutun da mevzuatın bütün detaylarına kadar bütün görüşler, kanaatler, hazırlıklar Ayşe Hanım tarafından gelirdi -Maliyenin metinlerini yazmak çok zordur- ondan sonra nokta nokta bir şey gelir, "İki olarak değiştirilmiştir." der ama neyin değiştirildiğini anlamak için belki böyle bayağı bir sayfa bakmak lazım. Bunları hazırlayan, bunların arkasındaki isim. Kendisi bu kadar uzun yıllar görev yaptı ve yaptığı bütün dönemler, pek çok Hükûmetle çalıştı ve her dönemde de görevi oldu. Dolayısıyla devletimize yapmış olduğu katkılardan dolayı ben de Komisyon Başkanı olarak sizler adına teşekkür ediyorum, kendisine şükranlarımızı sunuyoruz ve büyük bir özveriyle bu görevi kendisi yaptı. Yeni dönemde, emeklilik döneminde de kendisine sağlıklı, sıhhatli uzun bir ömür diliyoruz ve inşallah Sayın Ayşe Dilbay'ın yeri doldurulur. İnşallah, başka Ayşe Dilbay'ları da Gelir İdaresinde kendisinden sonra yetiştirmiştir temennisi ve duasıyla sözlerimi sonlandırmak istiyorum.

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - "Emekliliğini kabul etmiyoruz." diyeceksiniz sandık Sayın Başkanım.

(Gülüşmeler)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, ben yaş tahtaya basmam, getirin kanunu, oylayalım, ondan sonra.

(Gülüşmeler)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkanım, ben de bir iki cümle söyleyebilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, o zaman, buyurun Sayın Ağbaba.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, önümüzdeki yıl şubat ayında yaş haddinden emekli olacak Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı Ayşe Dilbay'a ilişkin açıklaması

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ben de tabii, 2011'de milletvekili olduğum günden beri Plan ve Bütçeyi seviyoruz. İki yıldan beri Plan ve Bütçe Komisyonu üyesiyim ama zaman zaman farklı komisyonlarda da Ayşe Hanım'ı görüyorduk. Hakikaten çok faydalandığımız, bazen akıl aldığımız bir bürokratımızdı. Ben de hayatında başarılar diliyorum. Umarım devletimize, milletimize hizmet etmeye devam eder.

Tabii, Maliye Bakanlığı hakikaten çok önemli bürokratların yetiştiği bir kurum, çok önemli bir kurumumuz. Devletin âdeta beyni, aklı; hem görev yapmış arkadaşlarıma hem şimdi görev yapan arkadaşlarımıza da teşekkür ediyoruz. Zaman zaman, tabii, rakip siyasetçilerin politikalarını beğenmiyoruz ama böyle tarafsız, devletini, milletini düşünen bürokratların da olması hakikaten memleket açısından önemli bir şey. Ben de hizmetlerinden dolayı teşekkür ediyorum.

Bu arada, bir de birini anmak istiyorum, geçtiğimiz gün de Ayşe Hanım'a söylemiştim: Tabii, Maliyede çok önemli bürokratlar var ama bir de şair yetiştiren bir kurum. Çok önemli şairimiz Cemal Süreya'nın da yetiştiği, emekli olduğu bir kurum; onu da rahmetle analım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ayşe Hanım'a torunlarıyla, eşiyle, çocuklarıyla güzel bir hayat diliyoruz. Umarım bu hizmetleri devam eder.

Ben de teşekkür ediyorum Ayşe Hanım'a.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Ağbaba.

Şimdi, bir daha mikrofona basın siz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yok, basmadım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gitti ya, söz hakkı, bir daha basın mikrofona.

Soru sormayacak mısınız?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir bakalım duruma.

(Gülüşmeler)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ve 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) Hazine ve Maliye Bakanlığı (Devam)

b) Gelir İdaresi Başkanlığı (Devam)

c) Türkiye İstatistik Kurumu (Devam)

ç) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (Devam)

d) Sermaye Piyasası Kurulu (Devam)

e) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (Devam)

f) Kamu İhale Kurumu (Devam)

g) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (Devam)

ğ) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu (Devam)

h) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (Devam)

ı) Yatırımcı Tazmin Merkezi (Devam)

i) Bankalararası Kart Merkezi Anonim Şirketi (Devam)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, öncelikle Komisyon üyelerimize söz vereceğim.

Bu arada, Sayın Bakanı selamlamayı ve teşekkür etmeyi ben yapıyorum topluca çünkü çok fazla soru var, siz direkt soruyu lütfen sorun.

Otuz saniyede toparlayalım ki bütün arkadaşların soru taleplerini karşılayabilelim.

Evet, Sayın Erdem, buyurun.

ORHAN ERDEM (Konya) - Sayın Bakanım, söyleyeceğim konuda tutumunuza ben de katılıyorum, doğrusu olduğunu düşünüyorum ama enflasyonun, dalgalanmaların, ülkenin olağanüstü durumlardan geçtiği, deprem gibi, pandemi gibi ve sonrası yaşanan büyük dalgalanmalarda ne yazık ki vergi borcu ve sosyal güvenlik borçlarını ödemekte sıkıntıya düşenler olmaktadır. Bu dönemde bu konuda ciddi bir beklenti var. Bunu takdirlerinize sunmak istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Güneş, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Bakanım, özellikle tekstil ve mobilya sektörlerinde birtakım sıkıntılar var. Bunlarla ilgili aylık 2.500 TL destek veriyorsunuz. Başka bir öneriniz olacak mı?

Diğer bir sorum da tabii, son yıllarda doların rezerv para olmaktan çıkması yönünde birtakım adımlar atılıyor. Türkiye burada kendisine ait veya dünyada geçerli olabilecek bir rezerv para. bu yönde nasıl bir adım atabilir? Kendi dijital parasını çıkarabilir mi?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kısacık...

SADULLAH KISACIK (Adana) - Sayın Bakanım, bu TÜİK madde sepet fiyatlarını ve Merkez Bankası döviz müdahalelerini niçin açıklamıyorsunuz?

Diğer bir sorum: Arka kapı döviz satışına dayanak oluşturan Hazine ile Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası arasındaki protokol hâlâ duruyor mu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Ben de Ayşe Hanım'a atfen sormuş olayım bu soruyu: Geçen hafta torba yasada burada Komisyonda geçirdik, Kentsel Dönüşüm Başkanlığına taksitli alacaklarının yüzde 25'i kadarıyla kamu bankalarından borçlanma yetkisi veriliyor. Biz bunu doğru bulmuyoruz. Sayın Bakanım, siz bunu doğru buluyor musunuz?

Bir de burada 2026 hedeflerinde, faiz desteğiyle ilgili 290 milyarlık bir rakam var. Bu, Kentsel Dönüşüm Başkanlığının kullanacağı kredilerle ilgili faiz oranı ne olacak, piyasanın ne kadar altında olacak? Bu 290 milyarda bu tutarı düşündünüz mü? Kamu iktisadi teşebbüslerine yapılan görevlendirme bedelleri tutarı nedir? Bir de sermaye yapısının güçlendirilmesi, finansman açıklarının karşılanması ve yatırım amacıyla yapılan sermaye transferleri tutarı ne kadardır?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, biraz hızlanmamız lazım.

Sayın Tanhan.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, bütçe giderlerinin kesin hesabı kısmında, cetvelinde "Kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan transferler." diye bir gider var; 1 milyar 177 milyon 59 bin. Bu dernekler hangileri? Bu derneklere yapacağınız bağışları...

Millî Eğitime, öğrencilere bir öğün yemek vermek gibi bir düşünceniz var mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Türkeş Taş…

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben SPK Başkanının yaptığı açıklamalarla ilgili düşüncelerinizi gerçekten merak ediyorum; bu bir.

Bir de ekonomiyi iyi yönetmek sizce yüksek faiz düşük kur politikası mıdır ya da düşük kur yüksek dış ticaret açığı mıdır? Ekonomiyi iyi yönetmek yüksek dış ticaret açığı, düşük rekabet gücü müdür ya da aynı anda hem cari açığı hem de kamu açığını mı sürdürmektir? Ekonomiyi iyi yönetmek az sayıda bankaya bırakılmış oligopolistik finans piyasası mıdır ya da nüfusun yüzde 70'ini düşük gelire getirip zengini daha zengin yapıp ortalama geliri yükseltmek midir? Ekonomiyi iyi yönetmek ekonomide vasat büyümeye muhtaç kalırken kalkınamamak mıdır ya da ekonomiyi iyi yönetmek insanlığımızın metanetine sığınıp hayat pahalılığına karşı onları ezdirmek midir? "Bir gecede doları istersek nasıl yükseltiriz?" diyenlere ödün vermek midir?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Gülsoy.

SEYDİ GÜLSOY (Osmaniye) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Geçtiğimiz hafta Komisyondan geçirdiğimiz bir teklifle, Genel Kurula gönderdiğimiz teklifle 4'üncü dönem geçici vergiyi tekrardan hayata geçireceğiz, öyle gözüküyor.

Meslek mensuplarımızın, mali müşavirlerin iş yoğunluğu nedeniyle her ay vermekte oldukları e-beratlarla ilgili süre uzatımını altı ay yapmayı düşünüyor muyuz?

Bir de e-beratları genelde meslek mensupları verdiği için idari para cezaları da onlara dönüyor dönüş olarak da; burada bir indirim düşünüyor muyuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kocacık.

ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, gerçek ve tüzel kişiler 2024 yılında mali tablolarını enflasyon düzeltmesine tabi tuttular. 2025 yılında Bakanlığımızın bu konudaki görüşünü merak ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Altınsoy.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Sayın Bakanım, mali müşavir ve yeminli mali müşavir meslek mensuplarımızın yeşil pasaport alımlarını sağlamak adına bir yasa çalışmanız olacak mıdır? Bunu merak ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kurt.

RESUL KURT (Adıyaman) - Sayın Bakanım, özellikle kamuoyunda en çok merak edilen, burada bazı milletvekillerimizin de zaman zaman dile getirdiği bir konu var: Vergi ve sosyal güvenlik borçlarına yönelik bir yapılandırma düşünülüyor mu? Bu konuda bir çalışma olacak mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Maliye Bakanımız, kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan kamu mühendislerinin derecesi 8/1'de olanların maaşları 68 bin TL, 1'in 4'ü olan mühendis ve mimarların ise ortalama 75 bin TL civarında. Ülkemizde ilgili kurumlarca açıklanan yoksulluk sınırının yaklaşık 94 bin TL olduğu bir dönemde -Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının- yurt dışından gelen ve ülkemizde çalışan mühendislerin aldıkları ücretin asgari ücretin en az 4 katı şeklinde olduğu bir ülkede kamuda göreve başlayan mühendis, mimar maaşının en az 120 bin; yirmi yılını dolduran mühendis, mimar maaşlarının ise en az 140 bin seviyelerinde olması gerekmez mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) - Mevcut durumda uygulanan maaş politikası sebebiyle kamu kurum ve kuruşlarında görev yapan mühendislerin mağduriyetlerinin giderilmesi noktasında takdirde bulunacak mısınız?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Açıkkapı…

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Sayın Bakanım, Tasarruf Tedbirleri Bilgi Sistemiyle 1.958 harcama biriminin denetlendiği ifade edildi. Bu denetimlerde tespit edilen israf veya verimsizlik vakaları hangi büyüklüktedir ve bu tespitlerin kamuoyuyla paylaşılması mümkün müdür?

Bir de zirai don ve kuraklık nedeniyle gıdada enflasyonun artmasının, üzerinde seyrettiğini ifade ettiniz.

Tarımsal üretimi ve arz güvenliğini güçlendirmek için hazine destekli özel finansman veya sigorta modeli planlaması imkânı mümkün olabilir mi; bir çalışma olur mu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Arpacı...

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Sayın Bakanım, Türkiye sanayisizleşiyor, tekstilciler batıyor ya da ülkeyi terk ediyor, ülke giderek ithalat cenneti oluyor. "Carry trade"le dünyanın en maliyetli dolarını üretim yok edilerek yurt dışına gönderiyoruz. Enflasyonla mücadele ithalatla değil üretimle olur. Döviz desteği en az yüzde 5 olmalı, istihdam desteği 5 bin lira her firmaya verilmelidir.

Sayın Bakanım, kayıt dışıyla mücadeleyi kayıtlı firmaların boğazını sıkarak yapıyorsunuz. "Gönüllü uyum" diye bir şey çıkardınız; KKM kaynaklı gelirlere getirdiğiniz vergi istisnalarının üzerinden mükellefler tehdit edilerek kurban pazarlığıyla gönüllü uyuma zorlanıyor. O gün insanları KKM yapmaya zorlarken bugün o kişileri neden cezalandırıyorsunuz? Eğer ceza keseceksiniz KKM'yi icat eden, irrasyonel politikaların mimari, müteahhidi zat tam arkanızda oturuyor, Ayşe Hanım değil, Ayşe Hanım'ın arkasında.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Varlık Fonunun Hazineye borcu ne kadardır? Varlık Fonu aldığı bu fonlarla ne yapmıştır? Varlık Fonu yurt dışından borç almış mıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Coşar...

ALİYE COŞAR (Antalya) - Dünyanın en çok ziyaret edilen 4 şehrinden 1'i Antalya'dır. Konaklama vergisi merkezî bütçenin gelir kalemine yazılıyor. Turizm kenti Antalya'da belediyelerimiz nüfusun 10 katına hizmet veriyor.

Konaklama vergisi yatırım ve hizmet veren yerel yönetimlerin hakkıdır, yurt dışında bunun örnekleri vardır. Konaklama vergisinin yerel yönetimlere aktarılması konusunda bir adımınız olacak mıdır?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Çan...

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum.

Bugün karşımızdaki ekonomik çöküşü kalıcı hâle getiren bir bütçedir, halkın değil sermayenin bütçesidir. Bu bütçe, gençlerin geleceğini ipotek altına alan, emeği değersizleştiren, kamuyu faiz sarmalına hapseden bir bütçedir.

Bu ülkenin bütçesini yüksek faiz lobilerine, vergi aflarıyla ödüllendirdiğiniz sermaye çevrelerine mi teslim edeceksiniz, yoksa alın teriyle geçinen emekçilere ve emeklilere mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Karagöz...

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Sayın Bakan, 2026 bütçesinin 2 trilyon 741 milyarı faiz giderleri olarak öngörülüyor. Bu tabloya bakınca biz "Faiz, nastır." diyen Cumhurbaşkanına mı inanacağız yoksa faiz lobisinin maaşlı personeli gibi çalışan ekonomi yönetimine mi inanacağız?

Atanamayan öğretmenler, staj ve çıraklık mağdurları, kademeli emeklilik, 3600 ek gösterge, yapı kayıt mağdurları, KİT personeli, kadro bekleyen taşeron işçiler, yıllardır mağdur edilen uzman çavuşlar ve daha pek çok grup 2026 bütçesinde sorunlarının çözülmesini bekliyor.

2026 yılında milyonlarca mağdurun sorunlarını çözecek kaynağı bu bütçede sağlayacak mısınız, bu millete sağlayacak mısınız?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Dinçer...

TALAT DİNÇER (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakan, ülkemiz genelindeki birçok işletmeyi ayakta tutacak olan basit usul vergi sistemini devam ettirmeyi düşünüyor musunuz?

Kamu alacaklarına bir yapılandırma düşünüyor musunuz? 1 milyon esnafı ilgilendiren esnaf kefalet kooperatiflerine fatura zorunluluğu getiren ve kamu alacaklarının olmamasını öngören bu şartı kaldırmayı düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yıldırım Kara...

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Sayın Bakanım, deprem illerinde ödenemeyen SSK prim borçları, vergi borçları ve amme alacakları için rasyo ve teminat konusunda yeni bir düzenleme yapmayı planlıyor musunuz? Mücbir sebep hâlini uzatacak mısınız?

Kasa affı ve stok affıyla ilgili bir düzenlemeniz var mı?

Finans kurumlarının ve varlık şirketlerinin kara listesinde olanlar için bir sicil affı düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Çiler...

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Sayın Bakanım, Hazinenin altın borçlanmasının kamuoyuna bir yıllık maliyetinin 9,3 milyar dolar olduğu söylenmektedir; acaba bu doğru mudur?

İkinci sorum: Ulusal Taşıt Tanıma Sistemi gibi bundan sonra araçlara bir alkolmetre takılacağını yazıyor ulusal basın; bu da doğru mudur acaba?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Çalışkan...

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Bakan, e-ticaretle ilgili bir kontrolünüz, denetiminiz söz konusu mudur? Küçük esnafın bittiği ortadadır.

Bunun dışında, faiz yükü geçen yıl bütçede 1 trilyon 950 milyardı, önümüzdeki yıl için 2 trilyon 741 milyar öngörülüyor; her geçen gün artışla bunun bitmesi veya kontrol altına alınması söz konusu mudur?

Deprem bölgesine yönelik mücbir sebebin uzatılması söz konusu mudur?

Döviz dönüşüm desteği artırılacak mıdır?

Bunun dışında, KDV iadelerinin hızlandırılması söz konusu mudur?

Ayrıca, Bakanlığın merkez ve taşra personeli arasındaki ayırımın düzeltilmesine ilişkin herhangi bir adım söz konusu mudur?

Son olarak da yapay zekâ Maliye Bakanlığının dışında başka bir kurumda kullanılacak mıdır? Bu, büyük bir baskı aracı olarak görülmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tipioğlu...

VEYSAL TİPİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Bakanım, Emniyet teşkilatı personelinin özlük haklarıyla ilgili bir beklentisi var.

Özlük haklarının iyileştirilmesi noktasında bir çalışmanız var mı? Bunu öğrenmek istemiştim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum değerli milletvekilleri.

Sorular bitmiştir.

Şimdi, gün boyu ve az önce yapılan değerlendirmeler ve sorulan sorular için Sayın Bakana cevap hakkı için otuz dakika süre veriyorum.

Buyurun Sayın Bakanım.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Tabii, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyelerine sabahtan beri yaptıkları öneriler ve değerlendirmeler için teşekkür ediyorum.

Birçok konu gündeme geldi, az önce de epey soru soruldu. Tabii, bu soruların bir kısmının cevabının hazırlanması gerekiyor ama şu anda aklımda kaldığı kadarıyla birkaç tanesinden başlayayım. Bir de gün boyunca yapılan değerlendirmelerin bazılarına da cevap vereceğim.

Öncelikle şunu söyleyeyim: Deprem bölgesi, tabii, bizim için deprem bölgesinin ihyası en büyük öncelik yani 2025 fiyatlarıyla 3,6 trilyon lira bugüne kadar bütçeden tahakkuk bazlı bir harcama söz konusu, 90 milyar doların üzerinde. Dolayısıyla, dünyanın hangi ülkesi olursa olsun hakikaten bu kadar büyük felaketin üstesinden makroekonomik dengesizlikleri yöneterek çıkması kolay değil.

Birçok konu tabii ki ilişkili ama şunu söyleyeyim: Kahramanmaraş merkezli deprem afetinin hemen ardından biz deprem bölgesinde vergi anlamında Maliye boyutuyla her türlü kolaylığı sağladık yani her türlü vergisel tedbiri hayata geçirdik. Mücbir sebep hâline ilişkin yasa geçen sene biliyorsunuz değiştirildi ve uzatıldı. Biz uzatma imkânlarının tümünü kullandık, dolayısıyla 30 Kasımda sona erecek mücbir sebep hâlinin tekrar uzatılması için mutlaka bir yasal düzenleme gerekecek ama şunun altını çizmek istiyorum: Birincisi, depremden etkilenenler etkilendiklerini eğer kanıtlarlarsa mücbir hâli sona erse dahi mücbir hâlden yararlanacaklar; bu birinci konu. İkinci konu, teminat konusunda bir kolaylığa gittik, 250 bin liraya kadar teminat şartını kaldırdık. Yine, oradaki idarelerimize gerçekten samimi bir şekilde yükümlülüklerini yerine getirmek isteyenlere teminat konusunda "Kolaylık sağlayın." dedik. Dolayısıyla, o anlamda bir tereddüt oluşmasın, biz deprem bölgesinin ihyası için kaynak aktarmaya devam edeceğiz, mücbir sebep hâli özellikle etkilenenler açısından tabii ki devam edecek.

Şimdi, "Vergi affı ya da yapılandırma yapılacak mı?" sorusu çok geldi. Şimdi, geçtiğimiz dönemlerde epey bir düzenleme yapıldı, hatta bazılarının taksitleri hâlâ devam ediyor. Bu düzenlemelerde genelde vergi asıllarında herhangi bir indirim veya silme olmadı, sadece gecikme faiz ve zamları enflasyon oranında güncellendi. Fakat bu vergi aflarının -af diye biliniyor, onun için söylüyorum- yapılandırmanın vergiye uyumu bozduğu çok net. Onun için prensip olarak biz şunu yapmak istiyoruz: Eğer gerçekten bir mükellefimiz bilançosunu, gelir tablosunu bize sunup zorda olduğunu gösterirse biz memnuniyetle taksitlendirme yapıyoruz. Dolayısıyla bu anlamda yapılandırma zordaki herkese açık; onun için bir yasal düzenleme gündemimizde yok yani genele şamil, vergisini zamanında ödemeyeni ödüllendirecek bir düzenlemeyi biz doğru bulmuyoruz. Ben bunu geçmişte de söyledim, Plan ve Bütçe Komisyonunda, geçmişte de bu yapılandırmaların vergiye uyumu bozduğunu, doğru olmadığını ama bakın, tekrar söylüyorum, bugün biz birçok işletmemizin, birçok belediyemizin alacaklarını taksitlendiriyoruz. Tekrar söyleyeyim: Borçlarını ödemede zorluk çekenler Gelir İdaresine başvursunlar; biz, bütün mükelleflerimize eğer rasyoları elverişliyse yardımcı olacağız. Dolayısıyla, o konuda bir tereddüt yok.

"Vergisini zamanında ödeyenlere bir kolaylık sağlayacak mısınız?" diye sormuşlardı daha önce. Aslında vergiye uyumlu gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerimizin ödeyeceği gelir ve kurumlar vergisinde biz zaten 5 puanlık bir indirim uyguluyoruz. Dolayısıyla onu da bir hatırlatmak istiyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, tabii, burada yine genel olarak cevaplandıracağım hususlar var. Mesela, tekstil, mobilya, deri, konfeksiyon, ayakkabı sektörleri emek yoğun sektörlerdir. Bu sektörlerde birtakım sıkıntıların olduğunu biliyoruz. Bu sıkıntıları da görmezlikten gelemeyiz ve nitekim bu senenin başında birkaç adım attık; bunlardan bir tanesi, her çalışan başına KOSGEB üzerinden aylık 2.500 liralık destek sunduk. En son, reeskont kredi miktarını artırırken özel bir alanın bu türden zorluk çeken sektörlere ayrılması hususunu telkin ettik.

Aslında ihracatçı demek aynı zamanda imalatçı demek. Şu anda ihracatçının kredi faiz sübvansiyonu neredeyse yüzde 50'lere ulaşmış durumda. Yani piyasa faizine oranla şu anda bizim her şey dâhil kredi, tabii firmadan firmaya değişiyor riskine göre ama bizim belirlediğimiz oran yüzde 24,9 ve ufak rakamlar değil. Yılın ilk dokuz ayında 700 milyarın üzerinde bir kredi sunulmuş. Şu anda günlük miktar 4,5 milyara çıkarıldı biliyorsunuz 300 milyon liradan.

Dolayısıyla şunu anlatmaya çalışıyorum: Tekstil, mobilya, deri, konfeksiyon, ayakkabı gibi emek yoğun sektörlerin sıkıntılarını biz yine çalışıyoruz, ilave tedbirler alacağız, en güçlü bir şekilde üretimimizi, istihdamımızı desteklemeye devam edeceğiz; o konuda da kafamızda bir tereddüt yok.

Şimdi, programa ilişkin de -tabii, doğrudan sorulan soruların cevapları gelene kadar- bir sürü değerlendirme yapıldı, saygı duyuyoruz ve farklı tabii ki görüşler var ama şunu net olarak ifade edeyim: 2023 Haziran ayında bana bırakılan brifing dokümanında -Maliye Bakanlığının devir teslim töreninden sonra yukarı çıktığımda bana Maliye Bakanlığının 26 Mayıs tarihli bir brifing dokümanı sunuldu- orada tabii, depreme ilişkin analizler var, seçim döneminde alınan kararların etkilerinin analizleri var. Bu, resmî, Maliye Bakanlığının dokümanı ve "Bütçe açığı tedbir alınmazsa millî gelire oran olarak yüzde 9,8 olacak." öngörüsü vardı. Cari açık o dönemde, o günkü rakamlarla millî gelire oran olarak yüzde 5-5,5 civarıydı.

Şimdi, tabii, programın çalışıp çalışmadığı hususu şöyle: Biz, bir taraftan -tahakkuk bazlı söylüyorum çünkü nakit bazlı gecikmeli geliyor- 90 milyar dolarlık bir deprem harcaması yaparken bir taraftan da bütçe açıklarını düşürmüşüz. Bütçe açık hedeflerini önemli ölçüde geçen sene tutturduk, 2023'te tutturduk, 2024'te tutturduk. 2025'te büyüme bizim öngördüğümüz düzeyde gerçekleşmedi; doğru, olabiliyor bu tür şeyler çünkü bu sene birçok olay yaşandı. Kuraklığın, donun etkisiyle tarımda küçülme var örneğin; içeride, dışarıda birçok gelişme oldu, bölgemizde savaş oldu. Şimdi, ama ona rağmen, bakın, bütçe açığı yüzde 5,1'den geçen sene 4,7'ye, bu sene de büyük ihtimalle yüzde 3,5, yüzde 3,6 civarında gerçekleşecek. Dolayısıyla bütçe açığı düşüyor, bu anlamda program çalışıyor. Gelişmekte olan ülkelerde bütçe açığı ne kadar? Yüzde 5'in üzerinde şu anda; ortalamadan bahsediyorum. Dolayısıyla, Türkiye, gelişmekte olan ülkelere göre de kötü bir bütçe açığına sahip değil.

Peki, borç konusu çok konuşuldu. Türkiye'nin kamu borcunun millî gelire oranı şu anda yüzde 24,5, yüzde 25 civarı, gelişmekte olan ülkelerde ortalama yüzde 74 civarı. Peki, faiz yükü, en çok konuşulan konu. Şimdi, faiz yükünü nominal olarak konuşursak yani şu kadar lira... Tabii konuşulabilir ama bakılması gereken oran nedir; ya millî gelire oran olarak bakarsanız ya bütçe harcamalarına oran olarak bakarsanız ya da vergi gelirlerine oran olarak bakarsınız. Evet, son yıllarda özellikle bizim borçlanmamızın artması nedeniyle özellikle 2023-2024'te deprem harcamaları kaynaklı faiz dışı açık verdik, evet, ciddi faiz dışı açık verdik. Faiz dışı açık demek ilave borçlanmak demek. Şimdi, bu borçlanmanın şimdi etkileri yeni yeni çıkıyor. Bu kitapçıkta da var; tabii, takdir ederseniz bakabilirsiniz. Faiz harcamalarının millî gelire oranı bu sene yüzde 3,3 olacak. Son yirmi küsur yılın ortalaması yüzde 4'ün üzerinde yani rakam vermek için söylüyorum: 2002 yılında yüzde 14,3'tü, millî gelire oran olarak bütçenin yüzde 43'üydü, vergi

gelirlerinin yüzde 86'sıydı. Bugün bu oranlar tabii ki geçici olarak bir yükseliş trendinde ama konuşmamda da söyledim, faiz giderlerinin millî gelire oranı 2027'den itibaren özellikle faiz dışı fazlaya geçerek aşağı yönlü bir trende girecek.

Yine, programın çalışıp çalışmadığına ilişkin hususlarda ciddi bir cari açık sorunu yeni değil. Ben Sayın Usta'ya katılıyorum, sorunun kökten çözüldüğü iddiasında da değiliz ama yönetilebilir mi meselesi. Şimdi, bakın, altın hariç, net altın ithalatı hariç son yirmi-yirmi beş yıla bakarsanız cari açığın millî gelire oranı yüzde 3'tür. Geçen sene altın hariç yüzde 0,2'lik bir fazla var, bu sene muhtemelen altın hariç -muhtemelen çünkü şöyle yani kapsamlı bir analiz yapmak lazım ama ona bile girmiyorum ama "mücevherat" adı altında getirilenlerin bir kısmının altın olduğunu biliyoruz ama ona dahi girmeyeceğim- yüzde 0,3-0,4'lük bir açık olacak. Şimdi, Türkiye'nin yönetebileceği açık maksimum yüzde 2-2,5 civarıdır yani bir kısım doğrudan yatırımların da girdiği varsayımıyla söylüyorum. Dolayısıyla, şu anda cari açık bu anlamda bir endişe kaynağı olmaktan çıkmıştır.

Şimdi, program çalışmasa, sonuç almasak kredi derecelendirme kuruluşları niye notumuzu artırsın? Notumuzu düşürebilirlerdi eğer hakikaten arkadaşların ifade ettiği gibi her şey çok kötüyse notlarımızın düşüyor olması lazım. Şimdi, dolayısıyla, birçok şokla karşı karşıya kaldık bu sene. Ona rağmen program rüştünü ispat etti ve dayanıklı olduğumuz ortaya çıktı.

Enflasyon konusuna da değinmek istiyorum. Şimdi, hatırlarsanız, 2023 yılında da ben söyledim bu iş kolay olmayacak, meşakkatli, zor bir süreç olacak, hatta 56 ülkede 101 enflasyon şokunun incelendiğini ve bu şokların şok öncesinde döndürülmesinin ortalama 3,4 yıl aldığını ben ifade etmiştim, çok iyi hatırlıyorum.

Şimdi, biz Eylül 2023'te bir OVP açıkladık ama para politikasının yeniden inşası mart, nisanı buldu. Şimdi, bunu da görmemiz lazım. Dolayısıyla, "Dezenflasyon nerede başladı?" hususu, başlangıç koşulları aynı değil. Şimdi, 2001'le ilgili güzel bir karşılaştırma gördüm, tebrik ediyorum ama şunu görelim: 2001'de büyük bir kur şoku yaşanmış, kurda düzeltme olmuş. 2023'te bu düzeltme olmadı, neden olmadı? KKM olduğu için olmadı çünkü eğer kurda düzeltmeye izin verseydik o zaman KKM nedeniyle çok ciddi parasallaşma yani Merkez Bankasının bir parasal genişlemeye gitmesi gerekirdi yapılanın çok ötesinde, o da enflasyonu hiperenflasyona götürebilirdi. Biz o nedenle tercihleri yaparken oturduk bu hassasiyetlerle hareket ettik. Dolayısıyla şunu anlatmaya çalışıyorum: Enflasyon 2022'nin ekim ayında yüzde 85'e çıkmış, yıl sonu 64. Evet, mayıs ayında 40 civarına kadar düşmüştü ama nasıl düşmüştü? Doğal gaz işte, belli ölçüde bedava, vesaire.

Şimdi, dolayısıyla şunu anlatmaya çalışıyorum: "Eğer biz bu programı uygulamasaydık enflasyon ne olurdu?" sorusunu sormak bile istemiyorum ama şu bir gerçek: 2022 yılı sonunda enflasyon 64'ten bu sene, bugün sonuçta program sayesinde -ben inanıyorum- 32-33 civarına indi. Şimdi, daha da inmesi için şartlar şu anda yerinde ve inecek. Ha, tabii ki biz hedeflerimizde hep iddialı olduk, iddialı olmak da yanlış değil, iddialı olacaksınız tabii. Ha, enflasyon hedeflerinde bir miktar sapma var, geçen sene 2-3 puanlık bir sapma vardı. Bu sene tabii, 2023 OVP'sine göre değil, OVP'yi biz yeniliyoruz ama mesela bu sene gerçekten ben bahane peşinde değilim ama kuraklığın etkisi var, ağustos ayındaki gıda fiyatlarındaki artış son yirmi yılın ortalamasının 3-4 katı, eylül ayında benzer şekilde 3 katı; bu, normal değil. Bunu söylediğim zaman bahane olarak söylemiyorum; sonuçta, enflasyon hedefini tutturmakla mükellefiz ama yaklaşmak önemlidir. Dolayısıyla ben inanıyorum ki enflasyondaki düşüş devam edecek. Yani eğer KKM gibi bir yükümlülük olmasaydı... 2003'te, 2004'te bir deprem yükü yok, 99 depremi var tabii ama bu boyutlarda değil; o dönemde büyük bir faiz dışı fazla var, şu anda faiz dışı açık veriyoruz. Dolayısıyla bütün bu hususlar bugünle o günü karşılaştırmayı zorlaştırıyor, onu görmemiz lazım ama şu anda dezenflasyon devam ediyor, mali disiplini tesis ettik, sürdürülebilir cari denge var, KKM'den çıkışı tamamlıyoruz ve dayanıklılığımız şoklara karşı artmış. Şimdi, bütün olay yapısal dönüşümle, sanayide dönüşümle, yeşil dönüşümle, dijital dönüşümle, yapay zekâ hazırlığıyla bizim bütün bu kazanımları pekiştirmemiz ve enflasyonu sabırla tek haneye, bütçe açığını millî gelire oran olarak yüzde 3'ün altına, cari açığı yüzde 1'in altına ve verimlilik, rekabet gücü odaklı tabii ki reformlarla ülkemizi daha ileriye taşıma.

Reel sektörde sıkıntılar var, gerçekten var, olmaması da sürpriz olur. Bütün dünyada sıkıntılar var ama bizde tabii ki programın da yan etkileri var, şimdi "Yok" dersek yanlış olur ama şurada birtakım rakamları sizinle paylaşmak istiyorum. İki buçuk yıla yakındır yani hazirandan bahsediyorum, şu anda kasımdayız; Haziran 2023, iki buçuk yıla yaklaştık ve bu dönemde 4.567 firma konkordatoya başvurmuş; bu firmaların cirodaki payı yüzde 0,89, ihracattaki payı yüzde 0,85, istihdamdaki payı yüzde 0,73. Bu arada konkordato ilan etmek iflas etmek anlamına gelmiyor ve zaten mahkemelerin normalde yaşama şansı olan firmalara bu imkânı sunması lazım.

Dolayısıyla bir şey daha söyleyeyim: Şu anda ticari kredilerin takip oranı yüzde 1,8. Peki, mesela, on yıllık ortalama ne? Yüzde 3 civarı. Bunun çok altındayız şu anda. Diyeceksiniz ki: "Efendim, karşılıksız çeklere bakın." Bakalım, yani şu anda Eylül 2025 itibarıyla karşılıksız çeklerin toplam keşide edilen çeklere tutar olarak oranı yüzde 2,8; 2013-2015 yani on on iki yıllık ortalamanın evet, bir tık üzerinde, yüzde 2,5 yani uzun dönem ortalama şu anda 2,8. Bakın, rakamlar ortada; olumsuz olanı da söylüyorum, olumlu olanı da söyleyeceğim.

Dolayısıyla burada tabii ki eleştireceksiniz ama ben şunu söyleyeyim: Finansmana erişim konusunda biz kolaylaştırıcı adımlar atıyoruz ve devamı gelecek. Bakın, az önce de söyledim; az buz rakamlar değil, bu sene 53 milyar dolar ihracatçımıza kredi vereceğiz ve bu kredilerin önemli bir kısmı, yüzde 50 neredeyse faiz sübvansiyonu içeriyor. Çiftçimizin faiz sübvansiyonu, biliyorsunuz, yüzde 70'lerde ve miktar da az değil, 1,2 milyon çiftçimize yaklaşık 700-800 milyar liralık bakiyeden bahsediyoruz. Esnafımız benzer şekilde, yüzde 50 finansman desteğini... Bizim ülkemizin kapasite açığı olan, üretim açığı olan alanlarda yarım trilyonluk YTAK imkânı duruyor. Oradaki faizler, biliyorsunuz, piyasa faizinin üçte 1'i kadar düşük, üçte 1'i kadar yani piyasa faizi, basitleştiriyorum 3 ise tabii, bir sürü faktör var ama yani üçte 1'ine kadar düşük. Şimdi, bunları da tamamen teknik yapıyoruz. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı alıyor, inceliyor, o "tamam" derse ticari bir bankaya gidiyor ve orada da finansal fizibilite yapılıyor. Hiçbir şekilde ne benim ne Merkez Bankasının bir dahli yok, bunları hep kural bazlı yaptık.

Şimdi, değerli arkadaşlar, en çok eleştirdiğiniz konulardan bir tanesi tabii ki vergi harcamaları.

Şimdi, vergi harcamalarını benim dağıttığım dokümana bakarsanız -sabahleyin de anlattım aslında- vergi harcamalarını düşürüyoruz. Peki, vergi harcamaları kime gidiyor? Değerli arkadaşlar, 1 trilyon 92 milyar lirası 2026'da asgari ücretin vergi dışı

bırakılmasından kaynaklanıyor. Şimdi, asgari ücrete vergi mi istiyorsunuz? Bakın, basit bir soru soruyorum. Şimdi, diyorsunuz ki: "Sermaye yararlanıyor." Değerli arkadaşlar, istihdamı desteklemek için asgari ücrete kadar bütün...

VELİ AĞBABA (Malatya) - "Vergi vermeyenlerden vergi alın." diyoruz; asgari ücretliden ne vergi alacaksınız.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Arkadaşlar, bakın, bütün vergi harcamalarının üçte 1'i asgari ücretin vergi dışı bırakılmasıdır. Devam edeyim, şimdi, yatırım, üretim ve ihracatın teşviki, niçin bunları yaparsınız? İstihdam için yaparsınız. Bunlar 641,5 milyar lira. Engelli bireyler başta olmak üzere dezavantajlı grupların desteklenmesi, eğitim, sağlık, kültür, spor faaliyetleri için, çevresel faaliyetlerin desteklenmesi için yaklaşık 265 milyar lira. Bakın, çiftçilerin tarımsal faaliyetlerinin desteklenmesi için 262 lira yani çiftçimizin vergisini mi artıralım? Yani yemi ve gübreyi vergiye mi tabi tutalım?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tabii, tabii, onlarda...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Ama arkadaşlar, bir müsaade edin, bakın, ben sabahtan beri yaklaşık on saattir saygıyla hepinizi dinledim, not aldım yani memnuniyetle de şey yaparız ama değerli arkadaşlar, vergi harcaması dediğiniz bunlar. Yani siz "Asgari ücrete vergi istisnasını kaldırın." mı diyorsunuz? "Çiftçinin gübresine vergi getirin." mi diyorsunuz? Yani özeti bu. Devam edeyim...

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Mazottaki düşsün.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Ben devam edeyim müsaade edin. Bakın, AR-GE, yenilik ve tasarım faaliyetlerinin teşvik edilmesi için 194 milyar lira, iş gücü piyasasının geliştirilmesi için 33 milyar lira, yurt içi tasarrufların arttırılması için 885,5 milyar lira; rakamlar bu şekilde devam ediyor. Yani bakın, sizin "Vergi borcu siliniyor." dediğiniz bunlar çünkü bunun dışında vergi borcu silinemez arkadaşlar, vergi borcu... Bunların hepsi kanunla yapılıyor, hiçbirinde benim müdahalem yok. Teşvikler Sanayi Bakanlığından veriliyor, biz tabii ki bunların rasyonelleşmesi için...

Benden burjuva sermayeci çıkartamazsınız arkadaşlar, mümkün değil. Bakın, kurumlar vergisini 5 puan artıran benim, bankaların vergisini yüzde 20'den yüzde 30'a çıkartan benim, bankaların harçlarını yüzde 50 artıran benim, yurt içi asgari kurumlar vergisi getiren benim, küresel şirketlere asgari kurumlar vergisi getiren benim. Evet, evet, bakın, şirketlerin taşınmazlardaki satışlarda yüzde 50 kazanç istisnasını kaldıran benim, iştirak hissesi satış kazancı istisnasını düşüren benim, kâr paylarına stopajı yüzde 10'dan yüzde 15'e çıkartan benim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Asgari ücreti Nebati mi arttırdı, Mehmet Muş mu arttırdı?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Bir müsaade edin, değerli arkadaşlar müsaade edin.

Bakın, değerli arkadaşlar, teşekkür ediyorum bu arada Erhan Bey'e çünkü hakkını vermek de önemlidir. KKM'de vergi var mıydı? Biz getirdik.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - KKM'yi de siz getirdiniz!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Bir saniye, müsaade edin arkadaşlar. Ben, benden bu şey çıkmaz diyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Nebati'den çıkar mı?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Sabahtan beri burada sermayeciyi, bilmem vesaire... Sabahtan beri bazı arkadaşlar önünüze konulan metinleri geldiler burada okudular, ben sabırla dinledim.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Zamanı yetiştirmek için Sayın Bakan, haksızlık etmeyin.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Sabırla dinledim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Bakan, milletvekillerimize haksızlık etmeyin.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Ama sabırla dinledim diyorum, siz de beni dinleyin.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Zamanımız yetişsin diye, Sayın Başkan bir saniye vermiyor, o yüzden okuyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Milletvekillerine öyle şey denilir mi ama?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Bakın, Sayın Ağbaba, ben sabahtan beri sizi dinledim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

VELİ AĞBABA (Malatya) - "Milletvekillerinin önüne konulan kâğıtlar" denilir mi?

CAVİT ARI (Antalya) - Kendisi de metinden okudu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakan, değerli arkadaşlar, bir saniye.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Öyle değil mi, ben sabahtan beri dinliyorum arkadaşlar, müsaade edin, müsaade edin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, bir saniye...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Öyle denilir mi ama?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye arkadaşlar, değerli arkadaşlar...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Ben bir şey söylemedim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, bizim böyle bir geleneğimiz var, bir beş on dakika kaldı mı böyle bir şey yapacağız illa.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Tamam da ben bitireyim çünkü...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bu, gelenek yani; biz mesela konuşmayı...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ama Sayın Başkan, siz de milletvekilinin hukukunu savunun canım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, bir saniye...

İlla bir şey bulacağız, her bütçede yapıyoruz biz bunu, her bakanlıkta yaptık.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ne diyor, kim okuyor önüne verileni?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ya, arkadaşlar, bakın, bir saniye...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Değil, değil, benimle ilgili iddialardan bahsettim.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Siz kitapçıktan okuyorsunuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar... Burada, arkadaşlar...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Bakan, biz size ne dedik, hakaret mi ettik?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Arkadaşlar, bakın, benim söylemediğim şeyler. Bakın...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Allah aşkına, hakaret mi ettik?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir müsaade edelim.

Sayın Bakan, devam edin lütfen.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Sayın Başkan, bir şey söyleyeceğim: Bakın, değerli arkadaşlar, şu anda altı ay vadeye kadar fon, mevduatlar biliyorsunuz toplamın yüzde 95'ini oluşturuyor, yüzde 95'i. Bunların vergisini -hiçbir indirim yok, hiç bir indirim- yüzde 17,5'a çıkardık yani brüt üzerinden, ciro üzerinden tabiri caizse dolayısıyla, basitleştiriyorum, yüzde 50 bile faiz alsa 17,5'ini bize verdiği için orada fiilen bir reel faiz var mı yok mu bunu tartışabiliriz. Eğer ben rantiyeciysem, eğer ben burada küresel sermayeyi temsil ediyorsam nasıl oluyor da ben geliyorum da mevduatların faizini yüzde 5'ten, yüzde 0'dan -KKM'den bahsediyorum- yüzde 17,5'e çıkarıyorum ve brüt üzerinden? Dolayısıyla, gördüğünüz gibi benden ne sermayeci çıkar...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yoldaş Şimşek!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Ben bu ülkede kamu hizmeti yapmak için buradayım ve bu konuda da samimiyim. Eleştirin beni saygı duyarım size ama yapmadığım şeyleri söylerseniz üzülürüm.

Şimdi, bak, az önce ben buradaydım, sabahtan beri beraberiz, on saat oldu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - On iki saat...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Bir gazeteci arkadaşımız Mehmet Şimşek ağır hasta, Londra'da tedavi görmek için...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Aynen öyle...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Buyurun, hadi, buyurun bakın.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ne yapalım, biz mi yazdık yani?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Yok, yok, hayır, ben size...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ben size bak top attım, ayağınıza top attım, pas verdim ben size bak...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Değerli arkadaşlar...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Bakan, ben size sabah pas verdim.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Yok, yok, şunu anlatmaya çalışıyorum: Şimdi, değerli kardeşlerimden bazıları dedi ki sen demişsin ki "Ücretler enflasyona sebep oluyor." Ya, ben öyle bir şey söylemedim, ben söylediğim bağlamı çok iyi hatırlıyorum. Ben bütçe...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - 10 Mart 2025...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Değerli arkadaşlar, ne söylediğimi ben size söyleyeyim.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Memur maaşları ve EYT bütçe üzerinde önceki...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, söyleyenin kendisi burada, ona soralım.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Arkadaşlar, ben bütçe açığının, bütçe açığının... Evet, şimdi de söylüyorum: Bütçe açığı enflasyonisttir. Lütfen, aranızda ekonomistler var. Bütçe açığını artırdığınız zaman enflasyonist mi değil mi? Benim kastım o, çok net. Onun için birbirimize yani...

Şimdi dediler ki "Yüksek alkollü içkilerde ÖTV; işte, efendim, viskide yok, işte şeyde var." Yok, arkadaşlar. Bakın "Rakıdan yüksek vergi alınıyor, viskiden alınmıyor." denildi. Yüksek alkollü içkilerde ÖTV, bakın...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Onu da biz almıyoruz, devlet mi alıyor diyorsunuz? Rakıdan vergiyi kim alıyor?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Bir müsaade edin, bir müsaade edin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye Sayın Ağbaba, bir çıksın ortaya, görelim şunu.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - ÖTV, viskide...

VELİ AĞBABA (Malatya) - 4 duble rakının 3'ünü devlet içiyor!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Ya, müsaade edin.

MURAT ÇAN (Samsun) - O yüzden sarhoş geziyor!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Ya, müsaade eder misiniz lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Devleti bağımlı yaptınız, devleti rakı bağımlısı; alkolik yaptınız devleti!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Değerli arkadaşlar, bakın, viskide 70 cc'lik, 45 alkol dereceli rakıyla aynı hacimdeki...

VELİ AĞBABA (Malatya) - 70'lik diyelim Sayın Bakan.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Bilmiyor, bilmiyor...

VELİ AĞBABA (Malatya) - O da bilir, siz de bilirsiniz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - ...40 alkol dereceli viskinin ÖTV'si, bakın, viskinin ÖTV'si yüzde 39,8'dir, yüzde 39 ve bunun üzerine KDV'yi de ekleyin, yüzde 56,5. Bakın...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - "Yüzde 1" dediler.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Rakının ne kadar, millî içkimizin ne kadar?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Hayır, hayır "Yüzde 1" dediniz arkadaşlar. Şimdi...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Biz Ömer Fethi Gürer'in yalancısıyız...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Müsaade edin, basit usulde vergilendirmeye geleyim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ömer Fethi Gürer'in...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Arkadaşlar, sordunuz ya, ama böyle konuşamam ki ben.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Arkadaşlar, bu önemli.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir şey demiyoruz ki.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlar...
HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Böyle bir...
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, yani maalesef...
NİLGÜN ÖK (Denizli) - Sayın Bakanı duymadım...
VELİ AĞBABA (Malatya) - Arkadaşlar viskiden çok vergi alıyorsunuz diye itiraz ediyorlar!
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, bir araya gideceğiz herhâlde, bir araya daha böyle...
NİLGÜN ÖK (Denizli) - Ya, Sayın Ağbaba, senin yüzünden duyamadım...
VELİ AĞBABA (Malatya) - Hayır, viskiden çok vergi alınıyor diye itiraz ediyorsunuz.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ne yapayım canım...
Değerli arkadaşlar, bir araya gideceğiz.
NİLGÜN ÖK (Denizli) - Hayır...
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yok, biz yarına geçmeden bunu bitirmeyeceğiz, öyle konuştuk.
Benim odam var arkadaşlar, ben gidip çay içiyorum, lütfen.
EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Başkanım, bir on beş dakika uzatın.
NİLGÜN ÖK (Denizli) - Hayır, bir şey söyleyebilir miyim?
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şunu bir bitirelim ya! Bir şey söylemeyin lütfen.
NİLGÜN ÖK (Denizli) - Ama en son söylediğini tam anlayamadık.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ya, arkadaşlar, bir dinleyelim, anlayacağız. Viskide yüzde 39 ÖTV var.
HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Peki, bir daha söyleyeyim...
VELİ AĞBABA (Malatya) - Hayır "Viskiden vergiyi çok alıyorsunuz." diyor AK PARTİ Grubu.
NİLGÜN ÖK (Denizli) - Hayır, bağırmaktan duymadık ki.
HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Tamam, bir daha söyleyeyim.
NİLGÜN ÖK (Denizli) - Tamam.
HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Tamam, bir daha söylüyorum, diyorum ki: Benzer alkol derecesine sahip tamam mı rakı ve viskiden yüzde 39,8 ÖTV alınıyor, üzerine KDV'yi eklediğiniz zaman KDV dâhil vergi yükü yüzde 56,5. Dolayısıyla...
AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Alkol derecesine göre mi alınıyor vergi?
HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Evet, değerli arkadaşlar.
Şimdi, basit usul konusuna müsaade ederseniz değinmek istiyorum çünkü birçok arkadaşımız değindi haklı olarak.
Şimdi, daha önce 1990'lı yıllardan beri 13 büyük ilimizde zaten basit usul kapsamına çıkartılmıştı bakın. Şimdi, büyükşehirler arasında aslında bir haksız rekabet vardı. Birincisi, bunu gidermeye çalıştık.
Değerli arkadaşlar, ikincisi, burada kriterler var, ölçütler var. Otomatik olarak basit usulden gerçek usule geçmiyorsunuz, ciro gibi bir sürü konu var. Şimdi şunu anlatayım: Burada birtakım maliyetlerden -özetlemeye çalışıyorum- bahsedildi. Bu maliyetleri minimize etmek için her türlü düzenlemeyi yapmaya hazırız çünkü biz yardımcı olmak istiyoruz, hiçbir şekilde yüklerini arttırmak istemiyoruz.
AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sayın Bakanım...
HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Değerli arkadaşlar, bir müsaade edin, devam edeyim. Bakın, çünkü çok konu var.
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, süre doldu.
AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - İlave süre verelim.
VELİ AĞBABA (Malatya) - Yazılı da...
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu diyor ki: "Yazılı cevap versin, Sayın Bakanı yormayalım."
VELİ AĞBABA (Malatya) - Hayır, öyle bir şey demedik ya.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamam, ben diyorum, üzerime alıyorum.
AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Basit usulde vergiyle alakalı...
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım...
VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan...
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye.
VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkanım, benim sabah sorduğum soruyu cevaplandırabilirse Sayın Bakan...
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ne sordunuz?
VELİ AĞBABA (Malatya) - Hani "Gazeteci bir şey yazmış." diyor ya. Allah sağlık versin size, Allah size sağlık versin.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, değerli arkadaşlar, bir saniye.
Sayın Bakanım, bir beş dakika daha vereyim isterseniz, gerisini yazılı alalım.
Buyurun.
HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Peki, teşekkür ediyorum Sayın Başkan.
Şimdi, değerli arkadaşlar, tekrar söyleyeyim, basit usulle ilgili tekrar söyleyeyim: Biz özellikle gerçek anlamda basit usulde kalması gerekenlere yönelik her türlü kolaylığı, düzenlemeyi yapmaya açığız yani bu konuda tereddüt olmasın.
Şimdi, kurumlar vergisine ilişkin birçok tabii ki eleştiri geldi, bazı eleştirileri de kabul etmemiz lazım. Şimdi, değerli arkadaşlar, 2024 yılında enflasyon muhasebesi uzun yıllar sonra ilk defa uygulandı yani 2023'te karar çıktı... 2003'te biliyorsunuz enflasyon muhasebesine ilişkin kanun çıkıyor, daha sonra Türkiye'de enflasyon düştüğü için uygulanmıyor.

ERHAN USTA (Samsun) - 1 defa uygulanıyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - 1 defa uygulanıyor. Normalde aslında 2021'de uygulanması lazım fakat o dönemde bir karar çıkarılıyor, uygulanmıyor. Ben geldiğimde bütün iş âlemi bana geldiler, dediler ki: "Yahu, burası hukuk devleti değil mi?" Dedim ki: Yani neyi kastediyorsunuz? İş insanları dediler ki: "Ya, sizin kanununuz var, kanunu uygulamıyorsunuz." Tamam yani biz bundan sonra ne geçmişe yönelik vergi şey yaparız dedik, elimizden geldiğince kural bazlı gideceğiz dedik ve ben o nedenle dedim ki: Tamam arkadaşlar, bu her ne kadar belirsizlik yaratacaksa da doğrudur. İlk yıl yani -2023 bütçesini kastetmiyorum, ben yoktum zaten 2023'te- 2024 bütçesini yaparken kurumlar vergisi tahminlerimiz tutmadı. Onun üzerine tabii ki bir perspektif konulmuştu 2025 için. Dolayısıyla, enflasyon muhasebesinin etkisi konusunda Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımızın eleştirisini ben kabul ediyorum, teşekkür ediyorum kendisine. Olabilir yani biz her şeyde mükemmeliz demiyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) - Yok, onu biz kabul etmiyoruz, siz kabul ediyorsunuz da.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Neyse ben üstüme alıyorum, Bakan olarak ben üstüme alıyorum, sorumluluğu ben alıyorum.

Şunu anlatmaya çalışıyorum: Yani tabii ki burada ekonomik faaliyetlerde de bir yavaşlama var değerli arkadaşlar, ithalatta bir yavaşlama var, genel konuşuyorum. Bunların hepsi bizim vergi gelirlerimizi etkiliyor. O nedenle, tabii ki hedeflerden sapmayı ben de sevmem ama gerçekçi olalım. Yani, bütçeyi, işte, bakın, bugün konuşuyoruz, gelecek sene neler olacağına dair benim bugünden bir kristal kürem yok, sizin de yok. Ben geçen sene bu vakitlerde Türkiye'de, bu bölgede yaşananları öngörebilir miydim?

VELİ AĞBABA (Malatya) - 19 Mart da etkiliyor, doğru söylüyorsunuz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Bunların hepsi etkiliyor değerli arkadaşlar, hepsi etkiliyor ama sapma ne kadar? Sapma 0,5 civarı bir şey diyelim ki. Onun bir kısmı faiz giderlerinden kaynaklanıyor biliyorsunuz, bir kısmı da gelir performansından kaynaklanıyor ama inanıyorum ki yaklaşmak da önemlidir.

Şimdi, değerli arkadaşlar, ben şunu söyleyeyim: Bakın, Türkiye'de 2025 yılında alacağımız bütün gelir vergisi tutarı 2,8 trilyon liradır. Bu, uluslararası karşılaştırmalara göre inanılmaz düşük düzeydedir. Peki, bu gelir vergisini kimden alıyoruz? Bakın, kamu kurumlarında çalışanların ücretleri üzerinden alınan vergileri zaten devlet ödüyor. "Menkul sermaye iradı" dediğimiz şey işte faiz gelirleri, fon gelirleri; onu rantiyeciler ödüyor hani sizin tabirinizle.

ERHAN USTA (Samsun) - Ne kadar?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Müsaade ederseniz...

Gayrimenkul sermaye iradını ev sahipleri ödüyor. Bunları çıkarırsanız... Bunlar 1,6 trilyon lira; 2,8'in 1,6 trilyonu bu rakamlar.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - 1,2'si mi...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Evet, evet.

Dolayısıyla, değerli arkadaşlar, sabahtan beri tabii ki haklı olarak eleştiriyorsunuz, eleştirin; saygı duyuyorum ama gerçek anlamda, biz, tekrar söyleyeyim, asgari ücrete kadar, asgari ücreti değil, bütün ücretleri vergi dışı tuttuk.

Şimdi, dediniz ki: "Bu vergi dilimlerini niye artırmıyorsunuz?" Yeniden değerleme oranında artırdık, artıracağız; asla, öyle bir şey söz konusu değil ama size söyleyeyim, 2001 yılında, 2002 yılında, 2003 yılında, 2004 yılında ve küresel finansal kriz yılı olan 2008 yılında uygulanan gelir vergisi tarifeleri Bakanlar Kuruluna tanınan yetkiler kullanılarak yeniden değerleme oranından daha az arttırılmış.

ERHAN USTA (Samsun) - Oradan baz etkisi çok geldi Sayın Bakan.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Bakın, arkadaşlar, şunu anlatmaya çalışıyorum: Gerek 2023'te gerek 2024'te gerek 2025'te asla biz yeniden değerleme oranının altında bir artışa gitmedik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Bitireyim Başkanım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Peki, bir güncellemeye ihtiyaç yok mu burada sizce?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, problem yok, beş dakika...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bitirsin, konuşuyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamam canım, siz böyle dinlerseniz ben daha çok süre veririm.

Buyurun Sayın Bakanım.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Dolayısıyla, şunu anlatmaya çalışıyorum: Biz samimi bir şekilde çalışanlarımızın alın terinin karşılığını alması için elimizden geleni yaptık, bundan sonra da yapacağız. Keşke imkânlar elverse ve gerçekten... Yani şimdi kızacaksınız bana ama ben de bir rakam paylaşayım size, bakın, Kasım 2002 ile Ekim 2025 arası ABD enflasyonu -az önce konuşulurken kendim baktım- yüzde 71,74 yani yüzde 72.

ERHAN USTA (Samsun) - Kümülatif, endeks.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Yani AK PARTİ hükûmetleri iktidara geldiğinden beri ABD enflasyonu kümülatif yüzde 72 diyelim, yuvarlayalım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Endeks artışı şeklinde.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Evet, evet, kümülatif enflasyon, endeks.

Şimdi, değerli arkadaşlar, en düşük memur maaşı dolar bazında 238 dolardan 1.202 dolara yükselmiş, yüzde 406. En düşük emekli aylığı dolar bazında -bu, tarım BAĞ-KUR'lu- 40 dolardan 402 dolara, yüzde 907 artmış. Asgari ücret...

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Kiralar, giderler ne kadar artmış Sayın Bakan?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Değerli arkadaşlar, devam edeyim.

Asgari ücret dolar bazında 112 dolardan 526 dolara çıkmış.

VELİ AĞBABA (Malatya) - İyi mi yani?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Şimdi, bu iyi mi, kötü mü subjektif bir konudur.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya, sonra "Yanlış anlaşılırım." diyorsun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Sayın Ağbaba, bakın, burada sadece ABD enflasyonuna göre en az 4 kat, bazı konularda 5 kat, 6 kat dolar bazında artışlar var yani Türkiye zenginleşmiş, çalışanlarımızın da tabii ki gelirleri artmış.

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Sayın Bakan, düzeltmek için yirmi üç yıl daha mı istiyorsunuz yani?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Ama bir hayat pahalılığı problemi de var. Değerli arkadaşlar, zaten o nedenle bu hayat pahalılığı problemini de çözmek için çalışıyoruz.

Bakın, sosyal konut meselesi... 500 bin sosyal konut çok değerli bir proje ve samimi bir şekilde biz destekleyeceğiz çünkü 500 bin sosyal konut, gördünüz, kira değil gelirine göre bir kira veya bir bedel ödenecek ve ona göre gerçekten bizim asgari ücretlimizin, emeklimizin, memurumuzun alabileceği bir çerçevede 500 bin konut.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Buna ihtiyaç duymamızın sebebi yüksek enflasyon.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Ama son iki yıldır deprem bölgesinde şu anda benim bildiğim tamamlanmış ve inşa hâlinde devam eden 500 binin üzerinde, 550 bin civarında konuttan bahsediyoruz. Değerli arkadaşlar, dolayısıyla...

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Bir yılda hepsi bitecekti ama üç yıl oldu.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ya kardeşim, hangi ülke bitirebilir bunu ya?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Bir müsaade edin...

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Niye söylediniz o zaman? Seçim yatırımı mıydı?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Siz ne yaptınız, siz?

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Yirmi üç yıl daha mı istiyorsunuz Türkiye'deki her şeyi düzeltmek için?

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - İstanbul'a 100 bin tane yapacaktınız, 2 bin tane ancak yapabildiniz?

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Elini sallama! Elini sallama!

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - İstanbul'a bak bir. 100 bin tane söz verdiniz.

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Siz bakın, siz söylediniz "Yapacağız." diye; biz mi söyledik, biz mi söyledik?

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Siz söz verdiniz, siz; İmamoğlu söz verdi. Beş yılda 100 bin konut...

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - İmamoğlu'nu 19 Mart darbesini yapmasaydınız da görseydiniz. Bu ekonomik sıkıntıların başında 19 Mart darbesi geliyor.

(Gürültüler)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Tasarruf mu yapardı yani?

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Yapamıyorsanız bırakın. Bir beş yılda düzeltiyor muyuz düzeltmiyor muyuz görürsünüz.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Yazık be, yazık!

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Korkudan iktidarı bırakamıyorsunuz ha!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar....

Sayın Bakanım, bizim limitimiz otuz beş dakika, ben biliyorum. Onun üstüne çıktık mı bu oluyor. Bu benim 3'üncü bütçem, otuz beş dakika ideal zamandır, aştık mı bu oluyor, ben biliyorum. Onun için siz teşekkür edin Sayın Bakanım, biz bu kadar yani ondan sonra önergelere geçeceğiz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Tamam, peki.

Ben tekrar bugün özellikle...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Peki, benim sorduğum ilk soruya cevap verir misiniz Sayın Bakan?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Bir müsaade eder misiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir cevap verirseniz bu dedikodular biter.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Neye cevap vereceğim ama?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ben sordum ya, sağlık...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Değerli arkadaşlar, bakın, ben teşekkür ediyorum önce.

Benim, bakın, şu anda...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Gazeteye göre yaşıyorsunuz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ben niye gazeteye... Sabah ben kendim sordum.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Benim şu anda ne bir kronik hastalığım var ne de yakın takipte bir hastalığım var.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Allah korusun, onu sormuyoruz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Allah'a şükürler olsun ama yani olsa da...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Allah sağlık versin. Sayın Bakan, onu demiyorum ben, rica ediyorum.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Yani yok, ne diyeyim ben?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Cumhurbaşkanı... Hani istifa müessesi yok ya, görevinizden af isteniz mi istemediniz mi? Basit bir soru.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Değerli arkadaşlar, bugüne kadar ben hiçbir şekilde ülkeme hizmet dışında, bu zor dönemde elimden geldiğince bir kamu hizmeti, bir mecburi askerlik hizmeti perspektifi dışında hiçbir mülahazam olmamıştır. Sayın Cumhurbaşkanı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Bir müsaade edin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Ben, şunu da açık söyleyeyim: Sayın Cumhurbaşkanımız bugüne kadar, samimi olarak söylüyorum, bu programın eksiklikleri var, eleştirirsiniz ama programın uygulanmasında da bize gerçekten,

Cumhurbaşkanımız seçilmiş bir insan, yetki kendisinde, bize izin vermese biz bu programı uygulayabilir miyiz? Tabii ki Cumhurbaşkanımız bu programı çok güçlü bir şekilde destekledi ve eğer bugün bir miktar belli alanlarda dengesizliklerin giderilmesinde ilerleme varsa bu büyük oranda siyasi sahiplenmeyle ilişkilidir.

Müsaade ederseniz şunu tekrar söyleyeyim: Bugün bütün gün sizleri zevkle dinledim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Bakan, siz memleketi sevmeseniz 2015'te Tayyip Bey'in söylediklerinden sonra göreve gelir miydiniz?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Bazı arkadaşlarımız çok güzel, çok değerli sunumlar yaptı.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Çiğ tavuk yediniz siz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Bir de siz yiyin, siz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Değerli arkadaşlar, bazı sunumlar yapıldı, o sunumlar yol gösterici. Ben yapıcı eleştirilere hep açığım, buradan da aldıklarımızı sonra gidiyoruz, bakıyoruz, acaba düzelteceğimiz bir şeyler var mı diye. Onun için, ben, bugün samimi bir şekilde görüşlerini, eleştirilerini hatta çözüm önerilerini bize sunan değerli arkadaşlarımıza, samimi bir şekilde masanın bu tarafında da bu tarafında da olan herkese çok teşekkür ediyorum; birinci konu o.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bunlar bir şey demedi ki.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Nasıl demedik?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - İkinci konu, tabii ki birçok soru sordunuz, bazı sorular çok spesifik konular. O spesifik konulara arkadaşlar çalışsınlar ve ilk fırsatta size ulaştırsınlar çünkü... Mesela beni eleştirdi bir arkadaş, ya, soruların yüzde 90'ına cevap vermişim, yüzde 90. Bakın, tabii ki ilgili, ilişkili bir sürü kurum var. Biz ne yapıyoruz? Bize bir soru geldiğinde kuruma gönderiyoruz. Örneğin, bugün diyelim ki Ziraat Bankasıyla ilgili bir sürü şey söyledi arkadaşımız. Şimdi, ben ne yapacağım? Tabii ki bunu Ziraat Bankasına göndereceğim, oradan cevap geldiğinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Şimdi, ben, bunu kendi kafama göre cevap verememem ki.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, kifayetimüzakere, toparlarsak bitirelim inşallah.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Peki. Ben...

ERHAN USTA (Samsun) - Danışmanlarınızdan birisi takip eder...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Bizim arkadaşlar, tekrar söylüyorum, bu soruların tamamının cevabını hazırlasınlar, size iletsinler.

Ben, tekrar bütçemizin ülkemize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum ve sizlere tekrar teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Köprüyü söylemediniz Sayın Bakanım, köprüyü. Köprüyü satacak mısınız satmayacak mısınız söylemediniz, Özal ve Demirel'in yaptığı köprüyü söylemediniz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI MEHMET ŞİMŞEK - Onu da söyleyeyim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Satacak mısınız?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Niye, alıyor musun?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ya, arkadaşlar, ne alıyorsunuz, kim satıyor?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Para sizde, bizde ne gezer para?

CAVİT ARI (Antalya) - Yaşar Bey, babanın malını mı satıyorsun?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Hayır yani ben satmıyorum, alıyor musun diyorum, alıcı mısın diyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, gündemimizdeki kurumların...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Alan sizsiniz, satan biz miyiz?

CAVİT ARI (Antalya) - Babanın malıysa Veli Bey'e teklif et yani.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Ya, ben mi satacağım?

CAVİT ARI (Antalya) - Siz satıyormuşsunuz işte.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Siz talipsiniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Müsaadeniz olursa devam edeyim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Buyurun lütfen, müsaade sizin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Peki, sağ olun, sağ olun, nezaketinize.

Değerli milletvekilleri, gündemimizde kurumların bütçe kesin hesap ve Sayıştay raporları üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutuyorum:

İlk olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesini okutuyorum:

(Hazine ve Maliye Bakanlığının 2026 yılı bütçesi okundu)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, 9 adet önerge vardır, bu önergelerle alakalı...

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, değerli hazırun; lütfen, bunlarla alakalı önergenin mahiyetini bir dakika süreyle izah edelim ve bitirelim, uzatmayalım. Saat çok geç oldu.

ERHAN USTA (Samsun) - Bir dakikada izah edemeyiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kaç dakikada izah edeceksiniz? Toparlayın, bitirelim şu işi.

Değerli arkadaşlar, ilk önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI

YIL: 2026
ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
9	12.32	01	05.02	1.100.000.000.000 TL

Adalet Kaya
Diyarbakır

Kamuran Tanhan
Mardin

Hakkı Saruhan Oluç
Antalya

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Oluç...
HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Gerekçe...
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:
Gerekçe:

Emekliler 2000'li yılların başından bu yana büyük hak kayıplarına maruz kalmışlardır. Yüksek enflasyon neticesinde emeklilerin alım gücü iyiden iyiye düşmüş, emekliler açlığa mahkûm olma noktasına gelmişlerdir. Emeklilerin taban aylıkları iyileştirilmeden ve aylık hesaplama sistemleri kısmi yüzdelik zamlarla emeklilerin refahını artırmak mümkün değildir. Milyonlarca emekli açlık sınırının çok altında maaşlarla yaşamaya mahkûm edilirken yaklaşık 4 milyon emekli 16.881 TL maaşla yaşamını idame etmeye çalışmaktadır. En düşük emekli aylığıyla TÜRK-İŞ'in açıkladığı açlık sınırı arasındaki makas giderek açılmış, fark 11.551 TL'ye kadar çıkmıştır. Bu sebeple, emeklilerin mağduriyetinin bir an önce giderilmesi gerekmektedir. En düşük emekli aylığının yoksulluk sınırının yarısına denk -46 bin TL- gelecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.
Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
YIL: 2026
ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
9	12.32	1	05.01	120.000.000.000 TL

Adalet Kaya
Diyarbakır

Kamuran Tanhan
Mardin

Hakkı Saruhan Oluç
Antalya

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Oluç...
HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Gerekçe...
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:
Gerekçe:

Toplumsal cinsiyet rollerinin yeniden üretiminin önemli bir ayağı olan ev işleri cinsiyetçi toplum yapısına göre şekillenirken hanelerde karşılıksız üretilen ev hizmetleri kadınların omuzlarına yüklenmiştir. Ev içi üretimin çoğu kadınlar tarafından yerine getirilmekte, bu durum da toplumsal cinsiyet eşitsizliğine neden olmaktadır. Kadının çalışma hayatına katılımının önünde ciddi yapısal sorunlar yer alırken ev işlerini kadınlara özgü sorunlar olarak gören yaklaşım, ev emekçisi kadınların sorunlarını da görmezden gelmektedir. Bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de ev emekçileri en güvencesiz çalışma grupları arasında yer almaktadır. Ev emekçilerinin yasal korumadan yoksun olması, sosyal güvence hakkına erişim engeli mevcut sorunları daha da vahim hâle getirmektedir.

Sosyal güvenlik sisteminin "düzenli prim ödeyen ücretli çalışma" üzerine kurulu olması yüzünden ev işleri ve evde bakım hizmetleri sebebiyle hiçbir karşılık almadan çalışan ev emekçisi kadınlar sosyal güvenlik sistemi dışına kalmaktadır. Kadının evle birlikte algılanışı, ev işlerinin kadının görevi olarak tanımlanması, bu emeğin görünmezliğine katkıda bulunmakla birlikte, bir iş olarak algılanmamasına da neden olmaktadır. Bu noktadan bakıldığında, ev işleri üretken bir emek olarak değerlendirilmemekte, dolayısıyla ev içinde harcanan emek bir iş olarak değer görmemektedir. Bu sebeple, ülke genelindeki yoksulluğu aşmak, kadınların görünmeyen emeğini görmek ve tanımak için kadınların toplumsal, siyasal ve ekonomik hayata eşit katılımını sağlayıncaya kadar veri yoksunluğu

sebebiyle tam sayısı belirlenemeyen ama yaklaşık 14 milyon olduğu tahmin edilen tüm ev emekçisi kadınların sigortalanması ve emeklilik hakkına kavuşması sosyal devlet anlayışının bir gereği olarak sağlanmalıdır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
YIL: 2026
ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
17	12.40	01	05.01	550.000.000.000 TL

Adalet Kaya
Diyarbakır

Kamuran Tanhan
Mardin

Hakkı Saruhan Oluç
Antalya

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Oluç...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Türkiye'de 2 milyonun üzerindeki esnaf, yüksek enflasyon, hayat pahalılığı, fahiş kiralar, artan enerji ve girdi maliyetleri nedeniyle her geçen gün daha da zor durumda kalmaktadır. Esnaflar iktidarın büyük sermaye yanlısı politikaları sonucunda kapanma noktasına gelmişlerdir. Esnafların büyük bir kısmı ise borç batağında geçim sıkıntısı yaşamaktadır. Bu nedenle, cirosu yıllık 2 milyon TL'nin altında olan her bir esnafın 400 bin liraya kadar olan borcu Hazine tarafından karşılanmalıdır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
YIL: 2026
ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
32	12.22	01	03.04	10.000.000 TL

Ayyüce Türkeş Taş
Adana

Erhan Usta
Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Şimdi, Sayın Bakan, öncelikle teşekkür ederiz. Elbette yaptığınız değerlendirmelerde katılmadığımız bir sürü husus var ama en azından konuştuğumuz şeye karşılık olarak söylediniz. Bazen burada şöyle oluyor: Biz bir şey anlatıyoruz, öbür tarafta tamamen başka bir şey anlatılıyor; onu yapmadınız, ben çok teşekkür ederim. Belki de sizi en fazla eleştiren iktisatçılardan birisiyim ama bazı şeyleri de teslim etmek gerekiyor. Mesela, bu işte iki yıl, iki buçuk yıldır yüksek faizli bir ekonominin sürdürülmesi mümkün değildir. Bu çok ciddi maliyet yüklüyor filan diyoruz ama burada -bu değerlendirmeyi ben sizden de hiç duymadım, benim de geçenlerde aklıma geldi- faizin bu kadar yüksek kalmasında tabii kur korumalı mevduatın bu kadar yüksek miktarda olması çok büyük bir faktör oldu yani bunu görmek gerekiyor.

Şimdi, bu kayıt dışılıkla ilgili olarak buraya biz belki Maliye Bakanlığının parası yoktur diye biraz ödenek ekleyelim dedik. O vesileyle benim birkaç kayıt dışılıkla ilgili önerim olacak. Şimdi, tamam, kayıt dışılıkla gerçekten mücadele edilmesi lazım. Türkiye'nin temel problemi ama ekonomi sanki pek o ortamda değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, toparlayın, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani işlerin, hakikaten ekonominin çok sıkıntılı olduğu bir dönemde biraz da bu son alınan yetkilerle... Mesela, gidiliyor şimdi... OSB'lerin hani kapılarındaki mesele filan çok gündeme geldi. Mesela, benim bir kuyumcu arkadaşım var ki ona gelmemiş ama diyor ki: "Ya, şey de geldi, bir gün boyunca dükkânı kapattılar ve sayım yapıldı." Şimdi, bazı müesseseler itibar müessesesi yani orada bir şey var, yok, o ayrı bir şey ama bir gün boyunca dükkânını kapatırsanız, ondan sonra herkes der ki "Bu adam sahte altın mı satıyor, ne oluyor?" filan. Buralara biraz daha dikkat etmek lazım.

Bir de hep kümestekilerle uğraşıyoruz, dışarıda daha fazla. KURGAN meselesinde de biraz öyle. Yani mesela çok şikâyet geldi, ben uzun süre bununla ilgili bir değerlendirme yapmadım ama gerçekten bu biraz fazla oldu. Oradaki temel problem şu: Tamam, evet, riskli görünen firmayla ilgili olarak birtakım şeyler gönderilebilir ama ciddi bir zannediyorum denetlenmesi, geriye doğru bir bakmak gerekiyor. Böyle ciddi itibar problemi oluyor firmalarda ve hele bu ortamda yani "Acaba şu sallantıda mı, bilmem ne..." dediğiniz andan itibaren firmanın çok sıkıntıya girmesi mümkündür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Bu KURGAN meselesine bir bakmak lazım.

Yine, kayıt dışılıkla ilgili olarak bu elektronik sigara... Yani bu Türkiye'de yasak, niye yasak? Çok ciddi bir ciro var yani yurt dışından geliyor, çok pahalıya geliyor. Bununla ilgili lütfen düzenlemeyi getirin, vergi alalım hiç olmazsa, zaten insanlar içiyor bunu, diğerini içmektense bunu içsin.

Bu KDV farklılıkları çok ciddi problem. Şimdi, lokantacı diyor ki: "Arkadaş, 1'le alıyorum, 10'la çıkıyorum." Onu, 9'u aslında ilave vergi gibi kabul ediyor; normalde olmaması lazım. Diğeri de şikâyet ediyor "18'le giriyorum, 1'le çıkıyorum, alacağım var." diyor. Mümkün olduğu kadar bu KDV farklılıklarını düzeltmek lazım.

Son olarak da bu gayrimenkul sermaye iradında son torbada bu kira istisnasını düşürüyoruz ya, emeklileri düşürmüyoruz, tamam, güzel. Ama şunu söylüyor bir kısım insanlar: "Ya, benim başka hiçbir gelirim yok, emekli de değilim, bir tek kira gelirim var. Emekli olmadığım için ben istisnadan faydalanamayacağım ama emekli olup kira geliri olan faydalanacak." Böyle bir haksızlığa doğru gidiyor bu. Onun tekrar bir gözden geçirilmesinde fayda var diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
YIL :2026
ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
39	12.40	01	05.01	400.000.000.000

Adalet Kaya
Diyarbakır

Kamuran Tanhan
Mardin

Hakkı Saruhan Oluç
Antalya

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Oluç...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Çiftçilerin başta mazot olmak üzere gübre, tarımsal ilaç gibi girdi fiyatlarında son zamanlarda iktidarın yanlış politikaları sonucu ve artan döviz kuruna bağlı olarak büyük artışlar olmuştur. Bu artışlar çiftçileri üretimden koparmış, çiftçiler tarlalarını ekemez hâle gelmiştir. Son verilere göre, Türkiye, OECD ülkeleri arasında en yüksek gıda enflasyonuna sahip ülke konumundadır. Çiftçiler artan girdi maliyetlerini karşılamak için borçlanmak -1 trilyon 100 milyar TL'ye yaklaştığı hesaplanmaktadır- durumunda kalmışlardır. Bu nedenle üretime devam edebilmesi için başta küçük ölçekli tarım yapan çiftçiler olmak üzere tarımsal üreticilerin 600 bin liraya kadar olan borçlarının kamu tarafından üstlenilmesi gerekir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyoruz: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
YIL: 2026
ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
98	12.23	01	03.05	50.000.000 TL

Ayyüce Türkeş Taş
Adana

Erhan Usta
Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Şimdi, Sayın Bakanım, burada da önergemiz aslında şey yani yapısal reform ajandası oluşturmak gerekiyor. Bununla ilgili de bir çalıştay yapılması için size bir ödenek, ilave ödenek veriyoruz. Tabii, işin şeyi şu: Gerçekten siz de söylüyorsunuz "KİT yönetişim" diyorsunuz, "Kamu ihale" diyorsunuz. Tabii, artık Mecliste, siz topu atmışsınız ama sizin bu konuda ısrar etmeniz lazım ama bunun dışında da yapılması gereken alanlar var. Hukuk sistemini söylemiyorum. Devlet gücünü silah olarak kullanmaktan artık Türkiye'nin vazgeçmesi lazım yani bunun olduğu bir ortamda hiçbir şey olmuyor. Mesela bu, önerilerimizden bir tanesi.

İstihdam piyasasının geliştirilmesine yönelik olarak ciddi yapılacak işler var. Kadının iş gücüne katılım oranları, o zaten bildiğimiz meseleler ama iş gücünün daha inovatif ve teknolojik alanlara kaydırılmasına ilişkin tedbir alınması lazım. Ama bunların tek tek çalışılması gerekiyor yani bu şekilde söylenmesi yetmiyor. Piyasaların talep ettiği bu ara eleman meselesi önemli bir mesele.

Yine, yolsuzlukla... Sayıştay denetim etkinliğinin artırılması lazım. Bakın, bu ülkede Sayıştay falan yok, iç denetim yok, teftiş kurulu yok yani yok derken var da gerçekten etkin bir denetim yapmıyor. 4-5 milyon kamu görevlisi olan bir ülkede bu kurumları çalıştırmazsak biz nasıl kaynaklarımızı etkin kullanacağız? Bırakın hadi, hırsızlık hiç yok diyelim, ya, etkin kullanılması açısından da bunlara bizim ihtiyacımız var. Kaldı ki Yolsuzluk Algı Endeksi'nde Türkiye'nin nerede olduğunu hepimiz biliyoruz.

Dolayısıyla, bu kamu mali yönetimi meselesi, bakın, sizin alanınız. Bu bütçe sürecinin mutlak surette öne çekilmesi gerekiyor. Ödenek üstü harcamalara imkân... Şu 5018'de biraz daha ilk orijinal hâline dönmenin Türkiye'ye çok büyük faydası var.

İş ortamıyla ilgili bütün izinler sadece Cumhurbaşkanlığından çıkacak diye bir şeyi Türkiye'nin sürdürmesi mümkün değil. Düzenleyici otoritelerin, tırnak içerisinde söylüyorum, ahlaklı çalışması lazım bu ülkede. Hepsiyle ilgili ciddi sorunlar var. Yarın EPDK'yle ilgili çok ciddi birtakım usulsüzlükleri burada tekrardan gündeme getireceğim.

Son olarak da ülke kaynaklarının verimli alanlara yönlendirilmesi... Az önce söylediniz teşvikler için "Şu kadar destek veriyoruz." diye ama bunlar ölçülmüyor.

Sayın Bakanım, hakikaten bu paralar, biz teşvik verilmesin, sanayicimiz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamamlayın.

ERHAN USTA (Samsun) - Elbette sanayiciye teşvik edilmesi lazım ama teşvikler çalışmıyor, etkisi de ölçülmüyor. Sanayi Bakanıyla konuştuk, bize herhangi bir şey söyleyemediler. Birkaç tane model var, yeni program var, parasının doğrudan verildiği bilinen olduğu için onların etki analizleri yapılmış ama diğerlerinin etki analizi yok. "Etki analizi" dediğini de nasıl yapıyor, biliyor musunuz? Sadece yarattığı istihdama bakıyor, bana maliyetine bakmıyor. Ya, maliyetine bakmadan, tamam, beş tane istihdam yaratıyor, güzel ama kaç liraya yaratıyor bunu? Böyle bir çalışma yok. Bunların yapılması lazım.

Bu kentsel rantların vergilendirilmesi meselesi sizin çok iyi bildiğiniz bir mesele ama artık Türkiye bunu yapsın. Yani bunları yapmadığımız sürece bizim ülkenin kaynaklarını üretken alanlara yönlendirme imkânımız yok. Orası daha kârlı olduğu sürece vatandaş gidecek, parasını oraya yatıracak.

Bu tarımsal destek meselesi de -bugün de ifade ettim- gerçekten önemli, üretim açısından önemli. Bunu bütçeye bir yük olarak görmeyelim. Meseleye bu şekilde bakarsak çok daha iyi bir Türkiye'yi hep beraber inşa edeceğiz inşallah.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
YIL: 2026
ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
99	12.32	01	09.06	50.000.000.000 TL

Ayyüce Türkeş Taş

Erhan Usta

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Bu konuyu sık gündeme getiriyorum önemine binaen. Popülizm değil, siyaset için söylemiyoruz, onu söyleyecek olsam başka şeyler söylerim. Bu kariyer meslek mensupları var, müfettişlerimiz var, denetim elemanlarımız var, Türkiye Büyük Millet Meclisinde çalışan uzmanlarımız var. Yani bu arkadaşların maaşını... Hani, söz verildikten sonra bir yıl geçti Sayın Bakanım, sizden almadık gerçi ama Cevdet Bey söyledi, burada siyasi partilerin ortak bir kanaatinin olduğunu her defasında arkadaşlar bize ifade ediyorlar. Komisyon Başkanı "Olsa iyi olur." diyor ama burada adım atılmıyor. Yani Türkiye'nin... Paramız varsa zaten vermemiz lazım, insan tutulamıyor. Bak, BDDK'yle ilgili meseleyi biliyoruz. Şimdi, BDDK Başkanına bugün başka şeyler söyledik ama yani orada da şimdi hele hele İstanbul'da siz bu parayla BDDK'deki bir murakıbı nasıl tutacaksınız? Devlette kaliteli insan çalıştırmamız lazım. Onlara vereceğimiz 50 bin lira, 100 bin lira ilave paraların hesabını yapmasın Türkiye. Kaç liradır bu? Pastayı büyütecek olan kesim bu. Türkiye'nin ekonomik sıkıntısı varsa en fazla buraya para yatırmamız lazım. Getirisi en yüksek olan kesim burası; denetim elemanları, uzmanlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamamlayın.

ERHAN USTA (Samsun) - Parasını verelim ve gerçekten kaliteli, nitelikli insanlarla çalışalım yani bunun yolu da paradan geçiyor. İnsanlar geçinememekten dolayı devlette durmuyor, başka yerlere gidiyor. O yüzden bu konu önemlidir. Bu konuda siyasi partilerin bir mutabakatı var, başka şeyle mukayese etmeyelim. Ya, "Bu kesime verdiğimiz zaman başka kesim de para ister." filan anlayışıyla bu işe bakılmaması lazım. Ben muhalefet partisinin bir milletvekili olarak bunu söylüyorsam, iktidar tarafı olarak sizin bunu haydi haydi söylemeniz lazım.

Teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Evet, biz de destekliyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

CAVİT ARI (Antalya) - Biz de destekliyoruz bu önergeyi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

CAVİT ARI (Antalya) - Biraz önce on beş dakika konuştunuz Sayın Kurt.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinde aşağıdaki değişikliğin gerekçesiyle birlikte kabul edilmesini arz ve teklif ederiz.

KURUM: HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
YIL: 2026
ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
98	12.22	01	01.01	3.250.000.000 TL

Sadullah Kısacık
Adana

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kısacık, buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Gelir İdaresi Başkanlığımızda çalışan, kayıt dışı ekonomiyle mücadele eden uzmanlarımızın ücretlerinin yüzde 25 arttırılması için böyle bir teklif veriyoruz.

Teşekkür ediyoruz.

Gerçi Başkan dinlemiyor da...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

CAVİT ARI (Antalya) - On dakika konuşup arkasından "ret" oyu veriyorsunuz ya.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, ya Allah'ını seversen, bitireyim şu işi, bir bırak bitireyim.

Ya, arkadaşlar, 2 kişi gidince...

SADULLAH KISACIK (Adana) - Benim önergem AKP ve MHP oylarıyla reddedildi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye...

Arkadaşlar, bir milletvekili bu taraftan, bir milletvekili bu taraftan gidince oyda sıkıntı yaşamıyorum, tamam mı, gidebilirsiniz birer kişi; problem yok.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Başkanım, seni hep böyle görmek istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir kişi bulun, gidin Sayın Kırkpınar, bir şey demiyorum yani.

Evet, şimdi, müteakip önergeye geçiyorum.

Bunu dikkatli dinleyin arkadaşlar, bu önergeyi, şimdi okuttuğumu.
Önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
YIL: 2026
ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	EKLENEN TUTAR (TL)
39	12.40	01	05.01	50.000.000.000

Veli Ağbaba Malatya	Nilgün Ök Denizli	Hakkı Saruhan Oluç Antalya
Mustafa Baki Ersoy Kayseri	İsmail Faruk Aksu İstanbul	Mustafa Kalaycı Konya
Orhan Erdem Konya	Resul Kurt Adıyaman	Orhan Yegin Ankara
Süleyman Şahan Yozgat	Ertuğrul Kocacık Sakarya	Ersan Aksu Samsun
Cevdet Akay Karabük	Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu Manisa	Cavit Arı Antalya
Hüseyin Altınsoy Aksaray	Ayyüce Türkeş Taş Adana	Sadullah Kısacık Adana
Erhan Usta Samsun	İsmail Güneş Uşak	Necmettin Erkan Kırşehir
Seydi Gülsoy Osmaniye		

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Erdem...
ORHAN ERDEM (Konya) - Gerekçe...
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçe...
Gerekçe:
5570 sayılı Kamu Sermayeli Bankalar Tarafından Yürütülen Faiz Destekli Kredi ve Kâr Payı Destekli Fon Kullandırılmasına Dair Kanun uyarınca T.C. Ziraat Bankası A.Ş., Tarım Kredi Kooperatifleri ve Ziraat Katılım Bankası A.Ş. tarafından tarımsal üreticilerin finansman ihtiyaçlarına uygun koşullarda karşılanabilmesini teminen Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesine 50 milyar TL ödenek ilave edilmektedir.
AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yetersiz, yetersiz, yapmışken biraz artırın bari.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, bir saniye, siz de verseydiniz önerge. Kim dedi size vermeyin...
Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.
Arkadaşlar, oy birliğiyle, buyurun ekleyin.
(Hazine ve Maliye Bakanlığının 2026 yılı bütçesi kabul edilen önerge doğrultusunda oylandı, kabul edildi)
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:
(Hazine ve Maliye Bakanlığının 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gelir İdaresi Başkanlığının bütçesini okutuyorum:
(Gelir İdaresi Başkanlığının 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:
(Gelir İdaresi Başkanlığının 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Türkiye İstatistik Kurumunun bütçesini okutuyorum:
(Türkiye İstatistik Kurumunun 2026 yılı bütçesi okundu)
BAŞKAN MEHMET MUŞ - 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU
YIL: 2026
ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
61	31.38	02	03.05	10.000.000 TL

Ayyüce Türkeş Taş
Adana

Erhan Usta
Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Çok kısa... Arkadaşların da sabrını zorlamak istemiyorum. Uzun konuşulması gereken bir şey ama bir dakikada bitirmeye çalışacağım.

Şimdi, bu senenin büyüme meselesi Sayın Bakanım. Yani bu Türkiye İstatistik Kurumu tamam, güzel çalışıyor, ediyor, eleştirilerimiz var ama bu millî gelir rakamlarıyla ilgili benim ciddi endişelerim var. Bakın, büyüme olarak deflatör ile enflasyonların arası tamamen kopuk. Hâlbuki deflatör dediğimizde TÜFE ile TEFE'nin ortalamasına yakın bir şey olması bekleniyor normal şartlarda. Geçmiş yıllarda baktığınız zaman bu şeyi görüyorsunuz. Son zamanlarda bu farkın açıldığını... Ben bunun grafiklerini Cevdet Bey zamanında sundum; şimdi, bu, bir nokta.

İkinci nokta; ya, bu yıl mesela, bu yıl 2025 yılını gözümüzde canlandıralım. Ya, ne kadar olay yaşandı, siz kendiniz söylüyorsunuz. Yani İmamoğlu operasyonu, belediye başkanları tutuklandı, gazeteciler tutuklandı, genel başkanlar tutuklandı, TÜSİAD Başkanı tutuklandı. Bütün güven endeksleri düştü. Böyle bir ortamda TÜİK'in açıkladığı büyüme rakamı bize yılın ilk yarısı için "Büyümenin yarısından fazlası toplam faktör verimliliğinden geldi." diyor, açıklayamıyor büyümeyi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Bir yönüyle daha büyüme açıklanamıyor. Diğer harcamalar yoluyla baktığımızda stok artışından geliyor büyüme, stok değişiminden geliyor. Yani şimdi bu kadar finansmanın sıkıntılı olduğu ve yüksek maliyetli olduğu bir dönemde firmalar, efendim, üretecekler, üretecekler, stoka atacaklar; böyle bir şey yok ya, böyle bir dünya yok. Yani bir ekonomik gerçekle bağdaşmayan büyüme rakamları açıklanıyor, bunlara bakılsın lütfen. Onun için, biraz daha kapasitesini geliştirin TÜİK'in diye bir önerge verdik. Önergemize destek bekliyoruz arkadaşlardan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

(Türkiye İstatistik Kurumunun 2026 yılı bütçesi oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:

(Türkiye İstatistik Kurumunun 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Özelleştirme İdaresi Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Özelleştirme İdaresinin 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:

(Özelleştirme İdaresinin 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Bakan yoruldu ama...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, bana bakıp sorma bir daha kardeşim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ben Sayın Bakana baktım, Sayın Bakan yoruldu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ben değilim...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Bakan yoruldu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bana bakıp soruyorsun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Bakana bakıyorum, 9 otoyol ile 2 köprüyü satacak mı, satmayacak mı?

ERHAN USTA (Samsun) - Veli Bey, bu sayılmaz, Sayın Bakan bir daha gelsin, bir defa daha gelsin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sermaye Piyasası Kurulunun bütçesini okutuyorum:

(Sermaye Piyasası Kurulunun 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, baş hareketleri...

CAVİT ARI (Antalya) - Başıyla tasdikledi.

VELİ AĞBABA (Malatya) - "Satmayacağım." dedi, Sayın Bakan böyle yaptı. Tutanağa giriyor değil mi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Sayende girdi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:

(Sermaye Piyasası Kurulunun 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ya, arkadaşlar, bunu da aynı üniversiteler gibi yapalım, dağıtıldığı şekliye oylayalım, geçsin hepsi ya, böyle vallahi 11 tane kurum...

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun bütçesini okutuyorum:
(Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:
(Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kamu İhale Kurumunun bütçesini okutuyorum:
(Kamu İhale Kurumunun 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:
(Kamu İhale Kurumunun 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun bütçesini okutuyorum:
(Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:
(Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun bütçesini okutuyorum:
(Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:
(Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, böylece gündemimizde yer alan kamu kurum ve kuruluşlarının bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir, hayırlı olsun.
Tüm katılımcılara teşekkür ediyorum.
7 Kasım 2025 Cuma günü saat 10.00'da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.51